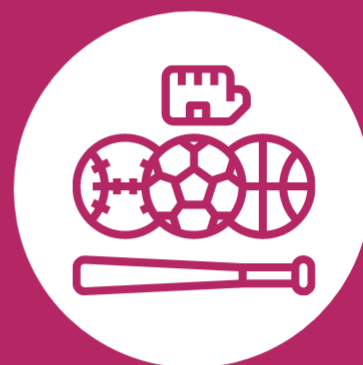

DIAGNOZA

STANU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

MIASTA KUTNA

Zespół redakcyjny

dr Michał Adamski, Maciej Kostrzewa, dr Jarosław Kotliński, dr Piotr Łaszewski, Jarosław Szałamacha,
Julia Frątczak, Jarosław Makowski, Przemysław Dominowski

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów Urzędu Miasta Kutno i instytucji podległych.

Cytowanie fragmentów treści zawartych w dokumencie wymaga podania źródła.

Urząd Miasta Kutno
pl. marsz. J. Piłsudskiego 18
99-300 Kutno

strategia@um.kutno.pl

<u>METODOLOGIA OPRACOWANIA.....</u>	<u>4</u>
<u>I. INFRASTRUKTURA PRZESTRZENNA</u>	<u>6</u>
1. POŁOŻENIE	6
2. ŚRODOWISKO.....	7
3. POWIERZCHNIA	10
4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	11
<u>II. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....</u>	<u>17</u>
1. OCHRONA ZDROWIA	17
2. POMOC SPOŁECZNA	21
3. DEMOGRAFIA	30
4. EDUKACJA I WYCHOWANIE.....	43
5. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA	52
6. RYNEK PRACY	60
7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	66
8. KAPITAŁ LUDZKI I KAPITAŁ SPOŁECZNY.....	71
9. KULTURA I DZIEDZICTWO RÓŻNE.....	79
<u>III. INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA.....</u>	<u>85</u>
1. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	85
2. SKALA ROZWOJU I POTENCJAŁ GOSPODARCZY	90
3. GOSPODARKA	95
4. BUDŻET MIASTA	98
5. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA.....	104
6. KOMUNIKACJA, TRANSPORT I INFRASTRUKTURA DROGOWA	108
7. MEDIA KOMUNALNE	115
<u>SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW I ZDJĘĆ</u>	<u>128</u>

Szanowni Państwo!

Prace nad nową strategią rozwoju miasta rozpoczynamy od prezentacji *Diagnozy Stanu Przestrzenno-Społeczno-Gospodarczego*. Dokument ten zawiera informacje pozwalające na określenie pozycji miasta na tle wybranych jednostek samorządu terytorialnego. Grupa ta składa się z: Radomska, Dębicy, Skarżyska-Kamiennej, Ciechanowa, Kutna, Sieradza, Zduńskiej Woli, Mińska Mazowieckiego i Szczecinka.

W toku prac nad *Diagnozą* udało się zebrać i poddać wstępnej analizie znaczny zakres informacji o Kutnie.

Wyrażamy nadzieję, że zaprezentowane dane stanowią będą punkt wyjścia do dalszych prac zmierzających do opracowania *Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030*. Materiał ma również istotne znaczenie informacyjne, które w przyszłości może stanowić cenne źródło archiwalnych informacji o mieście.

Zespół redakcyjny

„Strategia stanowi platformę współpracy i współdziałania wszystkich zainteresowanych podmiotów: administracji rządowej, administracji specjalnej, samorządu terytorialnego, instytucji pozarządowych, podmiotów gospodarczych i społeczeństwa. Posiadanie strategii określającej możliwości rozwoju poprawia wizerunek miasta i może pomóc w pozyskaniu zewnętrznego kapitału. Strategia może pobudzić inicjatywę i przedsiębiorczość lokalnej społeczności”¹.

Metodologia opracowania

Głównym celem niniejszej diagnozy jest analiza sytuacji przestrzenno-społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Kutno. Opracowanie jest rezultatem pierwszego etapu prac związanych z przygotowaniem *Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030* i zarazem stanowi punkt wyjścia do dalszych działań nad wyżej wymienionym dokumentem.

Diagnoza jest elementem niezwykle istotnym w procesie planowania strategicznego, a „wartość dokonanej analizy zależy od użytych w niej danych wejściowych, które powinny dotyczyć szczegółowego opisu gminy i kierunków zachodzących w niej zmian”². Zatem w diagnozie wnikliwie rozpoznano obecny stan miasta i zachodzące w nim zmiany na przestrzeni lat 2015-2020³. W dokumencie zawarto szereg danych statystycznych oraz analizę funkcjonowania następujących sfer miasta: położenie, środowisko, powierzchnia, zagospodarowanie przestrzenne, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, demografia, edukacja i wychowanie, sport, turystyka i rekreacja, rynek pracy, bezpieczeństwo publiczne, kapitał ludzki i kapitał społeczny, kultura i dziedzictwo różane, przedsiębiorczość, skala rozwoju i potencjał gospodarczy, gospodarka, budżet miasta, infrastruktura mieszkaniowa, komunikacja, transport i infrastruktura drogowa oraz media komunalne.

Jednocześnie należy podkreślić, że diagnoza ujmuje miasto Kutno szerzej niż *sensu stricto* zakres kompetencyjny samorządu gminnego⁴. Strategia miasta bowiem ma uwzględniać potrzeby i respektować interesy wszystkich grup interesariuszy, w tym między innymi: mieszkańców, pracowników, a także przedsiębiorstw i organizacji działających zarówno w mieście jak i poza nim, lecz mających wpływ na jego funkcjonowanie.

W niniejszym dokumencie przyjęto taki sposób przedstawienia danych, który umożliwia zdiagnozowanie trendów zachodzących w mieście w poszczególnych sferach życia przestrzenno-społeczno-gospodarczego. Dokonano również analizy porównawczej z „podobnymi” do Kutna miastami (tzw. grupa porównawcza miast), co na obecnym etapie pozwala pozycjonować Kutno w poszczególnych obszarach jego funkcjonowania, a w dalszym stadium prac umożliwi analizę przykładów dobrych praktyk i doświadczeń w dziedzinach objętych planowaniem strategicznym. Grupa porównawcza miast została dobrana według bezwzględnie występujących podobieństw:

- a) liczby mieszkańców (osiem miast z najbardziej zbliżoną liczbą mieszkańców, wg listy miast pod względem liczby mieszkańców Głównego Urzędu Statystycznego),
- b) ustroju formalno-prawnego (gminy miejskie),

¹ E. Wysocka, J. Koziński, *Strategia rozwoju województw i gmin. Teoria i praktyka*, Warszawa – Zielona Góra 1999, s. 6.

² M. Pytlak, *Planowanie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy – krytyczna analiza strategii rozwoju wybranych gmin zachodniego pasma aglomeracji warszawskiej*, Rocznik Żyrardowski, Tom IX/2011, s. 358.

³ Rok 2020 był wyjątkowy ze względu na zjawiska wywołane pandemią COVID-19 i dane za ten rok mogą odbiegać od pozostałego okresu.

⁴ Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

c) charakteru gminy⁵,

d) sposobu w jaki miasta przeszły przez transformację ustrojową.

Grupa składa się z: Radomska, Dębicy, Skarżyska-Kamiennej, Ciechanowa, Kutna, Sieradza, Zduńskiej Woli, Mińska Mazowieckiego i Szczecinka. Wśród grupy porównawczej znajdują się cztery miasta minimalnie większe i cztery miasta minimalnie mniejsze od Kutna⁶. Cztery miasta pochodzą z woj. łódzkiego, dwa miasta z woj. mazowieckiego oraz po jednym z woj. świętokrzyskiego, podkarpackiego i zachodniopomorskiego. Warto podkreślić, że grupa porównawcza uległa istotnemu zwiększeniu, w porównaniu do materiałów opracowanych w toku prac nad poprzednią strategią rozwoju Kutna. Wiąże się to z większym wysiłkiem badawczym i analitycznym, ale niewątpliwie zwiększa to walor poznawczy opracowania.

Analizy niniejszego materiału dokonano na podstawie istniejących danych zastanych (z ang. desk research). W badaniu wykorzystano wtórne źródła informacji takie jak: dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego (np. Bank Danych Lokalnych, roczniki i publikacje zbiorcze GUS), akty prawa miejscowego, dane z Urzędu Miasta Kutno, dane z jednostek organizacyjnych miasta Kutno, artykuły prasowe, publikacje portali internetowych, dokumenty strategiczne dla regionu, ustawy, rozporządzenia oraz publikacje na stronach internetowych, akty normatywne i sprawozdawcze innych jednostek samorządu terytorialnego. Istotna okazała się pomoc i informacje przekazywane przez lokalne firmy i instytucje.

Wszelkie wnioski, które pojawiły się w dokumencie poparte są danymi ilościowymi (statystycznymi) i tym samym nie są efektem powszechnych poglądów czy subiektywnych opinii. Niniejsze opracowanie jest oparte na aktualnych danych statystycznych⁷, dzięki czemu, na ich podstawie, można formułować poprawne wnioski. Diagnoza jako całość, zogniskowana została wokół danych ilościowych. Pozwalają one na wskazanie najważniejszych trendów i innych tendencji, zwłaszcza w porównaniu do innych podobnych jednostek samorządu terytorialnego.

Opracowanie umożliwia wyłonienie największych sukcesów i szans pojawiających się w otoczeniu, jak również zdiagnozowanie jego braków oraz wskazanie istotnych problemów i słabości miasta. Tym samym stanowi bazę do dalszych prac nad dokumentem strategicznym dla gminy miejskiej Kutno.

⁵ Wykluczono w ten sposób miasta o turystycznym charakterze i znajdujące się w obrębie wielkomiejskich aglomeracji (np. Kołobrzeg, Świnoujście, Mikołów i Otwock).

⁶ Liczba mieszkańców w 2019 roku według danych GUS: Radomsko – 45843 os., Dębica – 45504 os., Skarżysko-Kamienna – 44848 os., Ciechanów – 44138 os., Kutno – 43911 os., Sieradz – 41953 os., Zduńska Wola – 41686 os., Mińsk Mazowiecki – 40999 os., Szczecinek – 40043 os. Powyższa kolejność miast ma swoje odzwierciedlenie w tabelach i wykresach porównawczych.

⁷ W przypadku niektórych zmiennych ostatnie dostępne dane (w momencie przygotowywania raportu) dotyczyły roku 2019. Ponadto niektóre dane są dostępne na poziomie powiatu, a nie gminy miejskiej.

I. Infrastruktura przestrzenna

1. Położenie

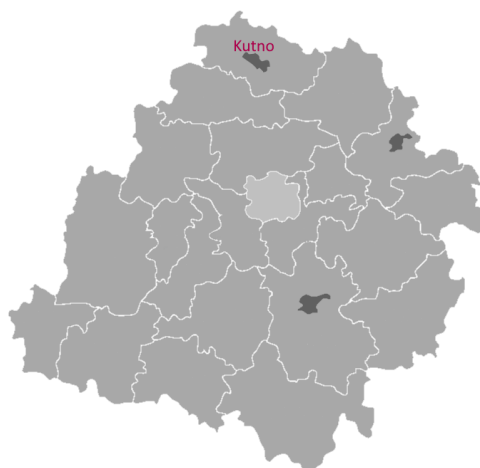
Kutno jest miastem położonym w centralnej Polsce, 20 km od geometrycznego środka Polski, w najdalej na północ wysuniętym obszarze województwa łódzkiego. Położenie miasta wyznaczają współrzędne $52^{\circ}14'$ szerokości geograficznej północnej i $19^{\circ}22'$ długości geograficznej wschodniej. Jest stolicą powiatu kutnowskiego, składającego się z 11 gmin, zlokalizowaną w jego środkowej części. Sąsiaduje bezpośrednio z gminą wiejską Kutno i gminą Krzyżanów. Pod względem historycznym leży na pograniczu czterech historycznych krain: Mazowsza, Kujaw, Ziemi Łęczyckiej i Wielkopolski. Obecnie granica powiatu kutnowskiego stanowi równocześnie granicę województwa łódzkiego, które styka się w rejonie Kutna z województwami: wielkopolskim, kujawsko-pomorskim i mazowieckim.

Rysunek 1. Lokalizacja miasta na tle kraju

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 2. Lokalizacja miasta na tle województwa łódzkiego

Źródło: opracowanie własne

Miasto jest lokalnym ośrodkiem administracyjnym, kulturalnym oraz gospodarczym, na co wpływ ma dogodna lokalizacja względem ważnych szlaków komunikacyjnych drogowych i kolejowych o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i lokalnym. Niespełna dwa kilometry od Kutna przebiega autostrada A1 (północ-południe), która w odległości 40 km od miasta przecina się z autostradą A2 (wschód-zachód). Obwodnicę miasta tworzy droga krajowa nr 92 Poznań – Warszawa a przez miasto przebiegają ponadto: droga krajowa nr 60 pozwalająca dojechać do Płocka czy droga wojewódzka nr 702 stanowiąca połączenie między Kutnem a Łodzią. W pobliskich Krośniewicach krzyżują się drogi krajowe nr 91 i 92, stanowiące najważniejszą alternatywę dla głównych połączeń autostradowych Polski.

Zlokalizowany w mieście węzeł kolejowy umożliwia połączenie wschód-zachód i północ-południe, łącząc Berlin z Moskwą, Poznań z Warszawą, Gdańsk z Katowicami, Bydgoszcz z Lublinem.

2. Środowisko

Według podziału Polski na rejony fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego⁸, miasto leży w pasie Nizin Środkowopolskich, na zachodnim skraju Równiny Kutnowskiej, należącej do makroregionu Niziny Środkowo-Mazowieckiej. Na południu graniczy z należącą do tego samego makroregionu Równiną Łowicko-Błońską. Od zachodu rozciąga się Wysoczyzna Kłódawska, zaliczana do Niziny Południowo-Wielkopolskiej. Ukształtowanie tego obszaru określa przede wszystkim Pradolina Warszawsko-Berlińska oraz wał moreny czołowej biegnący od Dąbia nad Nerem przez Kutno, aż po Gostynin. Dominuje tu krajobraz równinny lub lekko falisty. Najwyższe poziomy terenu w mieście wynoszą 125 m n.p.m. – zlokalizowane w południowej części ulicy Krzywej oraz dochodzące do 132 m n.p.m. – na terenie dawnego cmentarza żydowskiego.

Rzeźbę terenu w znacznym stopniu kształtuje dolina rzeki Ochni, przecinająca miasto z kierunku północno-zachodniego w kierunku południowego wschodu, opadająca zgodnie z biegiem rzeki ze 107 m n.p.m. do 101 m n.p.m. Środkowa część doliny zajmuje rozległa terasa zalewowa.

Pod względem budowy geologicznej teren miasta leży w obrębie Wału Kutnowskiego, środkowej części Wału Środkowopolskiego. Większość gleb występujących w tym regionie jest wytworzona z glin lekkich i sporadycznie z glin średnich i ciężkich. Skład mechaniczny gleby w górnych poziomach stanowi piasek.

Miasto Kutno położone jest w Masywie Kujawskim, w obrębie którego znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), w utworach jury górnej oraz czwartorzędu. Z uwagi na ochronę wód podziemnych przed zanieczyszczeniami, ustanowiono dla zbiorników obszary ochronne ONO (obszar najwyższej ochrony) i OWO (obszar wysokiej ochrony). Strefa najwyższej ochrony wód biegnie południową granicą miasta. Teren miasta leży w obszarze występowania zbiornika GZWP 226 Krośniewice-Kutno.

W obrębie miasta występują dwa podstawowe, udokumentowane poziomy wodonośne: poziom górnourajski – o zmiennej zasobności, poziom czwartorzędowy – przypowierzchniowy, wrażliwy na zanieczyszczenie, nie odgrywający większej roli jako źródło zaopatrzenia w wodę. Występuje też poziom trzeciorzędowy zawierający znaczne ilości związków żelaza i manganu. Na potrzeby miasta eksploatowane są wody poziomu jurajskiego. Główna użytkowa warstwa wodonośna zalega pod gliną.

Przepływająca przez miasto rzeka Ochnia to typowa rzeka nizinna, biorąca swój początek tuż za granicami powiatu i województwa łódzkiego, o długości prawie 50 km, będąca

⁸ J. Kondracki, *Geografia Polski mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1994, s. 132

lewym dopływem Bzury. Jej długość w obrębie granic administracyjnych miasta wynosi ponad 8 km, przy szerokości koryta 6-8 m. Na obszarze miasta koryto rzeki jest prawie całkowicie uregulowane. Cechą rzeki jest niewielki spadek oraz małe zasilanie przez inne ciek. Największe dopływy stanowią rzeki Głogowianka i Miłonka. Z tego powodu szczególnie w okresie lata wody rzeki płyną spokojnym nurtem lub nawet zasychają. Pozwala to na rozwój roślinności z grupy makrofitów takich jak grązel żółty, jeżogłówka gałęzista czy łączeń baldaszkowaty – rośliny mają tak dogodne warunki, że zakrywają miejscami całkowicie lustro wody. W obrębie miasta, na terenie zlewni Ochni, zaznacza się też niemal całkowity brak wód stojących – jezior, stawów, zbiorników retencyjnych. Występują niewielkie sztuczne zbiorniki wodne, nie mające istotnego wpływu na zasoby wód powierzchniowych na obszarze miasta.

Według Ramowej Dyrektywy Wodnej i przepisów krajowych, planowanie gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi na terenie kraju odbywa się w podziale na obszary dorzeczy, a wody powierzchniowe i podziemne podzielone są na jednolite części wód, umożliwiające prowadzenie monitoringu jakości tych wód. Kutno znajduje się w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. Na terenie Kutna zidentyfikowano następujące jednolite części wód powierzchniowych: Ochnia od źródeł do Miłonki bez Miłonki, Ochnia od Miłonki do ujścia, Głogowianka, dopływ z Bożej Woli, dopływ spod Złotnik Kutnowskich. W odniesieniu do wód podziemnych obszar Kutna znalazł się w granicach jednolitej części wód podziemnych, oznaczonych jako PLB200063, której stan ilościowy i chemiczny określony jest jako dobry.

Na warunki hydrologiczne wpływa położenie Kutna w strefie o najniższych opadach w Polsce. Przeciętna suma roczna opadów kształtuje się na poziomie 500-550 mm. Niedobory opadów wywołują groźne w skutkach zjawisko stopniowego stepowienia terenów. Najwięcej opadów występuje w okresie letnim, zwłaszcza w lipcu. Najmniej opadów notuje się w grudniu, styczniu, lutym i marcu. Do tego rejon Kutna wyróżnia się małą ilością burz, których średnia roczna wynosi 5.

Klimat obszaru Kutna należy do typu klimatów Krainy Wielkich Dolin. W układzie wiatrów dominują wiatry zachodnie i północno-zachodnie. W okresie zimowym wzrasta częstość wiatrów południowo-zachodnich. Występujące warunki termiczne kształtują się pod wpływem cech oceanicznych przenikających od zachodu i kontynentalnych od wschodu. Roczne amplitudy temperatury wynoszą 21,70°C. Średnia 30-letnia temperatura najchłodniejszego miesiąca (stycznia) wynosi – 3,30°C, a najcieplejszego (lipca) wynosi 18,40°C. Okres wegetacyjny w rejonie Kutna trwa przeciętnie 205 ÷ 210 dni w ciągu roku i zawiera się w okresie między połową kwietnia a pierwszymi dniami listopada.

Tabela 1. Powierzchnia wszystkich terenów biologicznie czynnych w mieście Kutnie (stan na 31.12.2020 r.)

Tereny biologicznie czynne	Powierzchnia (ha)
Lasy i zadrzewienia	87,00
Użytki rolne	1 629,00
Parki	25,40
Zieleńce	7,60
Pasy zieleni drogowej	23,00
Zieleń osiedlowa	75,72
SUMA	1 847,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Kutno położone jest w regionie o charakterze typowo rolniczym. Cechą charakterystyczną tego obszaru jest niewielka powierzchnia lasów. Zielen miejską na terenie Kutna tworzą nieduże kompleksy leśne, zlokalizowane we wschodniej części miasta, na które składają się głównie jednogatunkowe lasy iglaste, a także zielen parkowa, skwery, zieleńce, zielen ogródków działkowych, zielen osiedlowa.

Tabela 2. Powierzchnia zieleni miejskiej przypadająca na 1 mieszkańca w m² (według powierzchni parków, skwerów i zieleni osiedlowej)

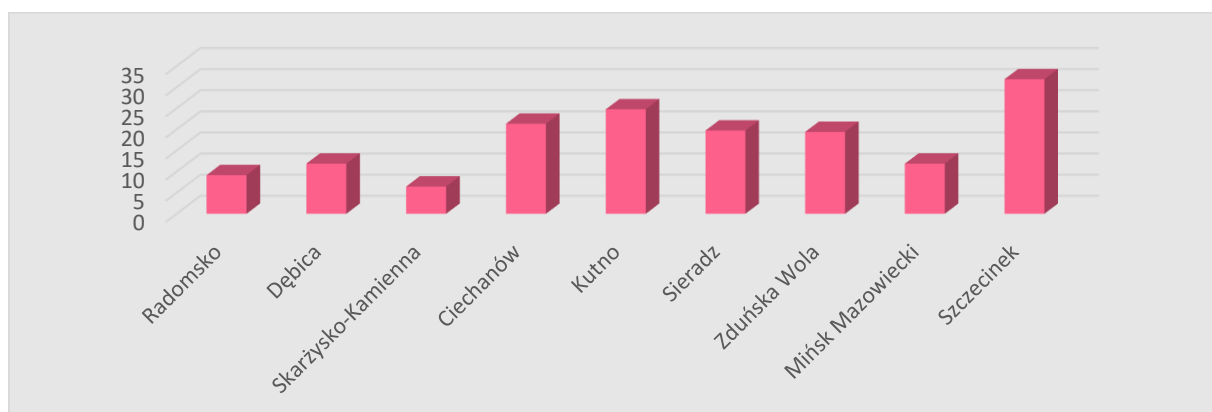
Miasto	Zielen zorganizowana m ² /mieszkaniec
Radomsko	9,16
Dębica	11,89
Skarżysko-Kamienna	6,47
Ciechanów	21,34
Kutno	24,76
Sieradz	19,74
Zduńska Wola	19,41
Mińsk Mazowiecki	11,88
Szczecinek	31,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Generalnie udział zieleni zorganizowanej w powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca miasta, plasuje Kutno w czołówce miast grupy porównawczej. Liderem w zestawieniu jest Szczecinek, następne miejsca zajmują Kutno i Ciechanów.

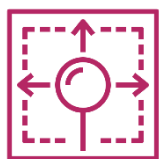
Dużą wartość przyrodniczą Kutna stanowią trzy parki miejskie funkcjonujące na obszarze miasta, o łącznej powierzchni 25,4 ha. Największym kompleksem zieleni jest Park Wiosny Ludów, który dzieli się na dwie części. Pierwsza stanowi symetryczny ogród z nasadzeniami bukszpanów, grabów i klombów różanych. Druga wyglądem przypomina naturalny las z bardzo bujnym runem. Kolejnym dużym kompleksem zieleni miejskiej jest Park Traugutta. Na obszarze 4 ha rośnie ponad 60 gatunków i odmian drzew, kilkanaście gatunków krzewów oraz blisko 100 odmian róż. Park z roku na rok wzbogaca się o kolejne rabaty z różnorodną roślinnością. Ostatnim istotnym założeniem parkowym na obszarze miasta jest Park nad Ochnią. Z powodu sąsiedztwa z rzeką Ochnią oraz ze względu na lokalizację w obszarze korytarza przewietrzającego miasto nie ma tam roślinności wysokiej. Dominują tereny otwarte, na które składają się trawniki i łąki z towarzyszącymi im skupiskami krzewów i pojedynczych drzew.

Wykres 1. Powierzchnia zieleni miejskiej przypadająca na 1 mieszkańca (w m²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W mieście znajduje się 7 pomników przyrody stanowiących okazałe drzewa oraz dwie aleje z zabytkowym drzewostanem utworzonym przez kasztanowce białe.

3. Powierzchnia

Miasto zajmuje obszar o powierzchni 33,59 km² (3359 ha). Kutno posiada wykształconą równoleżnikową strukturę przestrzenną, opartą w głównej mierze na układzie kolejowym i drogowym ze szczególnym uwzględnieniem drogi krajowej nr 92 oraz doliną rzeki Ochni. Struktura ta uzupełniona jest promienistym układem dróg, które zapewniają powiązanie miasta z zewnętrzną strukturą osadniczą, podkreślając rolę Kutna, jako znaczącego ośrodka regionalnego.

W strukturze przestrzennej miasta wyróżniają się:

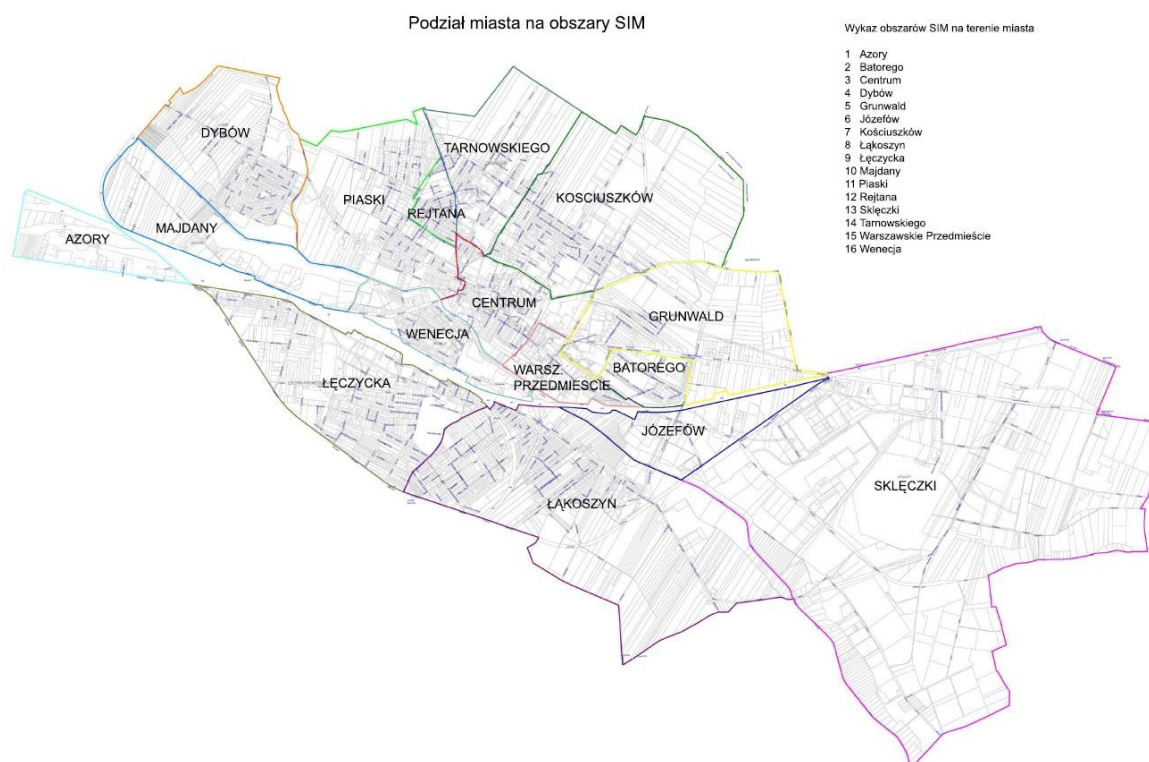
- obszar centralny położony w nawiązaniu do historycznego zespołu średniejskiego;
- zespół zewnętrznych dzielnic o przewadze funkcji mieszkaniowych;
- zespół mieszkaniowo-przemysłowy zlokalizowany na południe od linii kolejowej i rzeki Ochni;
- dzielnica przemysłowa Skłęczki wraz z rozbudowaną infrastrukturą logistyczną i terenami w kierunku wschodnim – uwarunkowana obecnością Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej;
- pasmo usługowe o południkowej strukturze łączące wschodnią i zachodnią część miasta, wychodzące z zespołu średniejskiego w kierunku północnym;
- centrum usługowo-dyspozycyjne rozwinięte na historycznej strukturze placów Piłsudskiego i Wolności, połączonych ul. Królewską wraz z wyjściem południowym ul. Sienkiewicza w rejon dworca kolejowego i dalej do Pałacu Gierałty (Park Wiosny Ludów).

Miasto Kutno podzielone jest ewidencyjnie na sześć obrębów geodezyjnych:

- 1 – Raszew Piaski,
- 2 – Grunwald,
- 3 – Skłęczki,
- 4 – Kościuszków,
- 5 – Śródmieście,
- 6 – Łąkoszyn.

Zwyczajowo mówi się również o dzielnicach: Centrum, Wenecja, Warszawskie Przedmieście, Łęczycka, Azory, Majdany, Dybów, Piaski, Rejtana, Tarnowskiego, Kościuszków, Grunwald, Batorego, Józefów, Skłęczki, Łąkoszyn, które mają odzwierciedlenie w podziale na obszary Systemu Informacji Miejskiej.

Rysunek 3. Obszary Systemu Informacji Miejskiej

Źródło: Opracowanie własne UM Kutno

Ścisłe centrum stanowią trzy rynki: Rynek Zduński, plac Wolności oraz plac marszałka Józefa Piłsudskiego. Place połączone są ze sobą ulicą Królewską, stanowiącą część historycznej trasy tzw. Traktu Królewskiego z Drezna do Warszawy. Plac marszałka Józefa Piłsudskiego łączy nie tylko oś wschód-zachód, lecz również oś widokową prowadzącą z południa (Pałac Gierałty) na północ (Pałac Saski). Zabudowę śródmiejską stanowią zwarte pierzeje budynków. Miejsce to pełni funkcję reprezentacyjną miasta.

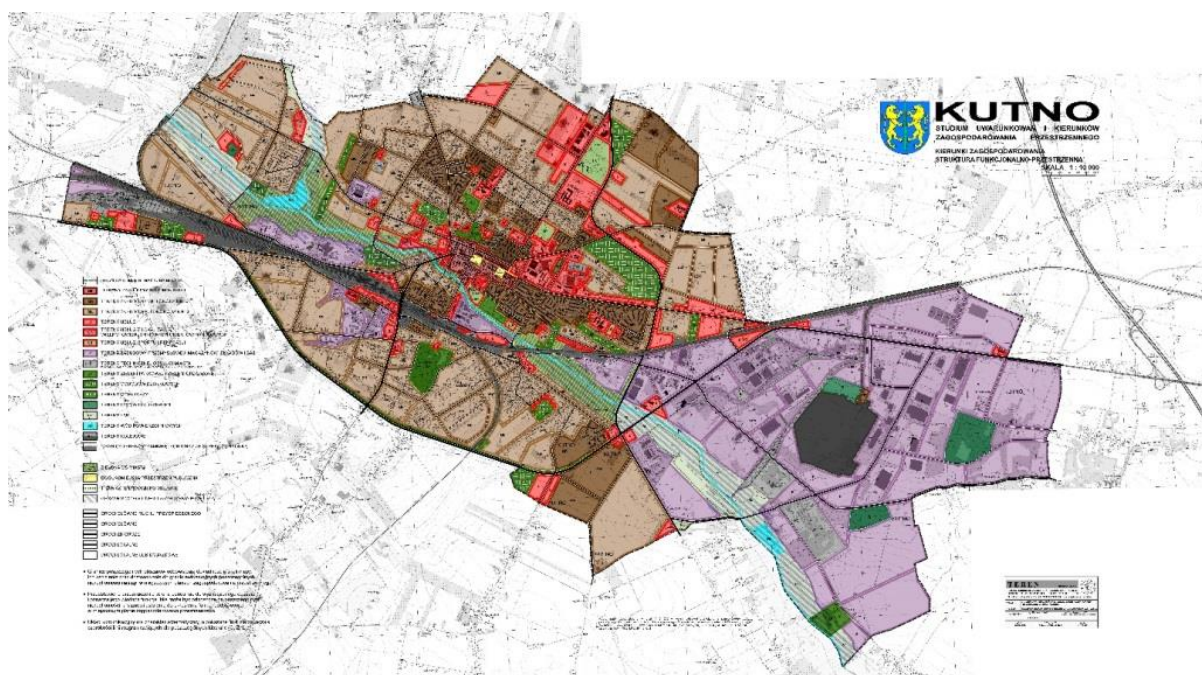
W granicach administracyjnych miasta znajdują się trzy cmentarze: cmentarz parafialny przy ul. Cmentarnej, cmentarz parafialny na Łąkoszynie i cmentarz żydowski. Ponadto poza granicami miasta, w miejscowości Kuczków, znajduje się cmentarz komunalny. W przeszłości przy ulicy Oporowskiej zlokalizowany był cmentarz ewangelicki, zlikwidowany w 1974 roku.

4. Zagospodarowanie Przestrzenne

Na terenie miasta obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kutna uchwalone uchwałą Nr XXXVI/358/2017 Rady Miasta Kutno z dnia 28 marca 2017 roku.

Rysunek 4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kutna

Źródło: BIP UM Kutno

Znaczenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, ma wartość szczególną. Jest to dokument o charakterze strategicznym, określający długofalową politykę władz samorządowych w zakresie gospodarki przestrzennej. Polityka przestrzenna ma również zasadnicze znaczenie dla procesów urbanizacyjnych. Zawarte w studium zapisy i wynikające z nich miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) wpływają na jakość życia mieszkańców i warunki inwestycyjne.

Rysunek 5. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Źródło: BIP UM Kutno

Tabela 3. Pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
(dane na dzień 31.12.2020 r.)

Miasto	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia pokrycia przez mpzp (ha)	Powierzchnia pokrycia przez mpzp
Radomsko	5 143	619	12,0%
Dębica	3 414	374	11,1%
Skarżysko-Kamienna	6 416	769	11,9%
Ciechanów	3 278	965	29,4%
Kutno	3 359	1 446	43,1%
Sieradz	5 122	882	17,2%
Zduńska Wola	2 458	563	22,9%
Mińsk Mazowiecki	1 318	1 318	100%
Szczecinek	4 848	3 830	79,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Na dzień 31 maja 2021 r. miasto Kutno pokryte jest w 43,1% obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w łącznej liczbie 37, które obejmują 1446 ha.

Analizując udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni całkowitej gminy, Kutno plasuje się w czołówce grupy porównawczej. Wyróżnia się Mińsk Mazowiecki, który jest w 100% pokryty planami.

Rysunek 6. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - w opracowaniu

Źródło: BIP UM Kutno

Ponadto należy zaznaczyć, że od lutego 2019 r. trwają prace planistyczne związane z uchwaleniem kolejnych sześciu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pięć z nich to plany zagospodarowujące nowe tereny:

- dla obszaru położonego w Kutnie przy ulicy Lotniczej – ok. 201 ha,
- dla obszaru położonego w Kutnie przy ulicy Skrajnej i Zacisze – ok. 125 ha,
- dla obszaru położonego w Kutnie przy ulicy Raszewskiej – ok. 75 ha,
- dla obszaru położonego w Kutnie przy ulicy Paderewskiego – ok. 42 ha,
- dla obszaru położonego w Kutnie przy ulicy Krośniewickiej – ok. 27 ha.

Łączna powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będących w opracowaniu to 470 ha.

Tabela 4. Struktura gruntów w Kutnie wg powierzchni geodezyjnej (ha)

Rodzaj gruntu	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grunty rolne	1 631	b.d.	1 657	1 649	1 638	1 629
Grunty leśne	90	b.d.	88	87	87	87
Grunty zurbanizowane	1 476	b.d.	1 499	1 508	1 519	1 528
Grunty pod wodami	17	16	16	16	16	16
Tereny różne	99	99	99	99	99	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych oraz danych Wydziału Geodezji i Katastru

Na przestrzeni lat znacznie wzrosła w Kutnie powierzchnia gruntów zurbanizowanych, z czego największy wzrost odnotowano dla terenów mieszkaniowych. Tereny przemysłowe w Kutnie stanowią ponad 28% całkowitej powierzchni gruntów zurbanizowanych, natomiast tereny mieszkaniowe 27% całkowitej powierzchni miasta (dane za rok 2020).

Tabela 5. Struktura gruntów zurbanizowanych w Kutnie (ha)

Rodzaj terenów	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tereny mieszkaniowe	391	b.d.	401	402	406	410
Tereny przemysłowe	422	b.d.	426	427	430	429
Inne tereny zurbanizowane	172	b.d.	176	179	180	183
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	56	b.d.	55	55	58	61
Tereny komunikacyjne	435	b.d.	441	445	445	445
RAZEM	1476	b.d.	1499	1508	1519	1528

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych oraz danych Wydziału Geodezji i Katastru

Ze względu na powierzchnię, Kutno (33,59 km²) swoją wielkością zbliżone jest najbardziej do Ciechanowa (32,78 km²) oraz Dębicy (34,14 km²).

Porównując liczbę ludności zamieszkującą poszczególne miasta w roku 2019, Kutno (43 911 mieszkańców) najbardziej zbliżone jest do Ciechanowa (44 138 mieszkańców).

Ze względu na powierzchnię miasta przypadającą na jednego mieszkańca najkorzystniej wypada Skarżysko-Kamienna, natomiast najmniejsza powierzchnia gruntu przypadająca na jednego mieszkańca występuje w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 6. Zestawienie powierzchni miasta w stosunku do populacji w grupie porównawczej w roku 2019

Miasto	Powierzchnia (km ²)	Ludność	Gęstość zaludnienia (m ² /mieszkaniec)
Radomsko	51,43	45 843	1 122
Dębica	34,14	45 504	750
Skarżysko-Kamienna	64,16	44 848	1431
Ciechanów	32,78	44 138	743
Kutno	33,59	43 911	765
Sieradz	51,22	41 953	1 221
Zduńska Wola	24,58	41 686	590
Mińsk Mazowiecki	13,18	40 999	321
Szczecinek	48,48	40 043	1 211

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Tabela 7. Porównanie struktury gruntów zurbanizowanych w roku 2015 (ha)

Miasto	Tereny mieszkaniowe	Tereny przemysłowe	Inne tereny zurbanizowane	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	Tereny komunikacyjne
Radomsko	618	266	255	20	407
Dębica	454	80	229	51	311
Skarżysko-Kamienna	379	279	265	78	541
Ciechanów	410	191	133	39	316
Kutno	391	422	172	56	435
Sieradz	223	68	236	14	396
Zduńska Wola	152	136	134	28	378
Mińsk Mazowiecki	403	81	190	21	202
Szczecinek	210	112	511	77	292

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, GUGIK, BDL oraz danych Wydziału Geodezji i Katastru

We wszystkich analizowanych miastach na przestrzeni lat 2015-2020 wzrosła powierzchnia gruntów zurbanizowanych, kosztem gruntów rolnych i gruntów leśnych. Grunty zurbanizowane dzielą się na: tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, tereny komunikacji oraz pozostałe.

Tabela 8. Porównanie struktury gruntów zurbanizowanych w roku 2020 (ha)

Miasto	Tereny mieszkaniowe	Tereny przemysłowe	Inne tereny zurbanizowane	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	Tereny komunikacyjne
Radomsko	645	281	267	23	446
Dębica	494	146	290	37	302
Skarżysko-Kamienna	398	277	170	75	641
Ciechanów	416	202	137	41	338
Kutno	410	429	183	61	445
Sieradz	483	80	383	13	455
Zduńska Wola	279	142	149	47	385
Mińsk Mazowiecki	431	108	163	43	213
Szczecinek	236	122	480	77	377

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, GUGIK, BDL oraz danych Wydziału Geodezji i Katastru

Znaczny wzrost terenów obserwujemy w kategorii gruntów zakwalifikowanych w strukturze jako grunty mieszkaniowe. Warto zauważyć, iż popyt na grunty mieszkaniowe cały czas rośnie przy jednoczesnym spadku demograficznym.

Porównując rok 2015 i 2020 największy wzrost powierzchni gruntów mieszkaniowych odnotowano w Sieradzu (rok 2015 – 223 ha, rok 2020 – 483 ha) oraz w Zduńskiej Woli (rok 2015 – 152 ha, rok 2020 – 279 ha). Powierzchnia gruntów przemysłowych w powyższych latach wzrosła najbardziej w Dębicy (rok 2015 – 80 ha, rok 2020 – 146 ha). W przypadku gruntów rekreacyjno-wypoczynkowych największy wzrost odnotowano w Dębicy (rok 2015 – 229 ha, rok 2020 – 290 ha), a największy spadek w Skarżysku-Kamiennej (rok 2015 – 265 ha, rok 2020 – 170 ha). Kutno zdecydowanie dominuje w grupie porównawczej, pod względem obszaru przeznaczonego pod działalność przemysłową.

II. Infrastruktura społeczna

1. Ochrona zdrowia

W zakresie działań społecznych, których celem jest zapobieganie chorobom i ich leczenie, utrzymywanie rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego człowieka, przedłużenie życia oraz troska o dobrostan, wyróżnić należy szereg działań instytucjonalnych oraz tych, świadczonych przez organizacje społeczne. Trzonem działalności instytucjonalnej świadczącej usługi na rzecz ochrony zdrowia mieszkańców Kutna jest Kutnowski Szpital Samorządowy. W jego strukturze znajdują się: szpitalny oddział ratunkowy z izbą przyjęć i ambulatorium, oddział anestezjologii i intensywnej terapii, oddział chirurgiczny i chirurgii onkologicznej, oddział dermatologiczny, endokrynologiczny, ginekologiczno-położniczy, chirurgii urazowo-ortopedycznej, dwa oddziały chorób wewnętrznych, oddział neonatologiczny, neurologiczny z pododdziałem udarowym, pediatriczny, oddział rehabilitacyjny z pododdziałem rehabilitacji neurologicznej oraz znajdujący się na jego terenie Centrum Kardiologii Scanmed. Ponadto, w skład szpitala wchodzi także Zakład Opiekuńczo-Leczniczy obejmujący swoją opieką i leczeniem osoby, które nie wymagają dalszego leczenia szpitalnego, jednak ze względu na stan zdrowia, stopień niepełnosprawności, a także brak możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku domowym, wymagają nadal profesjonalnej pielęgnacji, opieki, nadzoru lekarskiego i dalszej rehabilitacji. W szpitalu funkcjonuje nocna i świąteczna opieka zdrowotna, świadcząca podstawową opiekę zdrowotną od poniedziałku do piątku w godzinach 18.00 – 8.00 dnia następnego oraz całodobowo w dni ustawowo wolne od pracy⁹.

Uzupełnieniem instytucjonalnego systemu ochrony zdrowia są 33 podmioty ambulatoryjne (przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej) świadczące usługi na rzecz mieszkańców Kutna. Liczba ta, historycznie w czasie pięciu lat będących podstawą diagnozy, ulegała niewielkim zmianom. Dane statystyczne dotyczące liczby podmiotów ambulatoryjnych w poszczególnych latach, w odniesieniu do Kutna i do miast znajdujących się w grupie porównawczej, przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9. Liczba podmiotów ambulatoryjnych (przychodni) ogółem w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	30	28	29	30	29
Dębica	15	16	17	16	19
Skarżysko-Kamienna	28	30	28	27	26
Ciechanów	23	23	21	21	21
Kutno	30	33	36	36	33
Sieradz	20	20	23	24	24
Zduńska Wola	29	28	28	26	26
Mińsk Mazowiecki	18	17	20	22	23
Szczecinek	30	33	34	34	33

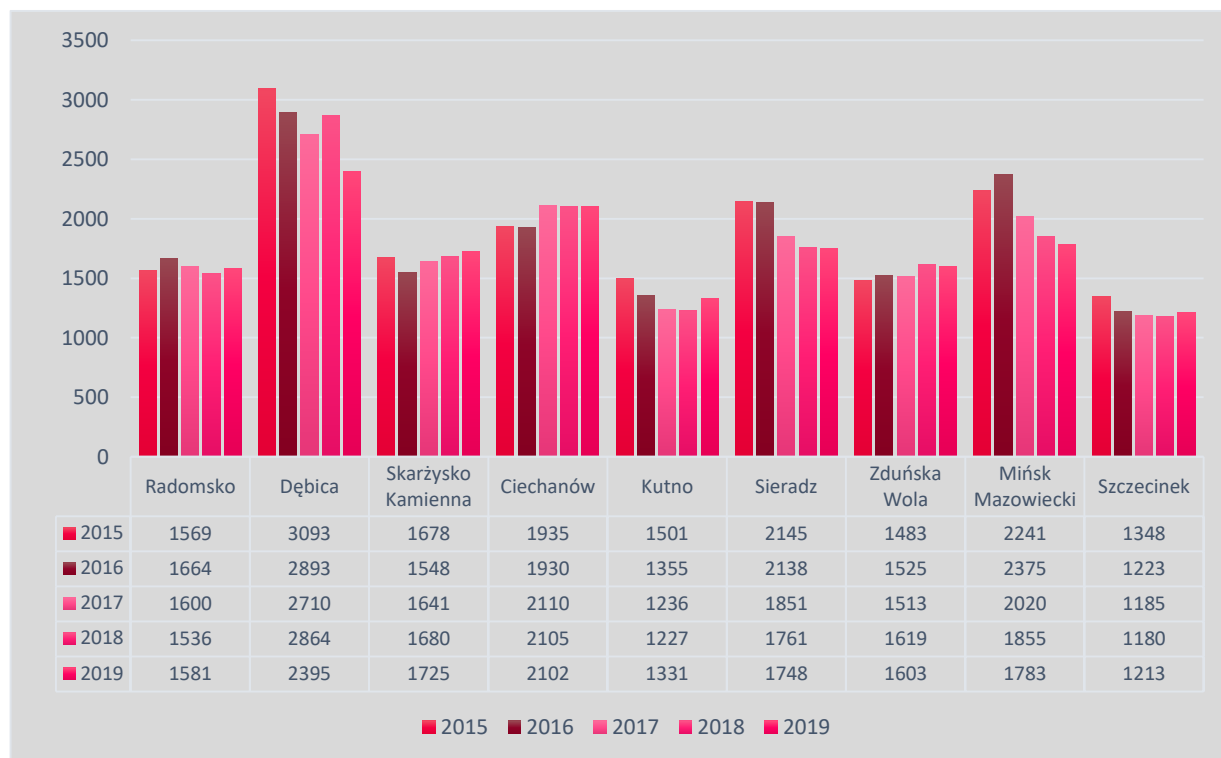
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

⁹ Dane na podstawie informacji zawartych na stronie <https://szpital.kutno.pl/Oddzialy> (dostęp: 18.03.2021 r.)

Zaprezentowane w tabeli dane dają podstawę do stwierdzenia, iż na terenie Kutna i Szczecinka funkcjonuje najwięcej przychodni podstawowej opieki zdrowotnej (po 33). Miastem, które dysponuje najmniejszą liczbą tych podmiotów jest Dębica (19).

Uwzględniając liczbę działających podmiotów ambulatoryjnych i liczbę mieszkańców, można obliczyć wskaźnik dostępności do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej. Wskaźnik ten dla Kutna i dla miast z grupy porównawczej, w ujęciu historycznym, zaprezentowano na wykresie 2.

Wykres 2. Liczba mieszkańców przypadających na jeden podmiot ambulatoryjny (w zaokrągleniu do całości) w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Dane umieszczone na wykresie 2 ukazują zróżnicowanie zarówno w czasie jak i w odniesieniu do poszczególnych miast podlegających analizie. Jednocześnie dają podstawę do konstatacji, iż najlepsza dostępność do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej w 2019 roku, rozumiana jako najmniejsza liczba mieszkańców na 1 podmiot ambulatoryjny, występowała w Szczecinku (1213 osób) i w Kutnie (1331 osób), najgorsza zaś w Dębicy (2395 osób) i Ciechanowie (2102 osoby). Trend ten jest zauważalny w dłuższej, pięcioletniej perspektywie.

Wskaźnikiem mogącym dawać podstawy do wnioskowania na temat kondycji zdrowotnej społeczności miejskich jest liczba udzielonych porad lekarskich ogółem średnio na jednego mieszkańca. Wskaźniki te dla Kutna oraz pozostałych ośmiu miast zakwalifikowanych do grupy porównawczej zaprezentowane zostały w tabeli 10.

Tabela 10. Liczba udzielonych porad lekarskich (ogółem) w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	Różnica 2015-2019
Radomsko	10,86	11,54	11,67	12,25	12,58	+1,72
Dębica	6,75	6,75	6,73	7,18	7,53	+0,78
Skarżysko-Kamienna	8,45	8,59	8,98	9,54	9,75	+1,30
Ciechanów	10,57	11,03	11,73	11,20	11,99	+1,42
Kutno	10,59	10,41	10,83	10,62	10,83	+0,24
Sieradz	13,99	14,26	14,50	14,63	14,71	+0,72
Zduńska Wola	8,70	9,16	9,18	9,29	9,42	+0,72
Mińsk Mazowiecki	9,69	9,74	9,28	9,52	9,91	+0,22
Szczecinek	9,90	9,83	10,49	9,96	10,62	+0,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Jak wynika z analizy powyższych danych, statystycznie każdy mieszkaniec Kutna skorzystał w roku 2019 prawie 11 razy z porady lekarskiej i trend ten zasadniczo utrzymuje się na stałym poziomie w pięcioletniej perspektywie czasowej. Mieszkańcy Sieradza prawie 15 razy średnio korzystali z porad i ten najwyższy wskaźnik wśród wszystkich analizowanych miast występuje w każdym z analizowanych okresów. Najniższy wskaźnik liczby udzielonych porad lekarskich, średnio na 1 mieszkańca, występuje w Dębicy. Mieszkańcy tego miasta statystycznie skorzystali w 2019 roku z porady lekarskiej 8 razy. Analizując różnice między skrajnymi latami uwzględnionymi w diagnozie, tj. rok 2015 do roku 2019, należy zauważyć, iż najwyższy wzrost wskaźnika występuje w Radomsku (wzrost o 1,72 porady), Ciechanowie (1,42 porady) i Skarżysku-Kamiennej (1,30 porady), najniższy w Mińsku Mazowieckim (0,22 porady) i w Kutnie (0,24 porady). Pozostałe miasta prezentują podobny poziom wzrostu.

W obszar ochrony zdrowia wpisują się funkcjonujące na terenie miasta apteki ogólnodostępne. Ich liczbę w latach 2015 - 2019 dla miast znajdujących się w grupie porównawczej zaprezentowano w tabeli 11.

Tabela 11. Liczba aptek ogólnodostępnych w latach 2015-2019

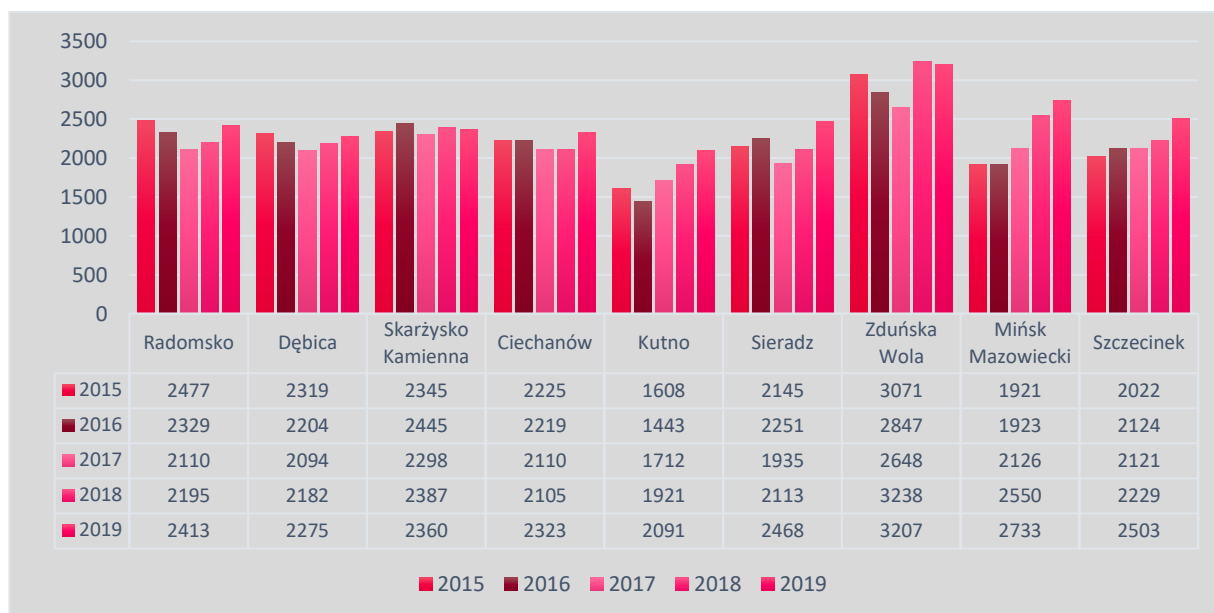
Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	19	20	22	21	19
Dębica	20	21	22	21	20
Skarżysko-Kamienna	20	19	20	19	19
Ciechanów	20	20	21	21	19
Kutno	28	31	26	23	21
Sieradz	20	19	22	20	17
Zduńska Wola	14	15	16	13	13
Mińsk Mazowiecki	21	21	19	16	15
Szczecinek	20	19	19	18	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Miastem z największą liczbą aptek w 2019 roku jest Kutno (21 aptek), w dalszej kolejności Dębica (20 aptek), natomiast z najmniejszą Zduńska Wola (13 aptek) i Mińsk Mazowiecki (15 aptek). Uwzględniając liczbę mieszkańców przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną należy stwierdzić, że najmniej mieszkańców przypadających statystycznie na

jedną aptekę występuje w Kutnie (2091 osób), najwięcej w Zduńskiej Woli (3207 osób). Szczegółowe dane dotyczące tego wskaźnika przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3. Liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Instytucjonalny system ochrony zdrowia w Kutnie uzupełniają organizacje pozarządowe działające na rzecz promocji zdrowia, osób starszych, chorych i niepełnosprawnych oraz w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Łącznie jest to 21 organizacji działających w formule fundacji lub stowarzyszeń¹⁰.

Organizacjami działającymi na rzecz promocji zdrowia są w szczególności: Fundacja Ars Vita i Stowarzyszenie Przyjaciół Człowieka. Sprawami osób starszych zajmują się między innymi Stowarzyszenie „Złoty Wiek”, Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku, Stowarzyszenie Łączy Nas Jeden Cel i Stowarzyszenie Pomocy Laris. Osoby chore i niepełnosprawne oraz ich rodziny mogą liczyć na pomoc i wsparcie fundacji i stowarzyszeń, takich jak: Fundacja PRO APERTE - zajmująca się inicjowaniem, prowadzeniem i wspieraniem działań w zakresie ochrony zdrowia, edukacji, wychowania aktywizacji zawodowej oraz integracji osób niepełnosprawnych, szczególnie z zaburzeniami rozwoju psychicznego, zaburzeniami zachowania i emocji; Polski Związek Niewidomych - zrzeszający osoby niewidome i słabo widzące; Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – działające na rzecz poprawy sytuacji prawnej, ekonomicznej i zdrowotnej osób chorych na choroby cywilizacyjne, przewlekłe, w tym na cukrzycę. Pozarządową, samopomocową, niedochodową organizacją społeczną zajmującą się pomocą dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym z niepełnosprawnością intelektualną jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną. Działalność w sferze zadań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest także w kręgu zainteresowań Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem. Pomoc dzieciom z niepełnosprawnością umysłową oraz ich rodzicom jest celem Stowarzyszenia „Jesteśmy dla Was”. Aktywizacja osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz zawodowym jest w centrum zainteresowania Stowarzyszenia Aktywizacji

¹⁰ Dotyczy organizacji z siedzibą w Kutnie. Istnieją organizacje pozarządowe, działające w obszarze zdrowia, które działają w Kutnie nie mając tutaj siedziby, przedstawicielstwa czy nawet członków.

Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Activus”, reprezentowaniem interesów osób niepełnosprawnych po leczeniu raka piersi oraz pełną ich rehabilitacją psychofizyczną zajmuje się Stowarzyszenie Kutnowski Klub Amazonek. Celem Stowarzyszenia Rodzice Razem dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej oraz Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych w Kutnie „Przystań” jest reprezentowanie interesów, niesienie pomocy i poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych.

Organizacjami których nadrzędnym celem jest pomoc i wsparcie osób zagrożonych uzależnieniami lub wychodzących z nich, są: Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Trzeźwość”, Stowarzyszenie AMISTAD, Katolickie Stowarzyszenie Wychowania w Trzeźwości Regionu Kutnowskiego przy Sanktuarium w Głogowcu i Chrześcijańska Misja Społeczna Teen Challenge Oddział w Kutnie.

Przy Kutnowskim Szpitalu Samorządowym, działa Miejsko-Gminny Klub Honorowych Dawców Krwi Polskiego Czerwonego Krzyża.

Ważne miejsce w systemie ochrony zdrowia w Kutnie zajmuje Stowarzyszenie Hospicjum Kutnowskie, które jako organizacja pozarządowa pożytku publicznego, sprawuje wszechstronną opiekę nad osobami w terminalnej fazie choroby nowotworowej. Lista organizacji pozarządowych działających w obszarze zdrowia jest znacznie szersza. Należy pamiętać, że na terenie miasta działalność w zakresie ochrony zdrowia prowadzą także podmioty spoza Kutna.

2. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna definiowana jest jako działalność mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości. Głównym miejskim podmiotem realizującym zadania pomocy społecznej, w myśl jej ustawowej definicji, jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie (MOPS). Należy jednak podkreślić, że na terenie Kutna funkcjonuje szereg innych instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Są to podmioty publiczne, podległe strukturalnie samorządowi powiatowemu, a także organizacje pozarządowe oraz podmioty prywatne. Poniższa tabela potwierdza wysoki poziom rozwoju infrastruktury społecznej. Miasto Kutno jest zdecydowanym liderem w zakresie liczby placówek stacjonarnej pomocy społecznej zarówno wśród miast województwa łódzkiego, jak i pozostałych miast grupy porównawczej.

Tabela 12. Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej (z filiami) w miastach grupy porównawczej, w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	3	3	3	3	3
Dębica	3	3	3	3	3
Skarżysko-Kamienna	2	2	2	2	2
Ciechanów	2	2	2	2	2
Kutno	5	5	5	5	5
Sieradz	2	2	2	2	2
Zduńska Wola	1	1	1	1	1
Mińsk Mazowiecki	1	1	1	1	1
Szczecinek	2	2	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do wskaźnika obrazującego liczbę miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (tabela 13). Kutno zajmuje tu najwyższą pozycję wśród miast województwa łódzkiego objętych zestawieniem, a spośród pozostałych miast grupy porównawczej wyższy wskaźnik notuje jedynie Dębica.

Tabela 13. Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (z filiami) w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	130	131	132	122	121
Dębica	321	332	349	376	380
Skarżysko-Kamienna	90	85	80	80	85
Ciechanów	284	286	289	296	293
Kutno	307	316	311	310	311
Sieradz	266	266	266	266	266
Zduńska Wola	84	85	83	83	84
Mińsk Mazowiecki	7	7	14	15	20
Szczecinek	30	30	30	30	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej to jednostka budżetowa samorządu miasta Kutna, realizująca zadania własne i zlecone przez administrację rządową, których szczegółowy zakres określa ustawa o pomocy społecznej, a także przepisy innych ustaw. Głównym celem działalności MOPS, wraz z podległymi mu placówkami, tj. Kompleksem Terapeutyczno-Integracyjnym „Wspólny Dom” (w tym ze znajdującą się w nim Sekcją Mieszkań Chronionych oraz Sekcją Wsparcia Dziennego, tzn. świetlicą profilaktyczno-wychowawczą „Rodzinka”), Zespołem Mieszkalno-Integracyjnym z mieszkaniem wspomaganim, Centrum Seniora z Sekcją - Dzienny Dom Pomocy Społecznej oraz Noclegownią i Ogrzewalnią, jest praca na rzecz wieloaspektowej pomocy kierowanej do osób i rodzin, zmierzająca do ograniczenia ich marginalizacji oraz umożliwiania im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, jak również do zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom utrudniającym życie, usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Zatrudnienie w strukturze MOPS w okresie 2015-2020 wynosiło średnio ok. 99 etatów.

Do głównych obszarów działalności MOPS należy:

- a) praca socjalna,
- b) prowadzenie i rozwijanie niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- c) analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- d) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- e) realizacja zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- f) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Jednostką organizacyjną pomocy społecznej o charakterze lokalnym jest również Środowiskowy Dom Samopomocy w Kutnie (przy ul. Wyszyńskiego 11). Dom jest ośrodkiem wsparcia pobytu dziennego przeznaczonym dla 40 osób przewlekle chorych psychicznie,

upośledzonych umysłowo oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Dom świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Celem działalności instytucji jest wspieranie uczestników i ich rodzin oraz kompensowanie skutków niepełnosprawności w sferze zdrowia psychicznego.

Nowym podmiotem działającym w obszarze pomocy społecznej jest Samorządowa Spółdzielnia Socjalna, utworzona przez samorządy miasta i powiatu kutnowskiego w 2020 roku. Jej powstanie związane jest z realizacją projektu rewitalizacji najstarszej, historycznej części Kutna. Działania tego podmiotu zorientowane są na rozwiązywanie problemów społecznych takich jak: bezrobocie, wykluczenie społeczne oraz niski kapitał społeczny. Celem powołania Spółdzielni jest przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa oraz umożliwienie osobom bezrobotnym aktywizacji zawodowej, integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tworzenie nowych miejsc pracy, organizacja i świadczenie usług pożytku publicznego. Na uwagę zasługuje fakt, że w grupie porównawczej spółdzielnie socjalne założone przez władze samorządowe, oprócz Kutna, działają jeszcze tylko w Radomsku oraz Skarżysku-Kamiennym.

Kolejnym podmiotem działającym na terenie miasta w sferze pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Jest to jednostka organizacyjna powiatu kutnowskiego. Do jej głównych zadań merytorycznych należy: prowadzenie 6 domów pomocy społecznej (w tym 3 na terenie Kutna) oraz umieszczanie w nich skierowanych osób. PCPR prowadzi również ośrodek interwencji kryzysowej, udziela pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy i przyznaje pomoc pieniężną na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej. W sferze jego działania jest ponadto: prowadzenie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisk dla nieletnich, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności. W 2020 r. wydano łącznie 2058 orzeczeń, w tym 1887 o stopniu niepełnosprawności.

Na terenie miasta Kutna funkcjonują ponadto 3 domy pomocy społecznej, podlegające organizacyjnie samorządowi powiatowemu. Jeden z nich prowadzony jest na zlecenie powiatu przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek - Prowincję Warszawską. Domy pomocy społecznej są formą opieki instytucjonalnej, w których przebywają osoby niemogące samodzielnie funkcjonować ze względu na stan zdrowia, trudną sytuację rodzinną, pewne uwarunkowania społeczne i finansowe. Instytucje te na koniec 2020 roku dysponowały 272 miejscami:

- Dom Pomocy Społecznej w Kutnie, ul. Krzywoustego 11 - dla osób w podeszłym wieku i przewlekłe somatycznie chorych - 71 miejsc,
- Dom Pomocy Społecznej w Kutnie, ul. Oporowska 27, dla osób dorosłych niesprawnych intelektualnie - 130 miejsc,
- Dom Pomocy Społecznej w Kutnie, ul. Sobieskiego 49 - prowadzony przez Zgromadzenie S. Albertynek – dla osób w podeszłym wieku i przewlekłe somatycznie chorych - 71 miejsc.

Domy pomocy społecznej świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność,

intymność, godność, poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

W mieście funkcjonują również 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, będące jednostkami organizacyjnymi wspierającymi rodziny i system pieczy zastępczej. Organizacyjnie podlegają powiatowi kutnowskiemu. Są to:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tęcza”, ul. Karłowicza 1, typ: socjalizacyjny - 14 miejsc,
- Placówka „Różany Zakątek”, ul. Oporowska 27, typ: socjalizacyjny - 14 miejsc.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi; zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

W Kutnie działa także Warsztat Terapii Zajęciowej (przy ul. 29 Listopada 27). Jest to instytucja stwarzająca osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Podmiotem prowadzącym placówkę jest Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencją Koło w Kutnie. Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego, którego podstawowym celem jest rehabilitacja społeczna i zawodowa, zmierzająca do ogólnego rozwoju każdego uczestnika, poprawy jego sprawności psychofizycznej, zaradności osobistej oraz przystosowania do możliwie niezależnego i samodzielnego życia w środowisku społecznym.

Na terenie Kutna funkcjonuje także szereg organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- Kutnowskie Stowarzyszenie „Nie Jesteś Sam”,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszenie Przymierze Rodzin przy Parafii św. Wawrzyńca,
- Parafialny Zespół Charytatywny Caritas przy Parafii Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych,
- „Teen Challenge” Chrześcijańska Misja Społeczna Oddział w Kutnie,
- Stowarzyszenie Bank Żywności Kutno,
- Parafialny Zespół Charytatywny „Caritas” przy Parafii pw. Bł. Męczenników Kutnowskich,
- Stowarzyszenie Pomocy Laris.

Wspomniane organizacje i stowarzyszenia są twórcami szeregu inicjatyw w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia. Realizują zadania dot. walki z uzależnieniami czy organizacji czasu pozalekcyjnego dla dzieci, organizują spotkania ze specjalistami oraz różnego typu akcje o charakterze profilaktycznym i w zakresie promocji zachowań prospołecznych i prozdrowotnych.

W Kutnie zarejestrowanych jest ponadto siedem prywatnych podmiotów gospodarczych, które jako wiodący obszar działalności wskazują pomoc społeczną.

Reasumując, należy stwierdzić, że na terenie Kutna funkcjonuje kompleksowa i mocno rozbudowana sieć podmiotów realizujących zadania oraz świadczących usługi w zakresie

pomocy społecznej. Są to zarówno podmioty publiczne (miejskie i powiatowe), jak i organizacje pozarządowe i podmioty prywatne. Zarówno w zakresie liczby placówek stacjonarnej opieki społecznej jak i w zakresie liczby miejsc w placówkach, miasto plasuje się w zdecydowanej czołówce. W Kutnie działa najwięcej placówek, a w liczbie miejsc w instytucjach, miasto ustępuje jedynie Dębicy. Pomimo kompleksowego systemu pomocy społecznej oraz znaczących nakładów ponoszonych przez samorząd miejski na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz programów prospołecznych o charakterze centralnym, w mieście wciąż istnieją pewne obszary ubóstwa i wciąż dość znaczna część mieszkańców korzysta z różnych form pomocy społecznej.

Na uwagę zasługuje fakt, iż samorząd miasta ponosi wysokie nakłady na finansowanie pomocy społecznej. Poniższa tabela ukazuje wydatki ogółem w miastach grupy porównawczej w okresie 2015-2019. Najwyższe nakłady na finansowanie zadań z zakresu opieki społecznej ponoszone są w Kutnie i Radomsku. Najmniej wydają samorządy Sieradza i Mińsk Mazowiecki.

Tabela 14. Wydatki w Dziale 852 - Pomoc społeczna ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	31 895 796	53 422 019	17 583 370	18 613 409	19 007 780
Dębica	25 963 885	48 140 676	14 652 737	14 551 489	15 373 520
Skarżysko-Kamienna	31 439 026	48 776 766	16 186 399	17 201 050	17 431 021
Ciechanów	21 153 414	41 520 873	10 706 610	10 418 786	11 357 565
Kutno	25 876 869	43 540 269	15 722 302	17 512 618	17 725 916
Sieradz	17 826 200	36 665 677	8 091 859	8 661 679	9 014 502
Zduńska Wola	20 530 807	40 469 491	9 754 428	9 750 714	10 172 892
Mińsk Mazowiecki	14 843 604	36 307 498	6 460 346	7 089 501	7 360 642
Szczecinek	25 091 750	42 417 084	14 126 925	14 437 408	14 602 864

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Podobną tendencję prezentuje zestawienie tabelaryczne dot. świadczeń na rzecz osób fizycznych oraz zasiłków okresowych, celowych i pomocy w naturze oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Najwyższe nakłady w ramach wspomnianych obszarów pomocy społecznej ponosi Kutno i Radomsko, a najniższe Sieradz i Mińsk Mazowiecki.

Tabela 15. Wydatki w rozdziale 85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	4 132 116	4 057 729	3 488 681	3 509 336	3 484 629
Dębica	2 620 492	2 486 399	1 980 049	1 763 081	1 621 833
Skarżysko-Kamienna	1 886 512	1 717 377	1 398 965	1 213 129	1 073 966
Ciechanów	959 907	1 074 373	924 549	897 528	927 248
Kutno	2 570 897	2 644 528	2 811 228	3 134 701	3 521 165
Sieradz	911 362	839 085	594 765	505 429	491 832
Zduńska Wola	1 552 244	1 756 375	1 709 226	1 313 441	977 547
Mińsk Mazowiecki	1 793 786	1 719 126	1 813 916	2 102 964	2 108 380
Szczecinek	2 919 118	2 698 396	2 548 512	2 492 872	2 621 981

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Dokonując analizy nakładów miast w zakresie wydatków ponoszonych w Dziale 852 - Pomoc społeczna dostrzegalne jest statystyczne zmniejszenie wartości kwotowych od roku 2017. Nie jest to efekt obniżenia nakładów ponoszonych na zadania społeczne, ale wynika ze zmiany klasyfikacji budżetowej i wyodrębnienia wydatków związanych z programami społecznymi typu Rodzina 500 Plus. Wydatki te umiejscowione zostały w Dziale 855 - Rodzina i aby dokonać całościowej analizy wydatków ponoszonych przez miasta grupy porównawczej na zadania z zakresu pomocy społecznej, należy uwzględnić zarówno wydatki w Dziale 852 jak i 855. Wydatki w ramach obydwu działów zaprezentowano w tabeli 14 i 16.

Tabela 16. Wysokość świadczeń na rzecz osób fizycznych w Dziale 855 - Rodzina, w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2019 (zł)

Miasto	2017	2018	2019
Radomsko	40 306 073	39 878 714	47 644 347
Dębica	40 467 941	39 738 346	48 235 308
Skarżysko-Kamienna	36 343 299	36 252 211	43 206 735
Ciechanów	36 508 978	36 551 834	47 163 825
Kutno	32 205 358	31 953 490	41 157 027
Sieradz	33 833 449	33 720 002	41 867 872
Zduńska Wola	36 237 686	36 404 383	44 824 310
Mińsk Mazowiecki	36 896 875	38 069 305	51 199 727
Szczecinek	31 616 932	31 409 850	41 248 231

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W poniższych tabelach przedstawione zostały wydatki ponoszone przez miasta grupy porównawczej, w ramach programu Rodzina 500 Plus. W zestawieniu ujęto zarówno nakłady kwotowe, jak i dane statystyczne dotyczące liczby rodzin pobierających świadczenie oraz dzieci w rodzinach ze wsparciem w ramach programu. Należy zauważyć, że świadczenie w ramach programu Rodzina 500 Plus istotnie wpłynęły na obniżenie poziomu ubóstwa w społeczeństwie.

Tabela 17. Wydatki na świadczenie wychowawcze w ramach programu Rodzina 500 Plus w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2019 (zł)

Miasto	2017	2018	2019
Radomsko	25 362 960	23 848 784	31 692 750
Dębica	27 138 251	25 996 159	34 677 307
Skarżysko-Kamienna	21 435 541	20 120 203	26 577 935
Ciechanów	23 909 558	22 662 499	32 799 789
Kutno	19 763 405	18 439 323	27 413 173
Sieradz	22 890 014	21 531 242	30 018 651
Zduńska Wola	24 049 446	23 021 755	31 257 653
Mińsk Mazowiecki	26 947 972	26 446 131	39 287 966
Szczecinek	19 695 699	18 557 362	26 938 879

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Tabela 18. Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie Rodzina 500 Plus w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2018

Miasto	2017	2018
Radomsko	2 810	2 625
Dębica	2 888	2 670
Skarżysko-Kamienna	2 419	2 218
Ciechanów	2 735	2 549
Kutno	2 279	2 106
Sieradz	2 640	2 479
Zduńska Wola	2 670	2 485
Mińsk Mazowiecki	3 167	3 038
Szczecinek	2 224	2 034

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Tabela 19. Liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie Rodzina 500 Plus w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2018

Miasto	2017	2018
Radomsko	4 161	3 888
Dębica	4 434	4 127
Skarżysko-Kamienna	3 543	3 270
Ciechanów	3 897	3 636
Kutno	3 222	2 982
Sieradz	3 739	3 521
Zduńska Wola	3 924	3 672
Mińsk Mazowiecki	4 421	4 282
Szczecinek	3 203	2 960

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Z prezentowanych danych wynika, że jedynie w Szczecinku i Skarżysku-Kamiennej nakłady w ramach Programu 500 Plus są niższe niż w Kutnie. Jest to spowodowane faktem, że świadczenie w Kutnie pobiera mniejsza liczba rodzin i objęta jest nim mniejsza liczba dzieci

niż w pozostałych miastach grupy porównawczej. We wspomnianych statystykach zdecydowanie najwyżej plasuje się Mińsk Mazowiecki.

Pomimo danych świadczących o ponoszeniu wysokich nakładów na różne formy pomocy społecznej, dane prezentowane w poniższych tabelach wykazują wyraźną tendencję zmniejszającą się liczby beneficjentów systemu opieki społecznej. Zmniejsza się także liczba zasiłków stałych przyznawanych mieszkańcom, spadają statystyki dotyczące najważniejszych powodów przyznawanych świadczeń.

Tabela 20. Zestawienie zasiłków stałych przyznanych mieszkańcom Kutna w okresie 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	368	357	360	340	320	302
Liczba przyznanych świadczeń	3 478	3 541	3 381	3 234	3 023	2 998
Liczba rodzin objętych przyznaniem świadczeniem	368	357	354	338	314	300
Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniem	498	475	460	432	406	382

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MOPS w Kutnie

Na uwagę zasługuje fakt, że w okresie pomiędzy rokiem 2015 a 2020 maleją: liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe (o 18%), liczba rodzin objętych taką formą wsparcia (o 18%) oraz liczba samych przyznanych świadczeń (o 14%).

Tabela 21. Zestawienie zasiłków okresowych przyznanych mieszkańcom Kutna w okresie 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	276	343	352	330	304	272
Liczba przyznanych świadczeń	916	1 000	1 008	1 044	1 098	1 114
Liczba rodzin objętych przyznaniem świadczeniem	276	343	352	330	302	372
Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniem	773	821	766	767	643	581

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MOPS w Kutnie

Tendencji spadkowych odnoszących się do statystyki zasiłków stałych przyznanych mieszkańcom miasta w latach 2015–2020, nie obserwujemy natomiast w przypadku zasiłków okresowych. Liczba osób, którym przyznano tego typu wsparcie jest niemal taka sama jak 5 lat temu (276 w 2015 i 272 w 2020 roku). Znacznie wzrosła liczba rodzin objętych taką formą wsparcia (o 34%) oraz sama liczba przyznanych świadczeń (o 21%).

Tabela 22. Zestawienie powodów przyznania pomocy społecznej w Kutnie, według liczby rodzin objętych wsparciem w okresie 2015-2020

Powód	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Niepełnosprawność	766	752	725	662	651	628
Ubóstwo	915	823	733	635	572	507
Długotrwała lub ciężka choroba	685	602	617	574	517	432
Bezrobocie	788	664	528	342	366	422
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	203	180	169	228	255	238
Alkoholizm	274	265	265	237	229	208
Bezdomność	89	84	85	88	75	70
Potrzeba ochrony macierzyństwa	135	138	118	66	82	125
Narkomania	20	12	12	12	14	19
Przemoc w rodzinie	24	30	22	13	14	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	33	29	23	30	20	12
Zdarzenie losowe	12	2	1	3	3	5
Sytuacja kryzysowa	2	2	2	2	0	1
Sieroctwo	2	1	1	0	0	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MOPS w Kutnie

Dość optymistycznie prezentują się dane dotyczące powodów przyznania pomocy społecznej w Kutnie w okresie 2015–2020, w odniesieniu do liczby rodzin objętych wsparciem (tabela 22). Wśród 10 głównych powodów przyznania pomocy, jedynie w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego odnotowano wzrost o 17%. W pozostałych przypadkach tendencja jest odwrotna i notowane są dość wyraźne spadki. Szczególnie zauważalne jest zmniejszenie liczby przypadków przyznania pomocy społecznej z powodu ubóstwa (o 45%) i z powodów związanych z bezrobociem (o 46%). W przypadku niepełnosprawności zmniejszenie nastąpiło o 19%, długotrwałej lub ciężkiej choroby o 37%, alkoholizmu o 24%, bezdomności o 21%, potrzeby ochrony macierzyństwa o 7%, narkomanii o 5%. Pozytywnym aspektem, jest fakt, iż zdecydowanie rzadziej jako powód przyznawania pomocy jest przemoc w rodzinie, gdzie redukcja nastąpiła aż o 58%.

Tabela 23. Zestawienie powodów przyznania pomocy społecznej w Kutnie, według liczby osób objętych wsparciem w okresie 2015-2020

Powód	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Niepełnosprawność	1 395	1 271	1 156	1 017	1 001	962
Ubóstwo	1 958	1 639	1 404	1 150	1 072	887
Długotrwała lub ciężka choroba	1 346	1 136	1 078	971	856	683
Bezrobocie	1 997	1 661	1 251	1 009	878	791
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	597	540	488	580	618	574
Alkoholizm	497	445	427	349	368	315
Bezdomność	108	94	94	93	78	76
Potrzeba ochrony macierzyństwa	577	531	498	499	364	290
Narkomania	30	20	21	20	22	29
Przemoc w rodzinie	75	73	64	19	36	28
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	51	54	37	38	26	16
Zdarzenie losowe	22	2	1	8	5	13
Sytuacja kryzysowa	6	6	2	2	0	3
Sieroctwo	4	1	1	0	0	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych MOPS w Kutnie

Jeszcze korzystniej prezentują się dane statystyczne dotyczące powodów przyznania pomocy społecznej w Kutnie w okresie 2015–2020, w odniesieniu do liczby osób objętych wsparciem (tabela 23). Dane te wykazują spadki w każdej z analizowanych kategorii. Wśród 10 głównych powodów przyznania pomocy, spadki osiągają następujące wartości: niepełnosprawność o 31%, ubóstwo o 55%, długotrwała lub ciężka choroba o 49%, bezrobocie o 60%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego o 4%, alkoholizm o 37%, bezdomność o 30%, potrzeba ochrony macierzyństwa o 50%, narkomania o 3%, przemoc w rodzinie o 63%.

Na korzystne tendencje w zakresie obniżenia liczby świadczeń społecznych przyznawanych mieszkańcom miasta zapewne największy wpływ ma poprawa sytuacji ekonomicznej kutnowskich rodzin, spowodowana wzrostem tempa rozwoju gospodarczego oraz spadkiem poziomu bezrobocia w mieście i w powiecie.

3. Demografia

Sytuacja demograficzna Kutna nie odbiega od trendów obserwowanych w innych miastach w Polsce w ostatnich latach. Według Głównego Urzędu Statystycznego¹¹, w gronie 944 miast w całym kraju, wzrost liczby mieszkańców (2019/2020) odnotowano jedynie w 185 jednostkach

¹¹ Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2020 roku, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2020

samorządu miejskiego. W przypadku 12 ośrodków liczba mieszkańców pozostała bez zmian, a w pozostałych 747 miastach liczba ludności uległa zmniejszeniu. Najwięcej mieszkańców przybyło w Warszawie, Krakowie i Gdańsku, zaś najwięcej ubyło w Łodzi, Sosnowcu i Bydgoszczy.

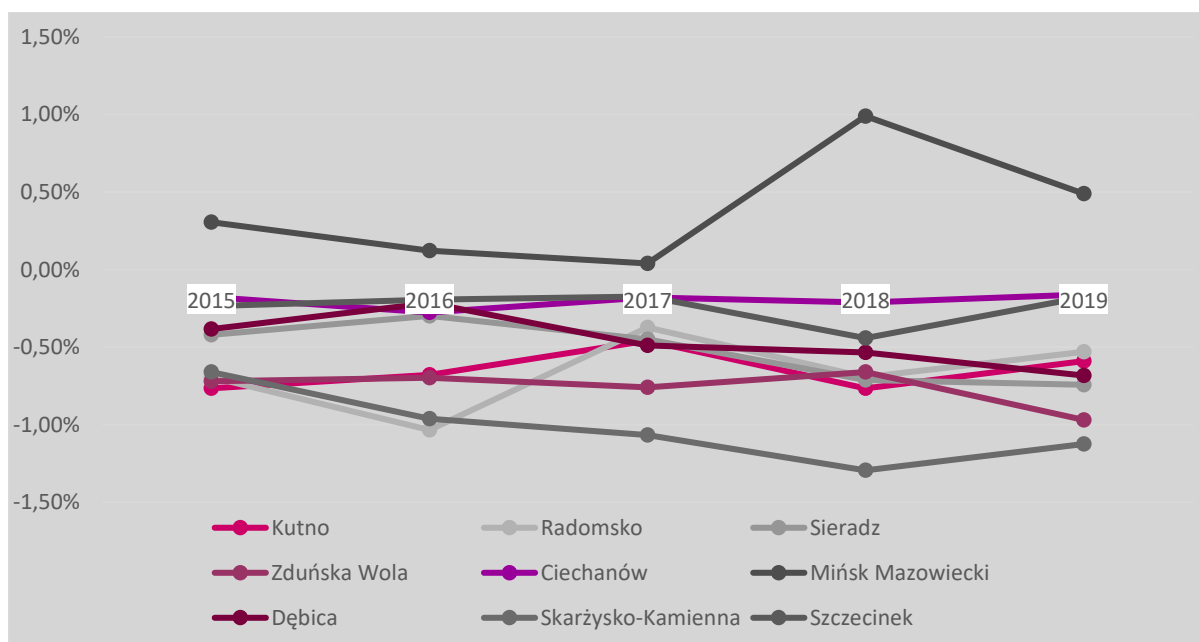
Tabela 24. Liczba ludności w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana 2015-2019
Radomsko	47 070	46 583	46 409	46 087	45 843	-2,6%
Dębica	46 389	46 289	46 063	45 817	45 504	-1,9%
Skarżysko-Kamienna	46 900	46 449	45 953	45 358	44 848	-4,4%
Ciechanów	44 506	44 383	44 303	44 209	44 138	-0,8%
Kutno	45 024	44 718	44 513	44 172	43 911	-2,5%
Sieradz	42 890	42 762	42 570	42 267	41 953	-2,2%
Zduńska Wola	42 998	42 698	42 374	42 094	41 686	-3,1%
Mińsk Mazowiecki	40 334	40 383	40 399	40 799	40 999	1,6%
Szczecinek	40 440	40 362	40 292	40 114	40 043	-1,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W Kutnie, w okresie 2015-2019, ubyło 1113 mieszkańców, co oznacza spadek o 2,5%. Największy spadek liczby ludności w badanym okresie odnotowało Skarżysko-Kamienna (-4,4%), a największy (i tym samym jedyny) wzrost – Mińsk Mazowiecki (+1,6%). Znamienne jest, że dwa miasta z najkorzystniejszymi danymi demograficznymi w badanej grupie (Mińsk Mazowiecki oraz Ciechanów) zlokalizowane są w woj. mazowieckim.

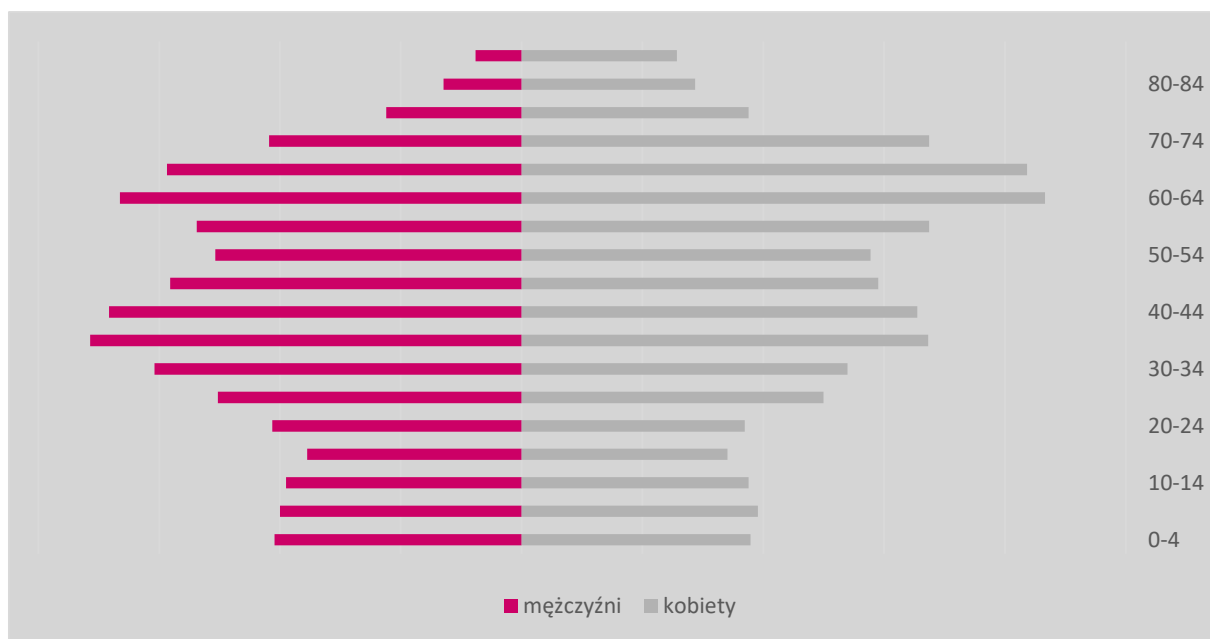
Wykres 4. Dynamika zmian liczby ludności w grupie porównawczej w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wśród mieszkańców powyżej 75 roku życia przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami jest bardzo wyraźna. Kobiet w wieku 75-79 jest ponad 2-krotnie więcej niż mężczyzn, a w przedziale wiekowym 85 i więcej nawet ponad 3-krotnie.

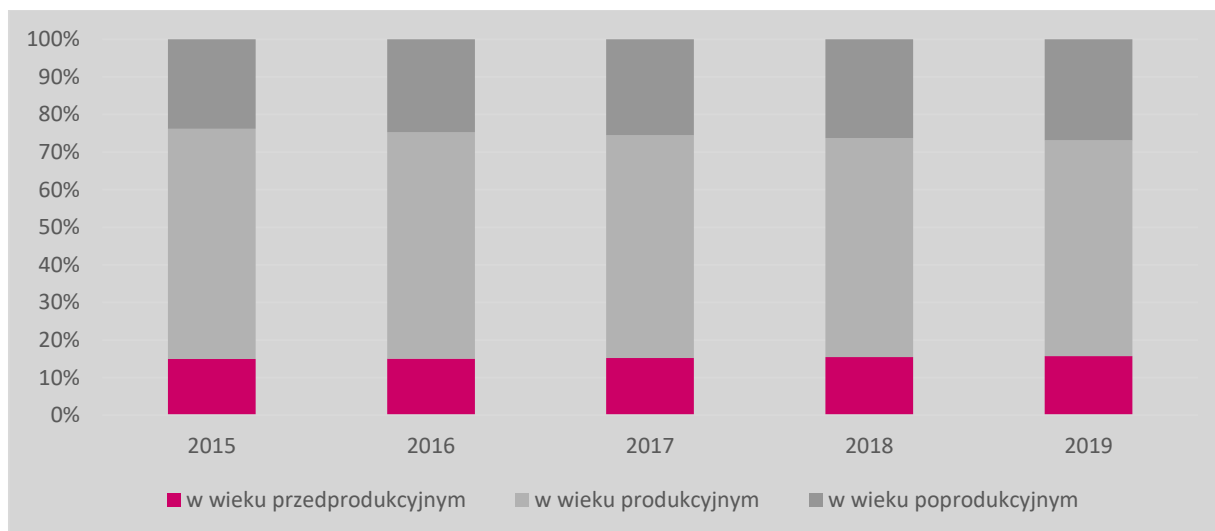
Wykres 5. Struktura wiekowa mieszkańców Kutna w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Fakt, że w Kutnie występuje zjawisko starzejącego się społeczeństwa potwierdza analiza struktury mieszkańców według ekonomicznych grup wieku. Na poniższym wykresie wyraźnie widać rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym (w 2015 - 23,8%, w 2019 - 26,9%) przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym (w 2015 - 61,2%, w 2019 - 57,4%). Pewnym pocieszeniem jest rosnący udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (w 2015 - 15,0%, w 2019 - 15,7%), jednak nie rekompensuje on dostatecznie, zachodzącego równolegle wzrostu liczby emerytów.

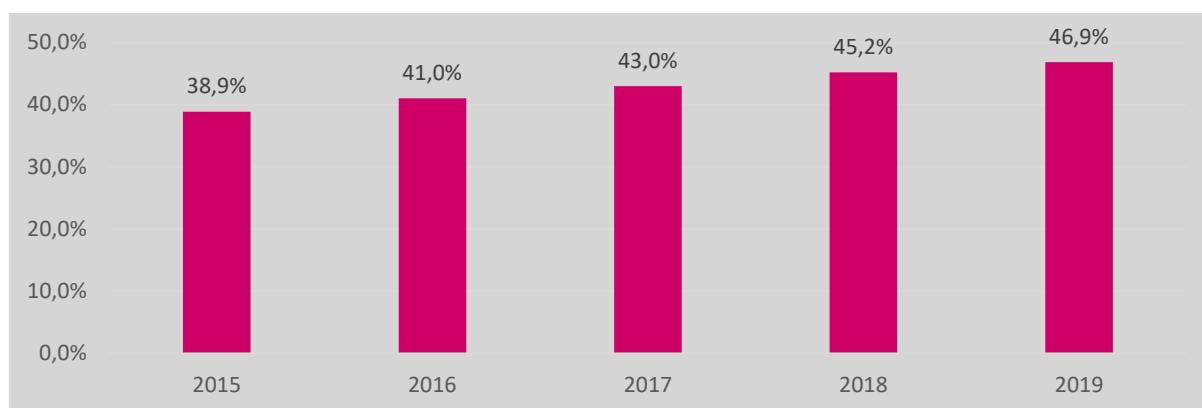
Wykres 6. Ludność w Kutnie według grup wieku w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Poniższy wykres przedstawia stosunek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Według danych GUS parametr ten rośnie z roku na rok.

Wykres 7. Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Warto jednak zauważyć, że dynamika wzrostu ($r/d/r$) w 2019 r. była najniższa w analizowanym okresie.

Zestawienie udziałów według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych miastach grupy porównawczej przynosi kilka ciekawych wniosków. Otóż największy wzrost udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w analizowanym okresie miał miejsce w Kutnie (+4,7%). Z kolei najkorzystniejsza zmiana udziału ludności w wieku produkcyjnym, a także udziału ludności w wieku poprodukcyjnym miała miejsce w Mińsku Mazowieckim (-3,9% w wieku produkcyjnym, +10,9% w wieku poprodukcyjnym).

Tabela 25. Udział poszczególnych ekonomicznych grup wieku w grupie porównawczej w 2015 i 2019 roku (%)

Miasto	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym			Udział ludności w wieku produkcyjnym			Udział ludności w wieku poprodukcyjnym		
	2015	2019	zmiana 2015/2019	2015	2019	zmiana 2015/2019	2015	2019	zmiana 2015/2019
Radomsko	16,2	15,8	-2,5%	61,3	58,8	-4,1%	22,5	25,4	12,9%
Dębica	17,4	17,3	-0,6%	64,0	60,1	-6,1%	18,6	22,6	21,5%
Skarżysko-Kamienna	14,2	14,0	-1,4%	60,9	56,9	-6,6%	24,9	29,1	16,9%
Ciechanów	16,7	17,3	3,6%	63,9	59,2	-7,4%	19,4	23,5	21,1%
Kutno	15,0	15,7	4,7%	61,2	57,4	-6,2%	23,8	26,9	13,0%
Sieradz	16,4	16,4	0,0%	63,2	59,6	-5,7%	20,4	24,0	17,6%
Zduńska Wola	17,4	17,3	-0,6%	61,7	58,5	-5,2%	20,9	24,1	15,3%
Mińsk Mazowiecki	20,7	21,1	1,9%	60,9	58,5	-3,9%	18,4	20,4	10,9%
Szczecinek	16,8	17,1	1,8%	62,3	58,8	-5,6%	20,9	24,1	15,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

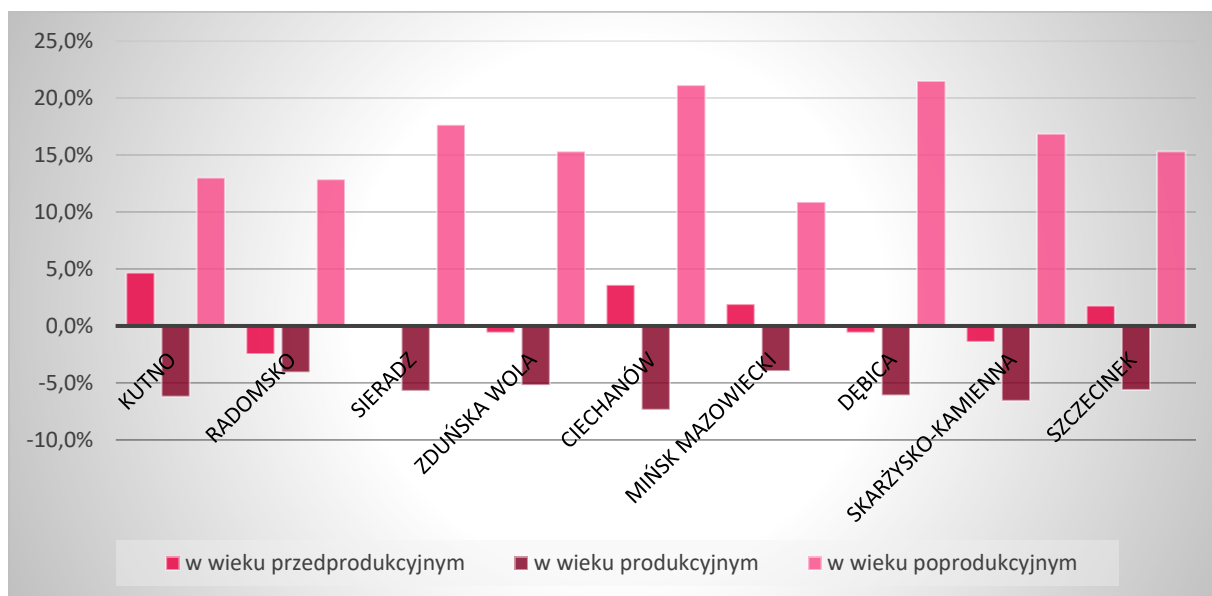
Postępujące starzenie się społeczeństwa doskonale obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego¹². W analizowanym okresie największy wzrost tej zmiennej odnotował Ciechanów i Skarżysko-Kamienna. Najkorzystniejsza sytuacja (choć również wzrostowa) wystąpiła w Mińsku Mazowieckim i Radomsku. Kutno, ze wzrostem współczynnika obciążenia demograficznego na poziomie 10,8% uplasowało się na siódmym miejscu w gronie dziewięciu miast z grupy.

Tabela 26. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (%)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	zmiana 2015-2019
Radomsko	63,1	64,7	66,8	68,6	70,0	6,9
Dębica	56,2	58,7	61,1	63,6	66,4	10,2
Skarżysko-Kamienna	64,3	67,0	69,2	72,0	75,8	11,5
Ciechanów	56,6	59,5	62,9	66,0	68,8	12,2
Kutno	63,5	66,0	68,5	71,7	74,3	10,8
Sieradz	58,2	60,4	62,9	65,2	67,7	9,5
Zduńska Wola	62,0	64,0	66,3	68,3	70,8	8,8
Mińsk Mazowiecki	64,2	66,5	68,1	69,4	70,8	6,6
Szczecinek	60,6	63,1	65,9	68,0	70,1	9,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wykres 8. Udział poszczególnych ekonomicznych grup wieku w grupie porównawczej (różnica 2015/2019)

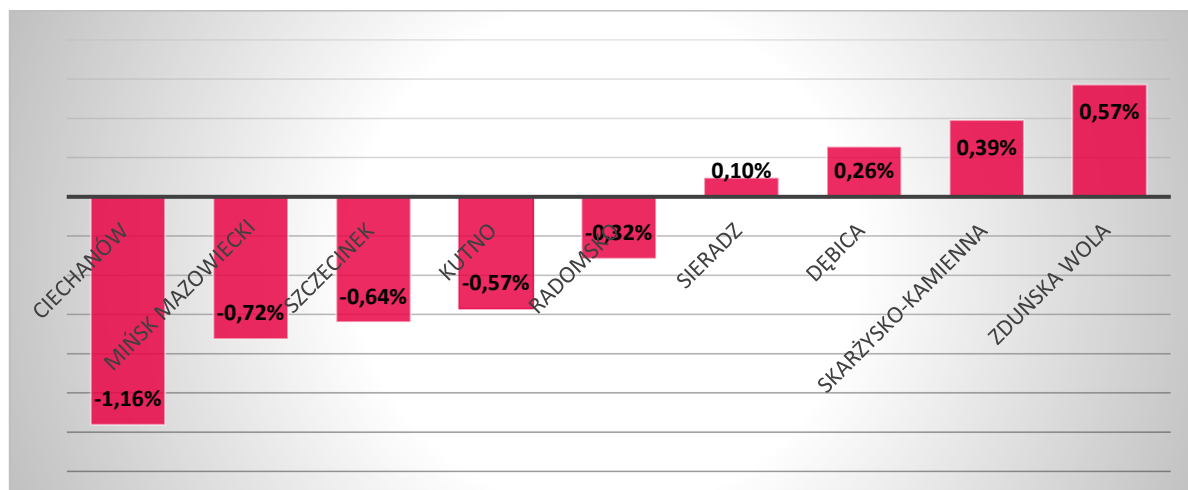
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

O ile analiza liczby ludności w poszczególnych gminach grupy porównawczej generalnie wpisuje się w ogólnopolskie trendy spadkowe (poza dodatnimi wartościami w Mińsku Mazowieckim), o tyle sytuacja nie jest tak oczywista, kiedy zweryfikujemy prognozy

¹² Obliczany jako liczba ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) oraz ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej) do liczby osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat).

Głównego Urzędu Statystycznego¹³. Okazuje się, że nie tylko liczba mieszkańców w Mińsku Mazowieckim podąża wbrew trendom wyznaczonym przez statystykę publiczną. Z grona miast tworzących grupę porównawczą, aż 5 w 2019 r. prezentowało wynik lepszy niż poziom zakładany w prognozie GUS. Poza wspomnianym Mińskiem, były to jeszcze: Ciechanów (z najlepszym wynikiem w grupie porównawczej), Szczecinek, Kutno i Radomsko.

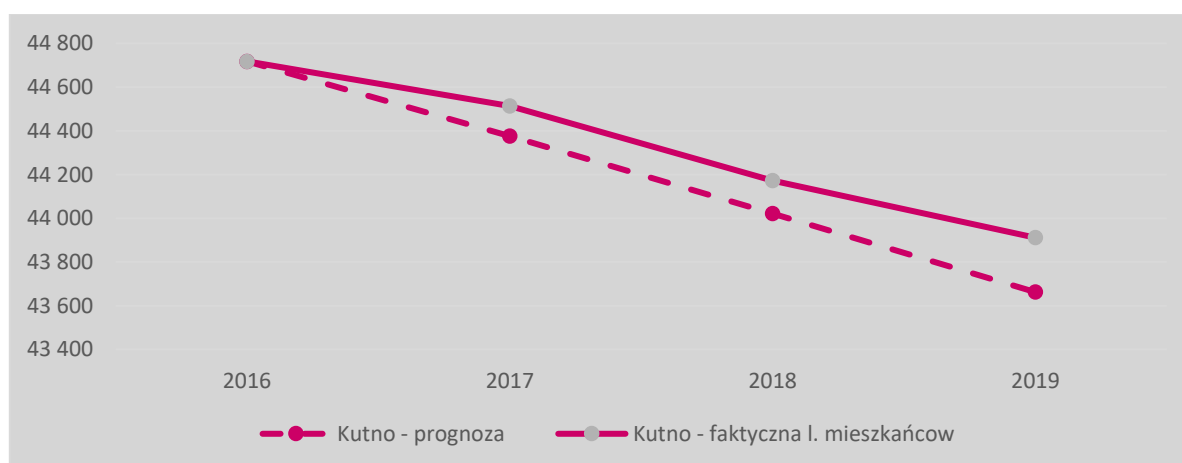
Wykres 9. Odchylenie faktycznej liczby mieszkańców miast od prognozy GUS w grupie porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w „Prognozie ludności gmin na lata 2017–2030”

W samym Kutnie sytuacja demograficzna prezentowała się lepiej niż prognoza GUS począwszy od pierwszego roku, którego dotyczy. W 2019 r. faktyczna liczba mieszkańców Kutna była większa, niż zakładana prognoza o 0,57%.

Wykres 10. Odchylenie faktycznej liczby mieszkańców Kutna od prognozy GUS w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w „Prognozie ludności gmin na lata 2017–2030”

W Kutnie od wielu lat mamy do czynienia z przewagą liczby zgonów nad liczbą urodzeń. I choć w poszczególnych latach te wartości są różne, to przyrost naturalny jest niezmiennie ujemny.

¹³ Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, sierpień 2017.

Tabela 27. Liczba urodzeń, zgonów i przyrost naturalny w Kutnie w latach 2015-2019

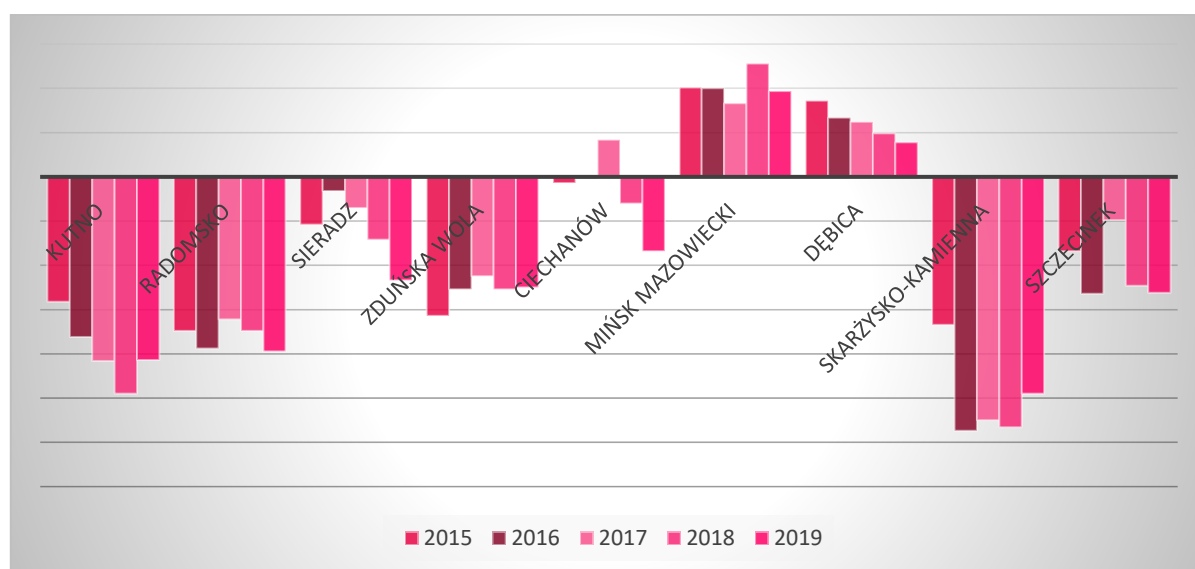
Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kutno	Urodzenia żywe					
	388	370	383	395	363	338
	Zgony ogółem					
	529	551	591	640	570	701
	Przyrost naturalny					
	-141	-181	-208	-245	-207	-363

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych oraz Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Kutno

W ostatnich sześciu latach liczba urodzeń rocznie w Kutnie waha się w zakresie 350-400, a liczba zgonów pomiędzy 500-700. Rok 2020 diametralnie pogorszył statystyki Kutna w zakresie przyrostu naturalnego. Choć należy zauważyć, że pomimo pandemii Covid-19 liczba zgonów w 2020 r. była nieznacznie wyższa od liczby zgonów w roku 2018.

W grupie porównawczej sytuacja w zakresie bilansu liczby urodzeń i zgonów nie jest jednorodna. Zdecydowanymi liderami w tej kategorii są Mińsk Mazowiecki i Dębica. W obu tych miastach, w całym analizowanym okresie, przyrost naturalny notował wynik dodatni. Dobry wynik w tym zakresie notował także Ciechanów, choć ostatnie lata (2018, 2019) przyniosły wyniki ujemne. Najniższy przyrost naturalny wystąpił w Skarżysku-Kamiennej.

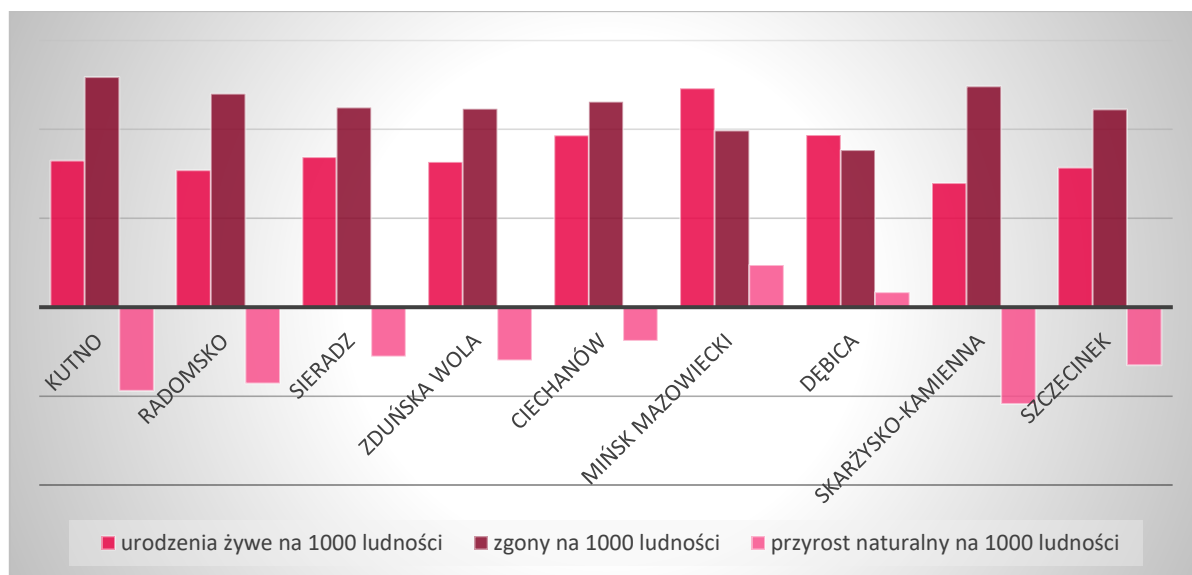
Wykres 11. Przyrost naturalny w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

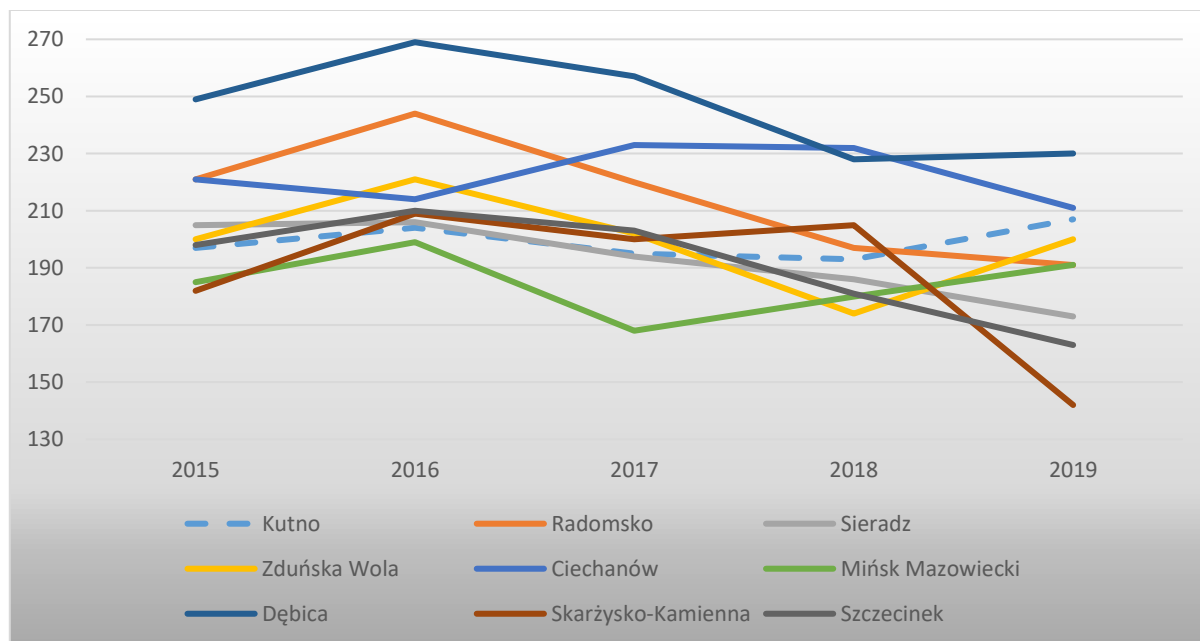
Dane prezentowane per capita za 2019 r. pozwalają wyciągnąć dodatkowe wnioski. Najwyższa wartość wskaźnika urodzeń na 1000 ludności w 2019 r. wystąpiła w Mińsku Mazowieckim, a najniższa w Skarżysku-Kamiennej. Najwyższą wartość parametru określającego liczbę zgonów na 1000 ludności odnotowano w Kutnie, a najniższą w Dębicy. Przyrost naturalny per capita najlepiej wypada ponownie w Mińsku Mazowieckim.

Wykres 12. Urodzenia żywe, zgony oraz przyrost naturalny na 1000 ludności w 2019 r.
w miastach grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wykres 13. Liczba zawartych małżeństw w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

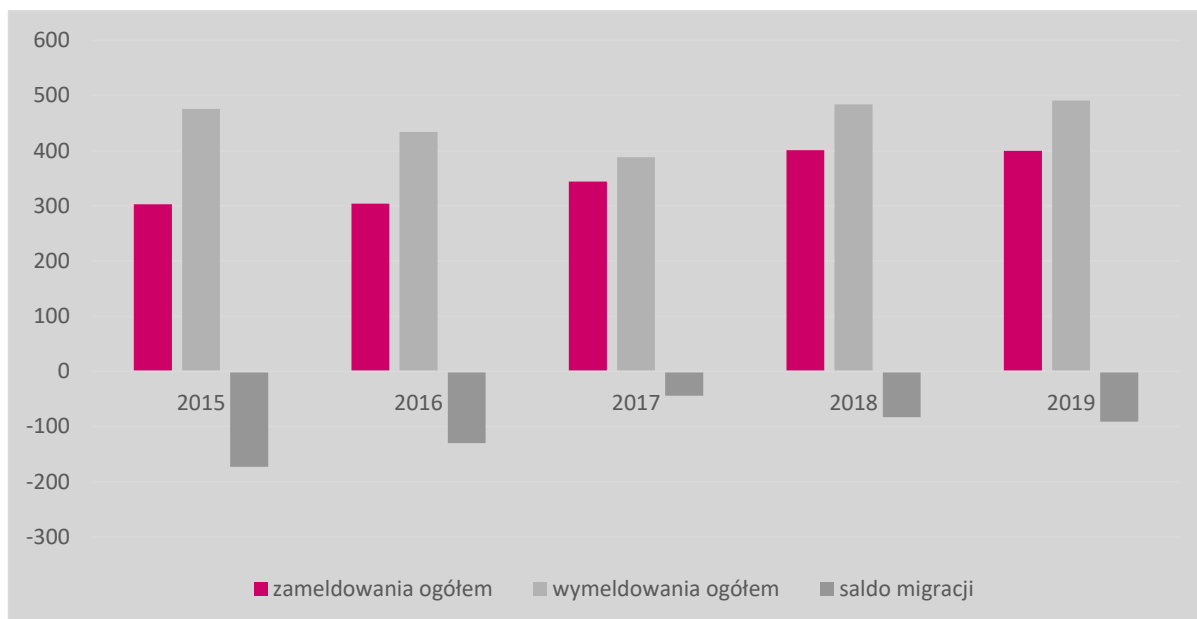
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Kutno plasuje się na trzecim miejscu w zakresie liczby zawartych małżeństw z tendencją wzrostową. Najgorszy wynik i największy spadek w tym zakresie osiągnęło Skarżysko-Kamienna.

Drugim istotnym czynnikiem kształtującym sytuację demograficzną jest migracja. W przypadku Kutna, od wielu lat, występuje ujemne saldo migracji. W latach 2015-2017 saldo migracji wzrastało (choć wciąż było ujemne). W kolejnym roku trend wzrostowy się odwrócił i od 2018 r. saldo migracji znowu zaczęło spadać. Analiza samych tylko zameldowań i wymeldowań w ostatnich pięciu latach pokazuje, że zameldowaniom towarzyszy trend

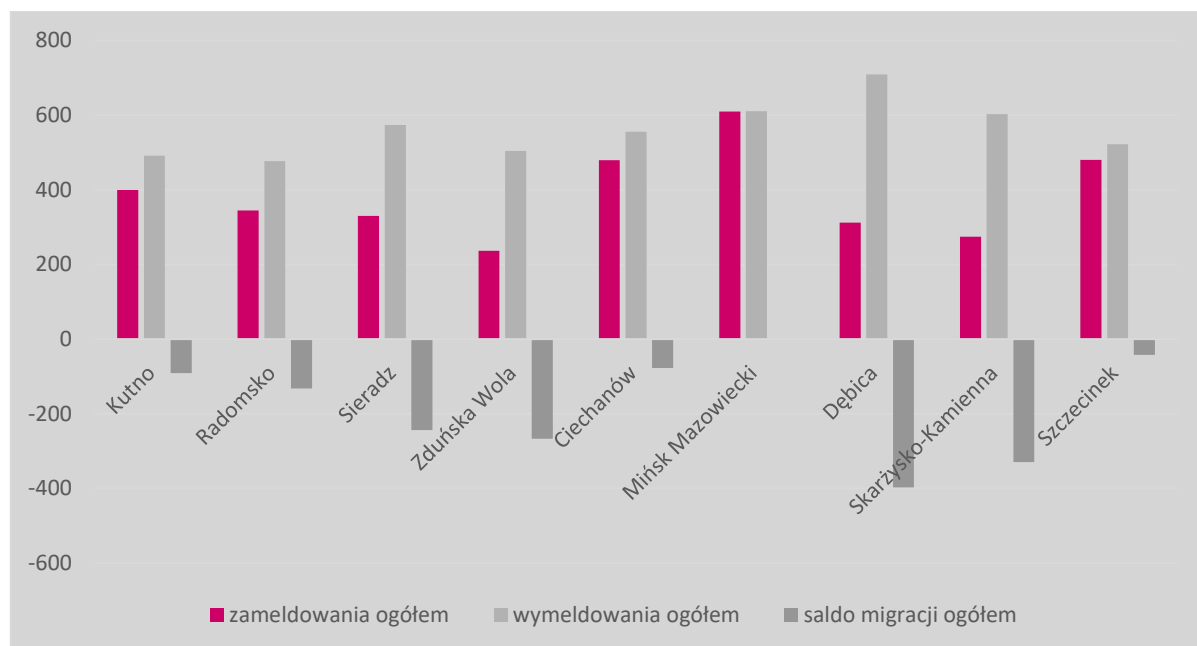
wzrostowy (z symbolicznym spowolnieniem w 2018 r.). Z kolei liczba wymeldowań zachowuje się analogicznie jak saldo migracji, czyli do 2017 r. spada, a od 2018 wzrasta.

Wykres 14. Zameldowania, wymeldowania oraz saldo migracji w Kutnie w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wykres 15. Zameldowania, wymeldowania oraz saldo migracji w gminach grupy porównawczej w 2019 roku

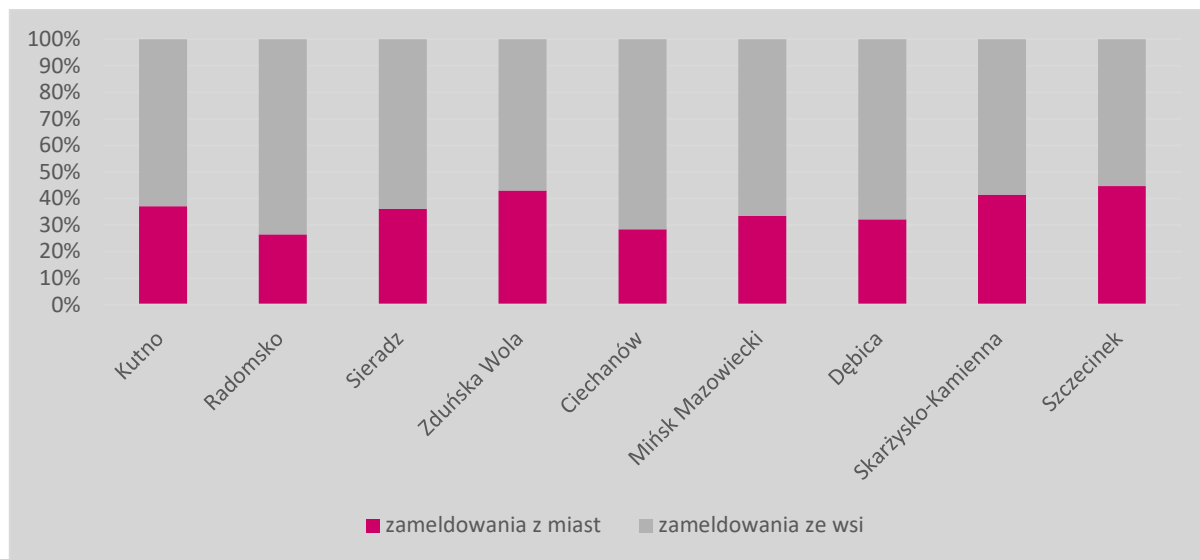

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

We wszystkich miastach grupy porównawczej mamy do czynienia z ujemny saldem migracji w 2019 roku. Niemniej jednak najlepsza sytuacja pod tym względem jest w Mińsku Mazowieckim, gdzie saldo migracji wynosi jedynie -1. Kolejne miejsca zajmują Szczecinek i Ciechanów. Kutno (z wynikiem -91) w grupie porównawczej plasuje się na czwartym miejscu. Najgorsza sytuacja występuje w Dębicy (-397) i Skarżysku-Kamiennej (-329).

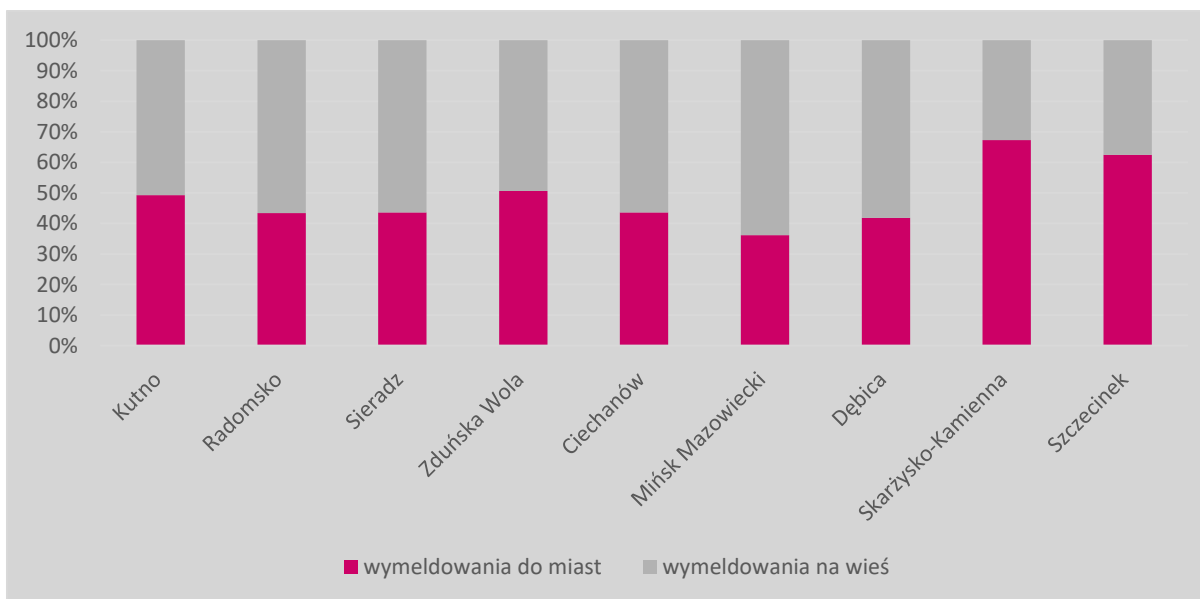
Struktura zameldowań i wymeldowań w kierunku miasto/wieś różni się w poszczególnych miastach grupy porównawczej. Z największym udziałem zameldowań ze wsi do miast mamy do czynienia w Radomsku (niemal 73,6%), a z najmniejszym w Szczecinku (55,3%). Kutno z udziałem zameldowań z terenów wiejskich na poziomie 63% zajmuje 6. miejsce w tym zestawieniu. Z kolei największy udział zameldowań z miast odnotowano w Szczecinku (44,7%), Zduńskiej Woli (43%) oraz w Skarżysku-Kamiennie (41,4%). Najniższy zaś w Radomsku (26,4%) i Ciechanowie (28,4%). Wskaźnik dla Kutna w tym obszarze wyniósł 37%.

Wykres 16. Struktura zameldowań w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wykres 17. Struktura wymeldowań w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

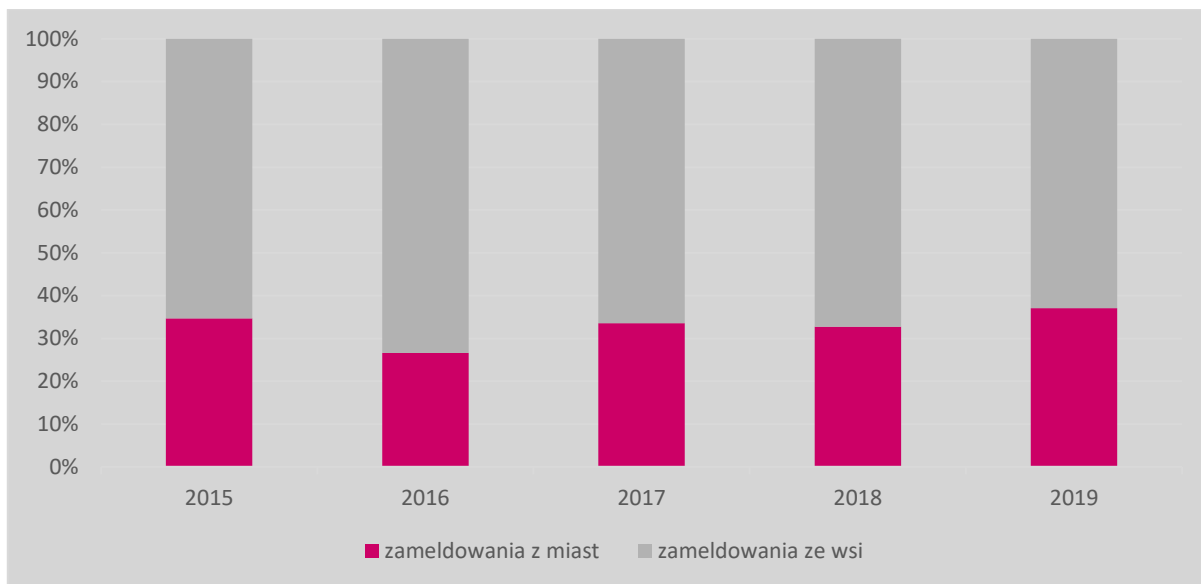

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Jeśli chodzi o strukturę wymeldowań w kierunku miasto/wieś w grupie porównawczej sytuacja również nie jest jednoznaczna. Otóż największy udział wymeldowań na wieś

odnotowano w Mińsku Mazowieckim (63,8%), zaś najniższy w Skarżysku-Kamiennej (32,7%). W Kutnie nieco ponad połowa wymeldowań dotyczyła kierunku wiejskiego (50,7%). Duży udział wymeldowań do innych miast był charakterystyczny dla Skarżyska-Kamiennej (67,3%) i Szczecinka (62,5%). Najmniejszy udział wymeldowań do innych gmin miejskich odnotowano w Mińsku Mazowieckim (36,2%). Dla Kutna ta wartość w 2019 r. wyniosła 49,3%.

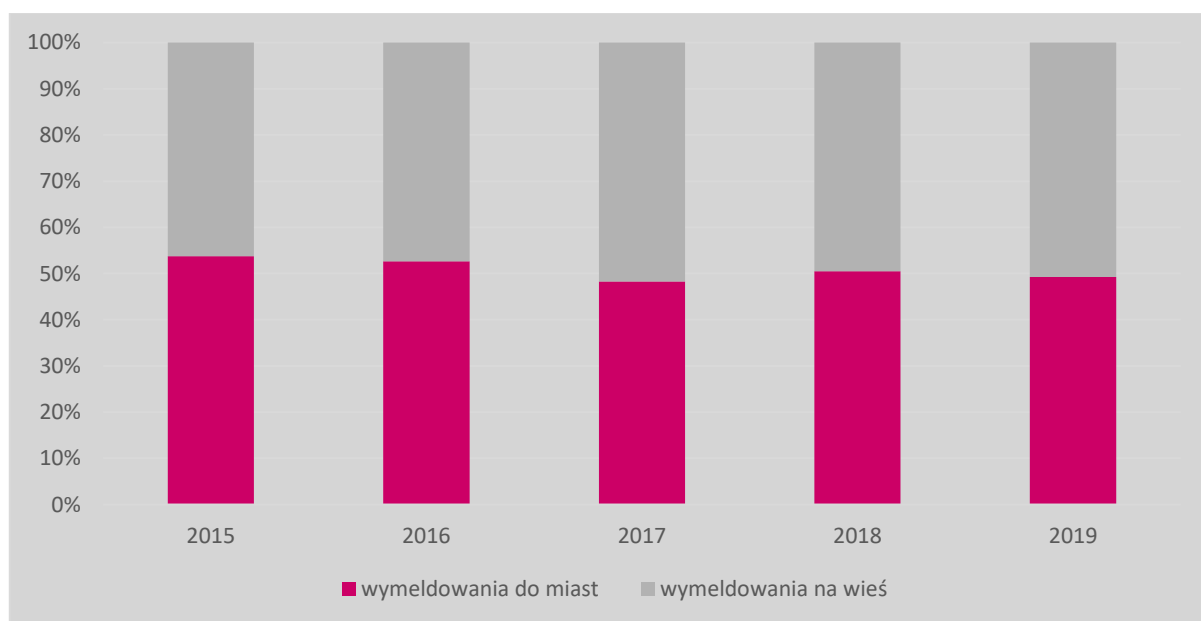
Wykres 18. Struktura zameldowań z kierunku miasto/wieś w Kutnie w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Analiza zameldowań i wymeldowań dla Kutna w ujęciu czasowym pokazuje, że poczynwszy do 2016 r. rośnie udział liczby zameldowań z innych miast (z 26,6% w 2016 r. do 37% w 2019 r.). Jednocześnie w tym samym okresie można zauważyć malejący udział wymeldowań do innych ośrodków miejskich (z 53,8% w 2015 r. do 49,3% w 2019 r.)

Wykres 19. Struktura wymeldowań w kierunku miasto/wieś w Kutnie w latach 2015-2019

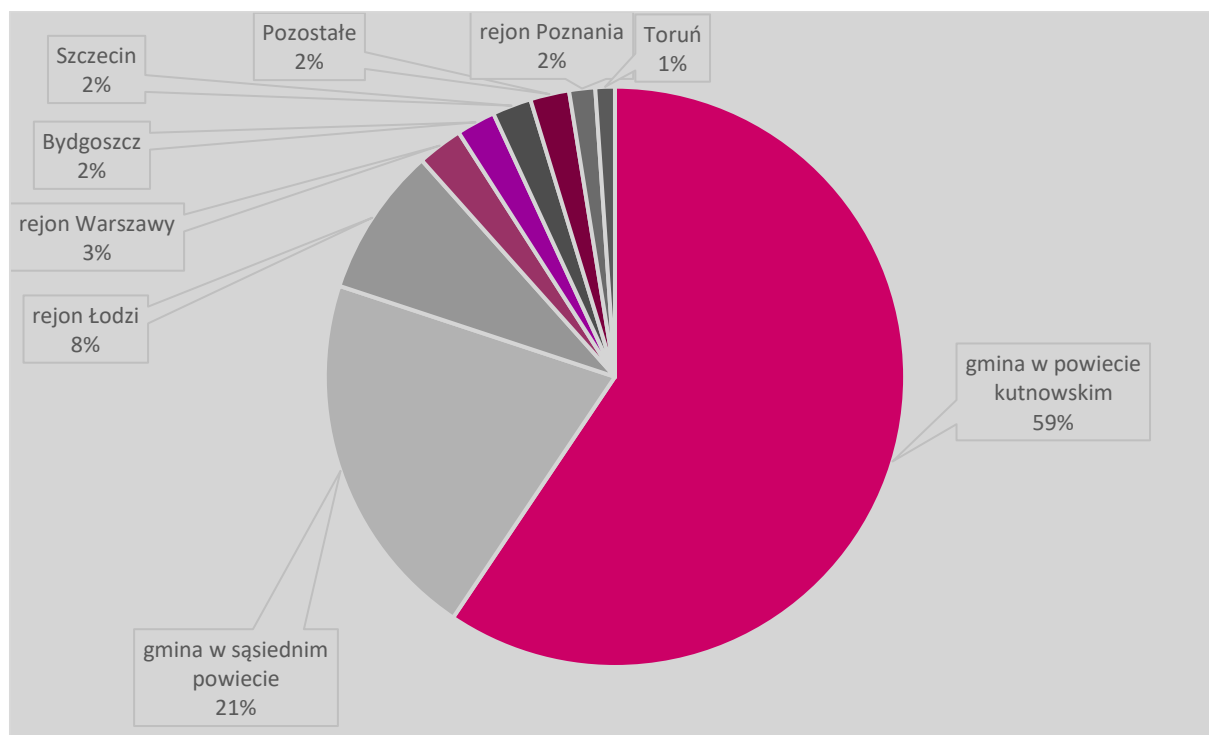

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Szczególnie pozytywnie należy ocenić rosnący udział liczby zameldowań z innych miast, gdyż często dotyczy przeprowadzek do Kutna spoza powiatu kutnowskiego. Domniemanym powodem takiej migracji jest znalezienie w Kutnie pracy, szczególnie na stanowiskach specjalistycznych.

Analiza zameldowań wg konkretnej gminy w 2019 r. pokazuje, że Kutno przyciąga nowych mieszkańców przede wszystkim z gmin w powiecie kutnowskim oraz z gmin w sąsiednich powiatach. Łącznie stanowi to 80% wszystkich¹⁴ zameldowań z obszaru nie wykraczającego poza promień 40 km od Kutna. Najliczniej do Kutna przeprowadzali się mieszkańcy gminy wiejskiej Kutno (61 na 164 zameldowań z gmin w powiecie kutnowskim).

Wykres 20. Zameldowania do Kutna według konkretnych kierunków w 2019 roku

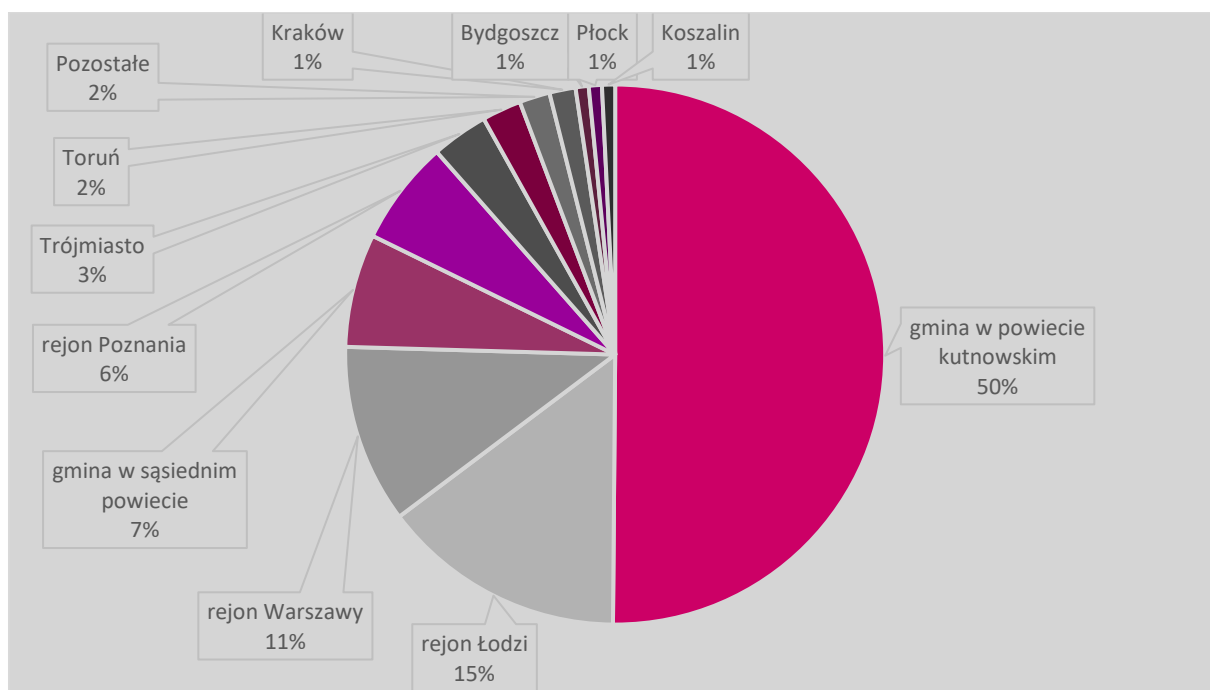

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Struktura wymeldowań według konkretnej gminy w 2019 r. jest zbieżna ze strukturą wymeldowań w kierunku miasto/wieś. Otóż dokładnie 50% wymeldowań z Kutna odbywa się do gmin w powiecie kutnowskim (przede wszystkim gmin wiejskich). Podobnie jak w przypadku zameldowań, również i w tym wypadku w roli głównej występuje Gmina Kutno. Najczęściej kutnianie przeprowadzają się właśnie do gminy wiejskiej Kutno (111 na 192 wymeldowania do gmin w pow. kutnowskim).

¹⁴ GUS podaje informacje liczbowe dot. migracji dla gmin z/do których emigrowało więcej niż 2 osoby.

Wykres 21. Wymeldowania z Kutna według konkretnych kierunków w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W ujęciu bilansowym wg danych za 2019 r. najkorzystniejsze saldo migracji dla Kutna występuje w przypadku gmin w sąsiednich powiatach (gostynińskim, kolskim, łowickim, łęczyckim). Może to sugerować, że dojazd do pracy w Kutnie w granicach powiatu kutnowskiego nie zajmuje tak dużo czasu, aby z tego powodu rozważać przeprowadzkę do jego stolicy. Inaczej sprawa wygląda, gdy weźmiemy pod uwagę nieco większe odległości (+25 km od Kutna), czyli gminy w sąsiednich powiatach. Wydaje się, że taki dystans, może już być stimulatorem do zmiany miejsca zamieszkania.

Tabela 28. Bilans najczęściej wybieranych kierunków migracji do/z Kutna w 2019 roku

Kierunek	Odływ	Napływ	Bilans
gmina w powiecie kutnowskim	192	164	-28
gmina w sąsiednim powiecie	26	57	31
Rejon Łodzi	56	23	-33
Rejon Warszawy	41	7	-34
Rejon Poznania	24	4	-20
Toruń	9	3	-6
Bydgoszcz	3	6	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W gronie miast grupy porównawczej niemal wszystkie odnotowują dodatni bilans przyjazdów/wyjazdów do pracy. Jedynie w Mińsku Mazowieckim mamy do czynienia z dodatnim saldem wyjazdów do pracy. Szczególnie duży udział wyjazdów do pracy w przypadku Mińska może sugerować, że miasto to pozostaje w zasięgu oddziaływania Warszawy i w tym kierunku wielu jego mieszkańców udaje się w celach zarobkowych. Zdecydowanie największy udział przyjazdów do pracy występuje w Dębicy (ponad 7,5 tys. osób). Z tego też powodu w Dębicy mamy do czynienia z najwyższym wskaźnikiem

dojazdów/przyjazdów w całej grupie porównawczej – 2,82, co oznacza, że na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy przypada 2,82 osoby przyjeżdżającej do pracy. Kutno, z wynikiem 2,04 plasuje się na drugiej pozycji w grupie. Najniższa wartość wskaźnika liczona w ten sposób występuje w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 29. Liczba osób przyjeżdżających/wyjeżdżających do/z pracy w miastach grupy porównawczej w 2016 roku

Miasto	Wyjazdy	Przyjazdy	Bilans (Przyjazdy-Wyjazdy)	Stosunek (Przyjazdy/Wyjazdy)
Radomsko	1 740	3 300	1 560	1,90
Dębica	2 677	7 561	4 884	2,82
Skarżysko-Kamienna	1 932	3 782	1 850	1,96
Ciechanów	1 953	2 188	235	1,12
Kutno	1 998	4 081	2 083	2,04
Sieradz	2 462	3 569	1 107	1,45
Zduńska Wola	2 844	4 375	1 531	1,54
Mińsk Mazowiecki	4 589	4 283	-306	0,93
Szczecinek	940	1570	630	1,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r., GUS, stat.gov.pl

4. Edukacja i wychowanie

Ważną częścią życia społecznego miasta jest edukacja i wychowanie. Samorząd Kutna podejmuje działania ukierunkowane na tworzenie optymalnych warunków dla rozwoju instytucji opieki, kształcenia i wychowania, ponosząc z tego tytułu znaczne koszty.

Na terenie Kutna w 2019 roku funkcjonowały trzy żłobki oferujące łącznie 124 miejsca, w tym jeden prowadzony przez samorząd z 85 miejscami. Jeden żłobek samorządowy prowadzony jest również przez Ciechanów i Sieradz. Większą liczbę instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 prowadziła Dębica (3) i Skarżysko-Kamienna (3). Miastami, na terenie których nie funkcjonowały żłobki samorządowe są: Radomsko, Zduńska Wola, Mińsk Mazowiecki i Szczecinek. Miastem, w którym funkcjonuje najwięcej żłobków ogółem jest Mińsk Mazowiecki, na terenie którego funkcjonuje ich 11. Kutno, Ciechanów i Skarżysko-Kamienna są miastami z najmniejszą liczbą żłobków ogółem.

Tabela 30. Liczba żłobków, w tym prowadzonych przez samorząd, w latach 2015-2019 (w nawiasie podano liczbę żłobków prowadzonych przez samorząd)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	1 (0)	2 (0)	3 (0)	5 (0)	7 (0)
Dębica	2 (1)	2 (1)	2 (1)	3 (1)	5 (3)
Skarżysko-Kamienna	3 (3)	3 (3)	4 (3)	4 (3)	4 (3)
Ciechanów	1 (1)	1 (1)	1 (1)	3 (1)	4 (1)
Kutno	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	3 (1)
Sieradz	2 (1)	2 (1)	2 (1)	5 (1)	5 (1)
Zduńska Wola	1 (0)	2 (0)	3 (0)	5 (0)	7 (0)
Mińsk Mazowiecki	4 (0)	6 (0)	8 (0)	9 (0)	11 (0)
Szczecinek	4 (0)	4 (0)	4 (0)	4 (0)	7 (0)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Analizę danych dotyczących opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie liczby miejsc ogółem, z uwzględnieniem miejsc oferowanych przez podmioty inne niż samorząd, przedstawiono w tabeli 31.

Tabela 31. Liczba miejsc w żłobkach, w tym w prowadzonych przez samorząd, w latach 2015-2019 (w nawiasie podano liczbę miejsc w żłobkach prowadzonych przez samorząd)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	Różnica 2015-2019
Radomsko	29 (0)	50 (0)	53 (0)	203 (0)	252 (0)	+223 (0)
Dębica	156 (114)	156 (114)	158 (114)	265 (161)	250 (171)	+94 (+57)
Skarżysko-Kamienna	78 (78)	78 (78)	93 (78)	98 (78)	98 (78)	+20 (0)
Ciechanów	44 (44)	42 (42)	54 (54)	94 (42)	129 (42)	+85 (-2)
Kutno	37 (23)	38 (24)	38 (24)	64 (50)	124 (85)	+87 (+62)
Sieradz	57 (35)	60 (38)	60 (38)	128 (50)	128 (50)	+71 (+15)
Zduńska Wola	32 (25)	64 (0)	103 (0)	184 (0)	190 (0)	+158 (-25)
Mińsk Mazowiecki	58 (0)	117 (0)	145 (0)	247 (0)	339 (0)	+281 (0)
Szczecinek	86 (0)	98 (0)	99 (0)	99 (0)	172 (0)	+86 (0)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Największą liczbą miejsc w żłobkach w 2019 roku dysponuje Mińsk Mazowiecki (339), w dalszej kolejności Radomsko (252) i Dębica (250), najmniejszą natomiast Skarżysko-Kamienna (98). Kutno wraz z Sieradzem i Ciechanowem dysponuje zbliżoną liczbą miejsc (124-129).

Miastem, na terenie którego stworzono na przestrzeni lat 2015-2019 największą liczbę miejsc w żłobkach jest Radomsko (223), najmniej natomiast dodatkowych miejsc utworzono w Skarżysku-Kamiennym (20). Porównywalny wzrost na poziomie 85-87 miejsc wystąpił w Kutnie i Ciechanowie. Kutno, w analizowanym okresie, utworzyło największą liczbę miejsc w żłobku samorządowym (62). Miastem, które nie zwiększyło miejsc w instytucjach samorządowych jest Skarżysko-Kamienna, natomiast Zduńska Wola zredukowała liczbę miejsc w instytucji samorządowej o 25, Ciechanów o 2 miejsca.

Wykres 22 obrazuje udział liczby dzieci w żłobkach w 2019 roku z uwzględnieniem podziału na żłobki prowadzone przez samorząd oraz przez inne podmioty.

Wykres 22. Liczba dzieci w żłobkach z uwzględnieniem żłobków samorządowych i prowadzonych przez inne podmioty w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Analizując dane dotyczące liczby dzieci w wieku do lat 3 w poszczególnych miastach grupy porównawczej w kontekście dzieci objętych opieką żłobkową, obliczyć można odsetek

dzieci objętych zinstytucjonalizowaną opieką. Poniżej, przedstawione zostały dane dotyczące tego wskaźnika w analizowanym okresie oraz w odniesieniu do miast grupy porównawczej.

W analizowanym okresie, największy wzrost procentowy dzieci objętych opieką żłobką odnotowano w Zduńskiej Woli i Mińsku Mazowieckim, najmniejszy w Sieradzu i w Skarżysku-Kamiennej.

Tabela 32. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w latach 2015-2019 (%)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	Różnica 2015-2019
Radomsko	2,6	4,0	7,3	14,5	13,1	10,5
Dębica	13,0	12,2	11,8	20,4	20,7	7,7
Skarżysko-Kamienna	8,2	8,6	10,4	13,0	14,1	5,9
Ciechanów	3,5	3,7	4,1	7,4	10,9	7,4
Kutno	3,0	3,3	3,3	5,3	10,4	7,4
Sieradz	4,6	4,7	6,1	9,5	10,0	5,4
Zduńska Wola	4,9	7,6	11,1	13,3	18,2	13,3
Mińsk Mazowiecki	4,5	8,1	10,8	15,1	16,0	11,5
Szczecinek	8,8	10,0	10,3	10,1	17,8	9,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Sieć instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki) uzupełniają działające w Radomsku (w latach 2017 i 2018), Sieradzu (od 2019 roku), Zduńskiej Woli (od 2016 roku), Mińsku Mazowieckim (od 2015 roku) Dębicy (od 2019 roku) i Skarżysku-Kamiennej (od 2015 roku) kluby dziecięce.

Poziom zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Kutna w zakresie wychowania przedszkolnego należy uznać za wystarczający, o czym może świadczyć utrzymująca się w analizowanym okresie tendencja występowania wolnych miejsc w przedszkolach. Sytuacja podobna, choć z mniejszą liczbą wolnych miejsc, występuje jeszcze w Zduńskiej Woli i Skarżysku-Kamiennej. Z problemami braku miejsc w przedszkolach borykają się: Mińsk Mazowiecki, Szczecinek, Sieradz, Ciechanów i Dębica. Miasta te niemalże rokrocznie przygotowują mniej wolnych miejsc, niż istniejące w tym zakresie potrzeby. W tabeli 33 zaprezentowano dane dotyczące liczby dzieci w przedszkolach oraz wykorzystania miejsc.

Tabela 33. Liczba dzieci w przedszkolach oraz wolnych miejsc w latach 2015-2019 (liczbę wolnych miejsc umieszczono w nawiasie, liczba ujemna wskazuje rotację dzieci w trakcie roku)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	1 259 (-3)	1 386 (3)	1 439 (-6)	1 484 (26)	1 533 (-263)
Dębica	1 632 (105)	1 893 (-39)	1 900 (-23)	1 916 (180)	1 932 (-102)
Skarżysko-Kamienna	1 144 (131)	1 247 (58)	1 305 (137)	1 326 (121)	1 280 (166)
Ciechanów	1 403 (-40)	1 609 (-25)	1 719 (-37)	1 811 (-176)	1 853 (-253)
Kutno	1 149 (61)	1 287 (62)	1 341 (35)	1 370 (33)	1 372 (65)
Sieradz	1 296 (-97)	1 442 (-110)	1 493 (-82)	1 505 (-93)	1 545 (-70)
Zduńska Wola	1 316 (-2)	1 492 (-90)	1 547 (16)	1 546 (-29)	1 514 (19)
Mińsk Mazowiecki	1 743 (175)	2 038 (-93)	2 177 (-218)	2 278 (-332)	2 267 (-580)
Szczecinek	1 163 (-28)	1 323 (-106)	1 388 (-66)	1 435 (22)	1 410 (-477)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Na 1586 dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkałych w Kutnie w roku 2019 z oferty 13 instytucji przedszkolnych korzystało łącznie 1372 dzieci, tj. 86,5 %¹⁵.

W roku szkolnym 2019/2020 w Kutnie funkcjonowało ogółem 9 przedszkoli (60 oddziałów), w tym 6 przedszkoli publicznych (52 oddziały) oraz 3 przedszkola niepubliczne (8 oddziałów). Od 2020 roku rozpoczęło działalność kolejne, czwarte przedszkole niepubliczne. Łącznie przedszkola oferowały 1372 miejsca, w tym w przedszkolach samorządowych 1162. Na przestrzeni lat liczba miejsc ulegała zmianie i przy 1070 miejscach w 2015 roku wzrosła do 1372 miejsc w 2019 roku (wzrost o 302 miejsca), przy czym w przedszkolach samorządowych nastąpił wzrost z 959 w 2015 roku do 1162 w 2019 roku (203 miejsca). Ponadto wychowanie przedszkolne realizowane było w 3 punktach przedszkolnych (70 dzieci) funkcjonujących przy szkołach podstawowych. Sieć instytucji wychowania przedszkolnego uzupełnia jeden terapeutyczny punkt przedszkolny.

Na terenie Kutna funkcjonuje 8 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, w tym 7 publicznych prowadzonych przez miasto i 1 publiczna, dla której miasto jest jedynie organem rejestrowym. Najwięcej szkół podstawowych funkcjonuje w Dębicy (12) najmniej w Szczecinku i Mińsku Mazowieckim (po 7). W Radomsku i Zduńskiej Woli działają jedynie szkoły podstawowe dla których organem prowadzącym jest samorząd.

Łącznie, w 145 oddziałach jakie funkcjonowały w kutnowskich szkołach podstawowych w 2019 roku, uczyło się 3024 uczniów, w 8 oddziałach szkoły prowadzonej przez organizację wyznaniową uczyło się 140 uczniów. Średnia uczniów w oddziale wyniosła nieco ponad 20 i jest porównywalna do średniej innych miast uwzględnianych w analizie. Podobnie jak w pozostałych miastach, w analizowanym okresie wzrasta liczba uczniów szkół podstawowych. W Kutnie w 2015 roku było 2589 uczniów szkół podstawowych, liczba ta wzrosła w 2019 roku do 3164 uczniów (wzrost o 575 osób, tj. 22%). Największy wzrost odnotowano w Mińsku Mazowieckim i Dębicy – o 29%, najmniejszy w Radomsku - 19%¹⁶.

W 2019 roku, w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży bez szkół specjalnych zatrudnionych było 229,95 nauczycieli (pełno i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty). Najwięcej pedagogów zatrudnionych było w Dębicy – 334,88, najmniej 210,41 w Skarżysku-Kamiennie. Wskaźnik średniej liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski (będący ilorazem liczby uczniów i etatów nauczycielskich) w poszczególnych latach w miastach z grupy porównawczej zaprezentowano w tabeli 34.

Tabela 34. Średnia liczba uczniów przypadająca na jeden etat nauczycielski w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	14,73	13,77	13,28	12,83	12,54
Dębica	13,48	13,46	12,56	12,51	11,80
Skarżysko-Kamienna	14,33	14,14	13,98	13,28	12,94
Ciechanów	15,85	15,49	15,38	14,95	14,35
Kutno	15,61	14,62	13,43	14,06	13,76
Sieradz	16,69	16,43	15,60	15,19	14,30
Zduńska Wola	16,06	14,96	14,13	13,95	13,52
Mińsk Mazowiecki	16,98	16,85	15,79	15,66	14,55
Szczecinek	16,73	15,02	13,61	13,70	12,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

¹⁵ Na podstawie danych prezentowanych przez GUS, Bank Danych Lokalnych.

¹⁶ Wzrost ten wynika przede wszystkim z reformy systemu edukacji i związanej z nią likwidacji gimnazjów oraz wydłużeniem z 6 do 8 lat cyklu kształcenia w szkole podstawowej.

Średnia liczba uczniów przypadająca na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy była zasadniczo zbliżona we wszystkich miastach i wahała się w 2019 roku od 11,80 ucznia w Dębicy do 14,35 ucznia w Ciechanowie. Charakterystyczny jest także trend obniżającej się średniej liczby uczniów na etat nauczycielski w perspektywie kolejnych, analizowanych lat. Spadek ten dotyczy wszystkich miast, najwyższy – 3,88 - zauważalny jest w Szczecinku, najniższy w Skarżysku-Kamiennie – 1,39, w Kutnie wynosi 1,85.

Ofertę edukacyjną miasta Kutna w zakresie szkolnictwa podstawowego uzupełniają dwie szkoły podstawowe specjalne. Szkoły te prowadzone są przez samorząd powiatowy.

Podczas egzaminów gimnazjalnych w latach uwzględnionych w analizach, uczniowie kutnowskich szkół najlepiej radzili sobie z językiem polskim i językiem angielskim (podobnie jak uczniowie miast z grupy porównawczej). Wyniki w okresie 2015 – 2019 z języka polskiego wahały się między 64,3 – 72%, z języka angielskiego między 63,6 – 69,9%. Najniższe wyniki odnotowano na egzaminie z matematyki (podobnie w pozostałych miastach), które osiągnęły wartości pomiędzy 39,6 – 50,3%.

Tabela 35. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w Kutnie w latach 2015-2019 (%)

Przedmiot	2015	2016	2017	2018	2019	Różnica 2015-2019
Egzamin z matematyki	50,30	49,10	45,70	49,20	39,60	-10,7
Egzamin z przedmiotów przyrodniczych	51,90	50,90	51,10	54,20	47,00	-4,9
Egzamin z języka polskiego	64,30	71,10	72,00	70,10	65,30	1,0
Egzamin z historii i WOS	66,50	58,60	61,10	60,10	59,70	-6,8
Egzamin z języka angielskiego	69,90	63,60	69,10	65,00	66,70	-3,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE, monitormiast.pl

Miastami, które osiągały najwyższe średnie wyniki z przedmiotów egzaminu gimnazjalnego w okresie 2015-2019 są Dębica i Mińsk Mazowiecki, najniższe średnie wyniki odnotowano w Szczecinku, Zduńskiej Woli i Skarżysku-Kamiennie.

Wykres 23. Średnie wyniki (z lat 2015-2019) z egzaminów po gimnazjum, z poszczególnych przedmiotów, dla miast z grupy porównawczej (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE, monitormiast.pl

Miastami, w których uczniowie gimnazjum osiągnęli najwyższe średnie wyniki z matematyki są: Mińsk Mazowiecki (54,39%) i Dębica (53,96%), najniższe zaś: Skarżysko-Kamienna (44,52%), Szczecinek (44,53%) i Zduńska Wola (44,82%). Kutnowscy uczniowie uzyskali wynik na poziomie 46,78%. Analizując dane dotyczące średnich wyników egzaminów gimnazjalnych należy stwierdzić, że w zakresie przedmiotów przyrodniczych, najwyższe wyniki uzyskali uczniowie z Mińska Mazowieckiego (56,30%) i Dębicy (56,16%), najniższe ze Szczecinka (49,88%). Kutno z tego egzaminu uzyskało wynik na poziomie 51,02% i tym samym zajęło piąty wynik w analizowanej grupie. Wyniki uzyskane z języka polskiego są najwyższe spośród wszystkich przedmiotów i wahają się w przedziale od 70,06% w Dębicy do 62,57% w Szczecinku. Uczniowie z Kutna uzyskali wynik na poziomie 68,56% co daje trzeci wynik wśród porównywanych miast. Mińsk Mazowiecki z średnim wynikiem egzaminu z historii na poziomie 63,15% zajął pierwsze miejsce, Kutno z wynikiem 61,00% zajęło miejsce trzecie. W zakresie języka angielskiego, miastem z najwyższym wynikiem na poziomie 75,16% jest Dębica, Kutno uzyskało wynik 66,86%.

W tym miejscu należy zauważyć, iż w 2019 roku, w związku z likwidacją gimnazjów, odbył się ostatni egzamin po tym etapie edukacyjnym. Wgląd w surowe wyniki uzyskane podczas ostatniego egzaminu daje podstawę do stwierdzenia, że uzyskane w tym roku wyniki były drastycznie niższe niż uzyskiwane wcześniej. Różnice często przekraczały 10 punktów procentowych. Ten niski wynik przełożył się na średnie dla poszczególnych przedmiotów i miast. Średnie te zostały zaprezentowane na wykresie 23.

W roku 2019 odbył się pierwszy egzamin ósmoklasisty. Wyniki uzyskane przez uczniów szkół podstawowych w miastach poddanych analizie porównawczej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 36. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku 2019 (%)

Miasto	język polski	matematyka	język angielski
Radomsko	61,00	42,00	59,00
Dębica	65,00	47,00	61,00
Skarżysko-Kamienna	63,00	42,00	61,00
Ciechanów	63,00	42,00	59,00
Kutno	62,00	41,00	56,00
Sieradz	65,00	48,00	65,00
Zduńska Wola	61,00	41,00	61,00
Mińsk Mazowiecki	66,00	52,00	64,00
Szczecinek	61,00	43,00	58,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE, monitormiast.pl

Jak wynika z danych przedstawionych w powyższej tabeli miastem, które uzyskało średnio najwyższe wyniki na egzaminie ósmoklasisty jest Mińsk Mazowiecki. Jednak różnice między poszczególnymi miastami są nieduże i nie przekraczają 8 punktów procentowych.

Z analizy wyników egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w 2020 roku wynika, że uczniowie kutnowskich szkół podstawowych poprawili swój wynik z matematyki (w 2019 – 41,00%, w 2020 – 44,00%). Wyniki z języka angielskiego i języka polskiego uległy nieznacznemu obniżeniu, o 1 punkt procentowy w przypadku języka angielskiego, o 2 punkty – języka polskiego.

Na terenie Kutna funkcjonuje 6 liceów ogólnokształcących dla młodzieży, w tym 3 licea prowadzone przez samorząd powiatowy, 2 przez stowarzyszenia i jedno przez fundację. W 2019 roku, w 55 oddziałach ogółem uczyło się łącznie 1283 uczniów (w liceach

prowadzonych przez samorząd, w 40 oddziałach uczyło się 1095 uczniów). Liczba absolwentów tego typu szkół w 2019 roku wyniosła 193 osoby i jest zdecydowanie niższa niż ta, którą odnotowano w 2015 roku, kiedy to licea ogólnokształcące ukończyło 343 osoby. Zdecydowany spadek liczby uczniów kończących licea ogólnokształcące występuje we wszystkich miastach uwzględnianych w analizach.

Ponadto, oferta szkolnictwa ogólnokształcącego w 2019 roku obejmowała 4 licea ogólnokształcące dla dorosłych, w których naukę pobierało 293 uczniów. Jedno liceum prowadzone było przez samorząd powiatowy (146 uczniów w 12 oddziałach), organami prowadzącymi pozostałe szkoły były stowarzyszenia. Analizując dane dotyczące uczniów na przestrzeni lat 2015-2019 można dostrzec konsekwentne zmniejszanie się liczby uczniów szkół tego typu. W Kutnie liczba ta zmniejszyła się o 30 %, podobnie jak w Zduńskiej Woli (33%), Mińsku Mazowieckim (32%) i Szczecinku (30%). Największy spadek wystąpił w Skarżysku-Kamiennej (61%), najmniejszy w Ciechanowie (16%).

Edukacja techniczna kutnowskiej młodzieży odbywała się, w 2019 roku, w sześciu technikach, w tym w 4 prowadzonych przez samorząd powiatowy i 2 prowadzonych przez stowarzyszenia. Łącznie, w 72 oddziałach (59 w szkołach samorządowych i 13 w szkołach prowadzonych przez stowarzyszenia) uczyło się w tym roku 1506 osób (1463 w szkołach samorządowych i 43 w szkołach niepublicznych) co stanowi 42,4% uczniów wśród wszystkich uczniów szkół średnich. Nie jest to zbyt wysoki odsetek w porównaniu z wartością tego wskaźnika w miastach należących do grupy porównawczej, gdzie w Skarżysku-Kamiennej wynosił on 52,30%, w Zduńskiej Woli 50,00%. W roku 2019 tytuł absolwenta technikum uzyskało 223 uczniów szkół publicznych i 9 uczniów szkół niepublicznych.

Licea i technika stwarzały możliwość przystąpienia do egzaminu maturalnego. Dane obrazujące poziom zdawalności w zakresie tego egzaminu w miastach uwzględnianych w diagnozie zaprezentowane zostały w tabeli 37.

Tabela 37. Zdawalność egzaminu maturalnego – wskaźniki w latach 2015-2019 (%)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	77,00	82,00	81,00	80,60	82,10
Dębica	82,00	77,00	74,00	77,00	76,00
Skarżysko-Kamienna	85,00	78,00	77,00	84,60	78,00
Ciechanów	79,30	77,00	80,00	78,50	76,40
Kutno	83,00	80,00	77,20	78,10	79,10
Sieradz	79,00	77,00	76,10	76,70	76,30
Zduńska Wola	76,00	72,00	79,20	77,90	74,00
Mińsk Mazowiecki	83,70	80,00	75,00	79,00	76,40
Szczecinek	72,90	77,80	78,70	75,30	77,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE, monitormiast.pl

Najwyższą zdawalność matur w 2019 roku odnotowano w Radomsku (82,10%). Na drugim miejscu znalazło się Kutno z wynikiem 79,10%. Najniższa zdawalność wystąpiła w Zduńskiej Woli i wyniosła 74,00%. Ponadto, analizując dane w ujęciu historycznym można dostrzec trend spadku odsetka zdawalności matur zasadniczo we wszystkich miastach z grupy porównawczej. Wyraźnie ten trend zarysowuje się w Kutnie, Sieradzu i Mińsku Mazowieckim.

Z oferty 8 szkół policealnych funkcjonujących w 2019 roku na terenie Kutna skorzystało 462 osoby, które uczyły się w 28 oddziałach. W tym samym roku w Radomsku funkcjonowały 4 szkoły (548 uczniów) tego typu, w Sieradzu – 6 (721 uczniów), w Zduńskiej Woli – 3 (202 uczniów), w Ciechanowie – 6 (441 uczniów), w Mińsku Mazowieckim – 5 (286 uczniów), Dębicy – 5 (350 uczniów), w Skarżysku-Kamiennej – 5 (463 uczniów) i Szczecinku – 2 (151 uczniów).

W 4 szkołach branżowych I stopnia, które funkcjonowały w analizowanym roku na terenie Kutna, w 19 oddziałach uczyło się 376 uczniów. Dla porównania, w Radomsku funkcjonowały 3 szkoły tego typu (566 uczniów), w Dębicy – 4 (432 uczniów), w Skarżysku-Kamiennym – 3 (171 uczniów), w Ciechanowie – 2 (356 uczniów), w Sieradzu – 2 (416 uczniów), w Zduńskiej Woli – 2 (231 uczniów), w Mińsku Mazowieckim – 4 (659 uczniów), w Szczecinku – 2 (461 uczniów).

Na terenie Kutna funkcjonują trzy centra kształcenia ustawicznego, w tym jedno prowadzone przez samorząd powiatowy.

Uzupełnieniem instytucjonalnego systemu edukacji jest szkolnictwo specjalne. W 2019 roku, na terenie miasta funkcjonowały dwie branżowe szkoły specjalne prowadzone przez samorząd powiatowy. W szkołach tych, w 6 oddziałach uczyło się 55 uczniów. Także samorządowymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej były Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 i Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 oraz Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy. Ofertę instytucji dostosowanych do potrzeb osób wymagających specyficznych i specjalnych metod i form pracy uzupełniały, prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Niepubliczna Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy oraz Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy „Niezapadka”.

Sieć instytucji edukacyjnych miasta dopełnia bursa zapewniająca opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne (jedna niepubliczna), Filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Łodzi, Młodzieżowy Dom Kultury oraz Państwowa Szkoła Muzyczna I i II Stopnia im. Karola Kurpińskiego.

Rozwojem instytucjonalnego systemu zapewniającego realizację procesu całościowego uczenia się jest funkcjonująca od 31 lipca 1998 roku na terenie Kutna Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej¹⁷. Uczelnia ta aktualnie stwarza możliwość podejmowania studiów licencjackich w zakresie psychologii, administracji, europeistyki, pielęgniarstwa, ratownictwa medycznego i bezpieczeństwa narodowego, studiów inżynierskich i magisterskich w zakresie europeistyki, pielęgniarstwa, geodezji i kartografii oraz administracji, a także licznych studiów podyplomowych oferowanych przez działające w strukturze uczelni Centrum Doskonalenia Kadr i Nauczycieli.

Tabela 38. Liczba uczelni wyższych wraz z filiami w porównywanym powiatach w latach 2015-2019

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat radomszczański	1	0	0	0	0
Powiat dębicki	1	1	0	0	0
Powiat skarżyski	1	0	0	0	0
Powiat ciechanowski	3	3	3	3	2
Powiat kutnowski	1	1	1	1	1
Powiat sieradzki	2	2	2	2	2
Powiat zduńskowolski	1	1	1	1	1
Powiat miński	1	1	1	1	1
Powiat szczecinecki	1	2	2	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

¹⁷ W okresie 31 lipca 1998 roku do 17 sierpnia 1999 roku uczelnia nosiła nazwę Wyższa Szkoła Marketingu i Zarządzania z siedzibą w Kutnie. Decyzją z dnia 18 sierpnia 1999 roku nazwa uczelni otrzymała brzmienie: Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej.

Jak wynika z danych zaprezentowanych w powyższej tabeli, w 2015 roku we wszystkich powiatach poddanych analizie funkcjonowały uczelnie wyższe lub ich filie. Najwięcej, bo 3 funkcjonowały na terenie powiatu ciechanowskiego, 2 prowadziły swoją działalność na terenie powiatu sieradzkiego, na terenie pozostałych powiatów aktywność w zakresie kształcenia wyższego prowadziło po 1 uczelni. Na przestrzeni analizowanego czasu dane w tym zakresie uległy zmianie. W 2019 roku swoją działalność naukowo-dydaktyczną prowadziły po 2 uczelnie działające na terenie powiatu ciechanowskiego, powiatu sieradzkiego i powiatu szczecineckiego, na terenie powiatów: kutnowskiego, zduńskowolskiego i mińskiego ofertę w zakresie kształcenia wyższego proponowało po 1 uczelni.

Analizując informacje dotyczące liczby studentów ogółem pobierających naukę na studiach wyższych należy zauważyć, iż niekwestionowanym liderem w tym zakresie w 2019 roku, ale i na przestrzeni analizowanego okresu był powiat ciechanowski, na drugim, wysokim miejscu był powiat kutnowski. W Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w 2019 roku studiowało 880 studentów to jest więcej o 804 osoby niż w powiecie szczecineckim, w którym, jak ukazano wcześniej, funkcjonują 2 uczelnie wyższe i o 562 więcej niż w powiecie sieradzkim, gdzie podobnie jak w powiecie szczecineckim funkcjonują także dwie instytucje szkolnictwa wyższego. Szczegółowe dane dotyczące liczby studentów ogółem w uczelniach wyższych wraz z filiami funkcjonujących na terenie powiatów uwzględnionych w ujęciach analitycznych niniejszej diagnozy, w perspektywie historycznej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 39. Liczba studentów ogółem w uczelniach wyższych wraz z filiami w porównywanych powiatach w latach 2015-2019

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat radomszczański	0	0	0	0	0
Powiat dębicki	0	0	0	0	0
Powiat skarżyski	0	0	0	0	0
Powiat ciechanowski	1 779	1 668	1 842	1 338	1 388
Powiat kutnowski	902	847	934	958	880
Powiat sieradzki	148	179	247	301	318
Powiat zduńskowolski	237	223	211	174	186
Powiat miński	81	57	51	72	76
Powiat szczecinecki	201	229	211	209	206

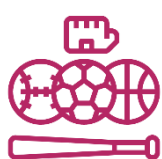
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Analizując dane dotyczące liczby absolwentów uczelni wyższych wraz z filiami, w porównywanych powiatach w pięcioletniej perspektywie czasowej należy dostrzec, iż największą liczbę absolwentów uczelni wyższych działających na terenie analizowanych powiatów odnotowano w powiecie ciechanowskim oraz powiecie kutnowskim, najmniej absolwentów kończyło 1 uczelnię działającą na terenie powiatu mińskiego (26 absolwentów) i 2 uczelnie funkcjonujące na terenie powiatu szczecineckiego (36 absolwentów). Dokładne dane w zakresie liczby absolwentów uczelni zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 40. Liczba absolwentów ogółem uczelni wyższych wraz z filiami w porównywanych powiatach w latach 2015-2019

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat radomszczański	20	0	0	0	0
Powiat dębicki	67	36	0	0	0
Powiat skarżyski	23	0	0	0	0
Powiat ciechanowski	436	520	556	408	402
Powiat kutnowski	313	228	337	236	354
Powiat sieradzki	74	54	29	43	71
Powiat zduńskowski	36	57	74	72	43
Powiat miński	87	17	22	0	26
Powiat szczecinecki	73	70	60	40	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

5. Sport, turystyka i rekreacja

W zakresie danych dotyczących sportu i rekreacji statystyka publiczna skupia się głównie na dwóch obszarach, czyli infrastrukturze i osobach ćwiczących lub uprawiających sport w różnych formach.

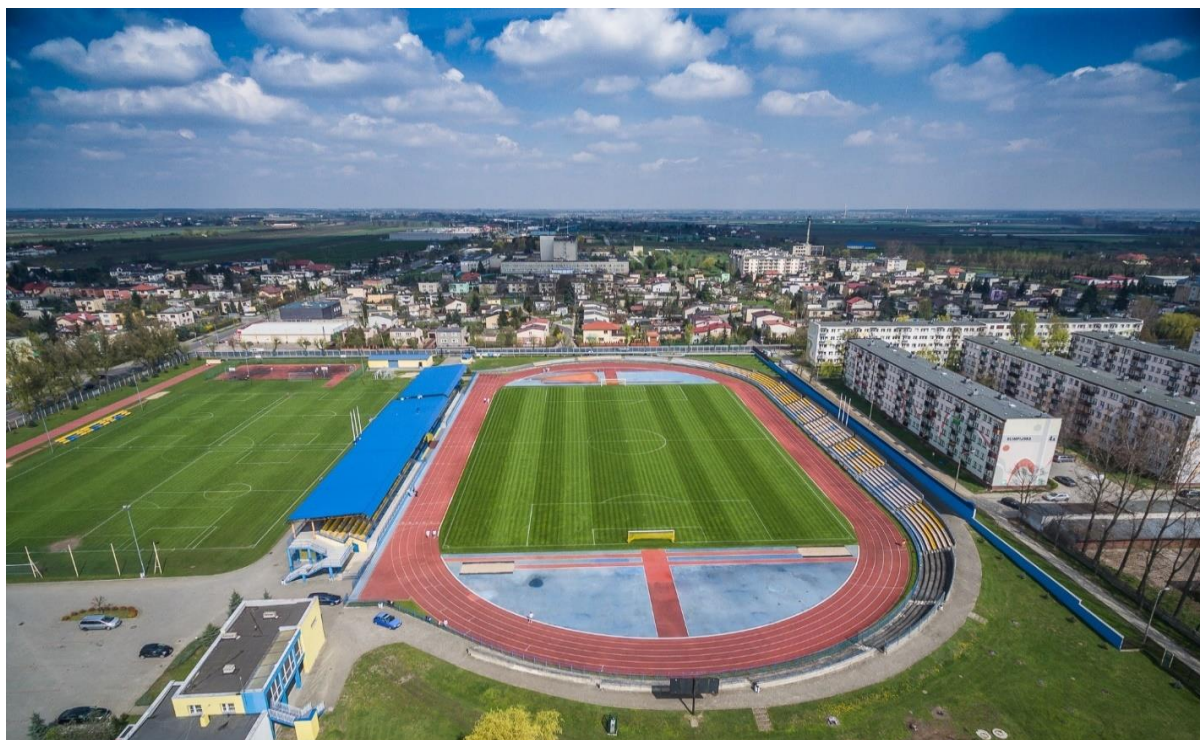
W każdym z miast grupy porównawczej funkcjonuje przynajmniej jeden stadion. Niemal połowa miast może jednak poszczycić się dwoma tego typu obiektami (Skarżysko-Kamienna, Kutno, Zduńska Wola, Mińsk Mazowiecki). Pod względem przeznaczenia zdecydowanie dominują obiekty dedykowane piłce nożnej, a liderem wśród nich jest Dębica (6 boisk piłkarskich) oraz Szczecinek (4 boiska). Tylko w trzech miastach występują boiska do koszykówki. Najwięcej z nich jest w Mińsku Mazowieckim. Na tle grupy wyróżnia się jeszcze Radomsko jako jedyne miasto, w którym można skorzystać z boiska do piłki ręcznej. Według danych GUS, w dwóch miastach (Radomsko, Mińsk Mazowiecki) nie działały w ogóle boiska uniwersalne (wielozadaniowe). Najwięcej tego typu obiektów działało w Ciechanowie (8 boisk uniwersalnych).

Tabela 41. Stadiony i boiska w miastach grupy porównawczej w 2018 r. (bez obiektów przyszkolnych)

Miasto	stadiony ogółem	boiska piłkarskie	boiska do koszykówki	boiska do piłki ręcznej	boiska do piłki siatkowej	boiska uniwersalne-wielozadaniowe
Radomsko	1	3	1	1	0	0
Dębica	1	6	0	0	0	2
Skarżysko-Kamienna	2	0	0	0	0	1
Ciechanów	1	3	0	0	0	8
Kutno	2	2	0	0	0	4
Sieradz	1	1	0	0	0	2
Zduńska Wola	2	3	1	0	0	1
Mińsk Mazowiecki	2	1	2	0	0	0
Szczecinek	1	4	0	0	0	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl i UM Kutno

Zdjęcie 1. Stadion miejski im. Henryka Reymana

Struktura innych obiektów służących do rekreacji i sportu jest zróżnicowana w grupie porównawczej. Najłatwiejszy dostęp do kortów tenisowych i siłowni zewnętrznych oferuje Szczecinek (12 kortów i aż 19 siłowni). Największą liczbą strzelnic sportowych pochwalić się może Mińsk Mazowiecki (2 strzelnice). Lodowiska funkcjonują w większości miast grupy. Wyjątkiem są: Sieradz, Zduńska Wola oraz Szczecinek. W sześciu z grona dziewięciu analizowanych miast mieszkańcy mogą korzystać ze skateparków (Radomsko, Dębica, Ciechanów, Sieradz, Zduńska Wola, Szczecinek). W Kutnie działa jedyny w Polsce kompleks baseballowy administrowany przez Fundację Małej Ligi Baseballowej z siedzibą w Williamsport w USA. Blisko 17 - hektarowy kompleks składa się z dwóch stadionów do gry w baseball, boisk treningowych, internatu oraz zaplecza socjalnego. Ulokowanie takiego obiektu w Kutnie nie było przypadkowe, ponieważ tradycja gry w baseball w naszym mieście sięga lat 80-tych. Seniorska drużyna z Kutna jest wielokrotnym mistrzem Polski i zdobywcą Pucharu Polski w tej dyscyplinie.

Tabela 42. Wybrane obiekty sportowe i rekreacyjne w miastach grupy porównawczej w 2018 r. (bez obiektów przyszłolnych)

Miasto	korty tenisowe	strzelnice	lodowiska sztucznie	skateparki	siłownie zewnętrzne
Radomsko	5	0	1	1	3
Dębica	2	0	1	1	0
Skarżysko-Kamienna	0	0	1	0	0
Ciechanów	3	0	1	1	1
Kutno	3	0	1	0	8
Sieradz	6	0	0	1	3
Zduńska Wola	0	0	0	1	3
Mińsk Mazowiecki	4	2	1	0	6
Szczecinek	12	1	0	1	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W każdym z analizowanych miast działają także baseny lub aquaparki. Zarówno kryte jak i zewnętrzne. Najstarsze obiekty oferujące wodne atrakcje i rekreację funkcjonują w Kutnie (basen w SP nr 9 z 1988 r.), Skarżysku-Kamiennej (1994) i w Ciechanowie (1998). Najnowsze kryte pływalnie powstaną w Radomsku i Zduńskiej Woli¹⁸. Otwarcie obiektów zaplanowane jest w 2021 roku.

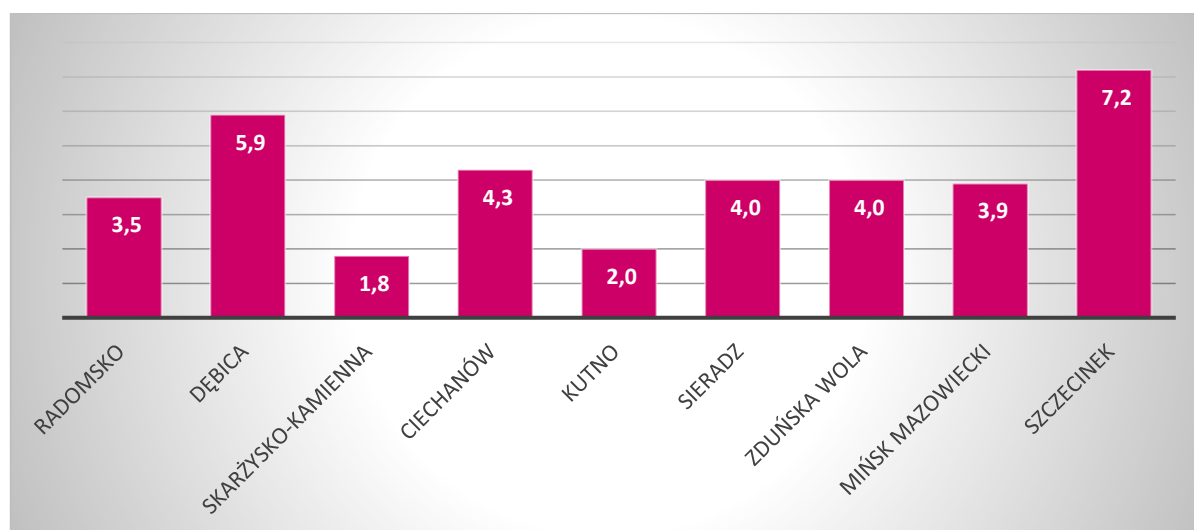
Tabela 43. Organizacje pozarządowe z obszaru sportu, kluby sportowe, sekcje oraz trenerzy w miastach grupy porównawczej

Miasto	Liczba NGO z obszaru sportu 2021 rok	Liczba klubów 2018 rok	Sekcje sportowe 2018 rok	Trenerzy 2018 rok
Radomsko	42	16	24	22
Dębica	91	27	45	40
Skarżysko-Kamienna	34	8	17	18
Ciechanów	67	19	39	28
Kutno	56	9	13	30
Sieradz	65	17	31	49
Zduńska Wola	62	17	26	19
Mińsk Mazowiecki	61	16	18	21
Szczecinek	89	29	40	54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z spis.ngo.pl oraz Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Pomimo, że miasta w grupie porównawczej cechują się zbliżoną liczbą mieszkańców, to jednak różnice w zaangażowaniu mieszkańców w tworzenie organizacji sportowych są ogromne. Zdecydowanie najwięcej organizacji pozarządowych działających w obszarze sportu (w tym również klubów) zarejestrowanych jest w Dębicy (91) oraz Szczecinku (89). Najmniej stowarzyszeń skupionych wokół działań sportowych występuje w Skarżysku-Kamiennej.

Wykres 24. Kluby sportowe na 10 tys. ludności w miastach grupy porównawczej w 2018 roku

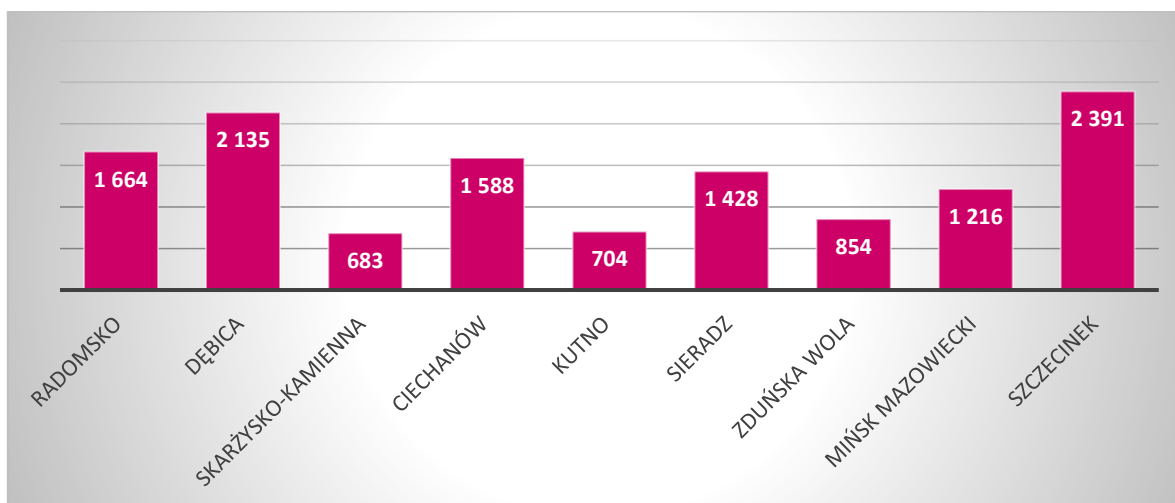
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Liczba osób ćwiczących w klubach i organizacjach sportowych jest wyraźnie skorelowana z liczbą tych organizacji. Podobnie jak w przypadku liczby NGO oraz klubów sportowych, zdecydowanie najwięcej osób ćwiczy w Szczecinku (2391) i Dębicy (2135). Z kolei

¹⁸ Wg analizy własnej przeprowadzonej w oparciu o portal www.infobasen.pl

najmniej osób korzysta z aktywności sportowych zapewnianych przez różnego rodzaju organizacje w Skarżysku-Kamiennej.

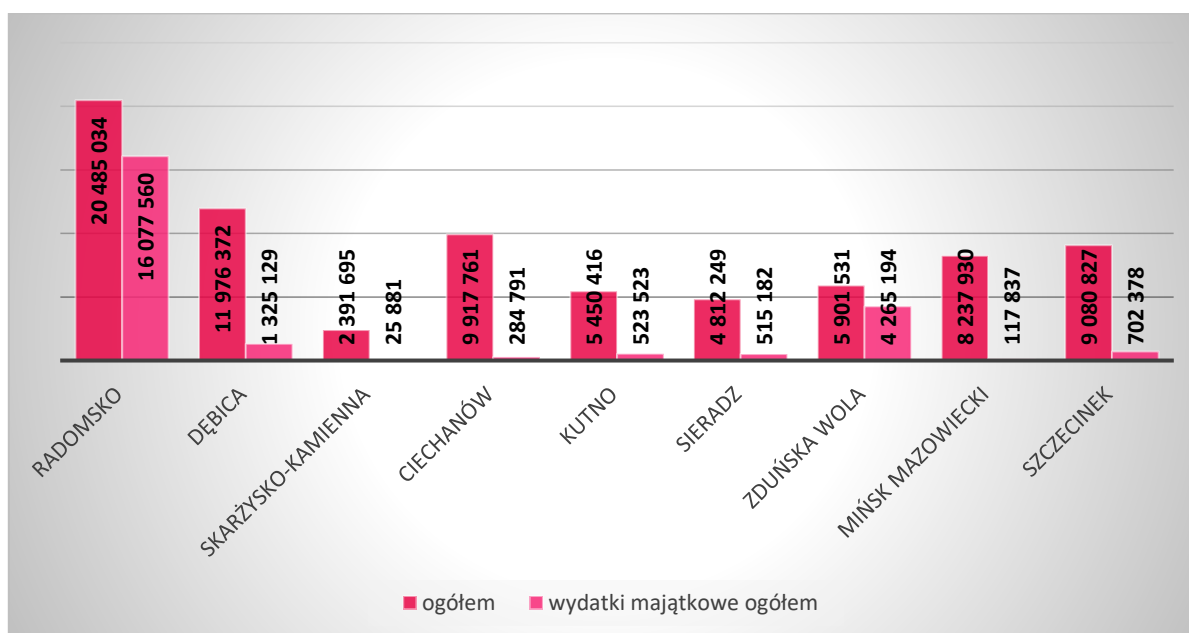
Wykres 25. Ćwiczący ogółem w miastach grupy porównawczej w 2018 roku (osoby)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Analiza wydatków na sport w budżetach poszczególnych miast grupy porównawczej jest trudna do przeprowadzenia. W tej kategorii wydatków uwzględniane są bowiem także wydatki o charakterze majątkowym, z przewagą wydatków inwestycyjnych. Doskonale widać to na przykładzie Radomska i Zduńskiej Woli, gdzie na wydatki majątkowe w 2019 r. złożyły się inwestycje w kryte pływalnie stanowiąc między 70% a 80% wszystkich wydatków w tym dziale w danym roku.

Wykres 26. Wydatki w dziale 926 - Kultura fizyczna (ogółem oraz wydatki majątkowe) z budżetów miast grupy porównawczej w 2019 roku (zł)

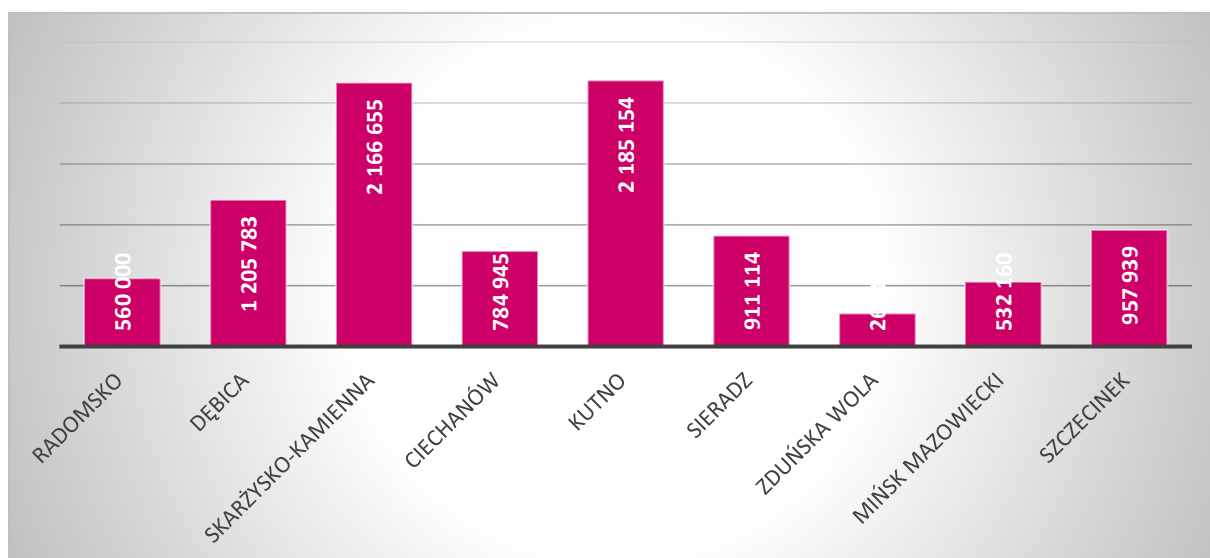

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Nieco bardziej miarodajnym wskaźnikiem określającym zaangażowanie poszczególnych miast w sport, jest wielkość wydatków z budżetu miasta na dotacje w zakresie

sportu. Co ciekawe, ten parametr nie jest już tak skorelowany z liczbą NGO (czy też liczbą klubów), jak chociażby liczba ćwiczących. Otóż, w 2019 r. najwięcej środków z budżetu miasta na wspieranie działalności sportowej w postaci dotacji przeznaczało się w Kutnie (2,18 mln zł) i Skarżysku-Kamiennie (2,16 mln zł). Należy podkreślić, iż są to miasta, w których - według GUS – jest najmniej ćwiczących w całej grupie porównawczej. Najmniejsze zaangażowanie ze strony samorządu miejskiego w taką formę wsparcia sportu w 2019 r. występowało w Zduńskiej Woli.

Wykres 27. Wydatki na dotacje w dziale 926 - Kultura fizyczna z budżetów miast grupy porównawczej w 2019 roku (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

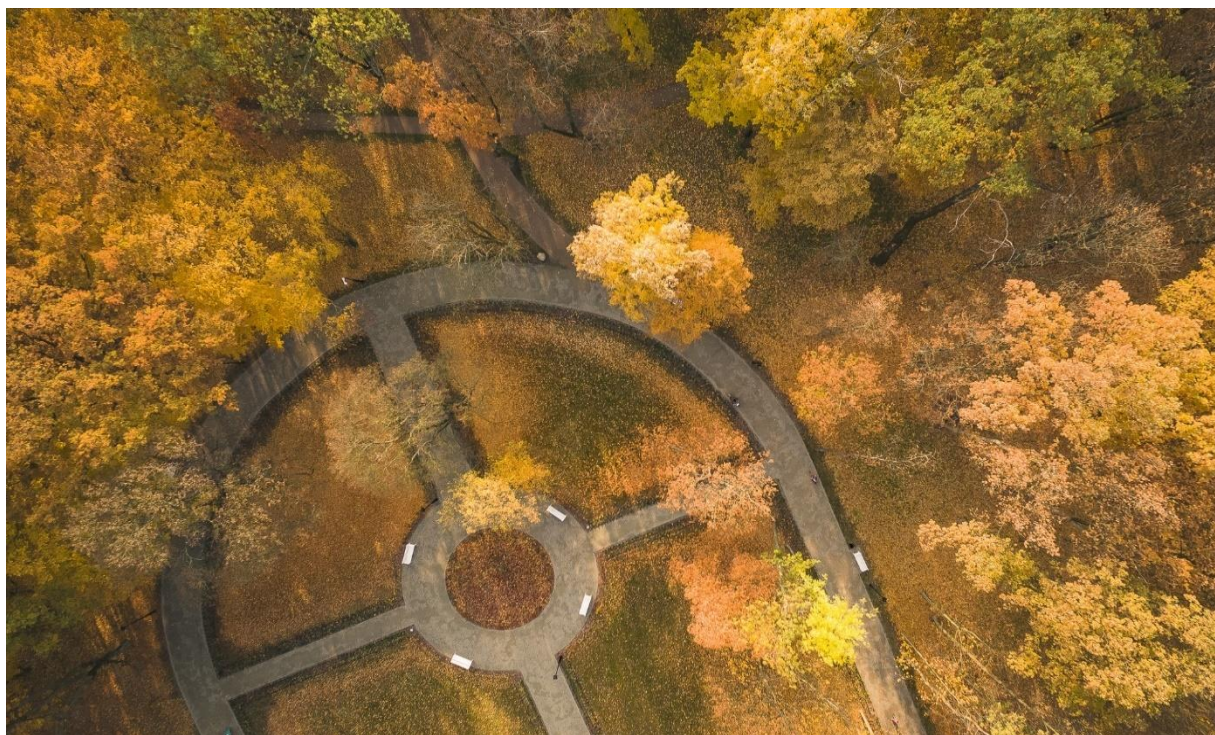
Przestrzenią dla codziennej rekreacji mieszkańców miasta Kutno są miejskie obszary zieleni, place zabaw, siłownie zewnętrzne oraz system roweru miejskiego. W obszarze zorganizowanej zieleni miejskiej, należy dostrzec parki jako strefy rekreacyjne o najbardziej rozwiniętej infrastrukturze. Na terenie miasta są trzy tego typu kompleksy o powierzchni ponad 25 ha. W zestawieniu z grupą porównawczą, Kutno zajmuje drugą pozycję pod względem powierzchni zieleni parkowej.

Tabela 44. Powierzchnia parków w miastach grupy porównawczej w 2020 r. (na dzień 31.12.2020 r.)

Miasto	Powierzchnia parków (ha)
Radomsko	7,4
Dębica	11,4
Skarżysko-Kamienna	4,1
Ciechanów	10,01
Kutno	25,4
Sieradz	23,8
Zduńska Wola	14,6
Mińsk Mazowiecki	20,4
Szczecinek	46,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

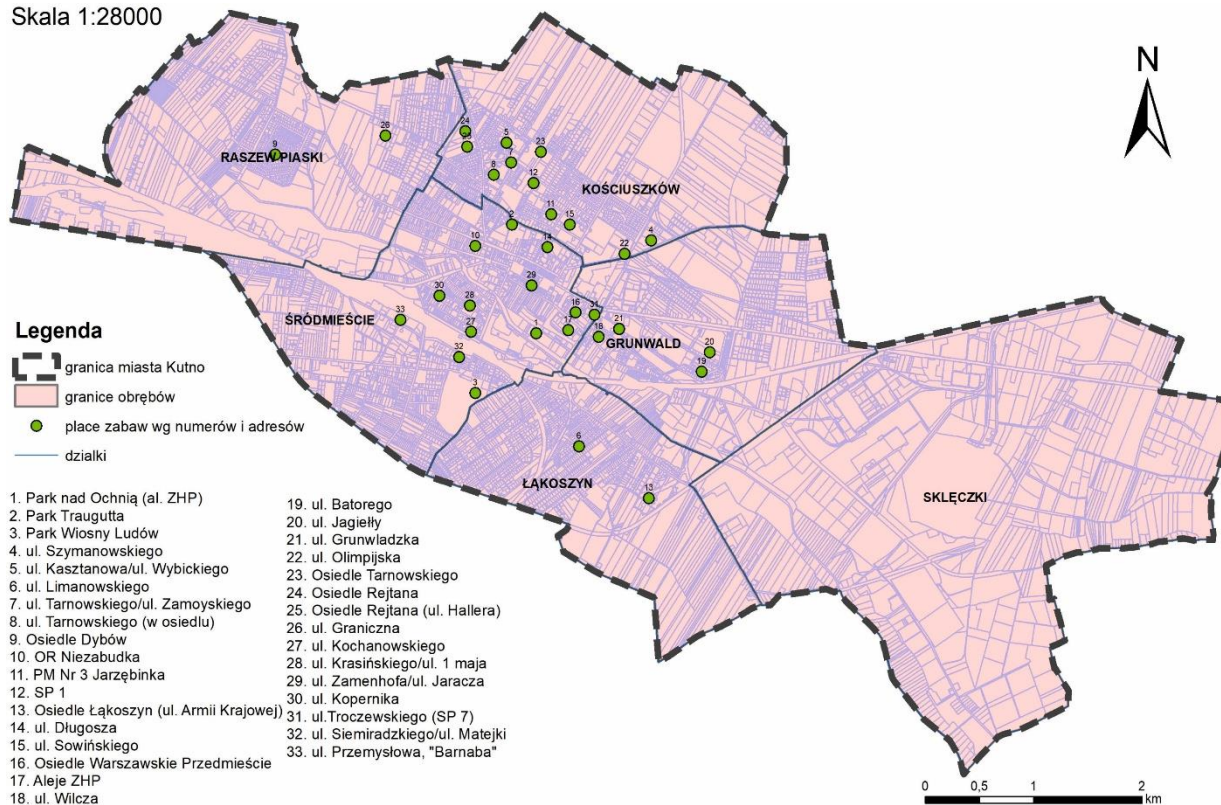
Zdjęcie 2. Park Wiosny Ludów w Kutnie

Na terenie miasta aktualnie istnieje 33 otwartych placów zabaw oraz 9 stref z urządzeniami do ćwiczeń siłowych. Dodatkowo w dwóch miejscach funkcjonują strefy typu work out.

Rysunek 7. Plac zabaw na terenie Kutna

Skala 1:28000

Źródło: opracowanie własne

W Kutnie od trzech lat funkcjonuje system roweru miejskiego. Mieszkańcy mają do dyspozycji 110 rowerów wraz z 16 stacjami wypożyczeń (13 stacjonarnych i 3 mobilne punkty). W roku 2020 rowery miejskie wypożyczono ponad 12 000 razy.

Region jak i samo Kutno nie stanowi obszaru atrakcyjnego turystycznie w tradycyjnym rozumieniu tego pojęcia. Wyjątkiem mogą być tu wizyty związane z produktami turystycznymi tj. wydarzenia o charakterze kulturalnym (np. Święto Róży) czy sportowym (np. Mistrzostwa Małej Ligi Baseballowej). Charakteryzując ten obszar diagnozy musimy podkreślić, że w rejonie dominuje tzw. turystyka biznesowa, związana z przyjazdami i przebywaniem w mieście przede wszystkim w służbowym charakterze.

Tabela 45. Liczba obiektów noclegowych w miastach grupy porównawczej w 2020 roku

Miasto	Obiekty noclegowe
Radomsko	6
Dębica	6
Skarżysko-Kamienna	3
Ciechanów	5
Kutno	9
Sieradz	3
Zduńska Wola	7
Mińsk Mazowiecki	3
Szczecinek	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Ze względu na brak naturalnych warunków do rozwoju tradycyjnego zaplecza turystycznego, zaprezentowano jedynie podstawowe wskaźniki związane z tą branżą. Aktualnie miasto Kutno dysponuje 9 obiektami noclegowymi, oferującymi w sumie 381 miejsc noclegowych. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba miejsc noclegowych wynosi w Kutnie – 8,6. Wartość ta pozycjonuje miasto na poziomie zbliżonym do średniej wojewódzkiej.

Tabela 46. Liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (stan na 31.12.2019 r.)

Wyszczególnienie	Wartość
Polska	21,51
Woj. łódzkie	9,82
Powiat kutnowski	4,94
Kutno	8,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Najbardziej miarodajne dane dotyczące liczby osób korzystających z usług noclegowych GUS agreguje dla powiatów. Najlepiej pod tym względem wypadają powiaty skarżyski (408,20) i kutnowski (360,6). Najniższa frekwencja w tym zakresie występuje w powiatach zduńskowolskim (169,1) oraz mińskim (185,2). Z kolei, ze statystycznie najdłuższymi pobytami, mamy do czynienia w przypadku powiatów skarżyskiego (797,6) i szczecineckiego (795,1). Najmniej noclegów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców udzielono w powiecie zduńskowolskim.

Tabela 47. Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej w 2019 roku

Powiat	Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności
Powiat radomszczański	204,5
Powiat dębicki	316,1
Powiat skarżyski	408,2
Powiat ciechanowski	357,1
Powiat kutnowski	360,6
Powiat sieradzki	316,6
Powiat zduńskowski	169,1
Powiat miński	185,2
Powiat szczecinecki	350,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Tabela 48. Liczba udzielonych noclegów na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej w 2019 roku

Powiat	Udzielone noclegi na 1000 ludności
Powiat radomszczański	400,4
Powiat dębicki	740,1
Powiat skarżyski	797,6
Powiat ciechanowski	685,5
Powiat kutnowski	609,8
Powiat sieradzki	646,1
Powiat zduńskowski	329,3
Powiat miński	522,0
Powiat szczecinecki	795,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W wielu miastach analizowanej grupy często przebywają turyści zagraniczni. W 2019 r. najwięcej gości spoza Polski odwiedziło Ciechanów, a najmniej Skarżysko-Kamienną. W tym zestawieniu Kutno plasuje się na pozycji czwartej.

Tabela 49. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w miastach grupy porównawczej w 2019 roku (os.)

Miasto	Liczba turystów
Radomsko	2 812
Dębica	2 128
Skarżysko-Kamienna	652
Ciechanów	6 298
Kutno	2 591
Sieradz	1 583
Zduńska Wola	1 609
Mińsk Mazowiecki	744
Szczecinek	2 629

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wśród najliczniej odwiedzających Kutno byli turyści zagraniczni z: Ukrainy, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Litwy, Rosji, USA, Czech, Włoch, Francji i Białorusi.

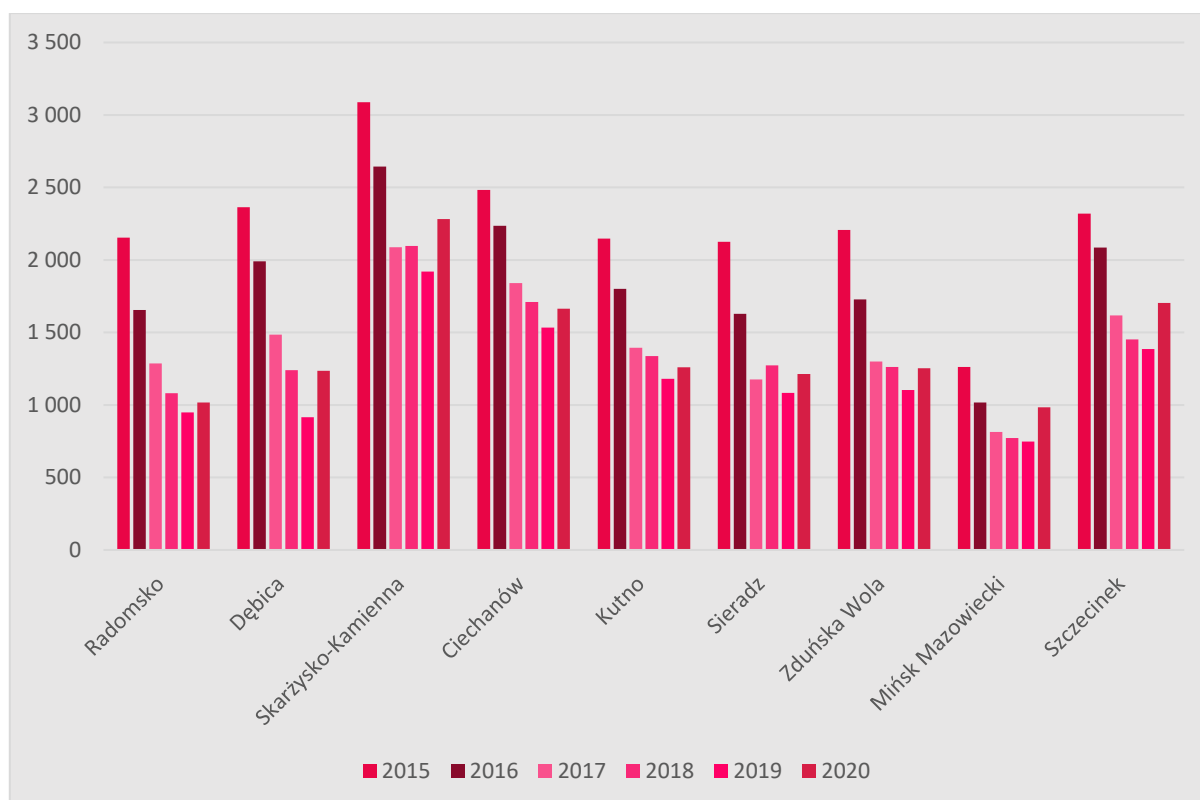

6. Rynek pracy

Rynek pracy w miastach grupy porównawczej prezentuje się bardzo podobnie. Analiza liczby osób bezrobotnych pokazuje, że we wszystkich z nich największe spadki bezrobocia notowane były w latach 2015-2017. Generalnie trend spadkowy utrzymywał się we wszystkich gminach do roku 2019 roku.

Jedynie w Skarżysku-Kamiennej i Sieradzu pewne odchylenie od trendu pojawiło się w 2018 r. (wzrost bezrobocia r/d/r). Z kolei, w 2020 r., rynek pracy we wszystkich miastach odczuł skutki pandemii w postaci zwiększenia liczby osób bez zatrudnienia. Najmniej ucierpiały Kutno (+6,9% r/d/r) i Radomsko (+7,4% r/d/r). Największe spowolnienie gospodarcze nastąpiło w Dębicy (+34,9% r/d/r) i Mińsku Mazowieckim (+31,7% r/d/r).

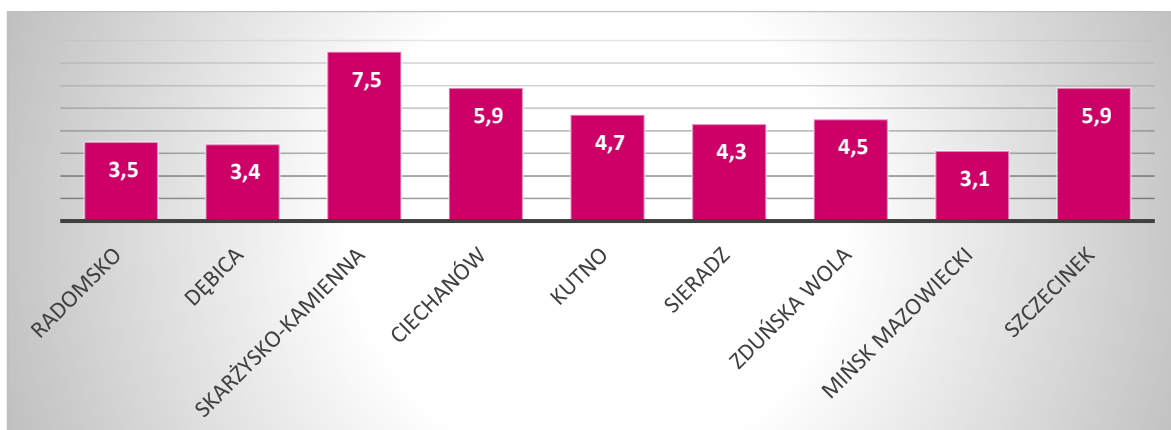
Wykres 28. Liczba bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Statystyka publiczna nie gromadzi danych na temat stopy bezrobocia dla miast niebędących miastami na prawach powiatu. Wobec tego, aby porównać względny poziom bezrobocia w miastach w grupie porównawczej, należy uwzględnić udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Według tego parametru, najlepiej ze zwalczaniem bezrobocia radziły sobie: Mińsk Mazowiecki, Dębica i Radomsko. Zdecydowanie najgorzej pod tym względem wypadło Skarżysko-Kamienna.

Wykres 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w miastach grupy porównawczej w 2019 roku (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W samym Kutnie, w ślad za spadającym poziomem bezrobocia w analizowanym okresie, również w poszczególnych kategoriach mieliśmy do czynienia z trendem spadkowym. Wobec braku danych na koniec 2015 r., w zestawieniu wykorzystano dane według stanu na koniec stycznia 2016 r. (najbardziej aktualne dane na tym poziomie szczegółowości). Szybciej, niż ogólna liczba bezrobotnych spadało bezrobocie przede wszystkim wśród osób w wieku 55-59 lat oraz 18-24 lat.

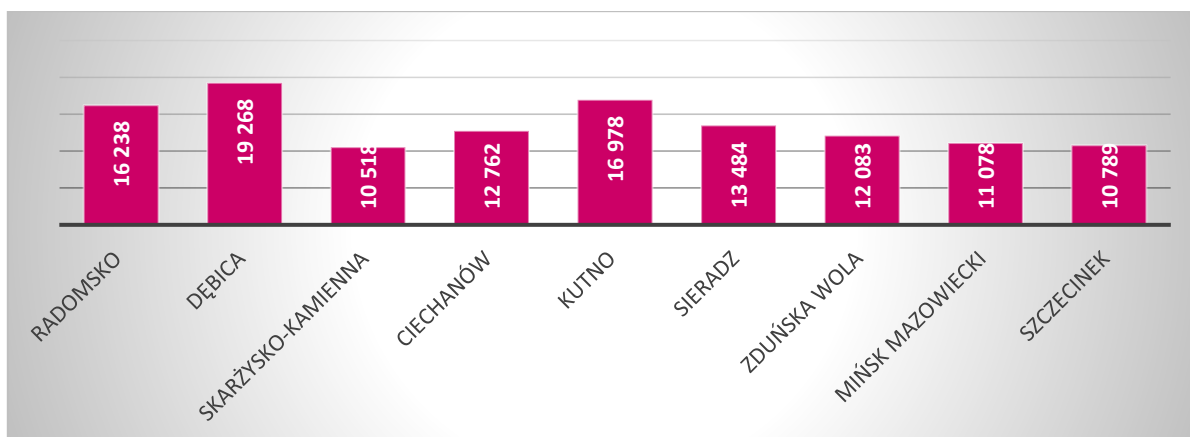
Tabela 50. Liczba bezrobotnych według struktury wieku oraz struktury wykształcenia w Kutnie w 2016 i 2020 roku

Wyszczególnienie	2016	2020	Zmiana 2016/2020
Ogółem osób bezrobotnych	2301	1256	-45,4%
Kobiety ogółem	1246	707	-43,3%
Bezrobotni wg struktury wieku:			
18-24	265	125	-52,8%
25-34	627	325	-48,2%
35-44	523	372	-28,9%
45-54	451	224	-50,3%
55-59	310	132	-57,4%
60 lat i więcej	125	78	-37,6%
Bezrobotni wg struktury wykształcenia:			
wyższe	312	202	-35,3%
policealne i śr. zawodowe	495	273	-44,8%
śr. ogólnokształcące	261	165	-36,8%
zasadnicze zawodowe	564	275	-51,2%
Gimnazjalne/podstawowe i poniżej	669	341	-49,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie

Specyfikę danego rynku pracy bardzo dobrze odzwierciedla także inny parametr – liczba pracujących, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten jest obliczany wedle faktycznego miejsca pracy, a nie wedle miejsca zamieszkania pracownika.

Wykres 30. Liczba pracujących (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

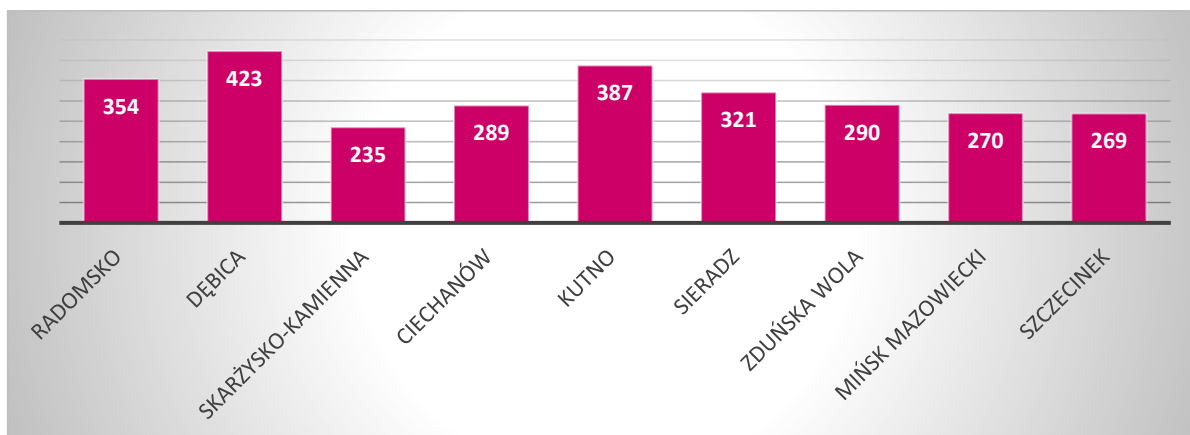

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Analiza tego parametru pokazuje duże zróżnicowanie w zakresie chłonności lokalnych rynków pracy. Największy rynek pracy (w Dębicy) jest niemal dwukrotnie większy od najmniejszego w zestawieniu (w Skarżysku-Kamiennej). Według tego wskaźnika najwięcej pracujących odnotowano w Dębicy, Kutnie i Radomsku, najmniej zaś w Skarżysku-Kamiennej i Szczecinku.

Liczba pracujących na 1000 ludności jest mocno skorelowana z bezwzględną liczbą pracujących. Ponownie, najwyższa wartość wskaźnika występuje w Dębicy, a najniższa w Skarżysku-Kamiennej. Wskaźnik ten dla Kutna (387) jest wartością najwyższą w gronie wszystkich miast w województwie łódzkim.

Wykres 31. Pracujący na 1000 ludności w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Od kilku lat nieodłącznym elementem polskiego rynku pracy są obcokrajowcy. Główny Urząd Statystyczny oszacował, że na koniec 2019 r. przebywało w Polsce ok. 2,1 mln cudzoziemców. Zdecydowaną największą grupę wśród nich stanowili Ukraińcy – 1,3 mln (64,2% wszystkich cudzoziemców)¹⁹.

¹⁹ Populacja cudzoziemców w Polsce w czasie 04.06.2020 r. COVID-19, badanie pod kierunkiem Doroty Szałtys, Główny Urząd Statystyczny, czerwiec 2020 r.

Tabela 51. Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy w miastach grupy porównawczej w 2020 roku

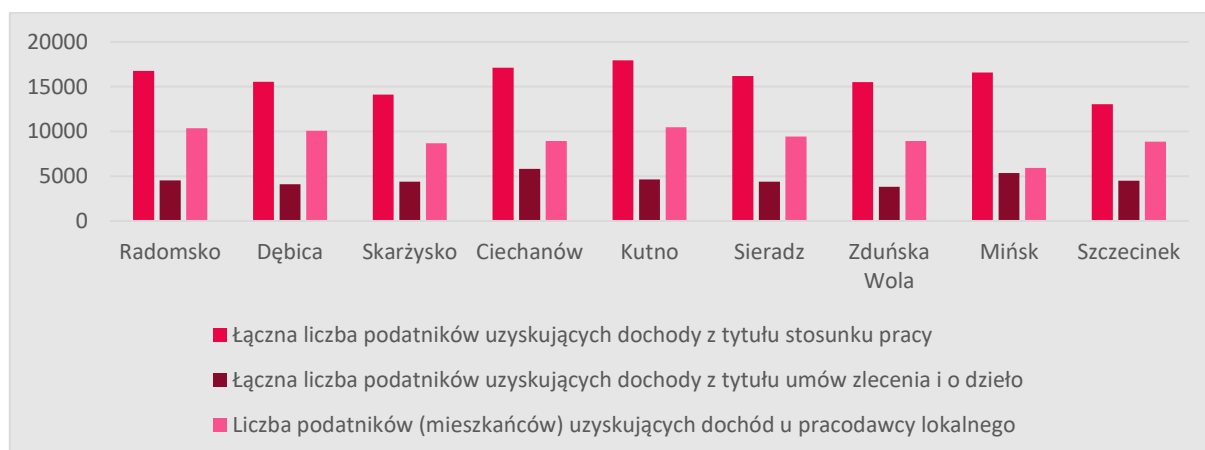
Powiat	2020
Pow. radomszczański	4 524
Pow. dębicki	662
Pow. skarżyski	1 600
Pow. ciechanowski	448
Pow. kutnowski	4 185
Pow. sieradzki	1 523
Pow. zduńskowolski	303
Pow. miński	2 861
Pow. szczecinecki	455

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapytań o dostęp do informacji publicznej

Zdecydowanie największa populacja obcokrajowców występuje w powiecie radomszczańskim i kutnowskim, zaś najmniejsza w powiecie zduńskowolskim.

Analiza formy zatrudnienia mieszkańców w poszczególnych gminach w grupie porównawczej pokazuje, że najstabilniejsza forma zatrudnienia (umowa o pracę) stosowana jest w Kutnie (17 930 osób). Najrzadziej z kolei, takie rozwiązanie wybierają pracodawcy w Szczecinku. Najwięcej osób zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło mieszka w Ciechanowie i Mińsku Mazowieckim. Z kolei, z największą liczbą mieszkańców uzyskujących dochód u pracodawcy lokalnego mamy do czynienia w przypadku Kutna (10 476 osób), Radomska (10 354 osób) i Dębicy (10 077 osób). Zdecydowanie najmniej takich osób mieszka w Mińsku Mazowieckim. Biorąc pod uwagę, że Mińsk - jako jedyna gmina w analizowanej grupie – ma ujemny bilans przyjazdów i wyjazdów do pracy, można przypuszczać, że to efekt wyjazdów w celach zarobkowych do pobliskiej Warszawy.

Wykres 32. Łączna liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu stosunku pracy, umów zlecenia i o dzieło, uzyskujących dochód u pracodawcy lokalnego w miastach grupy porównawczej w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Finansów, system POLTAX, monitormiasta.pl

Istotnym elementem rynku pracy są wynagrodzenia. Koszt pracy jest odzwierciedleniem faktycznej sytuacji w zakresie zatrudnienia w danym mieście. Najwyższe wynagrodzenia uzyskują mieszkańcy powiatu ciechanowskiego (4 755,96 zł brutto), zaś z najniższymi pensjami mamy do czynienia z powiecie radomszczańskim (3 942,12 zł brutto).

W okresie 2015-2019 poziom przeciętnych wynagrodzeń rósł sukcesywnie w każdym z miast.

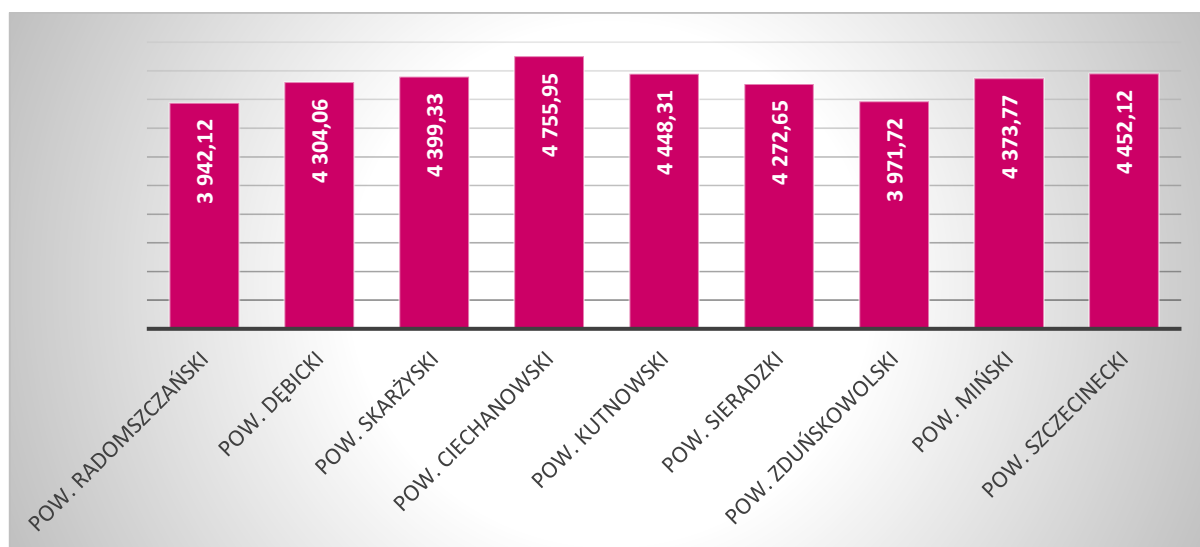
Tabela 52. Przeciętne wynagrodzenie brutto w miastach grupy porównawczej w 2015 i 2019 roku (zł)

Powiat	2015	2019	Zmiana 2015/2019
Pow. radomszczański	3 088,13	3 942,12	27,7%
Pow. dębicki	3 401,58	4 304,06	26,5%
Pow. skarżyski	3 448,29	4 399,33	27,6%
Pow. ciechanowski	3 702,17	4 755,95	28,5%
Pow. kutnowski	3 553,67	4 448,31	25,2%
Pow. sieradzki	3 297,51	4 272,65	29,6%
Pow. zduńskowolski	3 146,61	3 971,72	26,2%
Pow. miński	3 533,17	4 373,77	23,8%
Pow. szczecinecki	3 574,91	4 452,12	24,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Największym wzrostem płac w badanym okresie pochwalić się może powiat sieradzki (29,6%) oraz powiat ciechanowski (28,5%). Najwolniej wynagrodzenia rosły w powiatach mińskim (23,8%) i szczecineckim (24,5%).

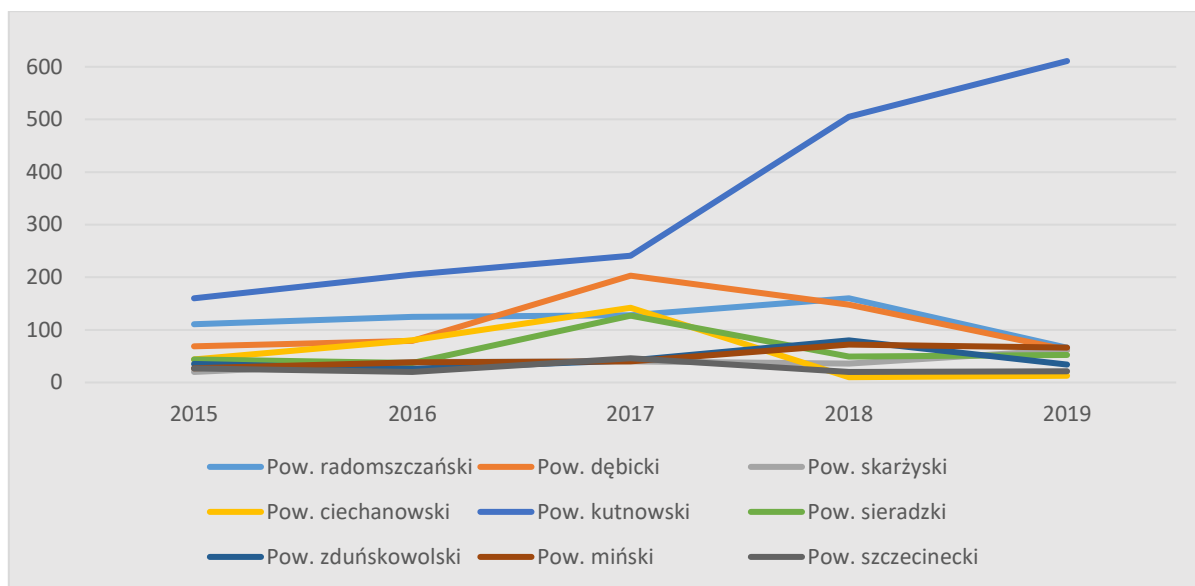
Wykres 33. Przeciętne wynagrodzenie brutto w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Koszty pracy są wypadkową podaży pracy (w postaci liczby ofert pracy) oraz popytu na nią (wyrażaną jako liczba bezrobotnych). Szczególnie ciekawie prezentuje się parametr ilustrujący liczbę ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy. O ile jeszcze w 2015 r. liczba takich ofert była względnie do siebie zbliżona w gronie analizowanych miast (od 20 do 160), o tyle wyniki z 2019 r. pokazują dominację powiatu kutnowskiego w tym obszarze.

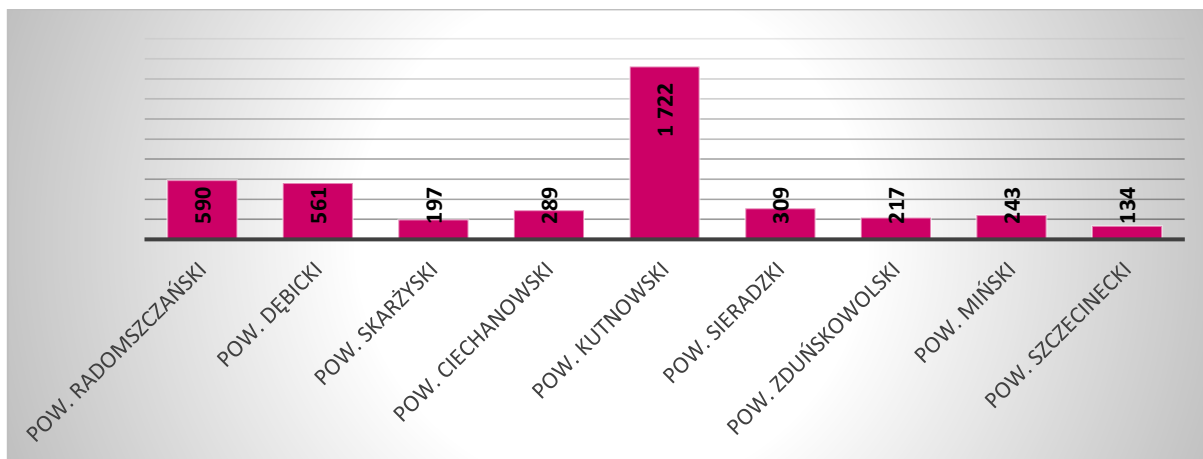
Wykres 34. Liczba ofert pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Znajduje to swoje odzwierciedlenie również w sumarycznej liczbie ofert pracy zarejestrowanych od 2015 do 2019 roku w urzędach pracy miast z analizowanej grupy. Powiat kutnowski z łączną liczbą ofert pracy na poziomie 1 722, deklasuje pozostałe powiaty. Dość powiedzieć, że w powiecie kutnowskim było dwunastokrotnie więcej ofert pracy niż w - najgorzej wypadającym pod tym względem - powiecie szczecineckim.

Wykres 35. Łączna liczba ofert pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

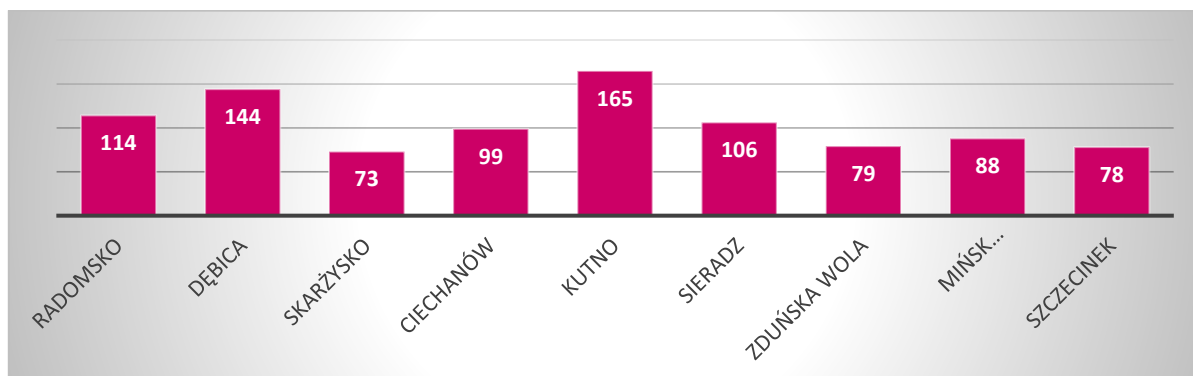
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Należy jednak zaznaczyć, że oferty pracy rejestrowane przez urzędy pracy nie odzwierciedlają całego obrazu rynku pracy w danym mieście. Po pierwsze – co do zasady – urzędy te kierują swoje usługi przede wszystkim do osób bezrobotnych, a po drugie wielu pracodawców nie wykorzystuje możliwości tego typu urzędów w prowadzonych przez siebie rekrutacjach.

Dopełnieniem obrazu lokalnych rynków pracy w miastach grupy porównawczej jest zestawienie liczby ofert pracy zgłoszonych do jednego z najpopularniejszych serwisów

dedykowanych poszukiwaniu pracy, czyli pracuj.pl. W tym wypadku, wciąż liderem jest Kutno, ale przewaga nie jest już tak wyraźna, jak w przypadku danych z PUP-ów. Widać również korelację z liczbą osób pracujących (zarówno w liczbach bezwzględnych jak i na 1000 ludności) w poszczególnych miastach²⁰.

Wykres 36. Liczba ofert pracy w serwisie pracuj.pl w miastach grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych serwisu pracuj.pl, stan na 16 kwietnia 2021 roku

7. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół uwarunkowań, czynników oraz działań zorientowanych na ochronę życia, zdrowia oraz mienia mieszkańców przed zjawiskami zagrażającymi porządkowi prawno-organizacyjnemu wspólnoty lokalnej lub ponadlokalnej. Za zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie Kutna odpowiedzialne są trzy formacje mundurowe tj.: Policja Państwowa, Państwowa Straż Pożarna oraz Straż Miejska, funkcjonująca jako formacja samorządowa, podległa Prezydentowi Miasta Kutno.

Komenda Powiatowa Policji (KPP) w Kutnie, obejmuje swoim zasięgiem teren miasta Kutna oraz powiatu kutnowskiego. Komendą kieruje Komendant Powiatowy Policji wraz z zastępcą. Strukturę Komendy tworzą Wydziały: Prewencji (w strukturze którego teren miasta obejmuje 9 rejonów dzielnicowych), Ruchu Drogowego, Dochodzeniowo – Śledczy, Kryminalny, Przestępczości Gospodarczej i Korupcji, Stanowisko ds. prasowo – informacyjnych oraz komórki organizacyjne obsługiwane przez pracowników cywilnych tj.: Zespół ds. Kadr, Szkolenia i Obsługi Kancelaryjnej, Zespół ds. Łączności i Informatyki oraz Zespół ds. Ewidencji, Rozliczeń i Zaopatrzenia. Komendantowi Powiatowemu podlegają ponadto Komisariaty Policji w Żychlinie i w Krośniewicach.

Tabela 53. Struktura zatrudnienia Komendy Powiatowej Policji w Kutnie w okresie 2015-2020 (etaty)

Struktura	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pracownicy mundurowi	193	193	193	198	198	198
Pracownicy cywilni	36	35	35	35	35	35
Liczba etatów ogółem	229	228	228	233	233	233

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Kutnie

²⁰ Por. wykres 30. Liczba pracujących (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w miastach grupy porównawczej w 2019 roku.

Główne zadania Policji to:

- zapewnienie osobom zamieszkałym na obszarze miasta i powiatu bezpieczeństwa publicznego,
- zwalczanie wszelkiego typu przestępczości,
- wykonywanie czynności zapewniających bezpieczeństwo i porządek w ruchu drogowym,
- ujawnianie, zapobieganie i zwalczanie zjawisk patologii społecznej,
- realizacja zadań w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego np. podczas organizowanych zgromadzeń publicznych i imprez masowych,
- prowadzenie działalności edukacyjnej dla mieszkańców w zakresie uwarunkowań dotyczących utrzymywania porządku i bezpieczeństwa publicznego.

W latach 2015–2020 na terenie miasta oraz gmin objętych statystyką łączną prowadzoną przez Komendę Powiatową Policji w Kutnie tj.: gminy Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta, popełniono łącznie 4 489 przestępstw kryminalnych, 2 029 przestępstw gospodarczych oraz zarejestrowano 3 529 zdarzeń w ruchu drogowym (961 przestępstw i 2 568 kolizji).

Tabela 54. Liczba przestępstw kryminalnych ogółem w okresie 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przestępstwa kryminalne²¹	797	725	740	716	725	786

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Kutnie

Tabela 55. Liczba przestępstw gospodarczych ogółem w okresie 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przestępstwa gospodarcze²²	306	135	263	571	573	181

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Kutnie

Tabela 56. Liczba zdarzeń w ruchu drogowym (przestępstwa) w okresie 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zdarzenia w ruchu drogowym - przestępstwa²³	150	158	145	172	164	172

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Kutnie

Tabela 57. Liczba zdarzeń w ruchu drogowym (kolizje) w okresie 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zdarzenia w ruchu drogowym - kolizje²⁴	387	451	462	426	428	414

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Kutnie

²¹ Dane obejmują miasto Kutno oraz gminy Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta

²² Dane obejmują miasto Kutno oraz gminy Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta

²³ Dane obejmują miasto Kutno oraz gminy Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta

²⁴ Dane obejmują miasto Kutno oraz gminy Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta

Najwięcej przestępstw o charakterze kryminalnym ujawniono w roku 2015 (797) oraz 2020 (786), ale ich liczba utrzymuje się przez cały okres poddany analizie na dość zbliżonym poziomie. Natomiast jeżeli chodzi o przestępstwa gospodarcze, to najmniej tego typu czynów zarejestrowano w roku 2016 (tylko 135), a najwięcej w roku 2019 (573). Najwięcej przestępstw w ruchu drogowym odnotowano w roku 2018 i 2020 (po 172), a najwięcej kolizji w roku 2017 (462).

Obszary miasta szczególnie zagrożone występowaniem przestępstw o charakterze kryminalnym to:

- rejon mieszczący się w granicach ulic: Wyszyńskiego, Papieża Jana Pawła II, Barlickiego, Joselewicza, Podrzeczna, ks. Oziębłowskiego, ks. Woźniaka, ks. Popiełuszki,
- rejon mieszczący się w granicach ulic: Skłęczkowska, Łęczycka oraz pas rzeki Ochni od ul. Skłęczkowskiej do ul. Łęczyckiej,
- rejon mieszczący się w granicach ulic: Krośniewicka, Łęczycka, Jagiellońska, Mickiewicza, Kilińskiego, Pl. Marsz. J. Piłsudskiego, 29-go Listopada, Skłodowskiej-Curie, Cmentarna, Północna,
- rejon mieszczący się w granicach ulic: Kościuszki, Dąbrowskiego, Długosza, Barlickiego, Oporowska, Skrajna.

Tabela 58. Wykaz najniebezpieczniejszych ulic w Kutnie, pod względem zdarzeń w ruchu drogowym, w latach 2015-2020

Ulica	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Liczba zdarzeń
Lelewela	3	0	3	1	4
Kościuszki	4	0	5	17	21
Mickiewicza	4	0	5	5	9
Warszawskie Przedmieście	7	1	7	15	22
Troczeńskiego	3	0	3	11	14
Grunwaldzka	4	0	4	3	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Kutnie (System Ewidencji Wypadków i Kolizji)

Wykrywalność przestępstw na terenie Kutna oraz gmin objętych statystyką łączną Komendy Powiatowej Policji w Kutnie tj.: gminy Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta od 2015 roku wykazuje tendencję wzrostową. Wyjątek stanowi rok 2017. W 2015 roku wynosiła ona 63,04%, a w 2020 już 68,36%. Najwyższym wskaźnikiem charakteryzuje się rok 2019, kiedy to wykrywalność przestępstw wyniosła 70,86%.

Tabela 59. Wykrywalność przestępstw ogółem w okresie 2015-2020 (%)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wykrywalność ogółem ²⁵	63,04	65,61	62,55	66,49	70,86	68,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Kutnie

Nieznacznie lepiej statystyki wykrywalności przestępstw wyglądają w odniesieniu do terenu całego powiatu kutnowskiego. Wskaźnik ten za 2020 rok wynosi 70,4%. Pasuje to jednak nasz powiat wśród powiatów obejmujących miasta grupy porównawczej na ostatnim miejscu zestawienia. Należy podkreślić, że w latach poprzednich wykrywalność sprawców

²⁵ Dane obejmują miasto Kutno oraz gminy Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta

przestępstw w powiecie kutnowskim była na znacznie wyższym poziomie, a w roku 2016 wyniosła 84,4%. Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w powiatach grupy porównawczej występuje w powiecie zduńskowolskim. Wyniósł on w 2020 roku 87,4%.

Tabela 60. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2020 (%)

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat radomszczański	77,9	82,3	84,0	86,2	84,2	85,0
Powiat dębicki	64,8	65,5	77,9	75,9	73,6	76,1
Powiat skarżyski	80,8	73,7	80,1	83,6	83,2	80,3
Powiat ciechanowski	75,1	68,3	80,7	86,1	76,2	77,5
Powiat kutnowski	67,4	84,4	74,3	75,7	77,6	70,4
Powiat sieradzki	70,7	66,4	73,7	77,2	77,8	78,3
Powiat zduńskowolski	74,9	75,3	83,5	83,9	81,5	87,4
Powiat miński	68,9	70,3	73,3	75,0	74,5	71,1
Powiat szczecinecki	77,8	78,6	82,0	84,1	80,3	82,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Korzystniej dla powiatu kutnowskiego wypadają statystyki dotyczące liczby przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. W analizowanym okresie stwierdzono ich średnio ok. 1 996 rocznie. Zdecydowanie najwięcej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, w okresie 2015 – 2020, ujawniono w powiecie radomszczańskim – średnio 2 065 rocznie, a najmniej w powiecie szczecineckim – tylko 1 039 rocznie. Szczegóły obrazuje tabela 61.

Tabela 61. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2020 (szt.)

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat radomszczański	2 062	2 261	1 988	2 298	1 881	1 901
Powiat dębicki	1 570	1 475	1 659	1 683	1 618	1 652
Powiat skarżyski	2 269	1 362	1 563	1 995	1 998	1 393
Powiat ciechanowski	2 158	1 444	1 671	1 967	1 426	1 957
Powiat kutnowski	1 676	3 073	1 940	1 866	1 935	1 491
Powiat sieradzki	2 029	1 568	1 410	1 691	1 751	1 589
Powiat zduńskowolski	1 339	860	1 088	1 104	933	1 298
Powiat miński	2 198	2 259	2 109	2 326	2 298	1 838
Powiat szczecinecki	1 204	963	1 005	1 086	1 002	975

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kutnie (KP PSP), obejmuje swoim zasięgiem oddziaływania teren miasta Kutna oraz powiatu kutnowskiego. Komendą

kieruje Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej wraz z zastępcą. Strukturę Komendy tworzą: Wydział Operacyjno-Szkoleniowy, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza, Sekcja ds. kontrolno-rozpoznawczych, Sekcja ds. kwatermistrzowsko-technicznych, Sekcja ds. finansów, Samodzielne stanowisko ds. kadr oraz Samodzielne stanowisko ds. organizacyjnych.

Zatrudnienie w Komendzie Powiatowej PSP w okresie 2015-2020 to:

- 84 etaty funkcjonariuszy straży pożarnej,
- 3 etaty cywilne.

Do głównych zadań Państwowej Straży Pożarnej należy:

- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie walki z pożarami oraz likwidacji miejscowych zagrożeń,
- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- koordynacja działań ratowniczych lub kierowanie siłami i środkami zaangażowanymi w działania ratownicze na obszarze powiatu,
- wykonywanie pomocniczych czynności w czasie klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń, gdy działaniami kierują inne służby,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych.

W okresie od 2015 do 2020 roku funkcjonariusze Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kutnie podjęli łącznie 704 interwencje przeciwpożarowe. Najwięcej z nich miało miejsce w 2015 roku, a najmniej w roku 2020. Najczęstszym powodem powstawania pożarów były zdarzenia związane z nieostrożnością osób dorosłych (414 przypadków) oraz w wyniku wad i nieprawidłowości w eksploatacji urządzeń elektrycznych (67 przypadków). Szczegółowe zestawienie najczęstszych przyczyn powstawania pożarów obrazuje tabela 62.

Tabela 62. Najczęstsze przyczyny powstania pożarów w okresie 2015-2020

Przyczyna pożaru	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nieostrożność osób dorosłych	90	77	39	62	97	49
Nieostrożność osób nieletnich	1	0	0	0	0	0
Wady i nieprawidłowa eksploatacja urządzeń elektrycznych	13	9	9	12	12	12
Wady i nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych	3	0	0	1	2	1
Wady i nieprawidłowa eksploatacja urządzeń mechanicznych	3	2	1	3	1	0
Samozapalenia	1	1	0	0	2	1
Wady konstrukcji budowlanych	0	1	4	3	1	1
Wady i nieprawidłowa eksploatacja środków transportu	5	0	0	0	0	0
Wyładowania atmosferyczne	0	0	0	1	0	0
Podpalenia	6	23	21	8	2	4
Nie ustalone	0	0	1	0	0	0
Inne przyczyny	19	18	16	19	20	27
RAZEM	141	131	91	109	137	95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP PSP w Kutnie

Na terenie Kutna działa również Straż Miejska (SM). Jest to formacja mundurowa funkcjonująca na mocy przepisów ustawy o strażach gminnych z 1997 r., podległa organizacyjnie Prezydentowi Miasta Kutno. Strażą Miejską kieruje Komendant Straży Miejskiej. Do głównych zadań Straży Miejskiej należy:

- ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
- czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego,
- współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych,
- ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
- udział w wykonywaniu zadań obronnych, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego.

Zatrudnienie w Straży Miejskiej w okresie 2015-2020 to: 23 etaty w roku 2015, 22 etaty w latach 2016-2019 i 24 etaty w roku 2020.

Spośród dziewięciu miast grupy porównawczej Straż Miejska funkcjonuje w siedmiu z nich, tj.: w Kutnie, Sieradzu, Zduńskiej Woli, Mińsku Mazowieckim, Ciechanowie, Dębicy oraz Szczecinku. Dwa miasta zdecydowały się na rozwiązanie tej formacji. W Radomsku nastąpiło to w 2013, a w Skarżysku-Kamiennej w 2015 roku.

W okresie od 2015 do 2020 roku Straż Miejska w Kutnie podjęła łącznie 22 495 interwencji. Najwięcej w roku 2018 (4 312), a najmniej w 2020 (3 154). Najwięcej wykroczeń ujawniono w roku 2017 (2 314), najmniej w 2019 (1 761).

Tabela 63. Ilość interwencji Straży Miejskiej w Kutnie ogółem podjętych w okresie 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość interwencji ogółem	3 599	3 836	3 961	4 312	3 633	3 154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SM w Kutnie

Tabela 64. Ilość wykroczeń ujawnionych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Kutnie ogółem w okresie 2015 - 2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość wykroczeń ogółem	2 108	2 203	2 314	2 193	1 761	1 848

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SM w Kutnie

Straż Miejska w Kutnie obsługuje ponadto system miejskiego monitoringu wizyjnego. Na system składa się 35 kamer²⁶ zainstalowanych w newralgicznych punktach miasta tj. w jego centrum (ul. Królewska, pl. marsz J. Piłsudskiego, pl. Wolności, Rynek Zduński, ul. Podrzeczna, ul. Barlickiego), w parkach miejskich (park Traugutta i park Wiosny Ludów), w obrębie osiedli Tarnowskiego-Rejtana i ul. Granicznej oraz na terenach, na których zlokalizowane są boiska typu Orlik. System monitoringu miejskiego działa w Kutnie od 2008 roku i jest sukcesywnie rozwijany. Obsługuje go sześciu funkcjonariuszy Straży Miejskiej w systemie całodobowym.

8. Kapitał ludzki i kapitał społeczny

Miejski charakter Kutna, jego rozwój w ujęciu historycznym i współcześnie dokonujące się przemiany społeczne i gospodarcze, a także perspektywy i dostrzegane kierunki rozwoju, determinują jakość kapitału ludzkiego, który w centrum zainteresowania stawia człowieka jako najcenniejszy element zasobów miasta.

²⁶ Stan na maj 2021 r.

Tabela 65. Poziom wykształcenia mieszkańców w 2011 roku

Miasto	Wykształcenie wyższe	Wykształcenie policealne	Wykształcenie średnie ogólnokształcące	Wykształcenie średnie zawodowe	Wykształcenie zasadnicze zawodowe	Wykształcenie gimnazjalne i podstawowe	Wykształcenie podstawowe nieukończone i bez wykształcenia
Radomsko	12,80	1,20	10,60	16,80	24,40	31,40	1,40
Dębica	13,40	2,20	12,20	19,80	23,60	27,80	1,00
Skarżysko-Kamienna	16,90	3,30	11,60	23,10	22,40	21,50	1,10
Ciechanów	15,80	2,40	13,80	16,30	22,60	27,70	1,40
Kutno	13,00	2,90	11,90	17,90	22,50	30,20	1,50
Sieradz	13,50	2,40	12,90	14,90	22,80	31,80	1,80
Zduńska Wola	13,60	2,40	14,60	17,90	21,60	27,40	1,40
Mińsk Mazowiecki	16,20	2,90	13,40	18,30	22,20	27,60	1,60
Szczecinek	13,20	2,60	12,80	18,50	21,90	28,50	1,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych polskawliczbach.pl

Zgodnie z danymi zebranymi podczas Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku, 13% mieszkańców Kutna powyżej 13 roku życia, legitymowało się wykształceniem wyższym (podobnie jak w Dębicy, Sieradzu, Zduńskiej Woli i Szczecinku). To więcej niż w Radomsku, gdzie wskaźnik ten wynosił 12,80%, mniej natomiast niż w Skarżysku-Kamiennym, gdzie mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe stanowili 16,90% i Mińsku Mazowieckim z 16,20% wskaźnikiem wyższego poziomu wykształcenia. Wykształcenie średnie i policealne posiadało 32,70% mieszkańców Kutna, wykształcenie zasadnicze zawodowe 22,50%, zaś najniższy poziom wykształcenia (wykształcenie gimnazjalne, podstawowe ukończone, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia) – 31,70%. Analizując liczby dotyczące osób bez wykształcenia (wykształcenie podstawowe nieukończone i bez wykształcenia) należy stwierdzić, iż miastami w grupie porównawczej z najwyższym odsetkiem takich osób jest Sieradz i Szczecinek, z najniższym Dębica i Skarżysko-Kamienna. Szczegółowe dane w zakresie poziomu wykształcenia w poszczególnych miastach uwzględnionych w analizach niniejszej diagnozy zaprezentowano w tabeli 65.

Analizując dane z 2018 roku, dotyczące struktury dochodów mieszkańców Kutna i pozostałych miast należących do grupy porównawczej należy zauważyć, iż największy odsetek kutnian stanowią osoby uzyskujące dochody ze stosunku pracy – 40,86%. W dalszej kolejności należy wymienić emerytury i renty (31,44%) oraz umowy zlecenia i o dzieło (10,58%). Odsetek osób uzyskujących dochody z działalności gospodarczej kształtuje się na poziomie 7,73% i jest to najniższa wartość wśród wszystkich miast podlegających analizie. Najwyższą, 10%-wą wartość w tym obszarze zauważyć można w Mińsku Mazowieckim, który również odnotowuje najwyższy w grupie porównywanej odsetek osób uzyskujących dochody ze stosunku pracy (42,41%). Analiza danych daje ponadto podstawę do stwierdzenia, iż udział

osób uzyskujących dochody z emerytur i rent w Kutnie wynoszący 31,44% plasuje miasto na trzeciej pozycji, po Skarżysku-Kamiennym (35,59%) i Radomsku (31,49%). Odsetek osób uzyskujących dochód z praw autorskich, wynoszący w Kutnie 0,86% lokuje miasto na piątej pozycji po Mińsku Mazowieckim (1,33%), Ciechanowie (1,04%), Sieradzu (0,91%) i Skarżysku-Kamiennym (0,88%).

Tabela 66. Mieszkańcy osiągający dochód z różnych form aktywności w 2018 roku (%)

Forma	Radomsko	Dębica	Skarżysko-Kamienna	Ciechanów	Kutno	Sieradz	Zduńska Wola	Mińsk Mazowiecki	Szczecinek
stosunek pracy	39,00	39,52	34,87	39,94	40,86	40,44	40,48	42,41	37,37
emerytury i renty	31,49	29,96	35,59	28,15	31,44	28,96	31,17	24,86	31,33
działalność gospodarcza	9,16	8,55	8,00	8,77	7,73	9,14	8,71	10,00	8,68
umowy zlecenia i dzieło	10,54	10,45	10,79	13,60	10,58	10,93	9,95	13,67	12,87
najem i dzierżawa	0,43	0,35	0,29	0,26	0,25	0,48	0,44	0,26	0,29
prawa autorskie	0,84	0,77	0,88	1,04	0,86	0,91	0,70	1,33	0,67
zbycie rzeczy	0,09	0,03	0,01	0,03	0,03	0,02	0,04	0,03	0,04
działalność nierejestrowana	0,04	0,04	0,02	0,05	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02
inne źródła	8,41	10,34	9,56	8,16	8,23	9,09	8,47	7,43	8,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych monitormiast.pl

Badając udział procentowy aktywności ekonomicznej mieszkańców w ujęciu porównawczym (porównanie danych z 2018 roku do analogicznych danych z 2016 roku) można stwierdzić, iż najwyższy wzrost w zakresie liczby podatników uzyskujących dochody z tytułu stosunku pracy wystąpił w Kutnie i wyniósł 6,71%, najniższy w Skarżysku-Kamiennym (1,76%). Największy wzrost w zakresie działalności gospodarczej odnotowano w Mińsku Mazowieckim (5,7%), Zduńskiej Woli (5,5%) i Sieradzu (5,02%), spadek natomiast odnotowano w Skarżysku-Kamiennym (-0,22%). Kutno odnotowało wzrost o 2,88%. We wszystkich miastach należących do grupy porównawczej nastąpił wzrost w zakresie odsetka osób uzyskujących dochody z tytułu emerytur i rent, największy w Ciechanowie (4,57%) i Dębicy (4,14%), najmniejszy w Zduńskiej Woli (0,86%) i w Kutnie (1,03%).

Łączna suma dochodów ze wszystkich źródeł mieszkańców Kutna w 2018 roku wyniosła ponad 1 miliard 382 miliony złotych. W tej kwocie, 54,63% stanowią dochody uzyskane ze stosunku pracy i jest to najwyższy odsetek tego źródła dochodu spośród wszystkich miast poddanych analizie porównawczej. Należy także zauważyć, iż w analizowanym okresie (2016-2018) dochody mieszkańców z tytułu stosunku pracy wzrosły o 17,86% i wzrost ten plasuje Kutno na pierwszym miejscu wśród pozostałych ośmiu miast. Dochody mieszkańców z tytułu rent i emerytur stanowiły 22,74% łącznych dochodów, dla porównania, w Mińsku Mazowieckim wartość ta wynosiła 15,89%, a w Szczecinku była najwyższa w grupie i wynosiła 23,90%.

Tabela 67. Udział procentowy dochodu mieszkańców w 2018 roku według różnych form aktywności (%)

Forma	Radomsko	Dębica	Skarżysko-Kamienna	Ciechanów	Kutno	Sieradz	Zduńska Wola	Mińsk Mazowiecki	Szczecinek
stosunek pracy	48,76	51,99	49,59	54,43	54,63	49,11	51,18	54,06	50,84
emerytury i renty	22,56	20,71	27,82	20,28	22,74	20,42	22,89	15,89	23,90
działalność gospodarcza	24,45	22,83	17,80	19,80	18,33	26,27	21,79	25,45	20,50
umowy zlecenia i dzieło	2,60	2,81	2,95	4,09	2,98	2,67	2,59	3,37	3,43
najem i dzierżawa	0,12	0,09	0,06	0,07	0,07	0,07	0,10	0,05	0,06
prawa autorskie	0,14	0,12	0,22	0,20	0,14	0,00	0,10	0,26	0,11
inne źródła	1,37	1,44	1,56	1,13	1,11	1,45	1,35	0,30	1,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych monitormiast.pl

Analizując poziom uzyskiwanych dochodów z tytułu rent i emerytur w Kutnie zauważyć należy wzrost, który na przestrzeni lat 2016-2018 wyniósł 9,45% (w Ciechanowie 13,80%, w Skarżysku-Kamiennej 8,45%). Trzecim, istotnym źródłem zamożności mieszkańców są dochody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. W Kutnie ich udział w dochodach ogółem wyniósł w 2018 roku 18,33%, najniższy w grupie odnotowano w Skarżysku-Kamiennej – 17,80%, najwyższy w Sieradzu – 26,27%. We wszystkich miastach w okresie 2016–2018 następował wzrost. Najwyższy, bo blisko 54% odnotowano w Sieradzu, najniższy zaś, z wartością bliską 16%, w Szczecinku. Kutno odnotowało 28% wzrost i tym samym uplasowało się na szóstej pozycji wśród pozostałych miast. Powyższa tabela (w której ze względu na udział procentowy niższy niż 0,01 % we wszystkich miastach, pominięto wskaźnik udziału dochodu z odpłatnego zbycia rzeczy oraz działalności nierejestrowanej) prezentuje dane dotyczące udziału procentowego dochodów mieszkańców w 2018 roku, w miastach uwzględnionych w grupie porównawczej.

Powyższe analizy upoważniają do stwierdzenia, iż zamożność Kutna i sposób pozyskiwania przez jego mieszkańców dochodów, w przeważającej mierze pochodzą ze świadczenia stosunku pracy na rzecz działających na terenie miasta podmiotów gospodarczych. Zauważalny jest także progres w zakresie wskaźnika wzrostu dochodów ogółem, a co jest szczególnie ważne – w zakresie wskaźnika dochodów z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Tabela 68. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w wybranych powiatach w latach 2015-2019 (zł)

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019	Różnica 2015-2019
Powiat radomszczański	3 088,13	3 220,16	3 406,71	3 631,65	3 942,12	853,99 (28%)
Powiat dębicki	3 401,58	3 525,09	3 746,14	3 965,70	4 304,06	902,48 (27%)
Powiat skarżyski	3 448,29	3 629,75	3 859,44	3 965,25	4 399,33	951,04 (28%)
Powiat ciechanowski	3 702,17	3 840,19	4 093,02	4 446,27	4 755,95	1 053,78 (28%)
Powiat kutnowski	3 553,57	3 685,59	3 946,40	4 206,84	4 448,31	894,64 (25%)
Powiat sieradzki	3 297,51	3 453,10	3 648,13	3 949,33	4 272,65	975,14 (30%)
Powiat zduńskowski	3 146,61	3 271,45	3 533,99	3 745,55	3 971,72	825,11 (26%)
Powiat miński	3 533,17	3 600,49	3 858,75	4 084,49	4 373,77	840,60 (24%)
Powiat szczecinecki	3 574,91	3 705,74	3 880,91	4 185,96	4 452,12	877,21 (25%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kutnowskim w 2019 roku wynosiło 4 448,31 zł. Jest to wartość trzecia co do wielkości wśród analizowanych powiatów, zaraz po powiecie ciechanowskim (4 755,95 zł) i szczecineckim (4 452,12 zł). Wzrosło ono od roku 2015 o 894,64 zł (tj. o 25%) z kwoty 3 553,67 zł do 4 448,31 zł. W tym samym czasie odnotowano także wzrosty we wszystkich powiatach uwzględnionych w analizie, przy czym najwyższy wzrost wystąpił w powiecie ciechanowskim (1 053,78 zł), najniższy w powiecie zduńskowskim (825,11 zł). Relatywnie najwyższy wzrost wystąpił w powiecie sieradzkim (30%), najniższy w powiecie mińskim (24%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej w 2019 roku, w powiecie kutnowskim wyniosło 90,45%. Najwyższe w powiecie ciechanowskim 96,70% i szczecineckim 90,52%, najniższe, w powiecie radomszczańskim 80,15% i powiecie zduńskowskim 80,76%.

Ważną płaszczyzną życia społecznego jest kapitał społeczny jako element życia w zorganizowanym społeczeństwie. Jego wartość opiera się na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu jednostek, które dzięki niemu mogą osiągać więcej korzyści z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia. Innymi słowy, kapitał społeczny możemy rozumieć jako ogół norm, sieci wzajemnego zaufania, lojalności, umiejętności współpracy międzyludzkiej. Kapitał społeczny jest więc niezbędnym elementem społeczeństwa obywatelskiego. Wśród wskaźników umożliwiających analizowanie tego zagadnienia można wymienić, między innymi: aktywność mieszkańców w zakresie wyborów demokratycznych, aktywne uczestnictwo w pracach organizacji społecznych, dobroczynność, wielkość wsparcia udzielanego inicjatywom społecznym.

Tabela 69. Frekwencja podczas wyborów w latach 2015-2020 w wybranych miastach (%)

Miasto	Wybory Prezydenta RP I tura 2015	Wybory Prezydenta RP II tura 2015	Wybory do Sejmu i Senatu 2015	Wybory samorządowe 2018	Wybory do Parlamentu Europejskiego 2019	Wybory do Sejmu i Senatu 2019	Wybory Prezydenta RP I tura 2020	Wybory Prezydenta RP II tura 2020
Radomsko	48,78	55,25	49,49	50,67	42,39	60,81	62,82	67,68
Dębica	50,40	57,94	51,50	50,23	47,94	62,62	66,84	69,32
Skarżysko-Kamienna	46,19	51,95	48,18	49,75	45,16	58,97	62,58	65,68
Ciechanów	47,69	54,54	49,35	55,39	44,25	61,58	64,30	68,86
Kutno	47,92	51,73	50,00	48,90	44,98	60,58	63,20	67,53
Sieradz	45,54	56,63	53,81	50,89	47,99	64,09	65,57	69,84
Zduńska Wola	49,19	54,78	49,72	52,87	46,93	62,92	65,28	68,23
Mińsk Mazowiecki	57,69	64,18	60,60	57,47	52,79	70,40	72,14	74,56
Szczecinek	48,05	52,73	49,33	49,20	41,70	58,51	60,81	64,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Analiza danych zamieszczonych w powyższej tabeli daje podstawę do stwierdzenia, iż aktywność mieszkańców Kutna w zakresie udziału w głosowaniach podąża za trendami ogólnopolskimi i przyjmuje wartości poniżej średniej w porównaniu z miastami wybranymi do grupy porównawczej.

W I turze wyborów Prezydenta RP zorganizowanych w 2015 roku Kutno z wynikiem 47,92% frekwencji zajęło szóste miejsce, w II turze z frekwencją 51,73% zajęło ostatnie miejsce. Podczas wyborów do Sejmu i Senatu zorganizowanych w 2018 roku, Kutno uplasowało się na czwartej pozycji, podczas wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2018 roku, z wynikiem 48,90% zajęło ostatnie miejsce spośród miast poddanych analizie porównawczej. Podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego, które odbyły się w 2019 roku 44,98% uprawnionych do głosowania mieszkańców Kutna skorzystało ze swojego prawa wyborczego (szóste miejsce spośród analizowanych miast). W wyborach do Sejmu i Senatu przeprowadzonych w 2019 roku niewiele ponad 60% uprawnionych oddało swój głos (siódme miejsce). Wybory na Prezydenta RP z 2020 przyniosły znaczny wzrost aktywności wyborczej mieszkańców wszystkich miast, w przypadku Kutna w I turze głosowania wzięło udział 63,20% (szóste miejsce) uprawnionych do głosowania, a w głosowaniu powtórnym 67,53% (siódme miejsce). Jak wynika z analizy, aktywność wyborcza mieszkańców nie jest silną stroną, natomiast absolutnym liderem w zakresie frekwencji wyborczej jest Mińsk Mazowiecki i Dębica, których mieszkańcy najaktywniej uczestniczyli we wszystkich uwzględnionych w analizie wyborach. Miastami, w których odnotowano najniższą aktywność wyborczą są: Skarżysko-Kamienna i Szczecinek.

Kolejnym wskaźnikiem w zakresie kapitału społecznego jest wspieranie inicjatyw społecznych. W tym zakresie analizie poddano dane odnoszące się do liczby podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie wsparcia na cele krwiodawstwa, w ramach 1% na organizację pożytku publicznego oraz na cele kultu religijnego.

Tabela 70. Liczba podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie krwiodawstwa w latach 2016-2018

Miasto	2016	2017	2018	Różnica	Dynamika %
Radomsko	144	126	144	0	0
Dębica	176	189	183	7	3,98
Skarżysko-Kamienna	121	125	105	-16	-13,22
Ciechanów	170	187	195	25	14,71
Kutno	244	267	261	17	6,97
Sieradz	116	114	121	5	4,31
Zduńska Wola	155	151	143	-12	-7,74
Mińsk Mazowiecki	145	150	169	24	16,55
Szczecinek	131	139	134	3	2,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych monitormiast.pl

Miastem z największą liczbą podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie krwiodawstwa w 2018 roku było Kutno (261 osób). W dalszej kolejności wymienić należy Ciechanów (195 osób) i Dębicę (183 osoby). Miastami charakteryzującymi się niskim potencjałem w zakresie wspierania krwiodawstwa były: Skarżysko-Kamienna (105 osób) i Sieradz (121 osób). Największą dynamikę wzrostu w tym zakresie odnotowano w Mińsku Mazowieckim i Ciechanowie, w dwóch miastach nastąpił spadek (Skarżysko-Kamienna i Zduńska Wola).

Tabela 71. Liczba podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie wsparcia w ramach 1% na organizację pożytku publicznego w latach 2016-2018

Miasto	2016	2017	2018	Różnica	Dynamika %
Radomsko	13 888	14 441	14 586	698	5,03
Dębica	16 320	16 516	16 409	89	0,55
Skarżysko-Kamienna	13 686	14 253	13 825	139	1,02
Ciechanów	14 501	15 024	15 325	824	5,68
Kutno	15 668	16 197	16 754	1 086	6,93
Sieradz	15 243	15 641	15 805	562	3,69
Zduńska Wola	14 251	14 761	14 749	498	3,49
Mińsk Mazowiecki	14 346	14 830	15 269	923	6,43
Szczecinek	12 619	13 035	13 108	489	3,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych monitormiast.pl

Największa liczba podatników wspierających w 2018 roku inicjatywy społeczne w zakresie wsparcia 1% organizacji pożytku publicznego występuje w Kutnie i w Dębicy, najniższa zaś w Szczecinku i w Skarżysku-Kamiennie. Warto odnotować, iż w przypadku Kutna nastąpił największy wzrost liczby tych podatników. Miastem, które odnotowało również wysoki wzrost jest Mińsk Mazowiecki. Najmniejszy wzrost w zakresie liczby podatników

wspierających organizacje pożytku publicznego odnotowano w Dębicy i Skarżysku-Kamiennej.

Tabela 72. Liczba podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie wsparcia na cele kultu religijnego w latach 2016-2018

Miasto	2016	2017	2018	Różnica	Dynamika %
Radomsko	107	131	117	10	9,35
Dębica	196	193	188	-8	-4,08
Skarżysko-Kamienna	100	103	88	-12	-12,00
Ciechanów	77	88	89	12	15,58
Kutno	85	82	96	11	12,94
Sieradz	136	118	118	-18	-13,24
Zduńska Wola	97	133	122	25	25,77
Mińsk Mazowiecki	158	162	177	19	12,03
Szczecinek	131	136	142	11	8,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych monitormiast.pl

Jak wynika z danych przedstawionych w powyższej tabeli, największa liczba podatników wspierających w 2018 roku inicjatywy społeczne w zakresie wsparcia na cele kultu religijnego występowała w Dębicy i Mińsku Mazowieckim, najniższa zaś w Skarżysku-Kamiennej i Ciechanowie. Należy zauważyć, iż w trzech miastach, to jest: Sieradzu, Skarżysku-Kamiennej i Dębicy nastąpił spadek liczby podatników zaangażowanych w ten rodzaj wsparcia, natomiast duży wzrost wystąpił w Zduńskiej Woli. W Kutnie, w którym w roku 2018 odnotowano 96 podatników wspierających te cele, nastąpił także nieznaczny wzrost (z 85 osób w 2016 roku).

Ważną rolę w miejskiej przestrzeni społecznej tworzą działające niezależnie od władz centralnych i samorządowych organizacje pozarządowe. Organizacje te, poprzez swoje zadania i cele zapisane w statutach, realizują ważną dla każdej społeczności miejskiej misję reprezentowania przed władzami potrzeb, oczekiwań i interesów grup mieszkańców. Poprzez podejmowane zadania i realizowane projekty aktywizują mieszkańców, umożliwiają rozwijanie zainteresowań i pasji, włączają w życie społeczne miasta swoich członków.

Na terenie Kutna działa wiele organizacji pozarządowych, których zadania i cele zogniskowane są na różnych obszarach i dziedzinach życia mieszkańców. W zakresie kultury działa 25 organizacji, 33 w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w zakresie ochrony zdrowia i pomocy społecznej, 43 stowarzyszenia i kluby realizują zadania w zakresie kultury fizycznej, sportu, turystyki i rekreacji. Ponadto, na terenie miasta funkcjonuje 6 stowarzyszeń kombatanckich i 24 inne stowarzyszenia i związki, w tym zawodowe i hobbystyczne. Stowarzyszenia te skupiają dorosłych, dzieci i młodzież oraz seniorów, przejawiając zróżnicowaną aktywność.

Bogatą ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży proponują kluby sportowe specjalizujące się w różnych dyscyplinach sportowych. Dużym zainteresowaniem cieszy się piłka nożna. Istnieje kilka klubów oferujących możliwość uprawiania tej dyscypliny sportu. W mieście działają kluby sportowe, które prowadzą systematyczne szkolenie także między innymi w zakresie koszykówki, pływania, sztuk walki. Popularyzacja aktywności fizycznej znajduje się nie tylko w ofercie skierowanej do dzieci i młodzieży, ale także osób dorosłych i seniorów.

Propagatorami działań w zakresie aktywności fizycznej poza klubami sportowymi są stowarzyszenia, w tym Uniwersytet Trzeciego Wieku.

W Kutnie funkcjonują stowarzyszenia oferujące mieszkańcom dostęp do szeroko rozumianej kultury. Z ich oferty skorzystać mogą między innymi amatorzy muzyki, zajęć teatralnych czy tanecznych. Kutno, to także obszar funkcjonowania organizacji o profilu historycznym, które realizują liczne zadania ukazując mieszkańcom historię miasta i okolic. Organizują one wystawy, spotkania, gry terenowe, inscenizacje, odczyty oraz inne projekty.

Organizacje pozarządowe stanowią także ważną rolę w zakresie uzupełniania instytucjonalnego wsparcia osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. W Kutnie swoją aktywność społeczną wykazują w tym zakresie kluby abstynenckie, organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych z powodu swoich problemów zdrowotnych.

Partycypacja mieszkańców przejawia się także w istniejącym od 2014 roku Kutnowskim Budżecie Obywatelskim. W dotychczasowych 6 edycjach (Kutnowski Budżet Obywatelski 2020 z powodu pandemii został odwołany) zgłoszono łącznie 247 projektów, 223 z nich zostały pozytywnie ocenione i poddane osądowi mieszkańców miasta. Do realizacji wybrano 104 projekty odnoszące się do różnych aspektów funkcjonowania miasta. Kolejna odsłona Kutnowskiego Budżetu Obywatelskiego (2021), mimo panującej nadal pandemii, zaowocowała zgłoszeniem 56 projektów.

9. Kultura i dziedzictwo różane

Życie kulturalne miasta związane jest głównie z działalnością miejskich instytucji kultury: Kutnowskiego Domu Kultury (i jego filii Centrum Teatru, Muzyki i Tańca), Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im.

S. Żeromskiego oraz Muzeum Regionalnego w Kutnie. Dzięki prężnie działającym instytucjom kultury mieszkańcy Kutna przez cały rok mogą korzystać z różnego rodzaju propozycji i atrakcji. Placówki te zapewniają ciągły, niemal codzienny dostęp do koncertów, spektakli, filmów, spotkań czy wystaw. W Kutnie organizowane są ogólnopolskie festiwale z wieloletnią tradycją, między innymi największy w Polsce Festiwal Jeremiego Przybory „Stacja Kutno” czy Festiwal Złoty Środek Poezji, w ramach którego odbywa się największy obecnie w kraju konkurs na debiutancki tom poetycki. Popularnością cieszy się też organizowany przez Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną literacki Festiwal im. Szaloma Asza, upamiętniający postać urodzonego w Kutnie żydowskiego pisarza, a także inicjowana co roku przez Muzeum Regionalne Noc w Muzeum czy „Spotkania z historią” oraz liczne koncerty, spektakle teatralne i spotkania autorskie. Wyjątkowym wydarzeniem, organizowanym w związku z istniejącym w mieście Pałacem Saskim, jest letni Festyn Saski – coroczne letnie wydarzenie Muzeum Regionalnego. Największym wydarzeniem w Kutnie jest Święto Róży. Od 1975 roku najważniejszym jego elementem jest Wystawa Róż. Na całość imprezy składają się koncerty plenerowe na dwóch scenach, Jarmark Różany, Plenerowe Targi Różane, Przystanek Dziecko, Lunapark i wiele innych wydarzeń towarzyszących.

W Kutnie znajduje się także Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia, która cieszy się dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży z regionu, a także Młodzieżowy Dom Kultury (instytucja samorządu powiatowego), w którym od wielu lat działa m.in. sekcja wokalna z sukcesami na arenie krajowej i międzynarodowej. Wymienione placówki od lat uczestniczą w organizacji wielu imprez kulturalnych, rozrywkowych oraz artystycznych odbywających się na terenie miasta. Prowadzą ponadto zespoły i sekcje, w których dzieci i młodzież z terenu miasta mogą kształcić i rozwijać swoje uzdolnienia, zamiłowania oraz zainteresowania.

W dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dziedzictwa narodowego bardzo prężnie działają organizacje pozarządowe. Do najważniejszych należy zaliczyć: Uniwersytet Trzeciego Wieku, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej, Regionalne Towarzystwo Muzyczne, Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kutnowskiej, Stowarzyszenie Historyczne Pułk 37, Kutnowskie Towarzystwo Historyczne, Stowarzyszenie Kutnowska Kuźnia Kultury. Stowarzyszenia współtworzą życie społeczno-kulturalne organizując liczne imprezy i wydarzenia dla mieszkańców miasta. Ponadto w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w Kutnie działają m.in. takie organizacje jak: Stowarzyszenie Przyjaciół Biblioteki, Stowarzyszenie Chór Speranza, Stowarzyszenie Przyjaciół Grupy Teatralnej „Od jutra”, Kutnowskie Stowarzyszenie Promocji Muzyki, Polskie Towarzystwo Różane, Społeczna Fundacja Miasta Kutna, Stowarzyszenie „Dom Pracy Twórczej”, Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół II LO, Stowarzyszenie „Złoty Wiek” oraz ZHP Hufiec Kutno.

Wyjątkowo silnie dba się w Kutnie o historię miasta i Polski. Obchody świąt, takich jak 11 listopada czy 3 maja, to naturalne upamiętnienia rocznicy odzyskania niepodległości i uchwalenia Konstytucji Trzeciego Maja.

Zdjęcie 3. Obchody uroczystości 11 listopada

Z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej organizowany jest Dzień Pamięci o Kutnowskich Żydach, upamiętniający wymordowanie przez Niemców kutnowskiej społeczności żydowskiej. To stowarzyszenie także kultywuje tradycję związaną z wybitną postacią dla Kutna - doktorem Antonim Troczewskim, organizując rokrocznie uroczystości przy grobie doktora - Honorowego Obywatela Miasta Kutna. W Kutnie działa również Kutnowska Rada Pamięci Narodowej. W jej skład wchodzi przedstawiciele związków i stowarzyszeń kombatanckich, kulturalnych, społecznych, instytucji kultury, duchowieństwa, oświaty, służb mundurowych oraz samorządu miejskiego. Rada na początku każdego roku przyjmuje kalendarz wydarzeń patriotycznych.

Wśród zadań publicznych realizowanych przez samorząd, które wpływają na poziom satysfakcji mieszkańców oraz budowanie przewag konkurencyjnych, jest organizacja życia kulturalnego. Zakres działań samorządu miejskiego w obszarze kultury regulują m.in. ustawy o samorządzie gminnym, o muzeach i o bibliotekach. Systemowo organizację życia kulturalnego w wymiarze publicznym określają dwa akty prawne:

- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, określająca relacje na linii samorząd – organizacje pozarządowe,
- ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, regulująca kwestie porządku instytucjonalnego oraz relacji samorząd – instytucje kultury.

Instytucjonalizacja sposobów realizacji zadań z zakresu kultury przez jednostki samorządu terytorialnego wpływa wprost ze stosowania rozwiązań określonych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Prawo określa, iż formami organizacyjnymi działalności kulturalnej są: teatry, opery, operetki, filharmonie, orkiestry, instytucje filmowe, kina, muzea, biblioteki, domy kultury, ogniska artystyczne, galerie sztuki oraz ośrodki badań i dokumentacji w różnych dziedzinach kultury. Poszczególne samorządy jako organizatorzy, mogą więc tworzyć różne formy instytucjonalne w celu realizacji zadań z zakresu kultury. Warto zaznaczyć, że organizowanie tych instytucji, co do zasady, nie ma charakteru obligatoryjnego.

Tabela 73. Organizowane przez samorządy miejskie instytucje kultury

Miasto	Dom kultury	Muzeum	Biblioteka
Radomsko	+	+	+
Dębica	+	+	+
Skarżysko-Kamienna	+	+	+
Ciechanów	+	-	+
Kutno	+	+	+
Sieradz	+	-	+
Zduńska Wola	+	+	+
Mińsk Mazowiecki	+	+	+
Szczecinek	+	+	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru miejskich instytucji kultury

Potencjał instytucjonalny poszczególnych samorządów z grupy porównawczej jest relatywnie podobny. Należy zaznaczyć, że w tabeli uwzględniono jedynie organizowane przez samorządy miejskie instytucje kultury. Nie wyklucza to funkcjonowania na terenie danego miasta instytucji kultury, które nie są organizowane przez samorząd gminny. Dla przykładu zarówno w Ciechanowie, jak i w Sieradzu, działają muzea, których organizatorem jest inny samorząd (wojewódzki lub powiatowy). Z kolei w Szczecinku, mimo iż nie ma biblioteki zorganizowanej jako instytucja posiadająca osobowość prawną, to działa tego typu podmiot w ramach Samorządowej Agencji Promocji i Kultury. Można więc powiedzieć, że pewnego rodzaju klasycznym jest rozwiązanie, w którym samorząd miejski organizuje dom kultury i bibliotekę, natomiast organizowanie i finansowanie działalności muzeum nie jest działaniem standardowym.

Zasadniczą miarą potencjału jaki samorząd przeznacza na działalność kulturalną, jest wysokość środków finansowych, jakie w formie dotacji przeznaczane są na organizację życia kulturalnego. Poniższe zestawienie przedstawia wysokość dotacji na działalność samorządowych instytucji kultury, jakie na ten cel przekazywały miasta z grupy porównawczej w poszczególnych latach.

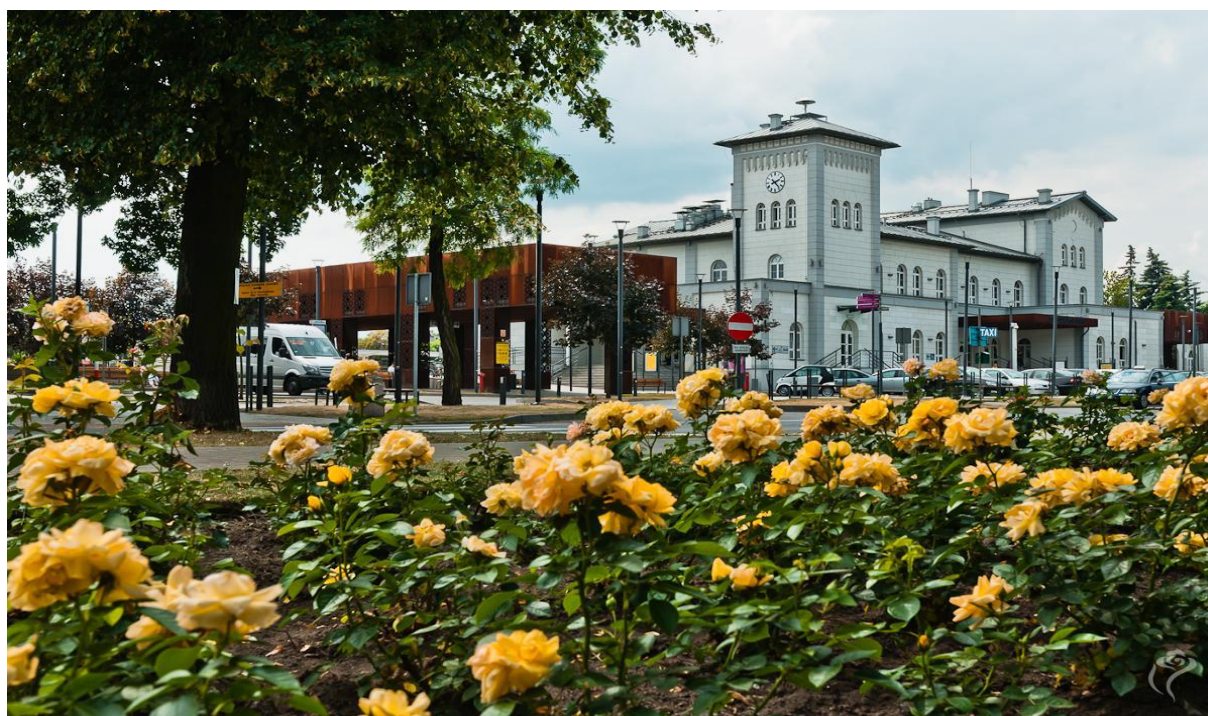
Tabela 74. Wysokość dotacji przekazywanych na działalność podmiotową samorządowych instytucji kultury (tys. zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Radomsko	5 463	5 722	5 808	6 299	6 556	6 105
Dębica	3 734	4 048	4 272	4 619	5 477	5 478
Skarżysko-Kamienna	3 249	3 522	3 744	3 906	4 070	3 981
Ciechanów	1 409	1 451	1 512	1 736	1 989	2 203
Kutno	7 381	8 480	8 978	9 637	9 739	7 536
Sieradz	2 175	2 408	2 576	3 227	3 396	2 440
Zduńska Wola	2 421	1 348	1 561	1 589	1 753	1 739
Mińsk Mazowiecki	6 162	5 683	5 785	6 889	6 774	6 319
Szczecinek	6 920	7 660	7 048	7 394	7 573	6 756

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Do zadań samorządu należy przede wszystkim stwarzanie mieszkańcom warunków dobrego dostępu do kultury, dbałość o infrastrukturę oraz zapewnienie dotacji na działalność gwarantującą wysoki poziom funkcjonowania poszczególnych instytucji. Wysokość środków finansowych, angażowanych na dotowanie działalności samorządowych instytucji kultury w grupie porównawczej jest bardzo zróżnicowana. Niewątpliwym wpływ ma na to sam fakt organizowania instytucji, co jest zauważalne w przypadku Sieradza i Ciechanowa, których samorządy nie organizują muzeum. Niezależnie od tego samorząd miasta Kutna wyróżnia się przeznaczaniem ponadprzeciętnej wielkości zasobów finansowych na działalność podmiotową samorządowych instytucji kultury. Zastrzeżenia wymaga fakt, że wysokość dotacji na działalność bieżącą nie zawiera w sobie wydatków, jakie ponoszą organizatorzy na inwestycje w obszarze infrastruktury kultury. Ciekawym jest również fakt, że w minionym roku żadne miasto z grupy porównawczej nie osiągnęło poziomu wydatków, które samorząd Kutna przeznaczał na ww. zakres już w 2015 roku.

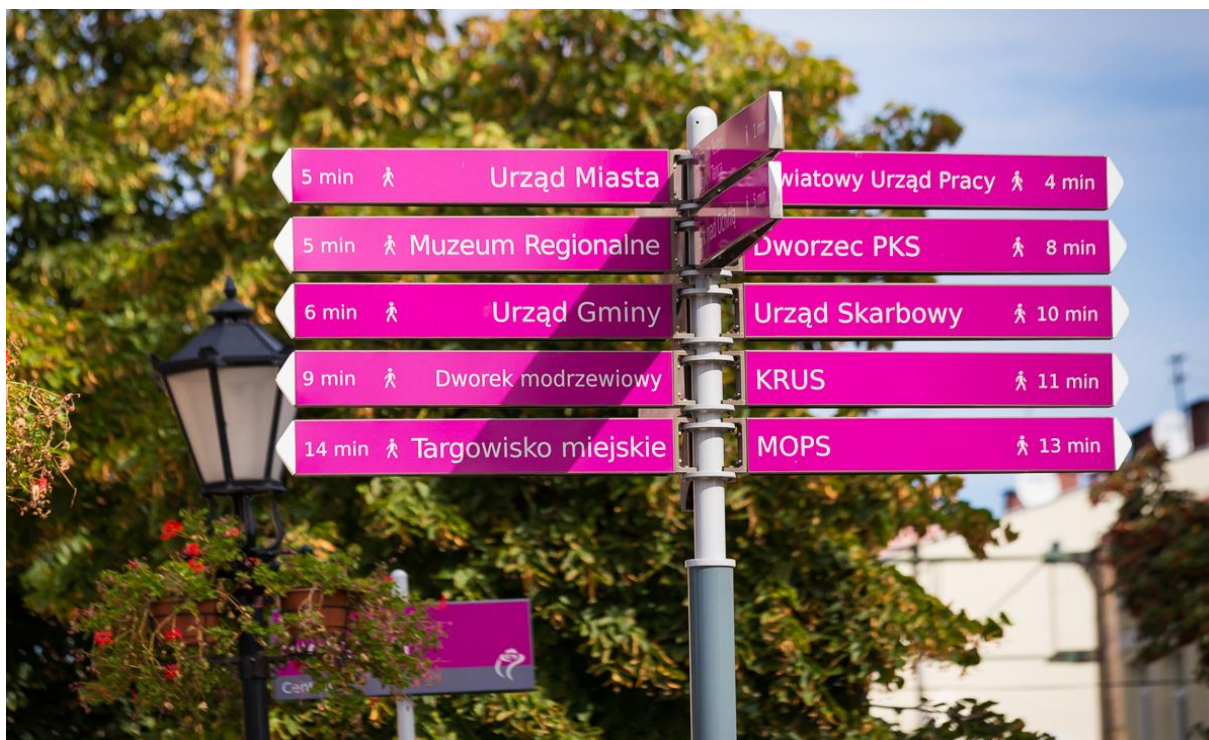
Zdjęcie 4. Elementy różane przy Dworcu PKP w Kutnie

Kutnowskie dziedzictwo różane swoją historią sięga już ponad stu lat. Początki tej tradycji wiążą się z osobami Karola i Arona Eizyków, którzy w 1912 roku założyli plantację róż. Rozwój przedsiębiorstwa uprawy róż przekreśliła druga wojna światowa oraz koszmar Holokaustu. Pamięć o sukcesach w uprawie i handlu różami była jednak silna wśród mieszkańców Kutna i okolic. Mówiło się o firmie braci Eizyków i o różach, które z Kutna były wysyłane na cały świat. Tak powstała legenda, ważny mit miastotwórczy. Mimo przeciwności losu różany charakter Kutna odrodził się w wielkim dziele nestora polskiego ogrodnictwa Bolesława Wituszyńskiego. Ten wybitny kutnianin wyhodował róże Marylka, Leszek, Kopernik i Kutno oraz niezliczone sadzonki innych odmian. Wraz z grupą innych hodowców róż, rozpoczął także organizować coroczne wystawy róż. Wydarzenia te z czasem przekształciły się w Święto Róży, czyli doroczne dni miasta zorientowane wokół róż i florystyki. Kiedy w 2008 roku zmodernizowano wymiar i charakter Święta Róży, nie zdawano sobie sprawy jak głębokie zmiany spowoduje to w tożsamości miasta. Pierwszym impulsem do podążania różaną ścieżką był entuzjazm mieszkańców, którzy bardzo identyfikowali się z odświeżoną imprezą. Okazało się, że tradycja święta królowej kwiatów jest silnie zakorzeniona w lokalnej świadomości. Co więcej wzmocnienie sygnału przyszło również od licznej kutnowskiej diaspory. Tradycja ta zaczęła łączyć kutnian, choćby tych, którzy od lat mieszkali w innych miastach, krajach, a nawet kontynentach.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat w Kutnie posadzonych zostało około 100 000 sadzonek róż. Nasadzenia różane można spotkać w parkach miejskich, na rondach i pasach zieleni, na terenach szkół, miejskich instytucji, na skwerach na każdym osiedlu. Dodatkowo, również mieszkańcy aktywnie współtworzą prawdziwe miasto róż - krzewy różane można spotkać w ogrodach, ogródkach, na działkach i balkonach wielu kutnian.

Zdjęcie 5. Element Systemu Informacji Miejskiej

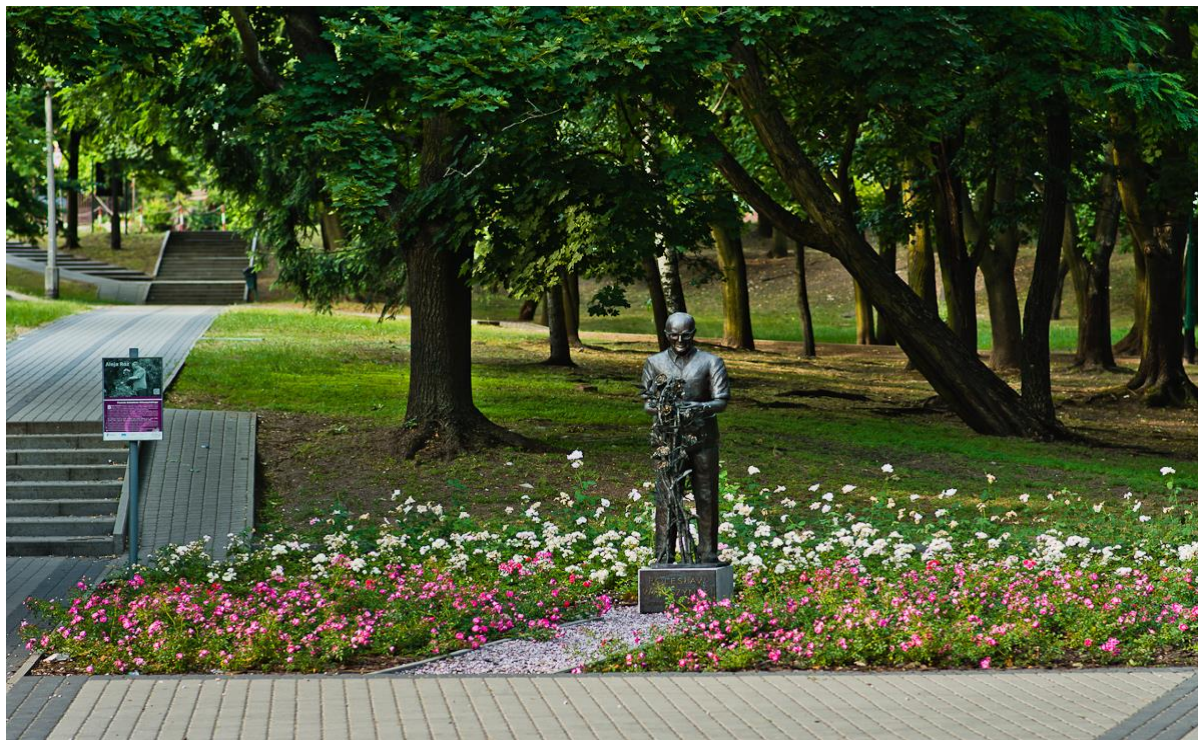

Od 2011 roku prowadzono prace nad określeniem marki Kutna. W toku konsultacji społecznych, paneli, warsztatów i badań opinii udowodniono identyfikację mieszkańców z różaną tradycją. Wejście w ten obszar miało pozwolić na rozwiązanie wielu problemów, z jakimi borykają się małe i średnie miasta w Polsce (estetyka przestrzeni publicznej, jakości

zieleni, powietrza, wizerunku). W czasie, gdy przedstawiono opinii publicznej dokument zawierający strategię marki Kutno – miasto róż, podkreślano, że to plan na minimum dekadę i że skierowany jest głównie do wewnątrz, do mieszkańców miasta. Oczywiście przyjęcie w 2012 roku dokumentu strategicznego, jakim jest strategia marki miasta, oznaczało dopiero rozpoczęcie procesu budowy marki. W 2013 roku udało się opracować bardzo szczegółowy i wielopoziomowy System Informacji Miejskiej, który swoją osnową graficzną nawiązywał do marki Kutno – miasto róż. Samorząd miasta z sukcesem sięgnął po środki europejskie na wdrożenie projektu promocyjnego. W ciągu niemal dwóch lat w całym mieście wdrożono wart niemal 4 miliony złotych System Informacji Miejskiej. Dziś Kutno jako jedno z nielicznych miast w Polsce posiada kompletny system informacyjny, zawierający współczesne i jednolite oznaczenia uliczne, tablice adresowe na budynki, oznaczenia dla kierowców, kierunkowskazy dla pieszych, przystanki autobusowe, plany miasta, tablice z informacją turystyczną. W mieście konsekwentnie wspierane są projekty kutnowskich organizacji pozarządowych, które obok samych mieszkańców, okazały się najważniejszymi partnerami w budowaniu różanego charakteru miasta.

Największym dowodem na sukces marki jest to, że coraz więcej przedsiębiorców dostrzega potencjał jaki niesie ona ze sobą. Z roku na rok przybywa inicjatyw implementujących różane motywy w działalności komercyjnej, zarówno od strony produktowej jak i wizerunkowej. Można więc skosztować w Kutnie różanych lodów, pralin, ciasteczek (Cukiernia Wasiakowie), lemoniady (Bistro Różane), herbaty (Cukrovnia) czy nawet różanej pizzy (Pizzeria na Widelcu). W Kutnie kursują różane autobusy, działa Galeria Różana, Różane Centrum Medyczne, Pralnia pod Różą, Rose Cafe, Taxi Róża czy też Osiedle Dzika Róża oraz wiele podobnych inicjatyw biznesowych.

Zdjęcie 6. Pomnik Bolesława Wituszyńskiego w Parku Traugutta

W dniu 18 marca 2014 roku Rada Miasta Kutno uhonorowała Bolesława Wituszyńskiego i nadała jego imię jednej z kutnowskich ulic. Rok później (9 maja) w parku Traugutta, tuż obok Kutnowskiego Domu Kultury, odsłonięty został jego pomnik.

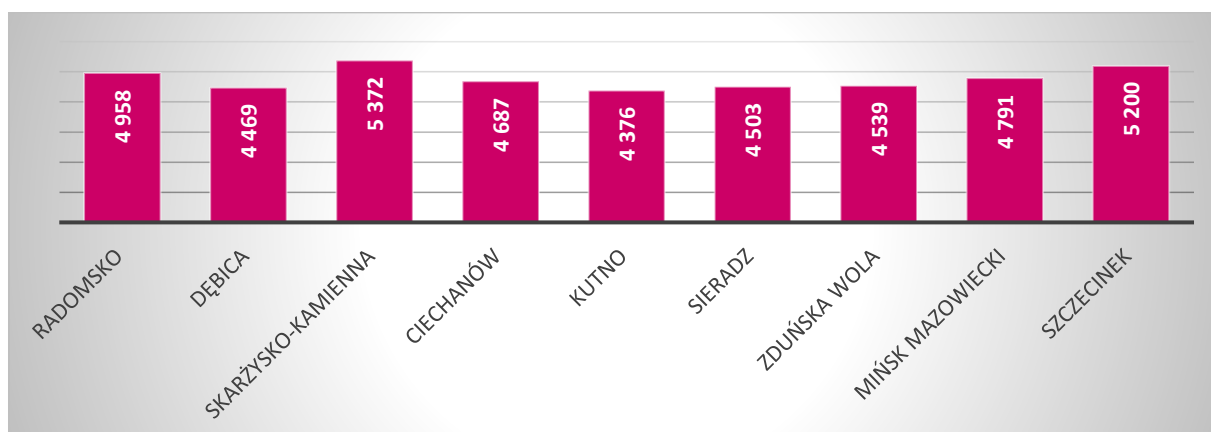
III. Infrastruktura gospodarcza

1. Przedsiębiorczość

Podstawowym parametrem przyjmowanym do oceny stanu przedsiębiorczości w danej jednostce samorządu terytorialnego jest liczba podmiotów zarejestrowanych w bazie REGON oraz liczba takich podmiotów przypadająca na 10000 mieszkańców.

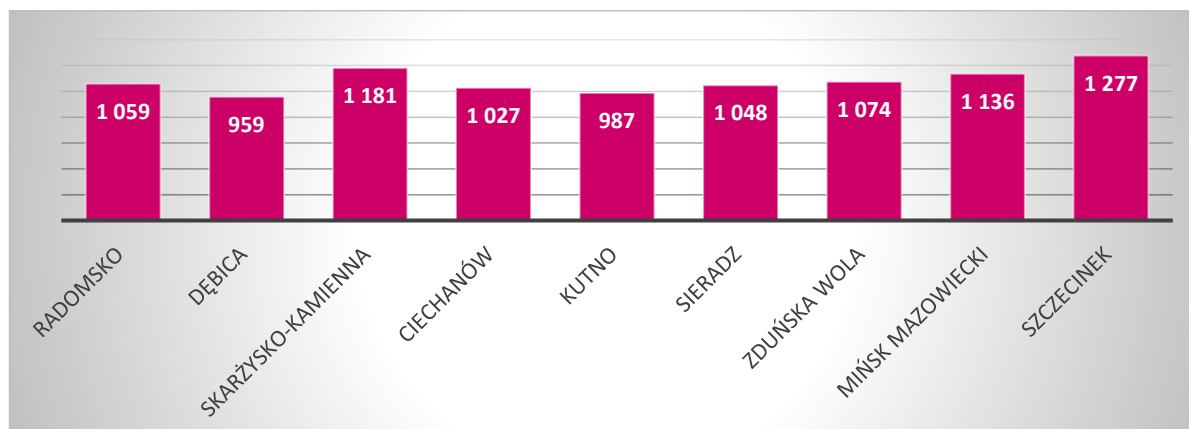
Wykres 37. Podmioty wpisane do REGON w miastach grupy porównawczej w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Na tle grupy porównawczej największą liczbą podmiotów gospodarczych mogą pochwalić się Skarżysko-Kamienna (5372) oraz Szczecinek (5200). Najmniej firm zarejestrowanych jest z kolei w Kutnie (4376) oraz Dębicy (4469). Wyniki Kutna i Dębicy mogą mieć związek ze strukturą przedsiębiorstw w tych miastach w przeszłości. Obecność w okresie PRL dużych, państwowych przedsiębiorstw (w Kutnie: Miflex, Polfa, PKP; w Dębicy: Zakłady Oponiarskie Dębica) oraz brak rozwiniętego rzemiosła spowodował wysoki poziom etatyzmu. Jeszcze lepiej tę sytuację ilustruje liczba podmiotów gospodarczych na 10 000 mieszkańców. W tym wypadku najniższy wskaźnik występuje w Dębicy (959), a najwyższy w Szczecinku (1277).

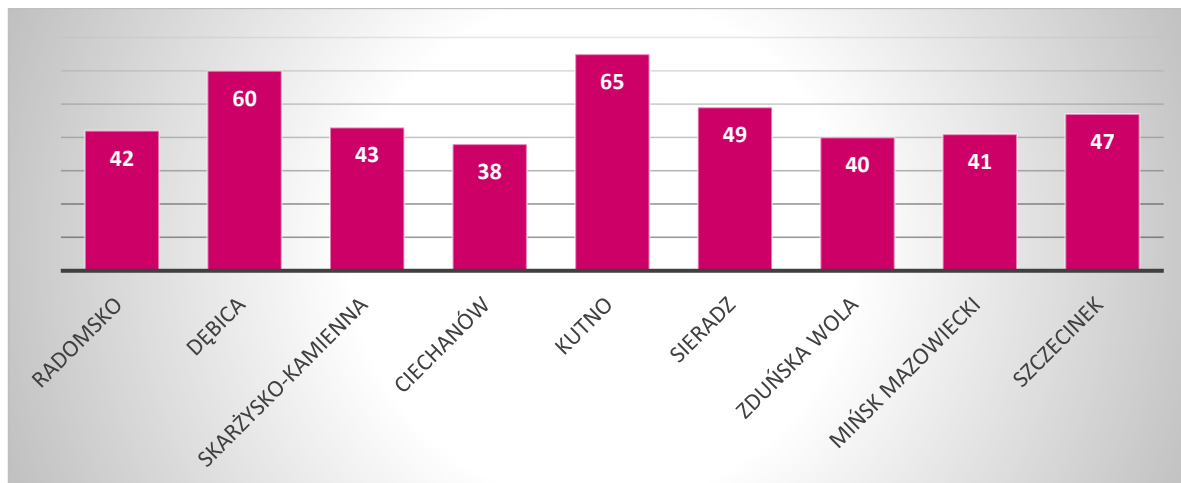
Wykres 38. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON na 10 000 mieszkańców w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Pełen obraz sytuacji uzupełnia zestawienie firm zatrudniających powyżej 50 osób²⁷. W tym wypadku, ponownie na czele analizowanej grupy są Kutno (65) i Dębica (60).

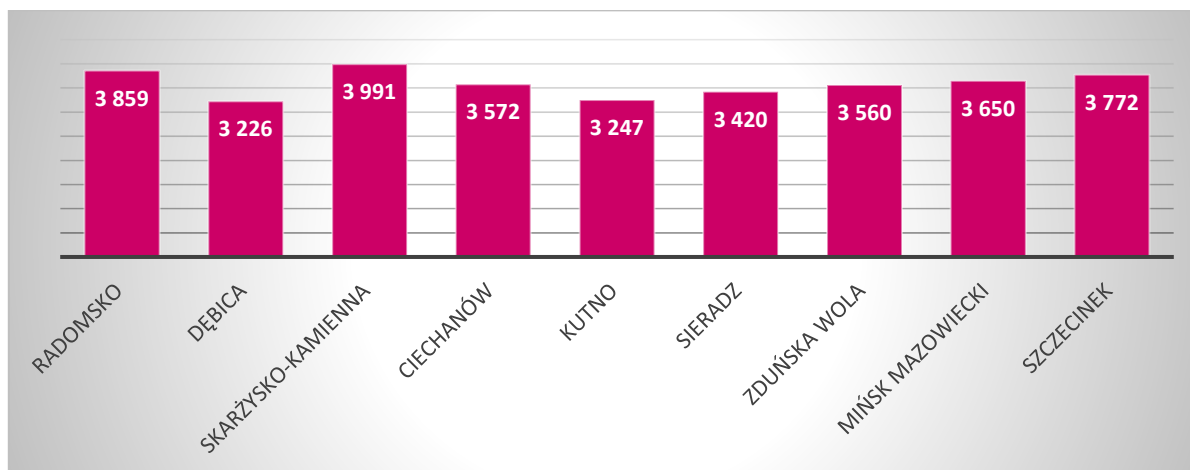
Wykres 39. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON, w których zatrudnionych jest powyżej 50 osób w miastach grupy porównawczej w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W związku z powyższym, szeroko rozumiana skłonność do zakładania i prowadzenia własnych działalności gospodarczych jest często odwrotnie proporcjonalna do liczby firm, które tworzą więcej niż 50 etatów. Wobec tego nie dziwi fakt, że największa aktywność w zakresie tworzenia własnych firm prezentują mieszkańcy m.in. Skarżyska-Kamiennej, Radomska i Szczecinka.

Wykres 40. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (sektor prywatny) w miastach grupy porównawczej w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Zdecydowana większość działalności gospodarczych w miastach grupy porównawczej prowadzona jest przez osoby fizyczne. Różnice pomiędzy poszczególnymi miastami nie są znaczne, a średnia dla całej analizowanej grupy to 75,3%. Spółki handlowe natomiast stanowią zdecydowanie rzadziej wybraną formę prowadzenia biznesu. Najpopularniejszym

²⁷ Na podstawie danych wpisywanych przez firmy w rejestrze REGON.

rodzajem spółki handlowej jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ponad 80% wszystkich spółek handlowych)²⁸.

Tabela 75. Liczba spółek prawa handlowego (w tym z udziałem kapitału zagranicznego) w miastach grupy porównawczej w 2015 i 2020 roku

Miasto	Spółki handlowe (sektor prywatny)			Spółki handlowe z udziałem kapitału zagr. (sektor prywatny)		
	2015	2020	Zmiana 2015/2020	2015	2020	Zmiana 2015/2020
Radomsko	281	351	24,9%	44	39	-11%
Dębica	342	388	13,5%	43	28	-35%
Skarżysko-Kamienna	190	223	17,4%	25	16	-36%
Ciechanów	279	170	-39,1%	45	23	-49%
Kutno	340	299	-12,1%	59	45	-24%
Sieradz	317	287	-9,5%	35	36	3%
Zduńska Wola	261	243	-6,9%	33	32	-3%
Mińsk Mazowiecki	227	298	31,3%	24	28	17%
Szczecinek	240	182	-24,2%	40	25	-38%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W 2020 r. najwięcej spółek handlowych²⁹ zarejestrowanych było w Dębicy (388) i Radomsku (351). Najmniej takich podmiotów działało w Ciechanowie (170) i Szczecinku (182). Z kolei pod względem liczby zarejestrowanych spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego liderem jest Kutno (45) oraz Radomsko (39). Najrzadziej - na miejsce swojej siedziby - inwestorzy zagraniczni wybierali zaś Skarżysko-Kamienną (16), a także Ciechanów (23). Co ciekawe, w wielu miastach na przestrzeni lat 2015-2020 spadła zarówno liczba spółek handlowych ogółem jak i tych z udziałem kapitału zagranicznego. Jedyną jednostką samorządu terytorialnego, która odnotowała wzrost w obu tych kategoriach był Mińsk Mazowiecki.

Co do zasady struktura przedsiębiorstw według sekcji PKD jest podobna w każdym z miast grupy porównawczej. We wszystkich miastach najwięcej przedsiębiorców działa w sekcji G, czyli handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów. Pewne zróżnicowanie zauważalne jest natomiast na pozycji drugiej i trzeciej pod względem popularności sekcji w poszczególnych z miast. W Zduńskiej Woli, Skarżysku-Kamiennej, Ciechanowie, Szczecinku i Sieradzu drugą najpopularniejszą sekcją jest budownictwo (sekcja F), a w Dębicy, Mińsku Mazowieckim i Kutnie sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Na tle grupy wyróżnia się Radomsko, w którym na drugiej pozycji plasuje się sekcja C, czyli przetwórstwo przemysłowe. Na trzecim miejscu podium w Radomsku, Dębicy, Mińsku Mazowieckim plasuje się budownictwo (sekcja F). W Zduńskiej Woli, Ciechanowie i Sieradzu na trzecim miejscu znalazła się sekcja M, w Skarżysku-Kamiennej i w Kutnie sekcja C, a z kolei w Szczecinku sekcja Q, czyli opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

²⁸ Por. *Knowledge. Investments. Results. Formy prowadzenia działalności gospodarczej*; FKA Furtek Komosa Aleksandrowicz sp.k. dla Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A. (PAIH).

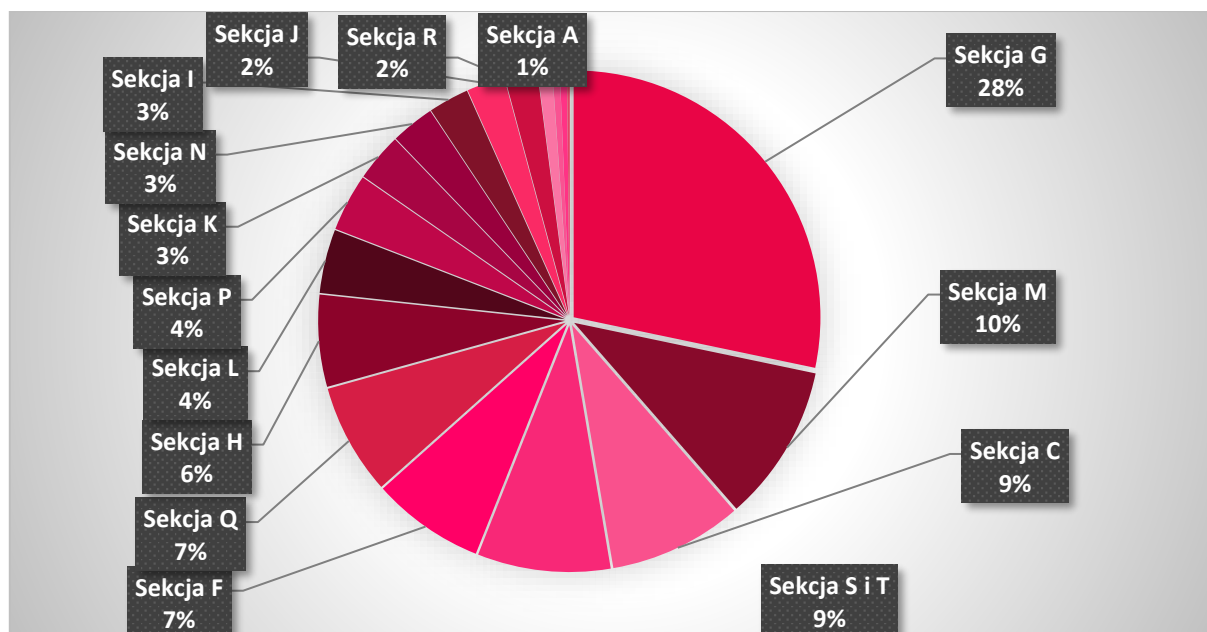
²⁹ Do grona spółek handlowych zalicza się: spółkę jawną; spółkę partnerską; spółkę komandytową; spółkę komandytowo-akcyjną; spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością; spółkę akcyjną.

Tabela 76. Struktura przedsiębiorstw według sekcji PKD w Kutnie w 2020 roku

Sekcja PKD	Liczba podmiotów gosp.
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	1 237
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	450
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	382
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	381
Sekcja F – Budownictwo	323
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	318
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	263
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	183
Sekcja P – Edukacja	165
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	138
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania	125
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	116
Sekcja J – Informacja i komunikacja	109
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	93
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	41
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa	21
Sekcja E – Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami	20
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze	5
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	3
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wykres 41. Struktura przedsiębiorstw według sekcji PKD w Kutnie w 2020 roku

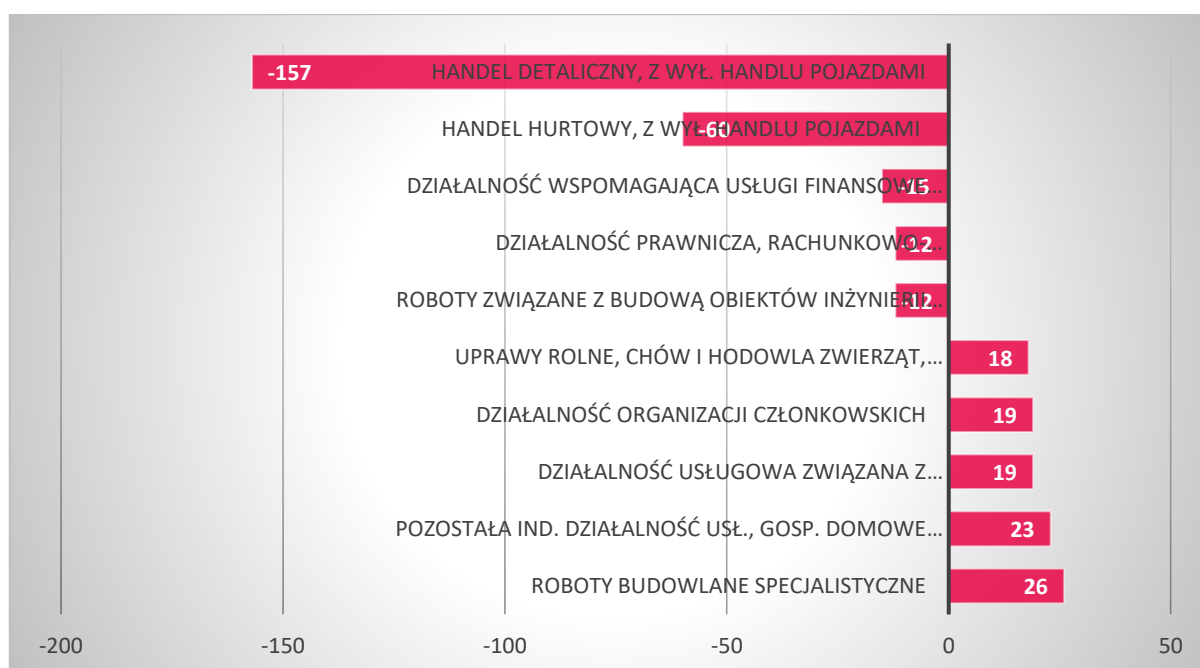

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Ciekawie prezentuje się również zmiana w strukturze branż, jakie reprezentują przedsiębiorcy z Kutna. Okazuje się, że w okresie 2015-2020 najwięcej podmiotów gospodarczych ubyło w najpopularniejszej sekcji G, czyli handlu. Konkretnie, największe spadki odnotowano w działach 46 (handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, spadek o 157) i 47 (handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, spadek o 60) tej sekcji. Wzrosty liczby przedsiębiorców w konkretnych sekcjach i działach nie są tak znaczne jak spadki. W tym wypadku możemy mówić o wzroście w analizowanym okresie na poziomie o 26 w sekcji F dział 43 (roboty budowlane specjalistyczne) oraz o 23 w sekcjach: S dział 96 i T dział 97 i 98 (pozostała indywidualna działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające/produkujące).

Pewnym uzupełnieniem obrazu przedsiębiorczości w analizowanych miastach jest udział firm z sektora kreatywnego³⁰, których cechą charakterystyczną są: wartość artystyczna, kreatywność artystyczno-kulturalna i oryginalność. Ma to ścisły związek zarówno z klasycznie pojmowaną działalnością kulturalną (np. teatr, muzyka, literatura) jak i z obszarami w których wytwarzane są dobra oparte o prawo autorskie (przemysł wydawniczy, fonograficzny, telewizja, radio, przemysł filmowy, gry komputerowe, architektura, reklama)³¹.

Wykres 42. Wzrosty i spadki liczby przedsiębiorstw według PKD w Kutnie w okresie 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

³⁰ Według klasyfikacji GUS, do sektora kreatywnego zalicza się: Sekcja J Dział 59 - działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych, Dział 60 - nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych; Sekcja M Dział 71 - działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne, Dział 73 - reklama, badanie rynku i opinii publicznej, Dział 74 - pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Sekcja R Dział 90 - działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką.

³¹ Por. A. Szlubowska (red.), *Przemysły kultury i kreatywne w latach 2014-2016*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa-Kraków 2018.

Tabela 77. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów w latach 2015-2020 w miastach grupy porównawczej

Miasto	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem						średnia 2015-2020
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Radomsko	6,60	6,15	6,39	7,59	6,18	6,33	6,54
Dębica	7,74	9,94	7,08	10,34	6,25	5,98	7,89
Skarżysko-Kamienna	5,33	4,90	4,50	5,09	5,84	6,27	5,32
Ciechanów	8,11	7,97	6,57	6,36	7,89	6,21	7,19
Kutno	5,92	8,31	5,23	8,59	7,17	7,28	7,08
Sieradz	6,15	6,51	7,94	7,14	9,14	11,92	8,13
Zduńska Wola	8,06	6,24	7,18	5,19	5,51	5,48	6,28
Mińsk Mazowiecki	8,45	9,07	10,41	9,43	7,85	6,53	8,62
Szczecinek	4,71	7,12	7,62	5,39	5,83	3,41	5,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W zestawieniu odzwierciedlającym udział nowo utworzonych podmiotów gospodarczych w liczbie przedsiębiorstw ogółem w latach 2015-2020, najlepiej z grona grupy porównawczej wypada Mińsk Mazowiecki (8,62) oraz Sieradz (8,13). Najmniej kreatywnych firm rejestrowało się w analizowanym okresie w Skarżysku-Kamiennym (5,21), a także w Szczecinku (5,68).

2. Skala rozwoju i potencjał gospodarczy

Sama liczba przedsiębiorstw czy struktura branż, w których działają, nie odzwierciedla w pełni faktycznego stanu gospodarki w danym mieście. Dopiero analiza tego obszaru wzbogacona o ujęcie jakościowe, ze szczególnym uwzględnieniem efektywności pozwala na jego miarodajną ocenę. Co do zasady, celem każdego przedsięwzięcia biznesowego jest osiągnięcie zysku i jego ewentualna dalsza maksymalizacja. Statystyka publiczna nie prezentuje niestety zbiorczo wyników finansowych przedsiębiorstw w konkretnych gminach. Pewnym wskaźnikiem umożliwiającym ocenę stanu danej gospodarki lokalnej, pod tym kątem, może być wielkość produkcji sprzedanej przemysłu ogółem. Główny Urząd Statystyczny gromadzi takie dane dla firm zatrudniających powyżej 9 osób, choć agreguje je jedynie na poziomie powiatów.

Tabela 78. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej (mln zł)

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019	Suma 2015-2019
Powiat radomski	1 528,5	1 861,2	2 157,6	2 454,6	3 226,7	11 228,6
Powiat dębicki	4 371,6	4 439,1	4 881,2	5 177,8	5 449,8	24 319,5
Powiat skarżyski	768,6	807,1	792,0	b.d.#	1 049,6	3 417,3
Powiat ciechanowski	3 146,0	3 531,6	b.d.#	b.d.#	b.d.#	6 677,6
Powiat kutnowski	5 390,5	5 965,3	6 027,1	5 758,9	3 656,8	26 798,6
Powiat sieradzki	1 583,1	1 627,5	1 835,8	1 903,1	2 110,6	9 060,1
Powiat zduńskowolski	1 459,8	1 535,0	1 501,3	1 573,3	1 581,7	7 651,1
Powiat miński	2 005,5	1 846,9	2 073,3	2 153,3	2 096,9	10 175,9
Powiat szczecinecki	3 140,8	3 087,3	3 336,1	4 500,6	2 993,7	17 058,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

- tajemnica statystyczna

Zgodnie z danymi zebranymi przez GUS, powiatem który wygenerował największą wartość produkcji sprzedanej przemysłu w okresie 2015-2019 jest powiat kutnowski (26,8 mld zł). Drugą, co do wielkości wartość tego wskaźnika odnotowano w powiecie dębickim (24,3 mld zł). Najniższą wartością w tym zakresie charakteryzował się powiat zduńskowolski (7,6 mld zł). W podsumowaniu pominięto powiaty skarżyski oraz ciechanowski, ze względu na objęcie części danych tajemnicą statystyczną³².

Tabela 79. Liczba lokomotyw gospodarczych oraz udział przedsiębiorstw wysokiej techniki (high-tech) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w miastach grupy porównawczej (dane za 2015 rok)

Miasto	Liczba lokomotyw gospodarczych	Udział przedsiębiorstw wysokiej techniki (high-tech) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw
Radomsko	3	0,00
Dębica	9	0,00
Skarżysko-Kamienna	2	0,00
Ciechanów	1	0,38
Kutno	6	1,97
Sieradz	0	0,29
Zduńska Wola	3	0,00
Mińsk Mazowiecki	3	0,37
Szczecinek	1	0,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Obserwatorium Polityki Miejskiej przy Instytucie Rozwoju Miast i Regionów,

Z kolei, jeśli weźmiemy pod uwagę liczbę lokomotyw gospodarczych na terenie poszczególnych miast, mamy możliwość odniesienia potencjału gospodarczego do konkretnych gmin miejskich. Zgodnie z definicją jaką proponuje Obserwatorium Polityki Miejskiej przy Instytucie Rozwoju Miast i Regionów, lokomotywy gospodarcze to duże podmioty o charakterze produkcyjnym, które istotnie oddziałują na rozwój ekonomiczny otoczenia³³. W takim zestawieniu liderem jest Dębica, a drugie miejsce zajmuje Kutno. Najmniej tego typu przedsiębiorstw występowało w Ciechanowie i Skarżysku-Kamiennej, w Sieradzu nie było ich w ogóle.

Obserwatorium Polityki Miejskiej przebadano również miasta w Polsce pod kątem stopnia zaawansowania działających w nich przedsiębiorstw pod względem technologicznym. Do najbardziej pożądanego kategorii - przedsiębiorstw high-tech (wysokiej techniki) – autorzy badania zaliczyli: przedsiębiorstwa produkujące wyroby farmaceutyczne, komputery, elektronikę i układy optyczne oraz statki powietrzne, kosmiczne i związane z nimi urządzenia. W zestawieniu miast z grupy porównawczej pod kątem takiego wskaźnika, liderem jest Kutno, przede wszystkim za sprawą działających od lat w mieście firm farmaceutycznych³⁴.

Innym ciekawym i wcześniej niespotykanym zestawieniem jest analiza miast pod kątem wskaźnika monozakładowości. Co do zasady, wysoki poziom monozakładowości należy ocenić jako zjawisko negatywne dla lokalnej gospodarki. Uzależnienie rozwoju gospodarczego

³² Najczęściej oznacza to, że na terenie danej jednostki występuje silna dominacja jednego przedsiębiorstwa (ujawnienie wartości sprzedaży przemysłu w danej jednostce mogłoby ujawnić potencjał konkretnej firmy).

³³ <http://www.obserwatorium.miasta.pl/geoportal/geoportal-rozwoj-gospodarczy/lokomotywy-rozwoju-gospodarczego/>, (dostęp 20.04.2021 r.).

³⁴ <http://www.obserwatorium.miasta.pl/geoportal/geoportal-rozwoj-gospodarczy/>, (dostęp 20.04.2021 r.).

danego ośrodka od jednego dużego pracodawcy może w sytuacji załamania określonej branży skutkować znaczącymi problemami społecznymi i gospodarczymi³⁵. Wszystkie miasta grupy porównawczej charakteryzują się niewielką wartością tego wskaźnika. Najlepiej pod tym względem wypada Kutno ze wskaźnikiem na poziomie 0,03, a najgorzej Dębica - 0,14. Dla porównania parametr ten dla Bełchatowa wynosi 0,99, a dla Lubina 0,68.

Tabela 80. Wskaźnik monozakładowości w miastach grupy porównawczej (dane za 2015 r.)

Miasto	Wskaźnik monozakładowości
Radomsko	0,05
Dębica	0,14
Skarżysko-Kamienna	0,12
Ciechanów	0,08
Kutno	0,03
Sieradz	0,08
Zduńska Wola	0,10
Mińsk Mazowiecki	0,05
Szczecinek	0,08

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Obserwatorium Polityki Miejskiej przy Instytucie Rozwoju Miast i Regionów, <http://obserwatorium.miasta.pl/geoportal/geoportal-rozwoj-gospodarczy/monozakladowosc-miast/>

Ważnym uzupełnieniem oceny kondycji lokalnej gospodarki jest również analiza aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw działających na danym terenie. Pokazuje ona zarówno potencjał zlokalizowanych w danym regionie firm, ale także jest wypadkową stwarzanych tam warunków do rozwoju. Główny Urząd Statystyczny udostępnia takie dane na poziomie powiatów w postaci wartości nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach.

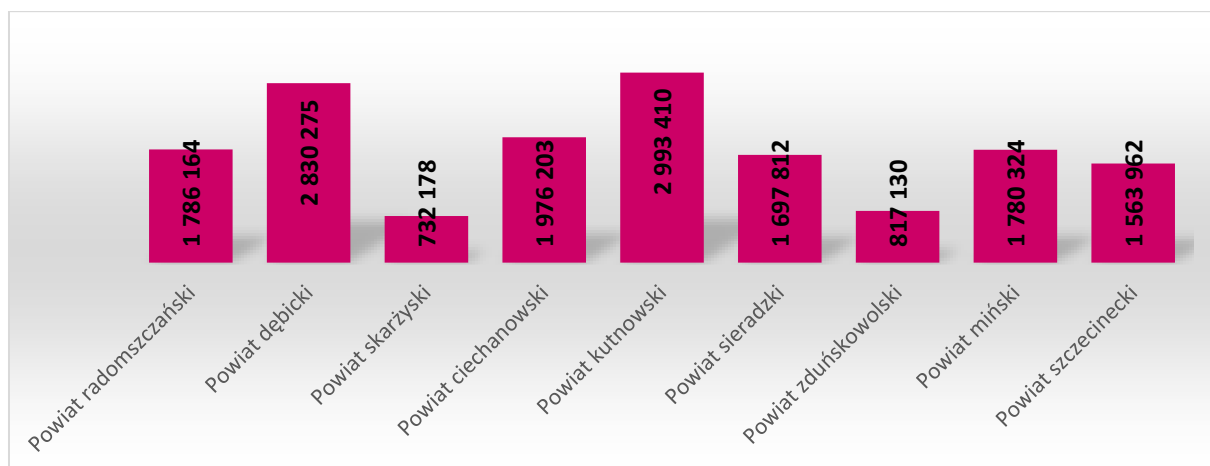
Tabela 81. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w powiatach, z miast grupy porównawczej w latach 2015-2019 (tys. zł)

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019	Łącznie 2015-2019
Powiat radomszczański	368 490	331 869	389 401	387 999	308 405	1 786 164
Powiat dębicki	709 248	449 315	489 196	520 052	662 464	2 830 275
Powiat skarżyski	107 955	198 536	69 868	188 225	167 594	732 178
Powiat ciechanowski	369 090	326 756	475 153	425 540	379 664	1 976 203
Powiat kutnowski	555 323	797 679	387 788	531 667	720 953	2 993 410
Powiat sieradzki	192 984	390 939	307 357	433 234	373 298	1 697 812
Powiat zduńskowski	163 626	135 346	120 237	209 406	188 515	817 130
Powiat miński	288 119	288 929	303 437	385 509	514 330	1 780 324
Powiat szczecinecki	236 160	181 680	353 208	460 778	332 136	1 563 962

Zródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

³⁵ M. Dej (red.), *Raport o stanie polskich miast 2016. Rozwój gospodarczy*, Instytut Rozwoju Miast – Kraków 2016.

Wykres 43. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w powiatach z miast grupy porównawczej w latach 2015-2019 (tys. zł)

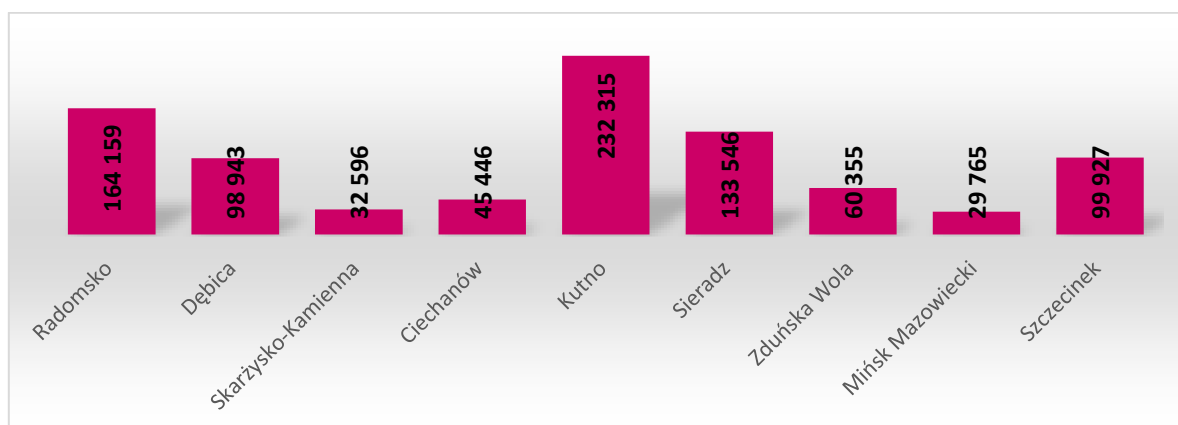

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Zdecydowanymi liderami takiego zestawienia są powiaty: kutnowski (2,9 mld zł) oraz dębicki (2,8 mld zł). Najgorzej wypadają zaś powiaty: skarżyski (0,7 mld zł), a także zduńskowski (0,8 mld zł). Wyraźnie zauważalna jest w tym wypadku korelacja pomiędzy nakładami inwestycyjnymi, a wartością sprzedaną przemysłu w analizowanych powiatach³⁶.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw bardzo często związane są z inwestowaniem w środki trwałe takie jak budynki, maszyny czy inny sprzęt niezbędny do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej. Dane dostępne w Głównym Urzędzie Statystycznym pozwalają na porównanie analizowanych miast także pod kątem powierzchni o charakterze niemieszkalnym oddanej do użytku. Kategoria ta obejmuje nie tylko obiekty o charakterze przemysłowym, ale również m.in. obiekty handlowe, usługowe czy biurowe³⁷.

Wykres 44. Łączna powierzchnia obiektów niemieszkalnych ogółem oddanych do użytkowania w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (m²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Okazuje się, że w analizowanym okresie (2015-2020) najwięcej powierzchni o charakterze niemieszkalnym oddano w Kutnie (232,3 tys. m²) i Radomsku (164,2 tys. m²).

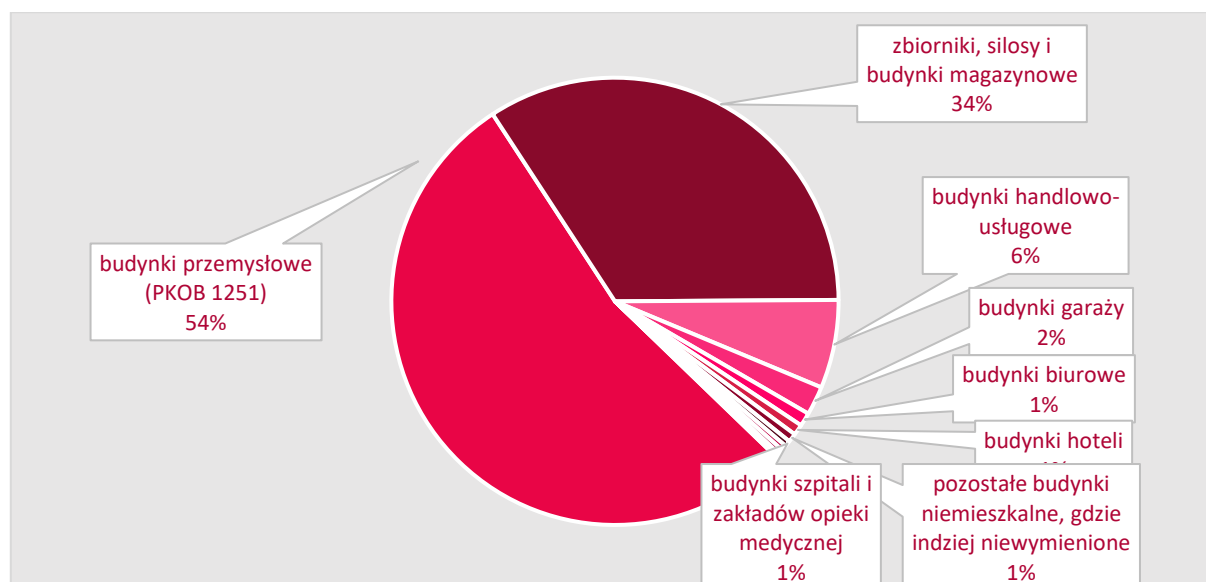
³⁶ Por. tabela 78. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej (mln zł).

³⁷ Wg Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB): budynki w klasach od 1211 do 1274.

Zdecydowanie najmniej powierzchni tego typu wybudowano z kolei w Mińsku Mazowieckim (29,8 tys. m²) oraz Skarżysku-Kamiennie (32,6 tys. m²).

W samym Kutnie 88% powierzchni oddanej do użytkowania w latach 2015-2020 przypadła na nowe obiekty przemysłowe, zbiorniki, silosy i budynki magazynowe. Niewątpliwie jest to efekt inwestycji realizowanych głównie w Kutnowskiej Strefie Przemysłowej.

Wykres 45. Udział powierzchni poszczególnych rodzajów obiektów w powierzchni obiektów niemieszkalnych ogółem oddanych do użytkowania w Kutnie w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Dopełnieniem stanu dojrzałości danej gospodarki lokalnej jest niewątpliwie także liczba instytucji otoczenia biznesu (działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsługa rynku nieruchomości) na 1 tys. przedsiębiorstw.

Tabela 82. Liczba instytucji otoczenia biznesu na 1 tys. podmiotów gospodarki narodowej w miastach grupy porównawczej w 2020 roku

Miasto	Instytucje otoczenia biznesu na 1 tys. podmiotów gospodarki narodowej
Radomsko	62,93
Dębica	61,98
Skarżysko-Kamienna	105,55
Ciechanów	69,77
Kutno	73,35
Sieradz	87,05
Zduńska Wola	55,52
Mińsk Mazowiecki	87,25
Szczecinek	130,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Najwyższy wskaźnik w tym obszarze występuje w Szczecinku (130,96) oraz w Skarżysku-Kamiennie (105,55). Zdecydowanie najmniej instytucji otoczenia biznesu na

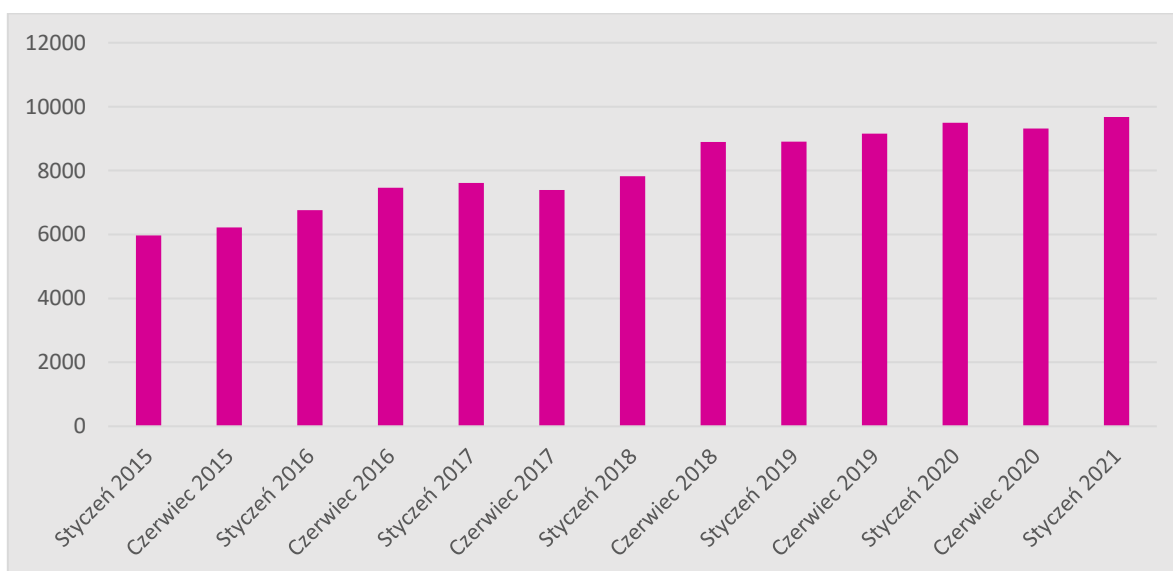
1 tys. przedsiębiorstw zarejestrowanych jest Zduńskiej Woli (55,52) oraz Dębicy (61,98). Co ciekawe, zauważalna jest korelacja pomiędzy ilością instytucji otoczenia biznesu a liczbą podmiotów gospodarczych (na 10 000 mieszkańców)³⁸. Pierwsze trzy miasta, w których prezentowany wskaźnik jest najwyższy, to te same miasta, w których parametr ilości podmiotów gospodarczych (na 10 000 ludności) osiągnął największą wartość.

3. Gospodarka

Kutnowska Strefa Przemysłowa położona jest we wschodniej części miasta, w dzielnicy Skłęczki. Zajmuje obszar około 500 hektarów, w granicach którego funkcjonuje ponad 60 firm z kapitałem polskim i zagranicznym. Zatrudnionych na tym terenie jest ok. 10 000 osób. Część terenów, o powierzchni ponad 120 ha, leżących w jej granicach od 2001 roku objęta jest statusem Podstrefy Kutno Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Łączna liczba osób zatrudnionych w zakładach działających na terenie Podstrefy Kutno ŁSSE przekroczyła 3200 osób.

Wykres 46. Zatrudnienie w przedsiębiorstwach w Kutnowskiej Strefie Przemysłowej 2015-2020

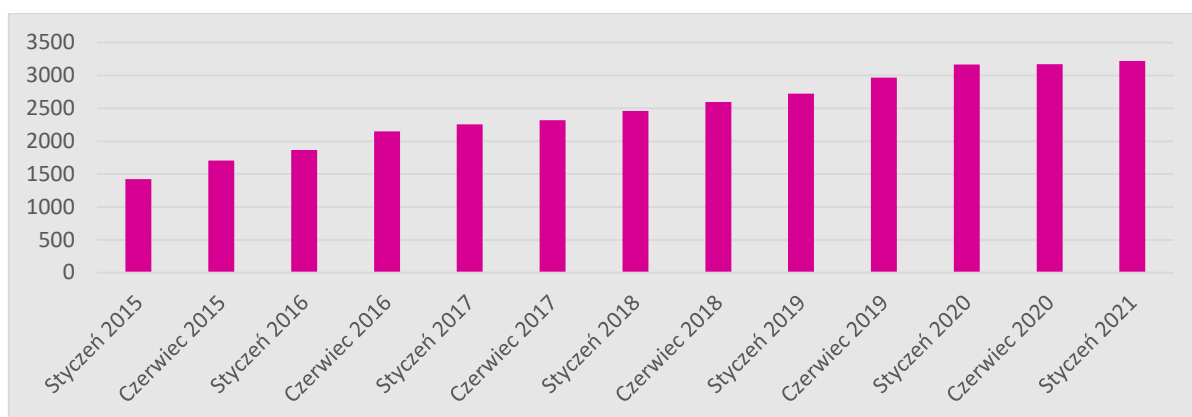
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Wydziału Kultury, Promocji i Rozwoju Miasta

Optymalne położenie geograficzne tj. lokalizacja bezpośrednio w pobliżu autostrady A1 (1,6 km), drogi krajowej nr 92 (dawna DK Nr 2, E-30) oraz międzynarodowej linii kolejowej E-20 oraz uzbrojone w infrastrukturę techniczną tereny wchodzące w skład Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej sprawiają, że miasto jest dziś w krajowej czołówce pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Dodatkowo odległość kutnowskich terenów inwestycyjnych do autostrady A2 (Stryków) wynosi jedynie 40 km, a najbliższe lotnisko oddalone jest o 60 km od Kutna (Łódź Lublinek).

Do dominujących gałęzi przemysłu funkcjonującego na terenie Kutna zalicza się przemysł spożywczy, produkcję opakowań, przetwórstwo tworzyw sztucznych, produkcję maszyn rolniczych oraz przemysł farmaceutyczny. Ze względu na lokalizację kutnowskich terenów inwestycyjnych w centrum Polski oraz obecność terminala kontenerowego, część terenów przeznaczonych zostało pod potrzeby firm logistycznych.

³⁸ Por. wykres 40. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (sektor prywatny) w miastach grupy porównawczej w 2020 r.

Wykres 47. Zatrudnienie w przedsiębiorstwach w Podstrefie Kutno ŁSSE 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Wydziału Kultury, Promocji i Rozwoju Miasta

Od 2011 roku, bezpośrednio przy linii międzynarodowej E-20, funkcjonuje nowoczesny Intermodalny Terminal Kontenerowy firmy PCC Intermodal S.A. Dzięki tej inwestycji Kutno wzmocniło swoją pozycję w regionie jako nowoczesne centrum logistyczne. Terminal funkcjonuje na powierzchni 11 ha. Po rozbudowach w latach 2014 - 2015 został dodatkowo wyposażony w dwie suwnice bramowe. Obecnie na terminalu obok wymienionych suwnic pracuje 6 mobilnych maszyn przeładunkowych typu reachstaker. Obiekt posiada 80 000 m² powierzchni operacyjnej, 4 tory kolejowe po 700 m i powierzchnię składową 4 000 TEU. Dzięki pracom modernizacyjnym obiekt jest w stanie rocznie przeładować ponad 250 000 TEU³⁹. Terminal umożliwia obsługę ładunków napływających do Polski centralnej z Europy Zachodniej (Niemcy, Holandia, Wielka Brytania), z krajów Europy Wschodniej (Ukraina, Białoruś, Rosja), z Dalekiego Wschodu (Chiny) oraz przez porty morskie, ładunków przewożonych w relacji północ-południe (korytarz Bałtyk-Adriatyk).

Tabela 83. Najwięksi inwestorzy zagraniczni w Kutnowskiej Strefie Przemysłowej

Firma	Sektor
DS Smith Polska S.A.	Opakowaniowy
Enginova Sp. z o.o.	Metalowy
Fuji Seal Poland Sp. z o. o.	Opakowaniowy
Kellogg/UMA Investments Sp. z o.o.	Spożywczy
CNH Industrial Kutno Sp. z o.o.	Maszyn rolniczych
Lampre Polska Sp. z o.o.	Metalowy
NewCold Sp. z o.o.	Magazynowy
Nijhof-Wassink Sp. z o.o.	Transportowy
Katoen Natie Polska Sp. o.o.	Magazynowy
PCC Intermodal S.A.	Transportowy
Animex K4 Sp. z o.o.	Spożywczy
Sirmax Polska Sp. z o. o.	Tworzyw sztucznych
Serioplast Poland Sp. z o.o.	Tworzyw sztucznych
Libner Polska Sp. z o.o.	Metalowy
Vandemoortele Polska Sp. z o.o.	Spożywczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Wydziału Kultury, Promocji i Rozwoju Miasta

³⁹ TEU - jednostka pojemności używana często w odniesieniu do portów i statków. Jest ona równoważna objętości kontenera o długości 20 stóp.

Nakłady inwestycyjne samych tylko firm działających na terenie Podstrefy Kutno ŁSSE, w ciągu minionych 15 lat przekroczyły już wartość 2,5 mld zł. Rozpoczęte projekty wskazują na to, że w najbliższych latach łączne nakłady na inwestycje tych firm przekroczą poziom 3 mld zł.

Tabela 84. Ilość spotkań z inwestorami ogółem w okresie 2015 - 2020

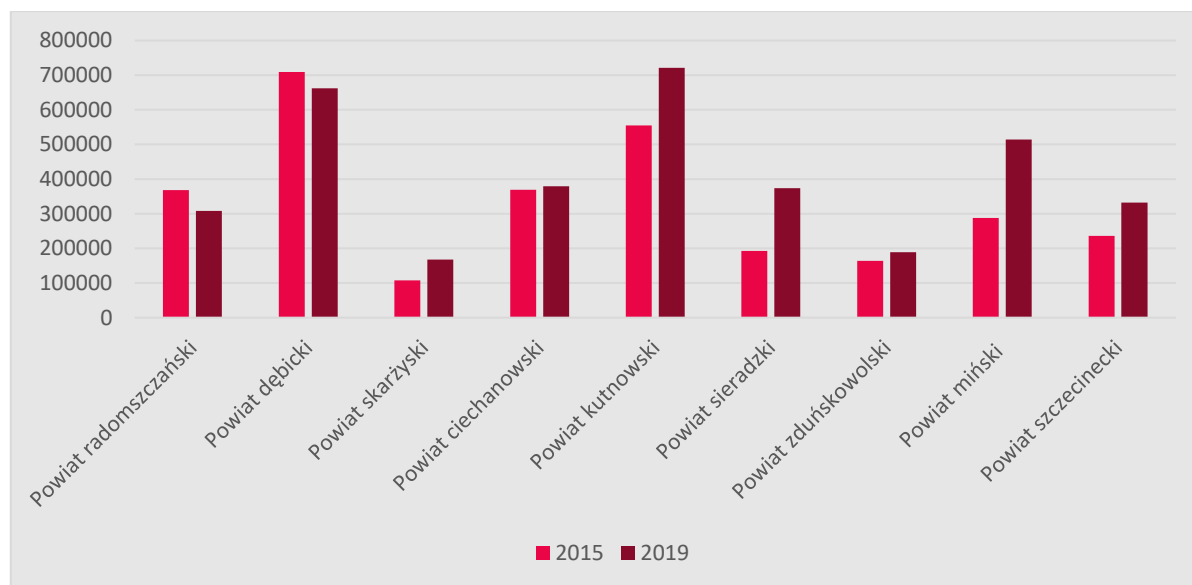
Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość spotkań ogółem	26	17	9	10	12	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Wydziału Kultury, Promocji i Rozwoju Miasta

Oferta w zakresie terenów inwestycyjnych w Kutnie jest bardzo zróżnicowana i dotyczy przede wszystkim terenów typu greenfield. Obejmuje grunty będące własnością Miasta jak i grunty prywatne, grunty w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej i poza nią. Oferowane tereny objęte są Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Cały obszar strefy przemysłowej ujęty jest w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jako teren obiektów produkcyjnych, składów, magazynów, centrów logistycznych i obsługi transportu. Na całym obszarze parku wskaźnik intensywności zabudowy wynosi min. 90%, a maksymalna wysokość budynków w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dedykowanym inwestycjom logistycznym dochodzi nawet do 30 m.

Infrastruktura w obszarze strefy przemysłowej przystosowana jest do potrzeb odbiorców przemysłowych i gwarantuje dostarczanie wszystkich niezbędnych mediów. Tereny strefy obsługiwane są przez dwóch niezależnych operatorów energii elektrycznej, co sprawia, że każdy inwestor ma możliwość wyboru podmiotu świadczącego usługi w tym zakresie. Przez tereny inwestycyjne przebiega także gazociąg wysokiego i średniego ciśnienia. Nowopowstająca infrastruktura jest dostosowywana do wymagań inwestorów przemysłowych. Na przestrzeni ostatnich kilku lat Miasto Kutno zainwestowało w Kutnowskiej Strefie Przemysłowej ponad 32 mln zł. Zdecydowana większość tej kwoty przypadła na inwestycje bezpośrednio w Podstrefie Kutno ŁSSE. Około 10,5 mln z tych środków Miasto pozyskało ze środków pomocowych Unii Europejskiej, w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.

Wykres 48. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ogółem w 2015 i 2019 r. (tys. zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w roku 2015 i 2019 agregowane są przez Główny Urząd Statystyczny dla obszaru powiatu. Zestawienie danych obejmujących powiat kutnowski z powiatami miast grupy porównawczej wykazuje wyraźną dominację powiatu kutnowskiego, w tym miasta Kutna w analizowanym zakresie. W roku 2015, jak i w 2019 wartości nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach dla powiatu kutnowskiego i dębickiego są najwyższe. Najmniej korzystnie w zestawieniu wypada powiat skarżyski, w którym w 2015 roku nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach były ponad pięciokrotnie niższe niż w powiecie kutnowskim, a w 2019 roku są ponad czterokrotnie niższe niż w naszym powiecie. Z powiatów zlokalizowanych na terenie województwa łódzkiego, objętych analizą porównawczą, najmniej korzystnie wypada powiat zduńskowski.

Zdjęcie 7. Kutnowska Strefa Przemysłowa

Niewątpliwie czynnikiem wpływającym na poziom nakładów inwestycyjnych na terenie Kutnowskiej Strefy Przemysłowej jest system zachęt dla inwestorów. Inwestor podejmujący działania na tym obszarze może skorzystać z wielu instrumentów wsparcia. Najważniejsze to zwolnienie z podatku od nieruchomości związane z utworzeniem nowych miejsc pracy oraz zwolnienie z podatku od nieruchomości związane z poniesionymi nakładami inwestycyjnymi. Rozpoczęcie działalności gospodarczej w Kutnie, na terenach objętych statusem Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej uprawnia ponadto do skorzystania z pomocy publicznej przyznanej w formie zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych lub osób fizycznych. Opisanie preferencje istotnie wpływają na zainteresowanie inwestorów kutnowskimi terenami inwestycyjnymi.

4. Budżet miasta

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa.

Źródłami dochodów własnych gminy są w szczególności wpływy z podatków (od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności

cywilnoprawnych), wpływy z opłat (skarbowej, targowej), dochody z majątku oraz udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

W Kutnie w okresie 2015-2020 dochody ogółem wzrosły z 157,1 mln zł do 245,9 mln zł, co oznacza wzrost o 56%. Największy wzrost dochodów w badanym okresie odnotowała Dębica i Mińsk Mazowiecki. Największym budżetem po stronie dochodów dysponuje Dębica i Kutno.

Tabela 85. Dochody ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2015-2020
Radomsko	139 662 412	167 463 217	192 244 346	187 824 580	217 492 781	240 373 105	72%
Dębica	137 340 437	165 753 423	191 969 027	203 550 789	238 634 026	248 783 703	81%
Skarżysko-Kamienna	128 990 341	151 231 499	159 424 585	162 945 485	186 174 384	205 472 503	59%
Ciechanów	159 138 140	167 924 706	185 741 596	222 364 066	239 397 971	233 272 257	47%
Kutno	157 123 391	174 725 759	181 676 730	193 920 109	213 090 790	245 860 250	56%
Sieradz	132 154 495	144 647 092	155 448 405	180 823 033	183 983 366	196 426 907	49%
Zduńska Wola	116 316 914	136 258 576	151 717 042	166 726 092	175 785 400	187 474 526	61%
Mińsk Mazowiecki	129 946 288	159 101 081	171 645 178	184 676 542	215 992 269	229 812 517	77%
Szczecinek	127 653 277	150 842 857	165 491 718	161 120 547	177 854 560	195 080 427	53%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Stopień samodzielności dochodowej miasta odzwierciedla struktura jego dochodów analizowana poprzez udział dochodów własnych w kwocie dochodów ogółem. Udział taki traktuje się jako wskaźnik określający zamożność samorządów lokalnych, ale także ich zdolność do generowania własnych środków, nie pochodzących z państwowych subwencji, dotacji czy innego rodzaju wsparcia. Im więcej tego rodzaju środków w budżecie gminy, tym większa swoboda decyzyjna w działaniach dotyczących ich wydatkowania.

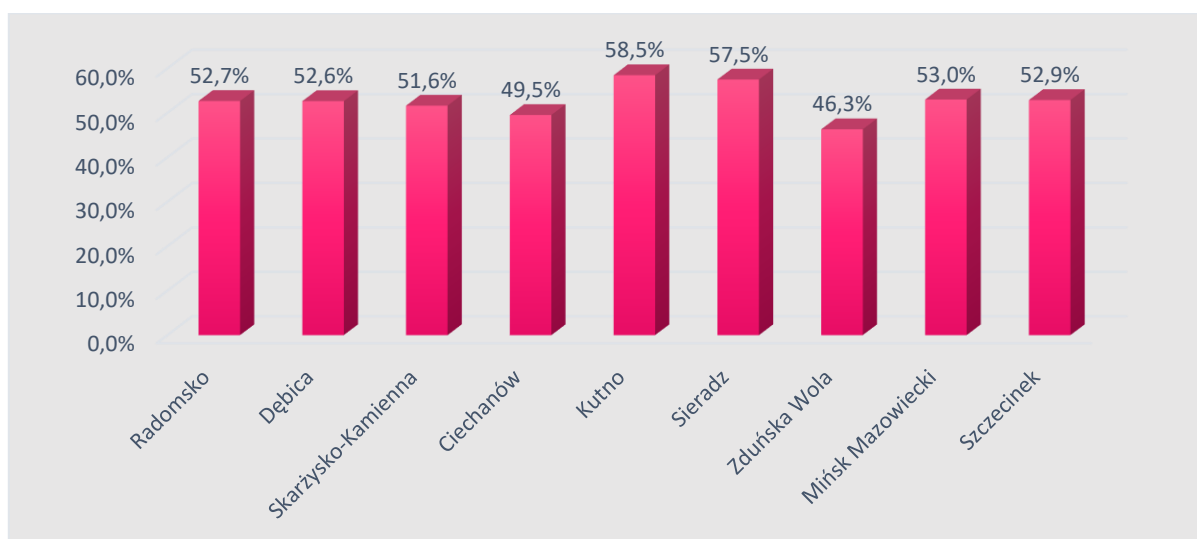
Tabela 86. Dochody własne w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana 2015-2019
Radomsko	85 793 082	89 740 882	109 179 282	104 659 090	114 564 646	34%
Dębica	81 081 546	86 549 712	98 991 617	102 890 167	125 617 738	55%
Skarżysko-Kamienna	79 260 109	84 498 954	85 633 596	84 102 873	96 120 564	21%
Ciechanów	86 814 130	95 959 371	103 026 662	101 863 595	118 528 557	37%
Kutno	106 487 486	110 632 955	111 315 193	120 293 884	124 589 072	17%
Sieradz	82 862 401	84 024 253	85 643 806	107 762 425	105 802 364	28%
Zduńska Wola	64 737 084	63 955 294	72 743 979	79 739 894	81 403 627	26%
Mińsk Mazowiecki	84 434 766	88 056 409	89 488 662	100 009 924	114 475 948	36%
Szczecinek	78 413 872	84 109 994	95 670 325	86 096 778	94 079 772	20%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W 2019 roku wskaźnik udziału dochodów własnych w kwocie dochodów ogółem dla Kutna wyniósł 58,5% i był najwyższy w grupie porównawczej.

Wykres 49. Udział dochodów własnych w dochodach w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Zakres władztwa podatkowego miasta wyraża się przede wszystkim w określaniu stawek podatków i opłat lokalnych (kompetencje rady miasta) w granicach stawek ustawowych oraz podejmowaniu decyzji w zakresie stosowania indywidualnych ulg podatkowych, zwolnień podatkowych i umorzeń podatków w ramach kompetencji ustawowych przypisanych gminom. Największe znaczenie w strukturze dochodów własnych ma niewątpliwie podatek od nieruchomości stanowiący ich największe źródło. Miasto Kutno w 2020 roku z tego tytułu uzyskało 45,8 mln zł, co było najwyższą kwotą w grupie porównawczej.

Tabela 87. Dochody z tytułu podatku od nieruchomości w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2015-2020
Radomsko	32 481 946	33 253 133	37 739 663	33 227 866	37 333 997	42 381 285	30%
Dębica	28 423 081	28 535 436	29 080 137	29 431 223	27 545 033	29 173 052	3%
Skarżysko-Kamienna	22 389 328	24 812 306	24 637 289	23 242 981	26 808 972	25 549 493	14%
Ciechanów	22 559 726	23 757 093	24 788 410	25 088 096	25 968 906	28 964 495	28%
Kutno	37 649 681	39 851 257	40 399 839	41 382 221	41 958 917	45 810 565	22%
Sieradz	23 944 226	22 164 579	22 609 952	23 061 826	24 306 171	26 654 806	11%
Zduńska Wola	18 569 383	18 055 569	18 394 596	18 537 475	18 630 819	20 787 466	12%
Mińsk Mazowiecki	16 504 002	17 041 315	18 179 347	17 486 527	18 002 632	18 819 161	14%
Szczecinek	26 259 038	26 523 155	27 352 915	27 303 898	27 506 702	29 045 622	11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Kolejnymi ważnymi źródłami dochodów są udziały w podatkach dochodowych stanowiących dochód budżetu państwa - stanowią one około 38% wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), zamieszkałych na terenie gminy i około 6,70% wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej (CIT), posiadających siedzibę na terenie gminy (udziały te są corocznie korygowane o wskaźniki ustawowe). Gmina nie posiada jednak żadnego bezpośredniego wpływu na ich wysokość.

Tabela 88. Dochody z tytułu udziału w PIT w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2015-2020
Radomsko	31 439 686	32 920 300	36 040 379	40 562 095	45 341 717	45 580 406	45%
Dębica	34 477 270	37 634 969	42 135 290	44 492 456	48 336 468	47 835 060	39%
Skarżysko-Kamienna	32 046 834	33 274 863	33 858 759	37 690 882	40 333 944	38 028 580	19%
Ciechanów	35 951 555	37 906 751	40 927 151	44 451 677	49 624 912	48 461 999	35%
Kutno	35 260 314	37 492 508	41 149 972	44 894 693	48 386 893	47 489 610	35%
Sieradz	33 480 533	35 989 421	38 394 714	43 302 900	48 324 118	45 621 742	36%
Zduńska Wola	28 569 202	30 566 790	34 076 650	38 037 328	40 359 497	38 596 982	35%
Mińsk Mazowiecki	43 058 342	44 928 356	47 226 241	54 060 928	62 213 865	58 865 697	37%
Szczecinek	27 513 758	29 461 619	31 738 464	36 037 968	37 748 263	36 162 476	31%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Tabela 89. Dochody z tytułu udziału w CIT w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2015-2020
Radomsko	2 223 994	1 865 978	2 295 967	2 731 743	3 159 056	3 956 297	78%
Dębica	1 521 340	2 719 870	2 585 142	3 304 693	2 953 037	3 473 266	128%
Skarżysko-Kamienna	1 508 684	1 196 665	2 008 984	2 425 538	1 853 942	3 556 832	136%
Ciechanów	1 892 543	2 042 569	1 830 534	1 354 386	1 499 268	2 584 979	37%
Kutno	3 010 790	4 035 019	3 338 092	4 034 201	3 720 357	3 714 149	23%
Sieradz	1 403 454	1 614 578	1 966 896	2 786 398	2 794 256	2 788 921	99%
Zduńska Wola	1 333 023	1 561 558	1 539 415	2 095 136	1 270 664	1 267 404	-5%
Mińsk Mazowiecki	1 595 197	1 290 709	1 392 922	1 960 962	2 500 632	2 651 330	66%
Szczecinek	1 577 696	1 748 211	2 774 596	2 181 161	2 149 259	3 180 394	102%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

W okresie 2015-2020 dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wzrosły o 35%. W 2020 roku Kutno uzyskało z tego tytułu 47,5 mln zł. Najwyższe wpływy odnotowano w Mińsku Mazowieckim w kwocie 58,9 mln zł.

W okresie 2015-2020 dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych wzrosły w Kutnie o 23%. Na uwagę zasługuje najwyższy dla Kutna wpływ z tytułu udziału w CIT w grupie badawczej w 2020 r. tj. 3,7 mln zł. Ponadto należy dostrzec znacznie zróżnicowane wpływy w poszczególnych latach, które w przedziale czasowym 2015-2020 osiągają w grupie porównawczej zarówno tendencje spadkową jak i wzrostową.

Tabela 90. Wysokość subwencji oświatowej w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2015-2020
Radomsko	27 219 689	27 942 524	28 460 262	28 697 504	29 874 919	29 738 060	9%
Dębica	30 482 645	32 370 075	34 526 427	36 567 102	39 376 149	38 305 447	26%
Skarżysko-Kamienna	20 140 041	20 996 373	21 241 721	22 037 194	23 136 961	23 560 463	17%
Ciechanów	28 096 041	29 661 457	30 782 493	32 339 724	34 399 582	35 442 527	26%
Kutno	21 258 204	22 039 421	22 545 695	23 531 623	25 263 978	25 686 912	21%
Sieradz	22 249 196	23 448 669	24 667 704	26 056 488	26 526 406	25 942 246	17%
Zduńska Wola	24 619 461	25 914 754	26 806 559	27 280 119	29 205 467	28 918 643	17%
Mińsk Mazowiecki	29 362 319	31 394 822	32 691 491	34 965 098	38 003 966	38 799 487	32%
Szczecinek	22 789 917	24 621 170	25 428 384	26 019 704	28 365 198	29 082 480	28%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Wzrosty subwencji oświatowej w grupie porównawczej w latach 2015-2020 kształtowały się w przedziale od 9 do 32 %. Miasto Kutno uzyskało wzrost z tego wpływu na poziomie 21%.

Tabela 91. Wydatki ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2015-2020
Radomsko	144 210 902	167 962 004	187 466 399	190 813 844	256 159 042	235 561 518	63%
Dębica	133 289 515	158 579 006	184 376 876	213 319 441	246 873 234	247 008 925	85%
Skarżysko-Kamienna	126 076 426	142 546 970	151 998 056	163 839 213	177 993 322	203 468 329	61%
Ciechanów	154 669 615	164 122 505	191 230 285	234 558 871	238 680 398	231 774 671	50%
Kutno	158 782 132	169 888 528	184 191 392	202 979 156	221 201 157	273 406 777	72%
Sieradz	122 966 315	134 621 563	159 364 674	179 249 370	178 506 429	190 814 937	55%
Zduńska Wola	108 799 066	131 913 718	154 897 864	174 053 166	183 812 469	205 656 000	89%
Mińsk Mazowiecki	134 465 353	156 301 527	179 889 226	177 027 449	205 698 464	226 306 993	68%
Szczecinek	127 549 014	142 256 787	154 051 980	163 780 859	182 963 107	199 656 924	57%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Wydatki w budżecie miasta są wypadkową osiągniętych dochodów oraz przychodów (przede wszystkim zaciąganych kredytów i pożyczek). W Kutnie, w przedziale czasowym 2015-2020, wydatki wzrosły o 72%. W 2015 roku wynosiły 158,8 mln zł, co plasowało miasto na pierwszej pozycji, podobnie jak w roku 2020 (273,4 mln zł).

Wyznacznikiem rozwoju jest wielkość wydatków majątkowych w budżetach miast. W latach 2015-2020 samorząd Kutna wydał 182,6 mln zł na miejskie inwestycje. Był to drugi wynik w grupie porównawczej.

Tabela 92. Wydatki majątkowe w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem 2015-2020
Radomsko	20 119 868	18 028 705	22 639 511	17 803 590	67 481 902	36 442 244	182 515 820
Dębica	11 175 666	10 473 954	18 802 213	36 556 796	47 369 350	34 275 231	158 653 210
Skarżysko-Kamienna	5 540 732	5 746 321	8 731 992	13 386 361	14 229 535	20 558 329	68 193 270
Ciechanów	38 039 894	22 633 268	33 019 232	66 771 425	50 182 863	26 861 852	237 508 534
Kutno	25 508 474	16 089 566	18 998 339	28 606 390	27 585 849	65 779 388	182 568 006
Sieradz	19 717 329	12 573 947	24 869 018	38 314 163	23 031 146	21 180 188	139 685 791
Zduńska Wola	8 720 776	11 217 903	21 229 502	34 895 675	26 127 321	31 184 593	133 375 770
Mińsk Mazowiecki	24 605 797	18 138 721	25 382 003	11 820 184	14 343 092	15 609 377	109 899 174
Szczecinek	19 054 375	14 787 118	19 373 989	21 109 092	23 510 299	22 795 095	120 629 968

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

W Kutnie, jak i w pozostałych miastach grupy porównawczej, wzrost wydatków na oświatę⁴⁰ jest niewspółmierny do wzrostu otrzymywanej subwencji oświatowej. O ile w 2015 roku udział subwencji oświatowej w wydatkach na oświatę miasta Kutno wynosił 47,4% o tyle w 2020 roku już zaledwie 44,0%. W przedziale czasowym 2015-2020 subwencja oświatowa w Kutnie wzrosła o 20,8% a wydatki na oświatę o 30,1%.

Tabela 93. Wydatki na oświatę i subwencja oświatowa w Kutnie w latach 2015-2020 (zł)

Rok	Wydatki na oświatę	Subwencja oświatowa	Różnica kwotowa	Procent udziału subwencji w wydatkach
2015	44 860 000	21 258 204	23 601 796	47,4
2016	47 155 518	22 039 421	25 116 097	46,7
2017	49 896 153	22 545 695	27 350 458	45,2
2018	52 651 370	23 531 623	29 119 747	44,7
2019	56 310 797	25 263 978	31 046 819	44,9
2020	58 362 032	25 686 912	32 675 120	44,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

Najwięcej procentowo do oświaty dopłaca Zduńska Wola (57,3%). Na kolejnym miejscu jest Kutno (56%). Kwotowo najwięcej do oświaty dopłaca Mińsk Mazowiecki (49 mln zł), a najmniej Szczecinek (24 mln zł) i Ciechanów (25,6 mln zł).

⁴⁰ Liczony jako suma działań w budżecie: 801 Oświata i wychowanie i 854 Edukacyjna opieka wychowawcza.

Tabela 94. Wydatki na oświatę i subwencja oświatowa w miastach grupy porównawczej w 2020 r. (zł)

Rok	Wydatki na oświatę	Subwencja oświatowa	Różnica kwotowa	Procent udziału subwencji w wydatkach
Radomsko	64 886 319	29 738 060	35 148 259	45,8
Dębica	73 549 542	38 305 447	35 244 095	52,1
Skarżysko-Kamienna	51 022 734	23 560 463	27 462 271	46,2
Ciechanów	61 047 300	35 442 527	25 604 773	58,1
Kutno	58 362 032	25 686 912	32 675 120	44,0
Sieradz	54 795 272	25 942 246	28 853 026	47,3
Zduńska Wola	67 673 173	28 918 643	38 754 530	42,7
Mińsk Mazowiecki	87 775 134	38 799 487	48 975 647	44,2
Szczecinek	53 075 961	29 082 480	23 993 481	54,8

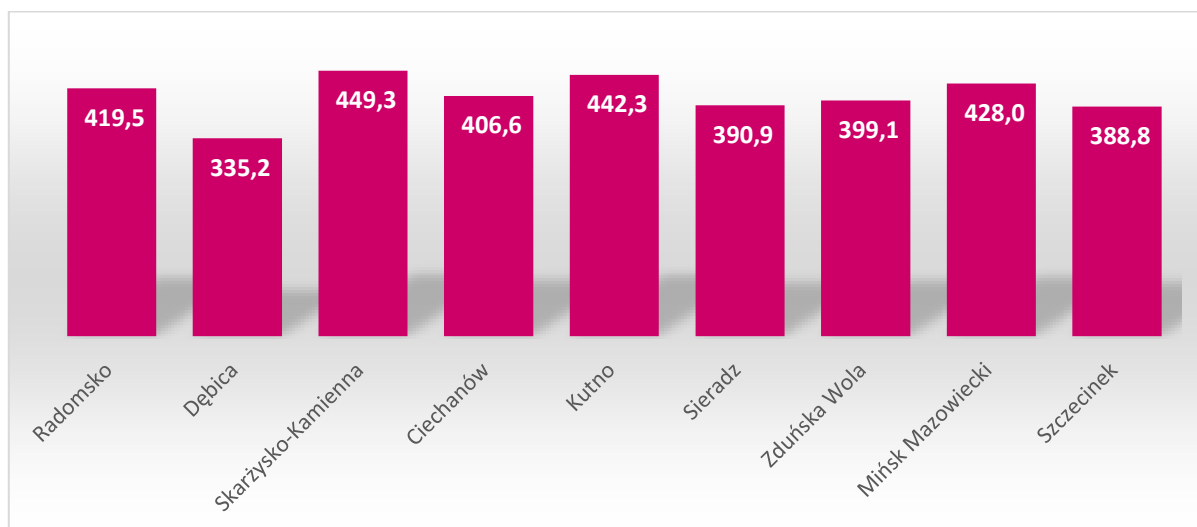
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl oraz sprawozdań z wykonania budżetu za 2020 rok

5. Infrastruktura mieszkaniowa

Nasycenie mieszkaniami w miastach grupy porównawczej wyrażane jako liczba mieszkań na 1000 mieszkańców jest porównywalne. Liderem w takim zestawieniu jest Skarżysko-Kamienna (449,3), wyprzedzające nieznacznie Kutno (442,2). Najmniej mieszkań na 1 mieszkańca przypada w Dębicy.

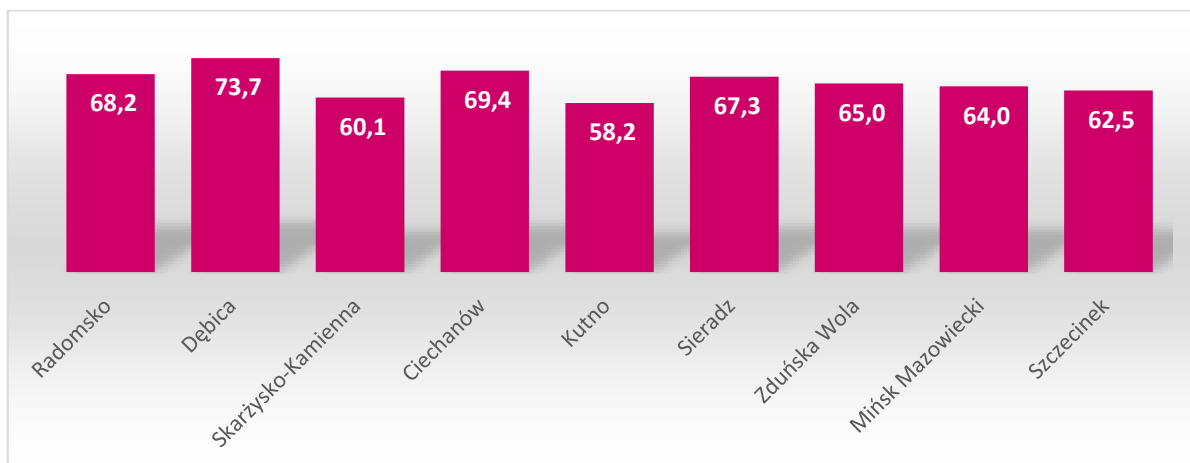
Wykres 50. Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Analiza przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania pokazuje, że o ile w Dębicy jest najmniej mieszkań na 1000 mieszkańców, to są one największe. Dokładnie taka sama relacja dotyczy Skarżyska-Kamiennego i Kutna, w których - analogicznie - przeciętny metraż mieszkania jest najmniejszy.

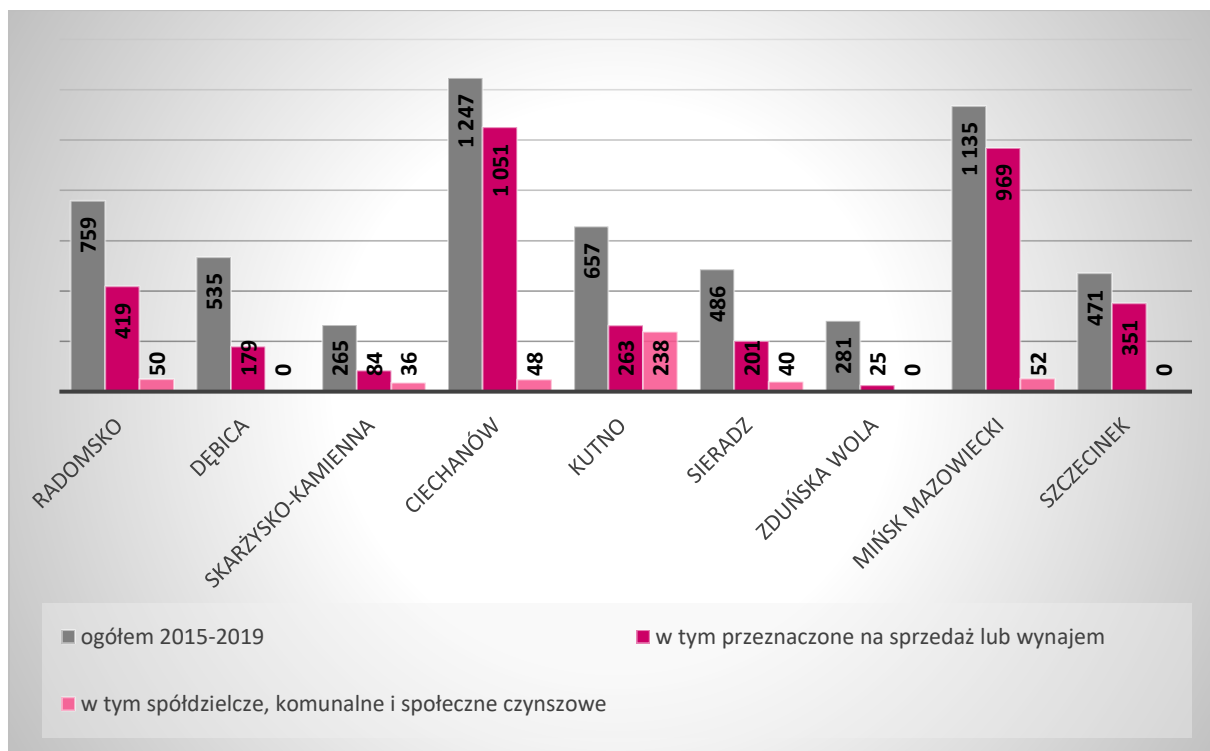
Wykres 51. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Rynki mieszkaniowe w poszczególnych miastach istotnie różnią się między sobą. Zdecydowanie najbardziej rozwinięte rynki występują w Ciechanowie i Mińsku Mazowieckim. W obu tych miastach w okresie 2015-2019 oddano ponad 1000 mieszkań. Z najmniejszą podażą nowych mieszkań mieliśmy do czynienia w Skarżysku-Kamiennej oraz w Zduńskiej Woli. Udział mieszkań przeznaczonych na sprzedaż w Mińsku Mazowieckim (85,4%) oraz w Ciechanowie (84,3%) wskazuje na największą aktywność deweloperską właśnie w tych miastach. Uwzględniając porównywalną liczbę mieszkańców z innymi gminami miejskimi w grupie porównawczej, należy domniemać, że stymulantem tak dynamicznego rozwoju rynku mieszkaniowego jest bliskość Warszawy.

Wykres 52. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Na podstawie zebranych przez GUS danych, w grupie porównawczej wyróżnia się Kutno, w którym występuje największy udział mieszkań spółdzielczych, komunalnych i społecznych czynszowych w oddanych do użytkowania ogółem, spośród wszystkich analizowanych miast. Co ciekawe, w części miast (Dębica, Zduńska Wola, Szczecinek) w ogóle nie odnotowano inwestycji mieszkaniowych z tego obszaru.

Proporcje pomiędzy udziałem budownictwa jednorodzinnego a wielorodzinnego różnią się zarówno w czasie jak i pomiędzy poszczególnymi miastami w grupie porównawczej. Największym udziałem oddanych do użytku domków jednorodzinnych charakteryzują się Zduńska Wola i Dębica. Z kolei w tych miastach, w których rynek nieruchomości jest najbardziej rozbudowany, dominuje przewaga budownictwa wielorodzinnego nad jednorodzinym (Mińsk Mazowiecki, Ciechanów). W niektórych miastach bywały sytuacje w których 100% wszystkich oddawanych do użytku lokali mieszkalnych stanowiły domki jednorodzinne (Zduńska Wola w 2015, 2017, 2018, Dębica w 2015, 2016, Skarżysko-Kamienna w 2016, 2017, 2018).

Tabela 95. Udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach jednorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	0,5	0,3	0,5	0,2	0,4
Dębica	1,0	1,0	0,7	0,8	0,7
Skarżysko-Kamienna	0,5	1,0	1,0	1,0	0,2
Ciechanów	0,2	0,6	0,1	0,1	0,1
Kutno	0,5	0,3	0,3	0,2	0,3
Sieradz	0,7	0,4	0,6	0,5	0,6
Zduńska Wola	1,0	0,9	1,0	1,0	0,7
Mińsk Mazowiecki	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Szczecinek	0,4	0,4	0,6	0,2	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Przeciętna cena 1 m² mieszkania w miastach grupy porównawczej jest wypadkową ich faktycznej podaży (zarówno na rynku pierwotnym jak i na wtórnym) oraz popytu generowanego w dużej mierze przez mieszkańców. Różnice pomiędzy średnimi cenami za 1 m² pomiędzy miastami w analizowanej grupie są dość duże.

Według danych GUS, w 2019 r. najdroższe mieszkania dostępne są w powiecie mińskim (4855 zł/m²). Drugie miejsce pod tym względem zajmuje powiat kutnowski ze średnią ceną na poziomie 3679 zł/m². Zdecydowanie najtaniej mieszkanie można było kupić natomiast w powiecie szczecineckim (2730 zł/m²) i skarżyskim (2977 zł/m²).

Zdjęcie 8. Osiedle „Wilcza Eska” w Kutnie w trakcie budowy

Tabela 96. Średnia cena za 1 m² lokali mieszkalnych w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019

Powiat	2016	2017	2018	2019	Zmiana 2015/2019
Powiat radomski	2 302	2 813	3 005	3 255	41,4%
Powiat dębicki	2 587	3 200	3 271	3 586	38,6%
Powiat skarżyski	2 317	2 175	2 383	2 977	28,5%
Powiat ciechanowski	2 858	2 732	2 760	3 298	15,4%
Powiat kutnowski	3 234	3 091	3 534	3 679	13,8%
Powiat sieradzki	2 253	2 653	2 722	3 105	37,8%
Powiat zduńskowolski	2 363	2 531	2 746	3 206	35,7%
Powiat miński	3 712	4 265	4 531	4 855	30,8%
Powiat szczecinecki	2 185	2 128	2 418	2 730	24,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W przypadku powiatu mińskiego po raz kolejny możemy domniemać, że jest to wpływ bliskości Warszawy na sytuację na rynku nieruchomości. W samym Mińsku Mazowieckim buduje się najwięcej mieszkań i są one najdroższe w analizowanej grupie (na podstawie średnich cen w powiatach). Należy podkreślić, iż ceny mieszkań w samym Kutnie w latach 2020-2021 znacznie wzrosły. Wskazuje na to liczba rozpoczętych projektów mieszkaniowych na terenie miasta i ceny, jakie oferowane są przez deweloperów. Nienotowany wcześniej popyt na rynku pierwotnym, istotnie oddziałuje także na rynek wtórny.

6. Komunikacja, transport i infrastruktura drogowa

Kutno od lat charakteryzuje się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną. Fakt położenia w centralnej Polsce w pobliżu ważnych szlaków drogowych oraz kolejowych, od lat wykorzystywany jest w promocji gospodarczej miasta.

Drogowa dostępność komunikacyjna w przypadku pozostałych miast grupy porównawczej jest zróżnicowana. Analogiczny dostęp do dróg wyższego rzędu o tych samych kategoriach⁴¹ posiadają Sieradz, Mińsk Mazowiecki. Część z miast nie posiada w ogóle bezpośredniego dostępu do autostrad czy dróg ekspresowych (Radomsko, Ciechanów, Szczecinek). Przez każde z miast przebiega minimum jedna droga krajowa, choć rekordzistą pod tym względem jest Radomsko.

Tabela 97. Dostęp do dróg wyższego rzędu w miastach grupy porównawczej

Dostęp do dróg wyższego rzędu:	Autostrada lub droga ekspresowa	Droga krajowa	Droga wojewódzka
Radomsko	-	DK 1, DK 42, DK 91	DW 784
Dębica	A4	DK 94	DW 985
Skarżysko-Kamienna	S7	DK 42, DK 7	-
Ciechanów	-	DK 50, DK 60	DW 615, DW 616, DW 617
Kutno	A1	DK 92, DK 60	DW 702
Sieradz	S8	DK 12, DK 83	DW 479
Zduńska Wola	S8	DK 12	DW 482
Mińsk Mazowiecki	A2	DK 50, DK 92	DW 802
Szczecinek	-	DK 11, DK 20	DW 172

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (stan na kwiecień 2021 r.)

Drogowa dostępność komunikacyjna nie jest jedynym wskaźnikiem przekładającym się na czas dotarcia do wskazanych punktów. Przykład Dębicy i Szczecinka pokazuje, że równie ważne jest położenie geograficzne.

Tabela 98. Czas dojazdu samochodem do wybranych miast w grupie porównawczej

Czas dojazdu do innych miast:	Do stolicy województwa	Do Warszawy
Radomsko	01:30:00	02:19:00
Dębica	00:38:00	03:58:00
Skarżysko-Kamienna	00:30:00	01:33:00
Ciechanów	01:29:00	01:29:00
Kutno	01:03:00	01:43:00
Sieradz	00:50:00	02:06:00
Zduńska Wola	00:46:00	02:02:00
Mińsk Mazowiecki	00:41:00	00:41:00
Szczecinek	02:31:00	05:10:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Google Maps (wg stanu na 2 kwietnia 2021 r.)

⁴¹ Minimum jedna autostrada lub droga ekspresowa; min. dwie drogi krajowe, min. jedna droga wojewódzka.

Pod względem dostępności kolejowej najlepiej, z grona miast z grupy porównawczej, wypada Kutno, mając dostęp do linii kolejowych w każdej z trzech kategorii prezentowanych w tabeli (międzynarodowych, państwowych, pierwszorzędnych). W zestawieniu podobną dostępnością może pochwalić się jeszcze Zduńska Wola, choć w przypadku tego miasta, należy zaznaczyć, że linia kolejowa Nr 131 (część C-E 65) ma głównie towarowy charakter (tzw. magistrala węglowa). Z najsłabszym dostępem do transportu kolejowego mamy do czynienia w przypadku Sieradza i Mińska Mazowieckiego.

Tabela 99. Dostęp do linii kolejowych o różnym znaczeniu w miastach grupy porównawczej

Dostęp do połączeń kolejowych:	O znaczeniu międzynarodowym	O znaczeniu państwowym	O znaczeniu pierwszorzędym
Radomsko	-	LK 1	-
Dębica	E 30	LK 91	LK 25
Skarżysko-Kamienna	-	-	LK 8, LK 25
Ciechanów	-	LK 9	-
Kutno	E 20	LK 3	LK 16, LK 18, LK 33
Sieradz	-	-	LK 14
Zduńska Wola	C-E 65	LK 131	LK 14, LK 542, LK 739, LK 810
Mińsk Mazowiecki	-	-	LK 522
Szczecinek	-	-	LK 210, LK 404, LK 405

Źródło: opracowanie własne na podstawie polskawliczbach.pl (dostęp z 2 kwietnia 2021 r.)

Tabela 100. Natężenie ruchu pociągów pasażerskich na stacji Kutno (ilość połączeń w ciągu doby)

Rok	Łączna ilość połączeń
1963	77
1977	118
1980	105
2013	106
2021	106

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów archiwalnych UM Kutno

Jak wspomniano powyżej, mocną stroną Kutna jest lokalizacja miasta względem sieci dróg o charakterze międzynarodowym, krajowym i lokalnym. Jest to bardzo istotny czynnik wpływający na rozwój samej aglomeracji, gdyż komunikacja sprzyja rozwojowi lokalnej gospodarki. Niedaleko Kutna przebiega autostrada A1. Kutno obsługiwane jest przez węzeł Kutno Północ (4 km od granic miasta) oraz węzeł Kutno Wschód (1,6 km od granic miasta). Autostrada A2 zlokalizowana jest 40 km na południe od miasta (węzeł Stryków). Dodatkowo przez miasto przebiegają dwie istotne drogi o charakterze krajowym. Droga nr 92 łączy Kutno z Warszawą i Poznaniem, natomiast droga nr 60 pozwala dotrzeć m.in. do Łodzi czy Płocka.

Zdjęcie 9. Rondo Solidarności w Kutnie

Ogólna długość dróg na obszarze miasta Kutna wynosi 158,45 km. Na sieć dróg składają się: drogi krajowe – 10,13 km, drogi wojewódzkie – 1,25 km, drogi powiatowe – 2,17 km, drogi gminne – 144,9 km.

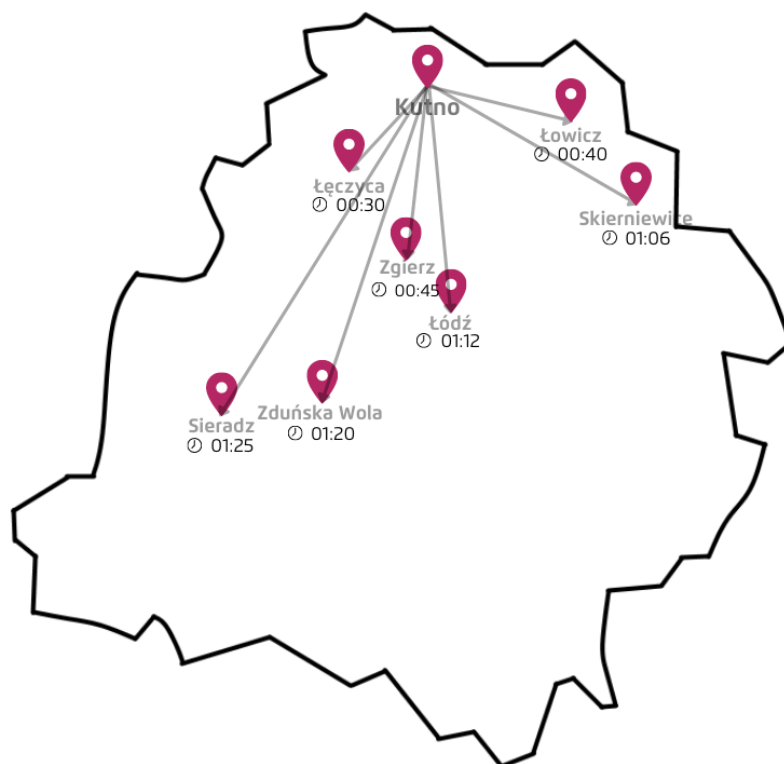
Odległość Kutna względem innych ośrodków zlokalizowanych w województwie łódzkim i kraju o istotnym znaczeniu przedstawiają poniższe grafiki:

Rysunek 8. Czas dojazdu z Kutna do wybranych miast w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie Google Maps

Rysunek 9. Czas dojazdu z Kutna do wybranych miast w województwie łódzkim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Google Maps

Kołowa komunikacja zbiorowa w gronie analizowanych miast ma różnoraki charakter. Jednym z parametrów różnicujących jej strukturę jest liczba przystanków. Wydaje się, że ich liczba skorelowana jest m.in. z powierzchnią danej gminy. W największym powierzchniowo Skarżysku-Kamiennie (64 km²) przystanków jest najwięcej (243), z kolei w najmniejszym Mińsku Mazowieckim (13 km²) przystanków jest najmniej (76). Kutno plasuje się po środku stawki (187).

Tabela 101. Liczba przystanków na terenie poszczególnych miast w grupie porównawczej w 2019 roku

Miasto	Przystanki autobusowe
Radomsko	217
Dębica	164
Skarżysko-Kamienna	243
Ciechanów	218
Kutno	187
Sieradz	194
Zduńska Wola	76
Mińsk Mazowiecki	141
Szczecinek	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Popularność komunikacji miejskiej różni się w poszczególnych miastach. Pod względem liczby sprzedanych biletów przez miejskie spółki komunikacyjne liderem jest Dębica. Najrzadziej z tego środka komunikacji korzystają mieszkańcy Mińska Mazowieckiego.

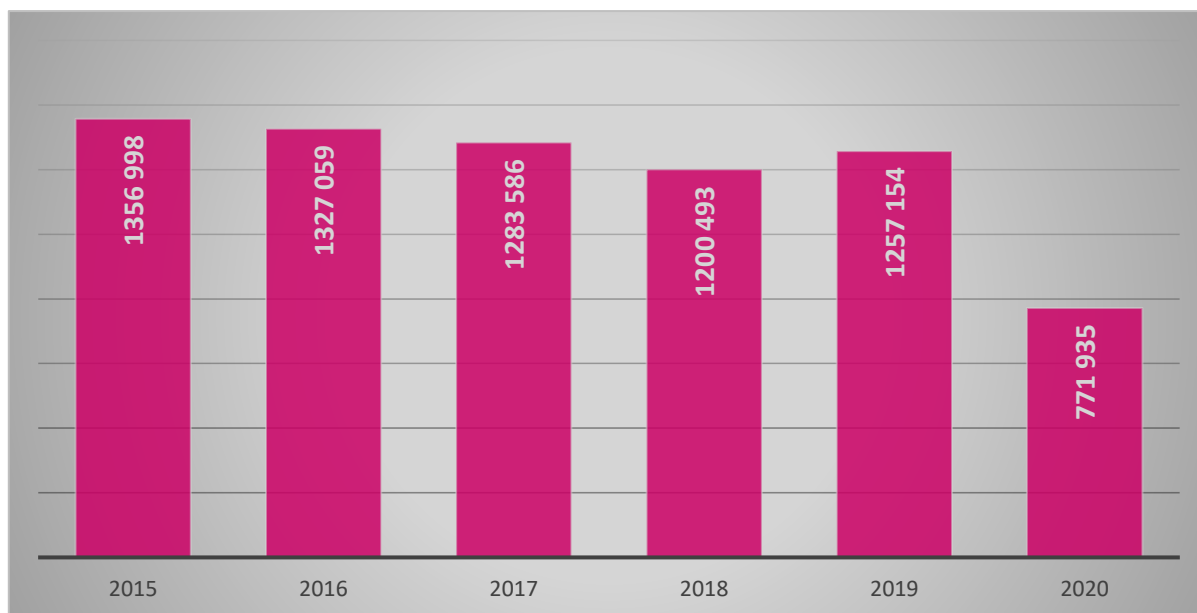
Tabela 102. Liczba sprzedanych biletów (łącznie: jednorazowych i miesięcznych) przez miejskiej spółki świadczące usługi komunikacyjne w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020

Miasto	Liczba sprzedanych biletów 2015-2020
Radomsko	4 231 596
Dębica	8 856 838
Skarżysko-Kamienna	7 124 650
Ciechanów	7 345 754
Kutno	7 197 225
Sieradz	4 441 709
Zduńska Wola	3 807 932
Mińsk Mazowiecki	89 812
Szczecinek	3 432 571

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapytań o dostęp do informacji publicznej

Na terenie Kutna dominującym przewoźnikiem w zakresie kołowego transportu zbiorowego jest Miejski Zakład Komunikacji w Kutnie Sp. z o.o. Zakres działania tej miejskiej spółki wykracza także poza granice miasta, ponieważ w porozumieniu z innymi gminami MZK w Kutnie realizuje również przewozy na terenie Strzelec, Krośniewic i gminy wiejskiej Kutno.

Wykres 53. Liczba sprzedanych biletów (jednorazowych i miesięcznych) przez MZK Kutno w latach 2015-2020

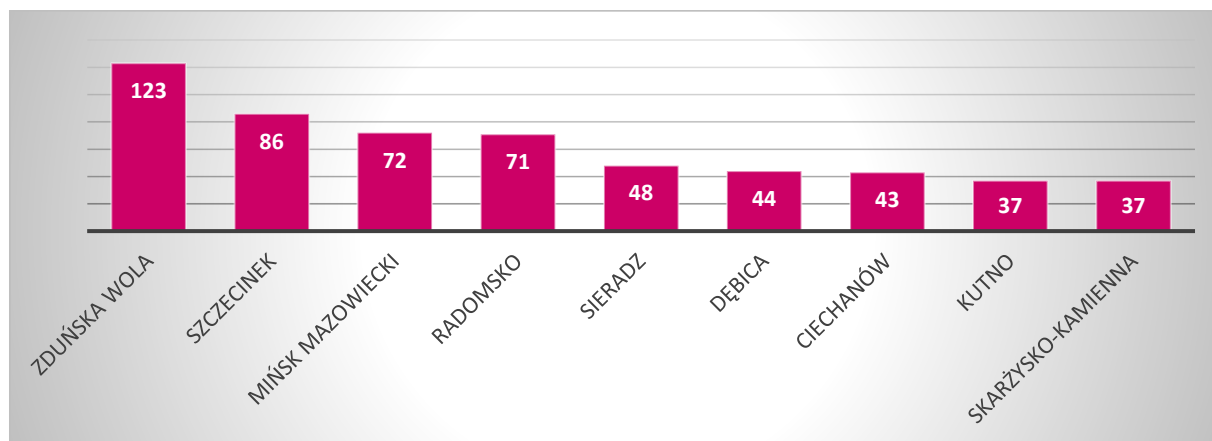
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Drogami i Transportu UM Kutno

Role typowych przewoźników ponadlokalnych i regionalnych (kursy do Łodzi i Płocka) pełnią firmy prywatne realizujące transport zarówno na terenie powiatu kutnowskiego, jak i poza nim. Należą do nich: SandBus, Vip-Buss oraz Marqs.

Ciekawie prezentują się także dane dotyczące usług taksówkarskich na terenie miast grupy porównawczej. Okazuje się, że w najslabiej rozwiniętym pod tym względem mieście jest

3-krotnie mniej taksówek niż w najlepiej rozwiniętym. Zdecydowanym liderem w tym zestawieniu jest Zduńska Wola, w której w 2019 r. zarejestrowanych było ponad 120 taksówek. Najmniej pojazdów o takim przeznaczeniu zarejestrowanych było w Kutnie i Skarżysku-Kamiennej.

Wykres 54. Liczba taksówek w miastach grupy porównawczej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W miastach grupy porównawczej dominującym środkiem transportu pozostaje własny samochód. Powszechnie obserwowany jest wzrost liczby samochodów zarówno na ulicach jak i na osiedlowych parkingach. Okazuje się, że w ostatnich pięciu latach najmniejszy wzrost liczby aut (wyrażany jako liczba samochodów osobowych na 1000 ludności) odnotowano w powiecie kutnowskim. Najbardziej zmotoryzowanymi są zaś mieszkańcy powiatu sieradzkiego i tam też wzrost pomiędzy 2015 a 2019 rokiem był najwyższy. W 2019 r. w powiecie kutnowskim było 686,1 aut na 1000 mieszkańców, co dawało drugi wynik w grupie porównawczej.

Tabela 103. Samochody osobowe na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej

Powiat	Samochody osobowe na 1000 ludności		
	2015	2019	różnica 2015-2019
Powiat radomsczański	533,1	634,1	18,9%
Powiat dębicki	487,9	576,8	18,2%
Powiat skarżyski	453,2	539,5	19,0%
Powiat ciechanowski	565,2	670,9	18,7%
Powiat kutnowski	585,8	686,1	17,1%
Powiat sieradzki	588,7	702,1	19,3%
Powiat zduńskowolski	562,7	666,3	18,4%
Powiat miński	510,8	599,4	17,3%
Powiat szczecinecki	418,7	495,5	18,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W kategorii odnoszącej się do liczby samochodów ciężarowych przypadających na 1000 mieszkańców najlepiej (w 2019 r.) prezentował się powiat sieradzki (128,8) i powiat radomsczański (120,2). Najgorzej wypadły powiaty szczecinecki oraz zduńskowolski. Powiat kutnowski zajął czwarte miejsce.

Dostęp do motocykli na terenie powiatów, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej, również jest zróżnicowany. Najwięcej motocykli na 1000 mieszkańców zarejestrowanych jest w powiecie zduńskowolskim (68,8), najmniej w szczecineckim (26,5). Powiat kutnowski (66,8) plasuje się na drugim miejscu w tym zestawieniu. W okresie 2015-2019 wskaźnik ten najbardziej wzrósł w powiecie radomszczańskim i szczecineckim. Z najmniejszym wzrostem mieliśmy do czynienia w przypadku powiatów, dla których ten wskaźnik wyjściowo był na relatywnie wysokim poziomie, czyli zduńskowolskim i kutnowskim.

Tabela 104. Samochody ciężarowe i motocykle na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej

Powiat	Samochody ciężarowe na 1000 ludności			Motocykle na 1000 ludności		
	2015	2019	różnica 2015- 2019	2015	2019	różnica 2015- 2019
Powiat radomszczański	104,7	120,2	14,8%	36,0	47,8	32,8%
Powiat dębicki	91,9	108,5	18,1%	46,4	57,9	24,8%
Powiat skarżyski	89,3	100,5	12,5%	30,2	37,0	22,5%
Powiat ciechanowski	95,9	105,8	10,3%	36,1	45,9	27,1%
Powiat kutnowski	100,9	112,8	11,8%	58,8	66,8	13,6%
Powiat sieradzki	114,2	128,8	12,8%	51,4	62,4	21,4%
Powiat zduńskowolski	85,9	94,8	10,4%	58,0	68,8	18,6%
Powiat miński	114,0	116,2	1,9%	36,0	44,8	24,4%
Powiat szczecinecki	59,2	71,2	20,3%	20,0	26,5	32,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Na terenie całego powiatu kutnowskiego do dyspozycji rowerzystów jest 18 km ścieżek rowerowych. Ich zdecydowana większość przypada na Kutno – 15,5 km. Długość ścieżek rowerowych w porównaniu z innymi miastami tworzącymi w opracowaniu grupę porównawczą prezentuje poniższa tabela.

Tabela 105. Długość ścieżek rowerowych w miastach grupy porównawczej w 2015 i 2019 roku

Miasto	2015	2019	Zmiana 2015-2019
Radomsko	8,6	10,9	26,7%
Dębica	18,2	12,7	-30,2%
Skarżysko-Kamienna	3,5	3,5	0,0%
Ciechanów	26,4	43,6	65,2%
Kutno	15,0	15,5	3,3%
Sieradz	15,4	22,2	44,2%
Zduńska Wola	18,3	31,3	71,0%
Mińsk Mazowiecki	3,8	6,1	60,5%
Szczecinek	22,5	28,7	27,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W województwie łódzkim w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców przypada 3,1 km ścieżek rowerowych. W przypadku Kutna parametr ten osiąga wartość – 3,52 km.

7. Media komunalne

Układ zaopatrzenia mieszkańców miasta w wodę oparty jest na systemie centralnym. Za realizację zadań w zakresie poboru wody, jej oczyszczanie i wprowadzenie do budynków, instytucji, zakładów komunalnych, zakładów produkcyjnych i innych użytkowników odpowiedzialna jest miejska spółka - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kutnie. Zatrudnienie w spółce wynosi ok. 120 etatów.

Podstawę systemu zaopatrzenia w wodę stanowią niezależne od siebie ujęcia wody zasilające dwie stacje wodociągowe oraz sieć wodociągów magistralnych i rozdzielczych, pracująca w systemie pierścieniowym.

Główne komunalne ujęcia wody to:

1) Stacja Uzdadniania Wody przy ul. Granicznej (pobór max. 600 m³/h), ujmująca wodę z pięciu otworów studziennych, których zasoby eksploatacyjne ustalone dla rejonu m. Kutna wynoszą:

- nr 1 ul. Toruńska 31, głębokość 200 m oraz wydajności eksploatacyjnej 207 m³/h,
- nr 2 ul. Toruńska 45 A, głębokość 200 m oraz wydajności eksploatacyjnej 185 m³/h,
- nr 3 ul. Graniczna 29, głębokość 200 m oraz wydajności eksploatacyjnej 76 m³/h,
- nr 4 ul. Zimowa 10 A, głębokość 150 m oraz wydajności eksploatacyjnej 200 m³/h,
- nr 5 ul. Jesienna 81 A, głębokość 150 m oraz wydajności eksploatacyjnej 200 m³/h.

Woda pobierana jest z utworów górnourajskich.

2) Ujęcie wód podziemnych zlokalizowane przy ul. Metalowej (pobór max. 400 m³/h). Źródło to składa się z dwóch otworów studziennych:

- nr 1 o głębokości 210 m i wydajności eksploatacyjnej 344 m³/h,
- nr 2 o głębokości 285 m i wydajności eksploatacyjnej 344 m³/h.

Teren, na którym jest ono zlokalizowane jest własnością przedsiębiorstwa Trouw Nutrition Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Grodzisku Mazowieckim. PWiK Sp. z o.o. w Kutnie użytkuje je na mocy umowy dzierżawy zawartej na czas nieokreślony.

Dodatkowo przy ulicach: Kasztanowej, Pułaskiego i Wilczej znajdują się studnie awaryjne o maksymalnej łącznej wydajności 66,2 m³/h.

Ze względu na ponadnormatywne ilości związków żelaza i manganu woda wydobywana z w/w źródeł poddawana jest procesowi uzdatniania. W przypadku SUW przy ul. Granicznej odbywa się to poprzez napowietrzanie i filtrację. Stacja wyposażona jest w komorę reakcji, wieże i aeratory napowietrzające oraz 21 bezciśnieniowych filtrów „DynaSand” z jednostopniowym płukaniem złoża, bez użycia chemicznych reagentów. SUW przy ul. Metalowej wykorzystuje natomiast 6 filtrów ciśnieniowych poziomych, jednostopniowych, bez stosowania dodatków chemicznych. Stacja nie posiada zbiorników magazynowych wody uzdatnionej ani pompowni sieciowej. Woda uzdatniona tłoczona jest więc do sieci pompami głębinowymi bezpośrednio po przejściu przez filtry.

Do sieci wodociągowej rozdzielczej, konsumpcyjnej podłączonych jest 99,9% mieszkańców miasta Kutna. Obsługuje ona ponadto ościenne miejscowości zlokalizowane na terenie gminy wiejskiej Kutno tj.: Adamowice, Woźniaków, Adamów, Gołębievek Nowy, Gołębievek Stary, Ryków, Krzesin Parcela, Krzesinówek, Florek, Michałów, Głogowiec, Gołębiew, Psurze oraz z gminy Krzyżanów - miejscowość Krzyżanów.

Tabela 106. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (m³)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	33,4	32,8	32,2	33,3	34,1
Dębica	28,6	28,9	29,4	29,8	30,4
Skarżysko-Kamienna	32,3	30,9	30,4	31,2	31,6
Ciechanów	31,6	32,5	33,6	30,9	32,4
Kutno	30,4	31,0	30,4	32,6	33,2
Sieradz	28,6	28,5	27,9	30,7	31,3
Zduńska Wola	27,9	27,9	27,5	28,0	27,9
Mińsk Mazowiecki	33,0	33,4	36,0	35,2	35,8
Szczecinek	34,0	34,4	34,1	33,3	31,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 wskazuje, iż Kutno plasuje się w środku zestawienia. Zdecydowanie najmniej wody zużywają mieszkańcy Zduńskiej Woli, najwięcej zużywa się natomiast w Mińsku Mazowieckim. W samym Kutnie, w analizowanym okresie, zauważalna jest tendencja wzrostowa w odniesieniu do ilości wody zużywanej przez mieszkańców. W 2015 roku było to 30,4 m³ na jednego mieszkańca, w 2019 roku wskaźnik ten zwiększył się do 33,2 m³.

Sieć wodociągowa, podobnie jak system zaopatrzenia miasta w wodę, obsługiwana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kutnie. Przedsiębiorstwo odpowiedzialne jest za budowę, eksploatację oraz konserwację systemów wodociągowych. Sama sieć jest dobrze rozbudowana i obejmuje zasięgiem niemal wszystkie zabudowane tereny miasta. Złożona jest z magistral i sieci rozdzielczych pracujących w systemie pierścieniowym. Podstawowy układ zasilania tworzy sieć magistral o następujących przebiegach:

- magistrala północna, od stacji wodociągowej ulicami: Graniczna, Rejtana, os. Tarnowskiego, Chodkiewicza, Kościuszki, Szpitalna do Szymanowskiego,
- magistrala centralna, ulicami: Wygoda, Toruńska, 29 Listopada, 1 Maja, Narutowicza do Zamenhoffa,
- magistrala południowa, ulicami: Okrzei, Mickiewicza, Łęczycka, Barcewicz, Ściegiennego i Łąkoszyńska do drogi krajowej nr 92,
- magistrala wschodnia w ulicy Metalowej do Wschodniej.

Sieć wodociągowa w mieście dzieli się na magistralę główną (przebieg opisany powyżej) o łącznej długości 12,3 km, sieć konsumpcyjną o długości 144,15 km oraz przyłącza wodociągowe o łącznej długości 89,12 km. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi więc 245,57 km. Sieć magistralna i rozdzielcza zbudowana jest z rur żeliwnych (ok. 33,19%), z rur PE (ok. 45,25%), z rur ze stali ocynkowanej (ok. 14,97%) oraz z rur PVC (ok. 6,59%).

Tabela 107. Ilość wody dostarczonej odbiorcom przez PWiK w Kutnie w latach 2015-2020, z podziałem na główne typy odbiorców oraz liczbę odbiorców

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość wody dostarczonej odbiorcom ogółem (w m³), w tym:						
Gospodarstwa domowe i socjalno-bytowe	3 432 864	3 475 210	3 401 892	3 543 994	3 569 181	3 314 094
Przemysł spożywczy i farmaceutyczny	1 447 798	1 334 631	1 340 220	1 430 974	1 517 742	1 453 182
Pozostali odbiorcy	416 437	541 803	502 749	620 971	543 259	465 972
Liczba odbiorców ogółem (szt.)	4 953	5 001	5 066	5 091	5 181	5 250

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK Sp. z o.o. w Kutnie

Analiza w zakresie ilości wody dostarczonej poszczególnym odbiorcom przez PWiK Sp. z o.o. w Kutnie wykazuje systematyczny wzrost liczby odbiorców oraz zróżnicowaną tendencję w zakresie ilości dostarczonej wody.

Kutno posiada dobrze rozwinięty system kanalizacyjny, składający się z:

- systemu kanalizacji sanitarnej, którym odprowadzane są ścieki bytowo-gospodarcze i przemysłowe,
- systemu kanalizacji deszczowej, którym odprowadzane są w sposób zorganizowany wody opadowe i roztopowe.

Istniejący system miejskiej kanalizacji obejmuje obsługą większość zurbanizowanych terenów miasta oraz część terenów gminy wiejskiej Kutno, włączonych w obszar aglomeracji Kutno. Za budowę i eksploatację sieci kanalizacji sanitarnej, usuwanie za jej pomocą ścieków i nieczystości płynnych pochodzących z budynków odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kutnie.

Łączna długość eksploatowanej sieci kanalizacji sanitarnej (wraz z systemem przyłączy do budynków mieszkalnych oraz obiektów użyteczności publicznej i zakładów przemysłowych) wynosi 183,8 km. Na wspomnianą długość składają się:

- sieć kanalizacji sanitarnej o długości 141,0 km, w tym:
 - kolektory kanalizacji o długości 15,5 km, wykonane głównie z rur betonowych i kamionkowych,
 - rurociągi tłoczne o długości 12,5 km, wykonane z rur PCV i PE (57%) oraz kamionkowych (43%),
- przyłącza sanitarne o długości 42,8 km, wykonane z rur PCV (65%) oraz kamionkowych (35%).

W systemie miejskiej sieci kanalizacyjnej eksploatowanych jest ponadto 15 przepompowni oraz 9 tłoczni ścieków. Miejska sieć kanalizacyjna zapewnia odbiór ścieków od ok. 99,8% mieszkańców Kutna.

Tabela 108. Ludność korzystająca z sieci kanalizacji w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (os.)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	38 341	38 042	37 975	37 768	37 643
Dębica	38 710	38 898	38 809	38 711	38 554
Skarżysko-Kamienna	41 595	41 285	40 907	40 427	39 996
Ciechanów	39 866	39 798	39 770	39 688	39 664
Kutno	41 088	40 932	40 741	40 483	40 284
Sieradz	38 608	38 597	38 464	38 250	38 050
Zduńska Wola	39 443	38 942	38 688	39 264	38 918
Mińsk Mazowiecki	35 837	35 912	35 974	36 364	36 601
Szczecinek	39 051	39 012	38 965	38 818	38 771

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Łączna długość kanalizacji deszczowej na terenie miasta wynosi 67,03 km. Odbiornikiem wód opadowych i roztopowych zbieranych przez sieć jest głównie przepływająca przez miasto rzeka Ochnia, do której wody opadowe kierowane są 14 wylotami, w tym ośmioma z części północnej i sześcioma z części południowej. Jeden wylot odprowadza wody do rzeki Głogowianki. Odbiornikami wód opadowych i roztopowych jest również sieć rowów melioracyjnych, zwłaszcza w przypadku terenów położonych w Kutnowskiej Strefy Przemysłowej. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wód, kolektory kanałów deszczowych wyposażone są w urządzenia podczyszczające, tj. separatory substancji ropopochodnych oraz osadniki do usuwania zawieszin. Zakłady przemysłowe odprowadzają wody opadowe ze swoich terenów najczęściej poza systemem miejskiej kanalizacji deszczowej, na podstawie posiadanych pozwoleń.

Za oczyszczanie ścieków z terenu miasta odpowiedzialna jest miejska spółka komunalna Grupowa Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o. Zatrudnienie w spółce to ok. 40 etatów. Oczyszczalnia wybudowana została jako mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów. Węzeł mechaniczny oczyszczalni stanowią kraty, piaskowniki i separator piasku. W skład węzła biologicznego wchodzi cztery reaktory biologiczne (bioreaktory), w których skojarzony jest system usuwania związków węglowych i biogennych. Każdy z nich wykonany jest jako obiekt żelbetowy o przekroju kołowym z wydzieloną komorą stanowiącą zewnętrzny pierścień – komory reaktora oraz pierścień wewnętrzny będący osadnikiem wtórnym. W okrągłym pierścieniu reaktora wybudowane zostały ścianki działowe żelbetowe dzielące go na poszczególne elementy technologiczne tj. komory: predenitryfikacji, defosfatacji, denitryfikacji, nitryfikacji i oddtleniającej.

Przepustowość oczyszczalni kształtuje się następująco:

- średnia - 17 000 m³/d,
- maksymalna - 21 000 m³/d,
- maksymalna roczna - 6 219 600 m³/rok.

Maksymalne parametry technologiczne oczyszczalni to:

- BZT₅ – do 15 mg O₂/dm³,
- ChZT – do 125 mg O₂/dm³,
- Zawiesiny ogólne – do 35 mg/dm³,
- Azot ogólny – do 10 mg/dm³,
- Fosfor ogólny – do 1 mg/dm³.

Osad powstający w oczyszczalni poddawany jest procesom przeróbki: wstępnemu zagęszczaniu w studniach osadowych, w grawitacyjnym zagęszczaczu osadu, a w fazie końcowej w stacji mechanicznego odwadniania osadu na prasach wielogłowicowych. W końcowym etapie jest poddany procesowi higienizacji, z zastosowaniem wapna palonego.

Tabela 109. Ilość ścieków poddanych oczyszczeniu w GOŚ w Kutnie w latach 2015-2020 (m³)

2015	2016	2017	2018	2019	2020
4 146 134	4 706 170	5 609 964	5 235 565	4 859 879	5 132 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOŚ Sp. z o.o. w Kutnie

Porównanie maksymalnej wydajności oczyszczalni z ilością ścieków oczyszczanych w ciągu roku wskazuje na dużą rezerwę mocy technologicznych oczyszczalni zapewniającą bezproblemowy proces oczyszczania ścieków, nawet w przypadku istotnego zwiększenia ich ilości (wynikającego na przykład z budowy lub rozbudowy kolejnych zakładów przemysłowych).

Do oczyszczalni ścieków trafiają także ścieki gromadzone przez mieszkańców w przydomowych zbiornikach bezodpływowych, których na koniec 2020 r. zarejestrowano 541 szt. Liczba osób z nich korzystających szacowana jest na 1984. Mieszkańcy Kutna korzystają również z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych z wykorzystaniem przydomowych oczyszczalni ścieków, których na koniec 2020 r. jest 26 szt.

System elektroenergetyczny na terenie kraju dzieli się na podsystemy: wytwórczy, sieci przesyłowej oraz sieci dystrybucyjnej. Podsystem wytwórczy to elektrownie, gdzie wytwarzana jest energia elektryczna. Sieci przesyłowe realizują transport energii elektrycznej liniami i stacjami elektroenergetycznymi o różnym napięciu. Sieci dystrybucyjne, zwane rozdzielczymi to linie i stacje elektroenergetyczne, którymi energia elektryczna przesyłana jest do odbiorców końcowych.

Kutno zasilane jest w energię elektryczną z sieci należącej do trzech operatorów. Są to: Energa – Operator S.A., PKP Energetyka Sp. z o.o. oraz ECO Kogeneracja Sp. z o.o., która zajmującej się wytwarzaniem, obrotem i dystrybucją energii elektrycznej na potrzeby własne, a także odbiorców komercyjnych.

Energa - Operator S.A. dostarcza energię elektryczną w oparciu o własne sieci przesyłowo-rozdzielcze. Posiada na terenie miasta zasoby w postaci:

a) urządzeń:

- 3 sztuk GPZ, w tym 1 abonencki,
- 2 sztuk stacji RS
- 247 stacji SN/nN, w tym 71 stacji abonenckich,

b) linii elektroenergetycznych:

- linii wysokiego napięcia o długości ok. 15 km,
- linii napowietrznych średniego napięcia o długości ok. 70 km,
- linii kablowych średniego napięcia o długości ok. 80 km,
- linii napowietrznych niskiego napięcia o długości 180 km,
- linii kablowych niskiego napięcia o długości 120 km.

Sieć miejska średniego oraz niskiego napięcia jest wykonana w większości w układzie pierścieniowym. Ponadto miasto zasilane jest dwustronnie z dwóch głównych punktów zasilania (GPZ Kutno oraz GPZ Skłęczki).

Tabela 110. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (kWh)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	651,23	662,31	689,91	700,51	703,13
Dębica	584,06	574,07	607,82	607,86	602,29
Skarżysko-Kamienna	580,14	576,26	593,25	597,85	595,17
Ciechanów	607,22	634,81	661,91	659,21	672,85
Kutno	610,26	628,00	656,28	651,86	653,90
Sieradz	679,68	677,91	709,30	715,77	719,74
Zduńska Wola	637,32	644,79	671,21	685,80	680,69
Mińsk Mazowiecki	777,12	773,52	797,22	794,88	779,85
Szczecinek	555,65	613,64	600,13	599,35	599,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Na terenie Kutna funkcjonuje również PKP Energetyka S.A. Firma zaopatruje w prąd podmioty wzdłuż linii kolejowej oraz podmioty znajdujące się w strefie ekonomicznej. Zasadniczo nie dostarcza natomiast energii elektrycznej do instytucji, osiedli mieszkaniowych i indywidualnych odbiorców.

Ostatnim zakładem działającym na terenie Kutna w branży elektroenergetycznej jest ECO Kogeneracja Sp. z o.o. W skład sieci elektroenergetycznej ECO Kogeneracja Sp. z o.o. wchodzi m.in.:

- rozdzielnie elektryczne o napięciu znamionowym 15 kV,
- stacje elektroenergetyczne transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV,
- rozdzielnie elektroenergetyczne nN – w tym przyłącza i układy pomiarowo-rozliczeniowe,
- elektroenergetyczna sieć kablowa łącząca poszczególne układy zasilania na w/w poziomach napięć.

ECO Kogeneracja Sp. z o.o. zajmuje się również sprzedażą energii elektrycznej. Oprócz własnego źródła energii elektrycznej spółka posiada połączenie kablowe z siecią elektroenergetyczną 15 kV należącą do Energa Operator S.A. Za pomocą tej linii kablowej jest realizowana wymiana energii elektrycznej pomiędzy obiema spółkami.

Na terenie Kutna zlokalizowano elementy gazowej sieci wysokiego ciśnienia, które eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Są to elementy eksploatowane przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Rembelszczyźnie. Należy do nich:

- a) gazociąg wysokiego ciśnienia DN400, MOP 5,5 MPa relacji Dąbrówka - Gustrzyn o długości 4,54 kilometra na terenie gminy;
- b) stacje redukcyjno-pomiarowe wysokiego ciśnienia:
 - SP Kutno, ul. Wschodnia, której zadaniem jest przesyłanie gazu do sieci PSG Sp. o.o.,
 - SP Duon Kutno, której zadaniem jest przesyłanie gazu do sieci DUON Dystrybucja Sp. o.o.

Tabela 111. Struktura zużycia paliwa gazowego wraz z opisem infrastruktury sieci gazowej Kutna

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci przesyłowej (m)	4 505	4 505	4 505	4 505
Długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	69 286	72 838	82 955	83 834
Długość czynnej sieci ogółem (km na 100 km ²)	219,7	230,3	260,4	263,0
Czynne przyłącza do budynków ogółem - mieszkalnych i niemieszkalnych (szt.)	1 376	1 593	1 704	1 874
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych (szt.)	1 248	1 461	1 567	1 735
Odbiorcy gazu (gosp.)	1 475	1 553	1 616	1 906
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem (gosp.)	661	728	794	973
Zużycie gazu (tys. m ³)	2 177,0	3 381,9	-	-
Zużycie gazu (MWh)	24 417,9	37 746,4	30 547,7	30 457,0
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań (tys. m ³)	1 004,4	1 081,7	-	-
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań (MWh)	11 266,8	12 164,2	14 119,9	15 542,8
Ludność korzystająca z sieci gazowej (szt.)	3 724	3 680	3 793	4 610

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Polskiej Spółki Gazownictwa S.A.

Zapotrzebowanie na gaz przewodowy realizowane jest z gazociągu wysokiego ciśnienia poprzez stację redukcyjno-pomiarową wysokiego ciśnienia, zlokalizowaną po wschodniej stronie miasta. Odbiorcy gazu zaopatrywani są w gaz z sieci gazowej średniego ciśnienia. Obecnie sieć gazu przewodowego obejmuje swoim zasięgiem południowo-zachodnie i południowo-wschodnie tereny miasta. Zdecydowaną większość stanowią obecnie gazociągi polietylenowe. Odbiorcami gazu w Kutnie są: zakłady przemysłowe, zakłady produkcyjno-usługowe, obiekty usługowe oraz odbiorcy komunalni. Gaz ziemny jest wykorzystywany dla celów grzewczych, socjalno-bytowych oraz technologicznych. Za dystrybucję gazu ziemnego odpowiada Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. System gazowniczy pracuje w układzie aglomeracyjnym. W takim układzie bilansują się moce przesyłowe i rezerwy w sieci przesyłowej i dystrybucyjnej.

Tabela 112. Długość czynnej sieci gazowej ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (m)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Radomsko	72 741	73 463	73 530	67 101	67 506
Dębica	163 572	165 087	217 090	218 658	220 460
Skarżysko-Kamienna	135 925	137 652	139 026	140 479	143 859
Ciechanów	161 600	161 504	122 799	123 605	126 946
Kutno	73 791	77 343	87 460	88 339	95 018
Sieradz	40 811	41 947	43 679	46 061	48 354
Zduńska Wola	27 082	29 230	29 491	31 222	31 722
Mińsk Mazowiecki	94 088	97 785	95 067	95 169	96 445
Szczecinek	127 595	127 970	128 251	130 896	132 302

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Z danych poddanych analizie wynika, że w Kutnie następuje sukcesywny wzrost długości sieci gazowej zaopatrującej odbiorców w ten typ paliwa. W 2019 roku długość czynnej sieci gazowej w mieście wyniosła 95 018 m. Wśród miast grupy porównawczej Kutno plasuje się w środku zestawienia. Zdecydowanie lepiej rozwiniętą sieć gazową posiada Dębica (220 460 m), najgorzej w porównaniu, wypada Zduńska Wola (31 722 m). Na uwagę zasługuje fakt, że Kutno posiada najlepiej rozwiniętą sieć gazową wśród miast grupy porównawczej, zlokalizowanych na terenie województwa łódzkiego.

Tabela 113. Liczba odbiorców gazu na terenie Kutna, według taryf (szt.)

Rodzaje taryfy	2016	2017	2018
W.1	309	312	357
W.2	414	432	485
W.3	967	1 061	1 149
W.4	18	19	19
W.5 - W.7	51	58	67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Polskiej Spółki Gazownictwa S.A.

Z danych ujętych w tabeli wynika, że wzrost zainteresowania paliwem gazowym w Kutnie dotyczy wszystkich typów odbiorców. Zarówno odbiorców indywidualnych, jak i podmiotów gospodarczych wykorzystujących ten typ paliwa w swojej działalności. W okresie poddanym analizie sukcesywnie wzrasta długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie miasta, liczba budynków przyłączonych do sieci gazowej, liczba odbiorców gazu, a co za tym idzie zużycie gazu zarówno do celów bytowych, jak i gospodarczych.

Miasto zaopatrywane jest w energię ciepłą przede wszystkim z systemu scentralizowanego wody gorącej, ale również z lokalnych źródeł ciepła opalanych węglem, gazem bądź olejem opalowym, ze źródeł wbudowanych bezpośrednio u odbiorców z zastosowaniem paliw stałych (kotłownie lub piece), gazowych (sieć gazownicza lub butle), oleju opałowego, a także sporadycznie, ze źródeł elektrycznych.

Tabela 114. Długość sieci ciepłowniczej i rozdzielczej ogółem w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (km)

Miasto	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat radomski	36,2	34,7	35,1	35,8	35,2
Powiat dębicki	35,4	33,8	35,8	33,2	34,6
Powiat skarżyski	41,3	41,4	41,7	42,9	43,8
Powiat ciechanowski	30,8	31,0	31,2	31,7	31,6
Powiat kutnowski	16,5	40,9	42,0	40,6	39,9
Powiat sieradzki	34,8	33,1	33,4	34,1	34,1
Powiat zduńskowolski	36,2	35,6	36,5	36,6	38,2
Powiat miński	45,5	44,2	43,5	43,1	49,2
Powiat szczecinecki	38,5	39,2	43,2	43,5	37,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Tabela 115. Długość przyłączy sieci ciepłej do budynków w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (km)

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat radomski	23,3	23,4	24,2	24,6	25,1
Powiat dębicki	21,8	21,3	23,2	20,6	21,0
Powiat skarżyski	11,0	11,4	11,8	12,6	12,4
Powiat ciechanowski	35,8	36,7	36,6	37,7	38,5
Powiat kutnowski	5,7	26,2	28,3	29,1	28,2
Powiat sieradzki	17,2	17,8	18,2	19,5	18,8
Powiat zduńskowolski	16,0	15,6	15,6	16,0	16,9
Powiat miński	24,1	24,3	24,6	22,8	4,4
Powiat szczecinecki	18,4	18,7	18,1	18,2	18,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

W mieście funkcjonują dwie spółki ciepłownicze: ECO Kutno Sp. z o.o. oraz ECO Kogeneracja Sp. z o.o. Przedmiotem ich działalności jest wytwarzanie, przesył, dystrybucja i sprzedaż ciepła na potrzeby mieszkańców miasta, przedsiębiorstw, obiektów użyteczności publicznej i handlowo-usługowych.

ECO Kutno Sp. z o.o. prowadzi także usługi w zakresie modernizacji, remontów oraz eksploatacji zleconej urządzeń ciepłowniczych odbiorców, projektowania sieci i węzłów ciepłych. Spółka wytwarza ciepło we własnym źródle ciepła tj. węglowej ciepłowni systemowej o łącznej mocy zainstalowanej 41,81 MW (6 kotłów typu WR-5 o mocy 6 MW i 1 kocioł typu WR-5 o mocy 5,81 MW) oraz zakupuje energię ciepłą od spółki należącej do Grupy Kapitałowej ECO S.A. tj. ECO Kogeneracja Sp. z o.o., wytwarzającej ciepło i energię elektryczną w elektrociepłowni, o łącznej znamionowej mocy elektrycznej 6,0 MWe i ciepłej 6,6 MWt (3 zespoły kogeneracyjne o mocy 2,2 MWt każdy wraz z instalacjami odzysku ciepła).

W roku 2020 Spółka, aby zapewnić zapotrzebowanie klientów na ciepło, wyprodukowała w swoim źródle ciepła oraz zakupiła od ECO Kogeneracja Sp. z o.o. łącznie 467 735 GJ energii ciepłej, z czego produkcja własna wyniosła 305 756 GJ, a zakup 161 979 GJ. Ciepło jest dostarczane do klientów za pośrednictwem 52,39 km sieci ciepłowniczych (46,74 km to własność ECO Kutno) z czego:

- 25,10 km stanowi sieć preizolowana (22,18 km sieci ECO Kutno i 2,92 km sieci obce),
- ok. 19,94 km stanowi sieć kanałowa (17,63 km sieci ECO Kutno i 2,31 km sieci obce),
- ok. 5,86 km stanowi sieć napowietrzna (5,48 km sieci ECO Kutno i 0,38 km sieci obce),
- 1,49 km stanowią sieci stalowe po budynkach (1,45 km sieci ECO Kutno i 0,04 km sieci obce).

W systemie ciepłowniczym funkcjonuje 609 węzłów ciepłych. Według danych, na koniec roku 2020, 346 węzłów jest własnością odbiorców ciepła, pozostałe 263 węzły są na stanie majątkowym i w eksploatacji ECO Kutno Sp. z o.o.

Ciepło przesyłane jest przez ECO Kutno Sp. z o.o. odbiorcom za pośrednictwem rurociągów magistralnych, sieci rozdzielczych i przyłączy. Nośnikiem ciepła w sieci jest woda gorąca o następujących parametrach:

a) zimą:

- zasilanie: max. 130°C,
- powrót: max. 68°C,

b) latem:

- zasilanie: max. 70°C,
- powrót: max. 48°C.

Tabela 116. Sprzedaż energii cieplnej ogółem w ciągu roku w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (GJ)

Powiat	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat radomszczański	373 395	392 280	375 399	350 446	345 342
Powiat dębicki	226 904	250 443	246 020	241 062	230 418
Powiat skarżyski	20 000	41 768	43 074	43 047	42 117
Powiat ciechanowski	361 737	413 523	430 929	426 678	414 691
Powiat kutnowski	380 960	327 096	336 238	305 684	355 876
Powiat sieradzki	440 957	469 289	483 821	462 461	423 753
Powiat zduńskowolski	275 444	291 845	300 304	286 385	274 749
Powiat miński	220 186	284 217	297 431	298 369	282 238
Powiat szczecinecki	296 174	334 991	354 931	347 564	341 687

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Wskaźnik sprzedaży energii cieplnej ogółem w ciągu roku w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej, w latach 2015 – 2019, plasuje powiat kutnowski na trzecim miejscu zestawienia i na drugim miejscu w wśród powiatów z terenu województwa łódzkiego, za powiatem sieradzkim, którego mieszkańcy wykazują największe zapotrzebowanie na energię ciepłą spośród wszystkich powiatów grupy porównawczej. Jeżeli chodzi o kubaturę budynków ogrzewanych centralnie, to w zestawieniu powiatów obejmujących miasta grupy porównawczej, powiat kutnowski pomimo zmniejszenia powierzchni kubatury w ostatnich latach zajmuje pierwszą pozycję, wyprzedzając powiaty sieradzki i miński.

Tabela 117. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (dam³)

Powiat	2015	2016	2017	2018
Powiat radomszczański	6 663,8	4 407,1	6 332,2	4 465,2
Powiat dębicki	3 830,4	4 123,5	4 299,8	4 047,2
Powiat skarżyski	485,7	476,8	469,2	505,1
Powiat ciechanowski	4 404,1	4 791,0	4 857,2	4 998,7
Powiat kutnowski	7 153,7	5 299,9	5 243,3	5 165,0
Powiat sieradzki	6 767,7	4 835,4	4 856,7	5 005,4
Powiat zduńskowolski	3 291,8	3 355,7	3 366,9	3 298,5
Powiat miński	4 271,7	8 105,1	5 383,3	4 657,7
Powiat szczecinecki	2 523,1	1 121,5	1 131,8	1 170,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Głównymi odbiorcami energii cieplnej na terenie Kutna są spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe. Odbierają one około 54% całkowitego zapotrzebowania gminy.

Tabela 118. Struktura odbiorców energii ciepłej w 2018 roku

Rodzaj odbiorców	Ilość obiektów (szt.)	Moc zamówiona (MW)	Udział w strukturze odbiorców (%)
Spółdzielnie mieszkaniowe	4	27,1206	39
Wspólnoty mieszkaniowe	92	10,4655	15
Domy jednorodzinne	150	2,0931	3
Urzędy i instytucje	41	16,0471	23
Budynki przemysłowe	40	7,6747	11
Pozostali odbiorcy	35	6,2793	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ECO Kutno Sp. z o.o.

Tabela 119. Struktura klientów ECO Kutno Sp. z o.o. według mocy zamówionej w podziale na sektory w okresie 2016 - 2018

Rodzaj odbiorców	2016	2017	2018
Spółdzielnie mieszkaniowe	4	4	4
Wspólnoty mieszkaniowe	90	91	92
Instytucje użyteczności publicznej	38	29	41
Zakłady przemysłowe i usługowe	35	36	40
Odbiorcy indywidualni	148	150	150
Pozostali odbiorcy	31	33	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ECO Kutno Sp. z o.o.

Podsumowując stan infrastruktury ciepłej na terenie miasta, należy stwierdzić, że następuje stały wzrost liczby budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej. W 2015 roku liczba ta wynosiła 482 budynki, w 2020 roku jest ich 515. To wzrost o ok. 7%.

Tabela 120. Infrastruktura techniczna budynków w Kutnie w latach 2015-2020 (kWh)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba budynków ogółem (narastająco)	4795	4829	4858	4881	4909	4957
- z przyłączem sieci wodociągowej	b.d.	b.d.	3999	4048	4102	4166
z przyłączem sieci kanalizacyjnej	3442	3595	3591	3666	3720	3780
z przyłączem sieci gazowej	1248	1320	1464	1735	1885	2066
z przyłączem sieci ciepłowniczej	482	493	506	511	514	516

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych komórki Nadzoru Właścicielskiego UM Kutno

Analizując stan infrastruktury technicznej budynków w Kutnie, w analizowanym okresie, zauważalny jest sukcesywny wzrost liczby budynków podłączonych do różnego typu infrastruktury. W zakresie przyłączy wodociągowych wzrost ten wynosi o ok. 4%, w zakresie

przyłączy kanalizacyjnych o ok. 10%, w zakresie przyłączy gazowych o ok. 65%, a w zakresie sieci ciepłowniczej, jak już wyżej wspomniano o ok. 7%.

Na terenie miasta nie funkcjonuje instalacja do zagospodarowania odpadów komunalnych. Odebrane od mieszkańców odpady kierowane przekazywane są do międzygminnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Krzyżanówku, zlokalizowanego w gminie Krzyżanów. Zakład zajmuje powierzchnię 20,77 ha, z czego 9,73 ha jest własnością Miasta Kutno. W skład Zakładu wchodzi następujące instalacje do przetwarzania i zagospodarowania odpadów:

1. instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
2. instalacja do kompostowania odpadów zielonych,
3. instalacja do składowania odpadów – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które składa się z trzech kwater.

Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów rocznie przyjmuje 120 000 ton odpadów, z czego składowanych jest ok. 10 000 ton. Pozostała ilość odpadów jest przetwarzana w ramach procesu odzysku i recyklingu.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, prowadzonym przez Miasto zostały objęte wszystkie nieruchomości zamieszkałe. Nieruchomości niezamieszkałe, miejsca prowadzenia działalności gospodarczej oraz budynki użyteczności publicznej zobowiązane są do posiadania umów na odbiór odpadów z firmą wpisaną do rejestru działalności regulowanej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kutno. Na terenie miasta podmiotem odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych jest firma PreZero Service Centrum Sp. z o.o. z siedzibą w Kutnie, przy ul. Łakoszyńskiej 127.

Odpady komunalne odbierane są w systemie pojemnikowo-workowym i pojemnikowym, w postaci zmieszanej i selektywnej, wg. następujących frakcji – szkło bezbarwne i kolorowe, papier, bioodpady, metale i tworzywa sztuczne, odpady zielone, zużyte opony, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia, pozostałe.

Tabela 121. Ilość odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku ogółem w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2019 (t)

Miasto	2017	2018	2019
Radomsko	17 841,28	19 029,75	19 543,82
Dębica	15 700,48	15 169,70	14 729,17
Skarżysko-Kamienna	12 308,80	13 457,81	18 619,14
Ciechanów	17 574,66	17 451,32	17 472,92
Kutno	13 085,65	17 324,15	17 701,74
Sieradz	13 242,74	14 082,84	13 822,56
Zduńska Wola	14 281,85	25 222,47	16 499,34
Mińsk Mazowiecki	11 619,86	12 285,19	15 900,79
Szczecinek	15 516,68	15 092,56	14 960,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Prezentowana w powyższej tabeli dane wskazują, że ilość odpadów zebranych w ciągu roku, w miastach grupy porównawczej, pomimo zbliżonej liczby mieszkańców, kształtuje się na dość zróżnicowanym poziomie. Najmniej odpadów, bo tylko nieco ponad 13 822 tony, w 2019 roku zebrano w Sieradzu, a najwięcej w Radomsku (19 543 tony). Kutno plasuje się

na trzecim miejscu zestawienia ze wzrostową tendencją w analizowanym okresie. W 2017 roku zebrano nieco ponad 13 085 ton odpadów, a w 2019 już ponad 17 701 ton.

Tabela 122. Masa wytworzonych odpadów komunalnych ogółem przez jednego mieszkańca w miastach grupy porównawczej w roku 2019 (kg)

Miasto	2019
Radomsko	425
Dębica	323
Skarżysko-Kamienna	413
Ciechanów	396
Kutno	402
Sieradz	328
Zduńska Wola	394
Mińsk Mazowiecki	389
Szczecinek	374

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stat.gov.pl

Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca również wskazuje, że w naszym mieście wytwarzanych jest więcej odpadów niż średnia dla miast grupy porównawczej. Z ilością 402 kg odpadów na osobę Kutno zajmuje trzecie miejsce w zestawieniu, za Radomskiem i Sieradzem. Najmniej odpadów wywarzają mieszkańcy Dębicy (323 kg na osobę).

Spis Tabel, Wykresów, Rysunków i Zdjęć

Tabela 1. Powierzchnia wszystkich terenów biologicznie czynnych w mieście Kutnie (stan na 31.12.2020 r.)	8
Tabela 2. Powierzchnia zieleni miejskiej przypadająca na 1 mieszkańca w m ² (według powierzchni parków, skwerów i zieleni osiedlowej).....	9
Tabela 3. Pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (dane na dzień 31.12.2020 r.)	13
Tabela 4. Struktura gruntów w Kutnie wg powierzchni geodezyjnej (ha).....	14
Tabela 5. Struktura gruntów zurbanizowanych w Kutnie (ha)	14
Tabela 6. Zestawienie powierzchni miasta w stosunku do populacji w grupie porównawczej w roku 2019.....	15
Tabela 7. Porównanie struktury gruntów zurbanizowanych w roku 2015 (ha).....	15
Tabela 8. Porównanie struktury gruntów zurbanizowanych w roku 2020 (ha).....	16
Tabela 9. Liczba podmiotów ambulatoryjnych (przychodni) ogółem w latach 2015-2019.....	17
Tabela 10. Liczba udzielonych porad lekarskich (ogółem) w latach 2015-2019	19
Tabela 11. Liczba aptek ogólnodostępnych w latach 2015-2019	19
Tabela 12. Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej (z filiami) w miastach grupy porównawczej, w latach 2015-2019.....	21
Tabela 13. Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (z filiami) w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	22
Tabela 14. Wydatki w Dziale 852 - Pomoc społeczna ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (zł)	25
Tabela 15. Wydatki w rozdziale 85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (zł)	26
Tabela 16. Wysokość świadczeń na rzecz osób fizycznych w Dziale 855 - Rodzina, w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2019 (zł)	26
Tabela 17. Wydatki na świadczenie wychowawcze w ramach programu Rodzina 500 Plus w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2019 (zł)	27
Tabela 18. Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie Rodzina 500 Plus w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2018	27
Tabela 19. Liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie Rodzina 500 Plus w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2018.....	27
Tabela 20. Zestawienie zasiłków stałych przyznanych mieszkańcom Kutna w okresie 2015-2020	28
Tabela 21. Zestawienie zasiłków okresowych przyznanych mieszkańcom Kutna w okresie 2015-2020	28

Tabela 22. Zestawienie powodów przyznania pomocy społecznej w Kutnie, według liczby rodzin objętych wsparciem w okresie 2015-2020.....	29
Tabela 23. Zestawienie powodów przyznania pomocy społecznej w Kutnie, według liczby osób objętych wsparciem w okresie 2015-2020	30
Tabela 24. Liczba ludności w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019.....	31
Tabela 25. Udział poszczególnych ekonomicznych grup wieku w grupie porównawczej w 2015 i 2019 roku (%).....	33
Tabela 26. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (%).....	34
Tabela 27. Liczba urodzeń, zgonów i przyrost naturalny w Kutnie w latach 2015-2019	36
Tabela 28. Bilans najczęściej wybieranych kierunków migracji do/z Kutna w 2019 roku.....	42
Tabela 29. Liczba osób przyjeżdżających/wyjeżdżających do/z pracy w miastach grupy porównawczej w 2016 roku	43
Tabela 30. Liczba żłobków, w tym prowadzonych przez samorząd, w latach 2015-2019 (w nawiasie podano liczbę żłobków prowadzonych przez samorząd)	43
Tabela 31. Liczba miejsc w żłobkach, w tym w prowadzonych przez samorząd, w latach 2015-2019 (w nawiasie podano liczbę miejsc w żłobkach prowadzonych przez samorząd)..	44
Tabela 32. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w latach 2015-2019 (%).....	45
Tabela 33. Liczba dzieci w przedszkolach oraz wolnych miejsc w latach 2015-2019 (liczbę wolnych miejsc umieszczono w nawiasie, liczba ujemna wskazuje rotację dzieci w trakcie roku)	45
Tabela 34. Średnia liczba uczniów przypadająca na jeden etat nauczycielski w latach 2015-2019	46
Tabela 35. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w Kutnie w latach 2015-2019 (%).....	47
Tabela 36. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku 2019 (%).....	48
Tabela 37. Zdawalność egzaminu maturalnego – wskaźniki w latach 2015-2019 (%)	49
Tabela 38. Liczba uczelni wyższych wraz z filiami w porównywanych powiatach w latach 2015-2019	50
Tabela 39. Liczba studentów ogółem w uczelniach wyższych wraz z filiami w porównywanych powiatach w latach 2015-2019	51
Tabela 40. Liczba absolwentów ogółem uczelni wyższych wraz z filiami w porównywanych powiatach w latach 2015-2019	52
Tabela 41. Stadiony i boiska w miastach grupy porównawczej w 2018 r. (bez obiektów przyszkolnych).....	52
Tabela 42. Wybrane obiekty sportowe i rekreacyjne w miastach grupy porównawczej w 2018 r. (bez obiektów przyszkolnych)	53

Tabela 43. Organizacje pozarządowe z obszaru sportu, kluby sportowe, sekcje oraz trenerzy w miastach grupy porównawczej	54
Tabela 44. Powierzchnia parków w miastach grupy porównawczej w 2020 r. (na dzień 31.12.2020 r.).....	56
Tabela 45. Liczba obiektów noclegowych w miastach grupy porównawczej w 2020 roku.....	58
Tabela 46. Liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (stan na 31.12.2019 r.).....	58
Tabela 47. Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej w 2019 roku.....	59
Tabela 48. Liczba udzielonych noclegów na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej w 2019 roku.....	59
Tabela 49. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w miastach grupy porównawczej w 2019 roku (os.)	59
Tabela 50. Liczba bezrobotnych według struktury wieku oraz struktury wykształcenia w Kutnie w 2016 i 2020 roku	61
Tabela 51. Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy w miastach grupy porównawczej w 2020 roku.....	63
Tabela 52. Przeciętne wynagrodzenie brutto w miastach grupy porównawczej w 2015 i 2019 roku (zł)	64
Tabela 53. Struktura zatrudnienia Komendy Powiatowej Policji w Kutnie w okresie 2015-2020 (etaty).....	66
Tabela 54. Liczba przestępstw kryminalnych ogółem w okresie 2015-2020	67
Tabela 55. Liczba przestępstw gospodarczych ogółem w okresie 2015-2020	67
Tabela 56. Liczba zdarzeń w ruchu drogowym (przestępstwa) w okresie 2015-2020	67
Tabela 57. Liczba zdarzeń w ruchu drogowym (kolizje) w okresie 2015-2020	67
Tabela 58. Wykaz najniebezpieczniejszych ulic w Kutnie, pod względem zdarzeń w ruchu drogowym, w latach 2015-2020	68
Tabela 59. Wykrywalność przestępstw ogółem w okresie 2015-2020 (%)	68
Tabela 60. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2020 (%)	69
Tabela 61. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2020 (szt.)	69
Tabela 62. Najczęstsze przyczyny powstania pożarów w okresie 2015-2020.....	70
Tabela 63. Ilość interwencji Straży Miejskiej w Kutnie ogółem podjętych w okresie 2015-2020.....	71

Tabela 64. Ilość wykroczeń ujawnionych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Kutnie ogółem	71
Tabela 65. Poziom wykształcenia mieszkańców w 2011 roku	72
Tabela 66. Mieszkańcy osiągający dochód z różnych form aktywności w 2018 roku (%).....	73
Tabela 67. Udział procentowy dochodu mieszkańców w 2018 roku według różnych form aktywności (%)	74
Tabela 68. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w wybranych powiatach w latach 2015-2019 (zł)	75
Tabela 69. Frekwencja podczas wyborów w latach 2015-2020 w wybranych miastach (%)..	76
Tabela 70. Liczba podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie krwiodawstwa w latach 2016-2018	77
Tabela 71. Liczba podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie wsparcia w ramach 1% na organizację pożytku publicznego w latach 2016-2018.....	77
Tabela 72. Liczba podatników wspierających inicjatywy społeczne w zakresie wsparcia na cele kultu religijnego w latach 2016-2018.....	78
Tabela 73. Organizowane przez samorządy miejskie instytucje kultury	81
Tabela 74. Wysokość dotacji przekazywanych na działalność podmiotową samorządowych instytucji kultury (tys. zł).....	82
Tabela 75. Liczba spółek prawa handlowego (w tym z udziałem kapitału zagranicznego) w miastach grupy porównawczej w 2015 i 2020 roku	87
Tabela 76. Struktura przedsiębiorstw według sekcji PKD w Kutnie w 2020 roku.....	88
Tabela 77. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów w latach 2015-2020 w miastach grupy porównawczej.....	90
Tabela 78. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej (mln zł).....	90
Tabela 79. Liczba lokomotyw gospodarczych oraz udział przedsiębiorstw wysokiej techniki (high-tech) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w miastach grupy porównawczej (dane za 2015 rok)	91
Tabela 80. Wskaźnik monozakładowości w miastach grupy porównawczej (dane za 2015 r.).....	92
Tabela 81. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w powiatach, z miast grupy porównawczej w latach 2015-2019 (tys. zł)	92
Tabela 82. Liczba instytucji otoczenia biznesu na 1 tys. podmiotów gospodarki narodowej w miastach grupy porównawczej w 2020 roku	94
Tabela 83. Najwięksi inwestorzy zagraniczni w Kutnowskiej Strefie Przemysłowej.....	96
Tabela 84. Ilość spotkań z inwestorami ogółem w okresie 2015 - 2020.....	97
Tabela 85. Dochody ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)	99

Tabela 86. Dochody własne w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (zł)	99
Tabela 87. Dochody z tytułu podatku od nieruchomości w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)	100
Tabela 88. Dochody z tytułu udziału w PIT w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)	101
Tabela 89. Dochody z tytułu udziału w CIT w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)	101
Tabela 90. Wysokość subwencji oświatowej w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)	102
Tabela 91. Wydatki ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)	102
Tabela 92. Wydatki majątkowe w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (zł)	103
Tabela 93. Wydatki na oświatę i subwencja oświatowa w Kutnie w latach 2015-2020 (zł)	103
Tabela 94. Wydatki na oświatę i subwencja oświatowa w miastach grupy porównawczej w 2020 r. (zł)	104
Tabela 95. Udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach jednorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	106
Tabela 96. Średnia cena za 1 m ² lokali mieszkalnych w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019	107
Tabela 97. Dostęp do dróg wyższego rzędu w miastach grupy porównawczej	108
Tabela 98. Czas dojazdu samochodem do wybranych miast w grupie porównawczej	108
Tabela 99. Dostęp do linii kolejowych o różnym znaczeniu w miastach grupy porównawczej	109
Tabela 100. Natężenie ruchu pociągów pasażerskich na stacji Kutno (ilość połączeń w ciągu doby)	109
Tabela 101. Liczba przystanków na terenie poszczególnych miast w grupie porównawczej w 2019 roku	111
Tabela 102. Liczba sprzedanych biletów (łącznie: jednorazowych i miesięcznych) przez miejskiej spółki świadczące usługi komunikacyjne w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020	112
Tabela 103. Samochody osobowe na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej	113
Tabela 104. Samochody ciężarowe i motocykle na 1000 ludności w powiatach, w których zlokalizowane są miasta grupy porównawczej	114
Tabela 105. Długość ścieżek rowerowych w miastach grupy porównawczej w 2015 i 2019 roku	114

Tabela 106. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (m ³).....	116
Tabela 107. Ilość wody dostarczonej odbiorcom przez PWiK w Kutnie w latach 2015-2020, z podziałem na główne typy odbiorców oraz liczbę odbiorców.....	117
Tabela 108. Ludność korzystająca z sieci kanalizacji w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (os.)	118
Tabela 109. Ilość ścieków poddanych oczyszczeniu w GOŚ w Kutnie w latach 2015-2020 (m ³)	119
Tabela 110. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (kWh).....	120
Tabela 111. Struktura zużycia paliwa gazowego wraz z opisem infrastruktury sieci gazowej Kutna.....	121
Tabela 112. Długość czynnej sieci gazowej ogółem w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019 (m).....	121
Tabela 113. Liczba odbiorców gazu na terenie Kutna, według taryf (szt.).....	122
Tabela 114. Długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej ogółem w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (km)	122
Tabela 115. Długość przyłączy sieci ciepłej do budynków w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (km)	123
Tabela 116. Sprzedaż energii ciepłej ogółem w ciągu roku w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (GJ)	124
Tabela 117. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem w powiatach obejmujących miasta grupy porównawczej w latach 2015-2019 (dam ³)	124
Tabela 118. Struktura odbiorców energii ciepłej w 2018 roku	125
Tabela 119. Struktura klientów ECO Kutno Sp. z o.o. według mocy zamówionej w podziale na sektory w okresie 2016 - 2018.....	125
Tabela 120. Infrastruktura techniczna budynków w Kutnie w latach 2015-2020 (kWh)	125
Tabela 121. Ilość odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku ogółem w miastach grupy porównawczej, w latach 2017-2019 (t)	126
Tabela 122. Masa wytworzonych odpadów komunalnych ogółem przez jednego mieszkańca w miastach grupy porównawczej w roku 2019 (kg).....	127

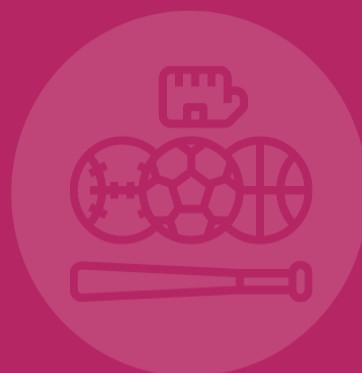
Wykres 1. Powierzchnia zieleni miejskiej przypadająca na 1 mieszkańca (w m ²)	9
Wykres 2. Liczba mieszkańców przypadających na jeden podmiot ambulatoryjny (w zaokrągleniu do całości) w latach 2015-2019.....	18
Wykres 3. Liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną w latach 2015-2019	20
Wykres 4. Dynamika zmian liczby ludności w grupie porównawczej w latach 2015-2019	31
Wykres 5. Struktura wiekowa mieszkańców Kutna w 2019 roku	32
Wykres 6. Ludność w Kutnie według grup wieku w latach 2015-2019	32
Wykres 7. Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2019.....	33
Wykres 8. Udział poszczególnych ekonomicznych grup wieku w grupie porównawczej (różnica 2015/2019)	34
Wykres 9. Odchylenie faktycznej liczby mieszkańców miast od prognozy GUS w grupie porównawczej w 2019 roku	35
Wykres 10. Odchylenie faktycznej liczby mieszkańców Kutna od prognozy GUS w latach 2016-2019	35
Wykres 11. Przyrost naturalny w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	36
Wykres 12. Urodzenia żywe, zgony oraz przyrost naturalny na 1000 ludności w 2019 r. w miastach grupy porównawczej.....	37
Wykres 13. Liczba zawartych małżeństw w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	37
Wykres 14. Zameldowania, wymeldowania oraz saldo migracji w Kutnie w latach 2015-2019	38
Wykres 15. Zameldowania, wymeldowania oraz saldo migracji w gminach grupy porównawczej w 2019 roku	38
Wykres 16. Struktura zameldowań w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	39
Wykres 17. Struktura wymeldowań w miastach grupy porównawczej w 2019 roku.....	39
Wykres 18. Struktura zameldowań z kierunku miasto/wieś w Kutnie w latach 2015-2019	40
Wykres 19. Struktura wymeldowań w kierunku miasto/wieś w Kutnie w latach 2015-2019 ...	40
Wykres 20. Zameldowania do Kutna według konkretnych kierunków w 2019 roku	41
Wykres 21. Wymeldowania z Kutna według konkretnych kierunków w 2019 roku	42
Wykres 22. Liczba dzieci w żłobkach z uwzględnieniem żłobków samorządowych i prowadzonych przez inne podmioty w miastach grupy porównawczej w 2019 roku.....	44
Wykres 23. Średnie wyniki (z lat 2015-2019) z egzaminów po gimnazjum, z poszczególnych przedmiotów, dla miast z grupy porównawczej (%)	47
Wykres 24. Kluby sportowe na 10 tys. ludności w miastach grupy porównawczej w 2018 roku.....	54

Wykres 25. Ćwiczący ogółem w miastach grupy porównawczej w 2018 roku (osoby)	55
Wykres 26. Wydatki w dziale 926 - Kultura fizyczna (ogółem oraz wydatki majątkowe) z budżetów miast grupy porównawczej w 2019 roku (zł)	55
Wykres 27. Wydatki na dotacje w dziale 926 - Kultura fizyczna z budżetów miast grupy porównawczej w 2019 roku (zł)	56
Wykres 28. Liczba bezrobotnych w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020	60
Wykres 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w miastach grupy porównawczej w 2019 roku (%)	61
Wykres 30. Liczba pracujących (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	62
Wykres 31. Pracujący na 1000 ludności w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	62
Wykres 32. Łączna liczba podatników uzyskujących dochody z tytułu stosunku pracy, umów zlecenia i o dzieło, uzyskujących dochód u pracodawcy lokalnego w miastach grupy porównawczej w 2018 roku	63
Wykres 33. Przeciętne wynagrodzenie brutto w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	64
Wykres 34. Liczba ofert pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	65
Wykres 35. Łączna liczba ofert pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	65
Wykres 36. Liczba ofert pracy w serwisie pracuj.pl w miastach grupy porównawczej	66
Wykres 37. Podmioty wpisane do REGON w miastach grupy porównawczej w 2020 roku ...	85
Wykres 38. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON na 10 000 mieszkańców w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	85
Wykres 39. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON, w których zatrudnionych jest powyżej 50 osób w miastach grupy porównawczej w 2020 roku	86
Wykres 40. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (sektor prywatny) w miastach grupy porównawczej w 2020 roku	86
Wykres 41. Struktura przedsiębiorstw według sekcji PKD w Kutnie w 2020 roku	88
Wykres 42. Wzrosty i spadki liczby przedsiębiorstw według PKD w Kutnie w okresie 2015-2020	89
Wykres 43. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w powiatach z miast grupy porównawczej w latach 2015-2019 (tys. zł)	93
Wykres 44. Łączna powierzchnia obiektów niemieszkalnych ogółem oddanych do użytkowania w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2020 (m ²)	93
Wykres 45. Udział powierzchni poszczególnych rodzajów obiektów w powierzchni obiektów niemieszkalnych ogółem oddanych do użytkowania w Kutnie w latach 2015-2020	94

Wykres 46. Zatrudnienie w przedsiębiorstwach w Kutnowskiej Strefie Przemysłowej 2015-2020	95
Wykres 47. Zatrudnienie w przedsiębiorstwach w Podstrefie Kutno ŁSSE 2015-2020.....	96
Wykres 48. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ogółem w 2015 i 2019 r. (tys. zł)...	97
Wykres 49. Udział dochodów własnych w dochodach w miastach grupy porównawczej w 2019 roku.....	100
Wykres 50. Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	104
Wykres 51. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w miastach grupy porównawczej w 2019 roku.....	105
Wykres 52. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w miastach grupy porównawczej w latach 2015-2019	105
Wykres 53. Liczba sprzedanych biletów (jednorazowych i miesięcznych) przez MZK Kutno w latach 2015-2020	112
Wykres 54. Liczba taksówek w miastach grupy porównawczej w 2019 roku	113

Rysunek 1. Lokalizacja miasta na tle kraju	6
Rysunek 2. Lokalizacja miasta na tle województwa łódzkiego	6
Rysunek 3. Obszary Systemu Informacji Miejskiej.....	11
Rysunek 4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kutna.....	12
Rysunek 5. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	12
Rysunek 6. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - w opracowaniu.....	13
Rysunek 7. Place zabaw na terenie Kutna	57
Rysunek 8. Czas dojazdu z Kutna do wybranych miast w Polsce.....	110
Rysunek 9. Czas dojazdu z Kutna do wybranych miast w województwie łódzkim.....	111

Zdjęcie 1. Stadion miejski im. Henryka Reymana	53
Zdjęcie 2. Park Wiosny Ludów w Kutnie	57
Zdjęcie 3. Obchody uroczystości 11 listopada	80
Zdjęcie 4. Elementy różane przy Dworcu PKP w Kutnie	82
Zdjęcie 5. Element Systemu Informacji Miejskiej	83
Zdjęcie 6. Pomnik Bolesława Wituszyńskiego w Parku Traugutta	84
Zdjęcie 7. Kutnowska Strefa Przemysłowa	98
Zdjęcie 8. Osiedle „Wilcza Eska” w Kutnie w trakcie budowy.....	107
Zdjęcie 9. Rondo Solidarności w Kutnie	110

URZĄD MIASTA KUTNO
PL. MARSZ. J. PIŁSUDSKIEGO 18
99 - 300 KUTNO
WWW.UM.KUTNO.PL